

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 32 / Hejmar 378 / Hezîran 2013

Türkiye halkı da AKP'ye son sözünü söyledi:

ARTIK YETER!



GEZİ PARKI DİRENİŞİ VE ORTAYA ÇIKAN GERÇEKLER

● AKP'nin Gezi Parkı Direnişi'ndeki aldığı sonuç kendisi için yeterli midir? Öyle olmadığını yakın gelecek gösterecek. Şimdi belki Gezi Parkı'nı ezdi, direnişçileri dağıttı, binlerce, onbinlerce insanı yaraladı, beş kişiyi katletti. Bu sonucu bu temelde elde etti, ama bu bir geçici sonuçtur. Halk bir kere direnmeyi öğrendi. Birlik olup direnirse sonuç alabileceğini, iktidarı sarsabileceğini gördü. Destek bulabileceğini gördü. Bu bakımdan da aslında AKP; bir, zamanında demokratikleşme adımları atmayarak; iki, mevcut direnişi doğru değerlendirip bunları demokratikleşme süreci ile, demokratik dönüşümle karşılayarak değerlendirmeyerek aslında kaybetti. Mevcut oyalama, hile ve baskı, ezme politikası AKP'nin yüzünü, faşist-despotik tekçi yüzünü daha çok açığa çıkardı. AKP içte ve dış kamuoyunda daha fazla teşhir ve tecrit oldu. Bunun sonuçları önümüzdeki süreçte görülecek. Böylece AKP gerçekten de başaşağı gidişe girdi. Bunu insan rahat söyleyebilir. AKP iktidarı aşılma sürecine girmiştir. Bunu rahat ifade edebiliriz. Halk direnmeyi öğrendi. O da önemli bir sonuçtur. sayfa 2'de



BÖLGEDE TEMEL AKTÖR PKK

● AKP'ye fazla rol tanıyan, "AKP ne yapar ne yapmaz, acaba AKP bize aldatır mı" gibi düşünmek, bunu çok öne çıkartmak, birincil plana çıkartmak yanlıştır. Teorik, gerçek analizlere de uygun değildir. Yeni süreç diyeceksek, bu konuda başkalarına, dışımızdaki güçlere değil, esas olarak kendimize bakacağız. Yeni sürecin temel aktörü, öznesi olarak kendimizi göreceğiz. Onun başarısından kendimizi sorumlu tutacağız ve bu başarıyı nasıl yaratacağımız sorusunu iyi sorup doğru, çok yönlü yanıtlar, cevaplar vermeye de çalışacağız. Başka türlü bakış açısı doğru değildir, diğer bakış açıları kesinlikle yanıltıcı, onlara düşmemek gerekli. sayfa 9'da

BAŞARININ TEMEL ŞARTI ÖRGÜTLÜLÜK BİRLİK VE İTTİFAKTIR

● "Kürtler büyük direnerek sadece varlığını koruma mücadelesi vermemiş, aynı zamanda Ortadoğu halkları için özgür ve demokratik yaşamı sağlatacak güzel değerlerin sahibi haline gelmiştir. Bu açıdan Başkan Apo Kürtlere birleşin, dayanışma içinde birliğinizi sağlayın, ama bu güzel değerleriniz temelinde sadece kendinizi özgürleştirmeyin; kendinizi özgür ve demokratik yaşamda güçlendirerek bütün Ortadoğu'da özgür ve demokratik yaşamın öncüsü haline getirin çağrısı yapmıştır. Kürtler böyle bir avantaja sahiptir." *KCK Yürütme Konseyi Üyesi Cemil Bayık ile röportaj* sayfa 5'te

YENİ SURİYE'NİN TEMEL KARAKTERİ ÖZGÜRLÜK EŞİTLİK VE DEMOKRASİ OLMALI

● "Şüphesiz ki Rojava'daki devrimin etkileri sadece Rojava'yla sınırlı değildir. Bir kere sadece tüm Kürdistan açısından değerlendirirsek Irak'ı, İran'ı, Türkiye'yi çok yakından etkiliyor. Kürdistan bağlamında etkiliyor. Kürdistan'da Kürt, Arap, Fars ve Türk halklarıyla ilişkileri ele alındığında dört tane en temel ülkeyi ve burada yaşayan halkları çok yakından ve derinden etkileyen bir devrim olduğu görülecektir."
KCK Yürütme Konseyi Üyesi Sabri Ok ile röportaj
sayfa 13'te



HEP KAVGAYDI YAŞAMIM

● Hem yürüyüşe, çatışmaya devam ediyor hem de slogan atıyorduk. Yürüyüş korteji dağınık, başı sonu belli değildi. Kışlanın önündeki dönemece geldik. Kimileri "adliyeye gidelim, tutuklananlar oraya götürülmüş" diyor, kimileri karakola taraf gitmeyi dayatıyor. Yürüyüşün öncüsü yok, belli ki inisiyatif elden çıkmış. Bu duruma kızıyoruz... Belirsizlik, hedefsizlik açıkça herkesi gerginleştirmişti... En önemlisi de arkadaşlarımız serbest bırakılmamış, tam tersine yenileri alınmıştı... Sabah başlayan boykot akşama kadar bu şekilde sürmüştü. sayfa 23'te

ŞEHİTLERİMİZ BAŞARI VE ZAFER YÜRÜYÜŞÜMÜZDÜR





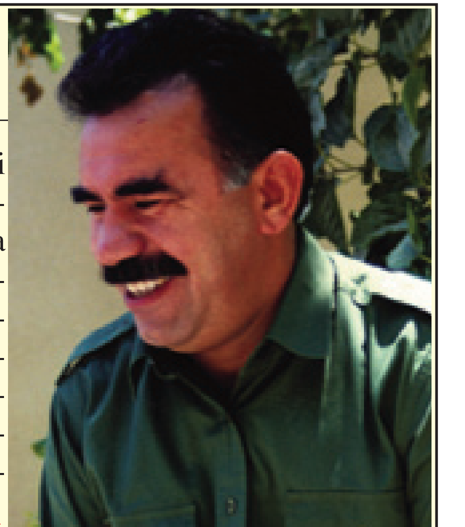
Şehit Nefel ve Şehit Serhildan'ın anı yazıları sayfa 31'de

Kültürel soykırım kıskacında Kürtleri savunmak

KÜRT SORUNU VE DEMOKRATİK ULUS ÇÖZÜMÜ

ABDULLAH ÖCALAN

● PKK Kürt sorununun çözümünde yaşadığı tıkanmayı ulus devlet iktidarını kapsamlı bir çözümlemeye tabi tutarak aşmaya çalıştı. PKK'nin ideolojik ve politik oluşumundaki reel sosyalist ulus devlet etkisi kendisini en çok devrimci halk savaşımının tırmandığı 15 Ağustos 1984 Hamlesi'nde gösterdi. Giderek tıkanmaya yol açan bu etki çözümlenmeden ilerleme zor göründü. Reel sosyalizmin 1990'lardaki hızlı çözülüşü bunalımın temelindeki etkinin daha iyi kavranmasına katkıda bulundu. Reel sosyalizmi çözen, iktidar ve reel sosyalist ulus devlet sorunsalıydı. Daha doğrusu sosyalizm, iktidar ve devlet sorununun çözümlenemeyişinden ileri geliyordu. Tüm dünyada yaşanan sosyalizmin bunalımında bu sorun etkiliydi. sayfa 16'da



TAKSİM GEZİ PARKI DİRENİŞİ VE ORTAYA ÇIKAN GERÇEKLER

“Önder Apo’nun Newroz’da ilan ettiği yeni süreç, Kürdistan’da içine girilen ateşkes dönemi, 3 yıldır süren Devrimci Halk Savaşı sürecinin sona ermesi, gerillanın Medya Savunma Alanları’na çekilme kararı, Türkiye’de çeşitli toplumsal kesimlerin özgürlük ve demokrasi arayışlarının, hak istemlerinin önünü açtı. Bu tür istemlerin bölücülük, PKK yandaşlığı, şoven milliyetçi söylemler ile bastırmanın fırsatını, imkanını ortadan kaldırdı. Böyle bir ortamda Taksim direnişi gündeme geldi.”



Önder Apo’nun hazırladığı ve üç aşamada oluşan eylem planı çerçevesinde pratikleştirilen birinci aşamada hareket olarak şimdiye kadar önemli bir siyasi hamle yaşadığımız bir gerçek. Tabii bu siyasi hamle birçok alanda somutlaştı. Önder Apo’nun özgürlüğü için imza kampanyası bunun en yaygın olanı, en somut görülen alanı. Bu aynı zamanda diplomatik alandaki gelişmeleri de gösteriyor. Amerika’dan Asya’ya, Afrika’dan Ortadoğu’ya, her yerde kampanya var. Her kesimden insan kampanyaya katılıyor. Her gün yeni bir kampanya ilan ediliyor. Özellikle Güney Kürdistan’daki katılım durumu, onun uluslararası komploya karşı mücadeledeki anlamı üzerinde de durmak gerekiyor. Çünkü komplonun gelişiminde Güney’deki çeşitli güçler ve ortam kullanıldı. Bunu çok iyi biliyoruz. Artık bu işin gizlisi saklısı kalmadı. Bütün bunlar komplonun aşılmasında da önemli bir gelişme düzeyini ifade ediyor. Sistemin işlevsiz hale gelmesinde rol oynuyor. Bir yandan milletvekili heyetlerinin gidip İmralı’da Önderlikle görüşme yapması, diğer yandan dünyanın dört bir yanında Önder Apo’ya özgürlük imza kampanyasının yürütülmesi, buna Güney Kürdistan’ın bölge başkanlığı, hükümet başkanlığı ve parlamentosu dahil herkesin katılması önemli. Uluslararası komployu aşmada, tümüyle yenilgiye uğratmada önemli bir noktaya ulaştığımızı gösteriyor.

Kuşkusuz bu son üç aylık mücadelenin ürünü değil. On beş yıllık mücadele ile elde edilen bir sonuç. Fakat bu üç aylık demokratik siyasi mücadele hamlesinin de bunda çok önemli bir katkısının olduğu tartışmasızdır.

I. Ortadoğu Kadın Konferansı çok anlamlı ve etkiliydi

Diğer yandan toplantılar, konferanslar var. KNK genel kurulu oldu. Etkiliydi. 25-26 Mayıs’ta Ankara’da Barış ve Dayanışma Konferansı oldu. İlk defa bu kadar güç Türkiye’de ortak bir platformda birleştirildi. Türkiye demokrasi hareketinin iki temel eksikliği, zafiyeti vardı; birincisi birlik olamaması parçalı duruş, ikincisi pratikleşememesidir. Parçalı duruş ve birlik olamamayı aşmada Barış ve Demokrasi Konferansı’nın önemli bir aşama olduğu, gelişme olduğu tartışmasızdır. Daha sonra Gezi Parkı olayı, onun etrafında Türkiye’ye, Kürdistan’a yayılan direniş önemli bir pratikleşme adımını ifade ediyor. Bu konferansla da bağlantılıdır. Konferansta yaratılan birlik düzeyiyle de ilişkilidir. Tabii doğrudan bağlantılı olmasa da, onun ardından geliyor ve konferansın pratikleşmesi anlamına da geliyor. Konferansın pratikleşmesi rolünü oynuyor. Demek ki Türkiye demokrasi hareketi, pratiksizlik durumunu da aşabilir. Sadece ideolojik grup halinde kalan, sadece söz söyleyen, sadece tartışan bir akım olmaktan çıkarak yeniden büyük bir eylem gücü, devrim gücü haline gelebilir. Taksim Gezi Parkı direnişi bunu net bir biçimde gösterdi.

Bununla birlikte Amed’de gerçekleştirilen konferanslar da var. On gün önce I. Ortadoğu Kadın Konferansı oldu. Doğrudan süreçle bağlantılıydı. Kürdistan’daki özgür kadın hareketinin gelişimiyle bağlantılı bir durumdu ve iki şeyi ortaya çıkardı. Bir, Kürt özgür kadın hareketinin gelişme düzeyinin bölgede ne kadar etkili hale, çekim gücü haline geldiğini, çeşitli halkları ne kadar etkilediğini ortaya koydu; iki, Ortadoğu kadınının aslında özgürlük ve demokrasi mücadelesinde ne kadar aktif olabileceğini, öncü mücadele gücü haline gelebileceğini, bunun güçlü bir potansiyelini ifade ettiğini ortaya koydu. Gerçekten de önemliydi. Bu hem katılım ve tartışmalarda, hem de yaşanan heyecanda net bir biçimde görüldü. Hiç adı bile duyulmayan, ihtimal bile verilmeyen ülkelerden katılımların olması, bir de düşünce ve eylemde de önemli bir iddiayı, dinamizmi temsil etmeleri gerçekten de Ortadoğu kadın devriminin gelişebileceğini, bunun da aslında Ortadoğu demokratik devriminin esasını, merkezini oluşturacağını bize net bir biçimde gösterdi. Artık önümüze böyle büyük bir hedefi ciddi bir biçimde koymak ve varolan birikimi bu temelde seferber etmek, pratikleştirmek gerekiyor. Böyle olursa aslında Ortadoğu’da gerçekten büyük gelişme olabilir. Beklenen demokratik Ortadoğu devrimi, Ortadoğu demokratik birliği kadın devrimi öncülüğünde, kadın özgürlüğüne dayalı olarak gerçekleşebilir. Tarihsel olarak da böyle olması uygun. Önder Apo tarihsel süreci daha iyi aydınlattı. Bütün devletçi sistemlerin tarihsel süreçleri, olayları, gerçekleri çarpıtmasına rağmen bunları düzelterek ve bir de bütünlüklü hale getirerek, derinleştirerek insanlık tarihini, uygarlık tarihini daha net, bütünlüklü anlaşılır bir izaha kavuşturdu. Buradan görüldü ki Ortadoğu’nun aslında bugünkü geriliğinin temelinde bu merkezi uygarlık sistemine geçiş var ve onun da temelinde erkek egemenlikli sistem var, kadının köleleştirilmesi düzeni var. Bugüne kadar bu temelde geliniyor. Eğer bugün Ortadoğu bu kadar parçalanmış, geri kalmış, dağılmış, insanlığın, toplumsallığın, uygarlığın doğuş alanı ve merkezi, gelişme alanı olmasına rağmen bugün her şeye muhtaç bir konuma, geri, köle, esir ve bağımlı duruma düşürülmüşse; bunda merkezi uygarlık sisteminin, devletçi sistemin gelişim tarzı, mevcut egemenlik sistemi, kadın köleliği üzerinde bunun geliştirilmesi esas rolü oynuyor. Dolayısıyla da bütün bunların aşılmasının da merkezinde kadın özgürlüğünün olması, bütün bu geriliklerin tarihsel tersliklerin kadın özgürlük devrimiyle aşılması doğaldır. Diyalektiğe de uygundur. Öyle sadece bir iddia, bir hayal değil, güncel veriler de gösterdi ki gerçekleşebilir bir durumdur. Bunlar bu süreçte daha iyi açığa çıktı. Bölgede çözümsüzlüklerin aşılması, özellikle de sol, sosyalist, demokratik hareketlerin doğru bir rotaya oturamaması, teoride ve eylem çizgisinde yeterlilik kazanamaması durumu bu konulardaki doğru olmayan bilinçle, teoriyle bağlantılıdır. Eğer bu teorik bilinç düzeltilir ise, Ortadoğu’da demokratik devrim gelişimi çok daha büyük bir hız kazanabilir. Son olaylar bunun güçlü bir potansiyelinin var olduğunu, tarihsel durumun da bunu gerektirdiğini bize gösteriyor. Kadın konferansı bütün bunların varlığı ortamında tabii ki çok önemli bir veri, büyük iddiaya sahip bir çıkışı ifade ediyor. Bütün yetersizliklerin aşılması ve yanlışlıkların düzeltilmesi bakımından, hem teorik hem pratik olarak bunun yapılması açısından önemli bir gelişme yaşandı.

Kürtler birleşmediği müddetçe çözüm gücü haline tam gelemiyorlar

Amed’de “Kuzey Kürdistan Birlik ve Çözüm Konferansı” oldu. Coşku ile sonuçlandı. Geniş bir katılımla yapıldı. Birleşerek çözüm üretmeyi öneren bir konferanstı. Birlik ve Çözüm Konferansı denmesi bu bakımdan anlam taşıyor. Kürtler birleşmediği müddetçe çözüm gücü haline tam gelemiyorlar. Eğer Kürt sorununun çözümü bu kadar uzuyor, pratikleşemiyor, somutlaşamıyorsa, bunda Kürtlerin yeterince birlik olamamalarının payı vardır. Çünkü kültürel soykırım sistemini yürüten güçler çeşitli biçimde bu parçalılıktan, farklı duruşlardan yararlanıyor. Bunu hepimiz biliyoruz. Farklı Kürt siyasetlerini ve örgütlenmelerini birbirine karşı kullanıyor. Şimdi çözüm bundan dolayı gecikiyor. Kuşkusuz çözümü engelleyen Kürtler değildir. Sorunu yaratan da Kürtler değil. Fakat sorunun ortaya çıkmasında Kürtlerin parçalı, örgütsüz ve zayıf olması bir zemin sunmuştur. Eğer öyle olmasaydı böyle bir inkar ve imha sistemi oluşmazdı. İkincisi, eğer çözümsüzlük bu kadar uzuyor, çözüm yönünde atılan adımlar tam yerini bulamıyorsa, bunda yine yeterince birlik olamamanın, parçalı duruşun önemli bir payı, sorumluluğu vardır. Buna dayanarak inkarcı ve imhacı güçler politika yapıyorlar. Çözümsüzlük politikasını sürdürmede ısrar edebiliyorlar. Dolayısıyla Kürt birliğinin yaratılması başta Kürt sorunu olmak üzere, temel sorunların çözüme kavuşturulmasında önemli bir zeminin oluşmasını ifade ediyor.

Diğer yandan birlik ve çözümün bir arada olması Türkiye açısından da iyi bir mesajdır. Bazıları Kürt sorununu çözmeden Türkiye’nin birliğinden söz ediyor. O çerçevede de bu durum değerlendirilebilir. Oysa bu konferans bu noktada da önemli bir mesajı içeriyor. Eğer bir demokratik Türkiye birliği olacaksa bunun Kürt sorununun çözümünden geçmesi gerektiği ortaya konuluyor. Çözüm ve birliğin bir konferansta, konferansın isminde birleştirilmesi, yan yana getirilmesinin Türkiye açısından da, Türkiye’deki halkların birliği açısından da böyle bir rolü, önemi var. Tartışmalar bu temelde geliştirildi. Biz inanıyoruz bütün bu konularda konferansın Kuzey Kürdistan toplumunun ölçülerini, çözüm programını, iradesini belli düzeyde ortaya çıkarmıştır. Kuzey Kürtleri nasıl bir demokratikleşme ve çözüm istiyorlar? Birlik ve kardeşliği nasıl ele alıyorlar? Onu ortaya koydu. Demokratikleşme ve Kürt sorununun çözüm isteminin sadece Önder Apo’nun, sadece PKK’nin ya da bazı siyasi grupların değil, yediden yetmişe tüm Kuzey Kürdistan halkının bir istemi, talebi olduğunu yüksek bir kararlılıkla dost düşman herkese göstermiştir. Konferans bu temelde gelişti. Bu noktada Türkiye’deki yanılgılı eğilimleri düzeltmeyi, ortadan kaldırmayı hedeflediği

"Böyle bir direniş niye geçmişte gündeme gelemedi de neden şimdi gerçekleşiyor? Aslında bu daha çok olayların süreçle bağını ortaya koyuyor. Potansiyel dün de vardı. Halk dün de yoğrulmuştu. Çok ağır baskı ve sömürüyle geçen süreçlerin tümünde baskılara uğradı. Neden o dönemlerde böyle bir başkaldırı gerçekleşemedi? Çünkü Kürdistan'daki savaş hep bir bahane olarak kullanıldı."

gibi, Kürt ulusal demokratik birliği açısından da gerekli ölçüleri, anlayışı ortaya koyuyor. Ulusal demokratik birlik ilkelerinin neleri içerdiğini, dolayısıyla Kürt yurtseverliğinin nelerden oluştuğunu herkese gösterdi. Bu anlamda da kendini Kürt sayan, ama yurtseverlikle, halkçılıkla, demokratlıkla bağdaşmayan tutumlar, anlayışlar içinde olan, bilinçli ve örgütlü bir ajandan daha fazla Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesine zarar veren, yabancı, sömürgeci güçler tarafından kullanılarak çözüm önünde engel oluşturan anlayışlar, kişilikler ve örgütler var. Bunların varlığı çerçevesinde ulusal demokratik Kürt çizgisi muğlaklaştırılmaya, karıştırılmaya çalışılıyor. Şimdi Amed'de 15-16 Haziran günlerinde gerçekleşen Kuzey Kürdistan Birlik ve Çözüm Konferansı bütün bu konularda Kürt yurtseverlik ve demokratlık ölçülerini netleştirmeyi ifade ediyor. Böyle önemli bir gelişme, önemli bir adım.

Bunlarla birlikte Avrupa ve Hewlêr'de konferans hazırlıkları tamamlandı. Bu yazı okunduğunda büyük ihtimalle gerçekleşmiş olacak. Bu konferanslarla Türkiye toplumu kadar, değişik parçalarda ve yurtdışında yaşayan tüm Kürt toplumunun iradesi ve çözüm programı bütün bu konferanslarla net bir biçimde ortaya çıkartılmak isteniyor. Bütün bunlar da bu süreç içerisinde ortaya çıkan gelişmelerdir. Süreçle, demokratik siyasi mücadele hamlesinin geliştirilmesiyle bağlantılı ve onun pratikleştirilmesini ifade eden adımlar oluyor. Tabii ki bunlar önemli gelişmelerdir.

Bunlarla birlikte tabii gerillanın duruşu ve tutumu var. Örgütsel duruşumuz var. Birçok güç, başta AKP olmak üzere böyle bir sürece girişle birlikte PKK'nin örgütsel disiplini, denetimi kaybedeceğini, parçalanacağını, özellikle gerillanın böyle bir sürece uyum sağlayamayacağını, dolayısıyla parçalanacağını, dağılacağını, eriyeceğini hesap ediyordu. Fakat şu ana kadarki gelişmeler bütün bu hesapların, umutların boş, geçersiz olduğunu, başarısız kılındığını net bir biçimde ortaya koydu. Bu noktada ideolojik, örgütsel duruş bakımından da süreç iyi yürüyor. Yani Önderlik, hareket ve halkın bütünlüğü tam. Yine başta gerilla olmak üzere hareketin bu süreçle birleşme, bütünleşme yönünde yürüyüşü kararlı. Eksikler, eleştiri götüren tutumlar olsa da, aykırı duruşlar, ters eğilimler, yaklaşımlar kesinlikle yok. Bu da bu yeni sürecin başarıyla yürüdüğünün bir göstergesidir.

Halka inançsızlık ve Gezi Parkı direnişi

Böyle bir eylem çizgisinin gelişiminde aslında bu Gezi Parkı olayı ve onun etrafında Türkiye ve Kürdistan'ın çeşitli kentlerine, kasabalarına yayılan yaklaşık yirmi günü aşan direniş sürecinin de önemli bir yeri var. Çok bilinçli, planlı, örgütlü, tam süreci ifade etmesi için düşünülmüş, hazırlanmış bir eylemdir denemez. Bu, gün gibi açık. Fakat böyle bir direnişin de Önder Apo'nun Newroz açıklamasıyla başlayan süreçten kopuk olmadığı çok açık bir gerçek. Tamamen o sürecin bir parçası oluyor. Bu süreçte geliştirilen eylemliliği ifade ediyor. Zaten şunu biliyoruz; sürecin önemli karakteri silahlı mücadeleden demokratik siyasi mücadele hamlesine geçmekti ki, işte Gezi Parkı Direnişi etrafındaki olaylar bunu net bir biçimde ortaya koydu. Yine bu yeni sürecin eylem çizgisinin önemli bir hedefi mücadeleyi sadece Kürdistan'la sınırlı olmaktan çıkartarak Türkiye'ye yaymaktı. Serhildanların Taksim Gezi Parkı'ndan başlayarak Ege'ye, Akdeniz'e, Anadolu'nun çeşitli alanlarına yayılmış olması bu gerçeği de net bir biçimde gösterdi. Bu bakımdan sürecin eylem çizgisi açısından öngördüğünün gerçekleşmesini ifade ediyor. Böyle değerlendirmek, anlamak yanlış değil, kesinlikle doğru. Başka türlü izahı mümkün değil.

Taksim Gezi Parkı direnişi ile başlayan olaylar bize neleri gösterdi? Aslında bazı anlayışların yanlışlığını ortaya koydu. Örneğin "Türkiye toplumu çökertilmiş, yok olmuş, direnemez, bir şey yapamaz biçimindeki" çok ucuz, halka güvensizlik ifade eden yaklaşımların gerçeği yansıtmadığını ortaya koydu. Aslında kendisi zayıf olan ve halka öncülük edemeyenlerin, kabahati kendilerinde bulmak yerine halka yükleme yaklaşımı içinde olduklarını, bu anlayışın da oradan kaynaklandığını bize net bir biçimde gösterdi. Buna karşılık Türkiye'de büyük bir demokrasi potansiyelinin boşluğunu, halkın özgürlük ve demokrasi isteminde büyük bir potansiyel ifade ettiğini ortaya koydu. Bu konuda önemli bir öfkenin, tepkinin birikmiş olduğunu, güçlü bir direniş potansiyelinin oluşmuş bulunduğunu net bir biçimde ortaya koydu ve herkese gösterdi. Bunlar bu olaylarla açığa çıkan, kanıtlanan hususlar oluyor. Bazı anlayışlar bu biçimde düzeltilmiş oluyor. Tabii aynı zamanda böyle bir direniş durumunu tarihsel bakımdan bize gösteriyor. Bunun gerisinde, 12 Mart 1971 faşist askeri darbesinden bu yana çeşitli baskı ve sömürünün, özel savaş uygulamalarının yattığı bu direnişlerin böyle bir tarihsel despotizme öfke duyduğu tartışmasızdır. Yine bu öfke ve tepkinin 10 yılı aşkın süredir bu sistemi değiştireceğim diye iktidara gelen demagojiyle aynı sistemi çeşitli biçimde sürdürmeye çalışan AKP yönetimine, despotizmine karşı bir çıkış olduğu ortada. Bir anda oluşmuş bir durum değil. Tarihsel bir geçmişi var. Dayanak olarak 1970'lerin başındaki gençlik devrimini, demokratik devrimi esas alıyor. 1970'lerin devrimci gençlik hareketi büyük bir toplumsal hareketti. Demokrasi hareketiydi. Aslında Türkiye'de faşizm ve demokrasi savaşı o zaman başladı. 12 Mart darbesi ile birlikte faşist hamle gelişti ve 40 yıldır egemen olmaya çalışıyor. Buna karşı da Denizlerin, Mahirlerin, İbrahimlerin direnişiyle başlayan Önder Apo'yla, PKK direnişiyle günümüze kadar süre gelen demokrasi mücadelesi var. İdeolojik, örgütsel, politik bir mücadele oldu. Şimdi ortaya çıkan aslında Kürdistan'da kesintisiz sürmüş olan mücadelenin Newroz'da başlayan sürecin zeminine dayanmış sürecin taşması oluyor. İnsan rahatlıkla görüp anlayabiliyor.

Böyle bir direniş niye geçmişte gündeme gelemedi de neden şimdi gerçekleşiyor? Aslında bu daha çok olayların süreçle bağını ortaya koyuyor. Potansiyel dün de vardı. Halk dün de yoğrulmuştu. Çok ağır baskı ve sömürüyle geçen süreçlerin tümünde baskılara uğradı. Neden o dönemlerde böyle bir başkaldırı gerçekleşemedi? Çünkü Kürdistan'daki savaş hep bir bahane olarak kullanıldı. Özel savaş rejimi Türkiye toplumunu Kürdistan'daki savaşa dayanarak hep bastırdı ezdi. Sıkıyönetim, olağanüstü hal, savaş, Kürdistan'da alenen yürütüldü, ama onun Türkiye'ye yansıması da ağır baskı ve zulüm oldu. Bu hem ideolojik olarak hem pratik bakımdan sürdürüldü. Ne zaman ki bir güç, bir kesim demokrasi istemiyle, hak talebiyle biraz ayağa kalkmaya çalıştıysa, bölücülükle, PKK yandaşlığıyla suçlanıp kolaylıkla bastırıldı. Hem ideolojik olarak bastırıldı hem de polis terörüyle baskısıyla susturuldu, insanlar tutuklanıp işkenceden geçirildi, korkutuldular. Kürdistan'daki savaşa paralel Türkiye toplumunun gençleri, kadınları üzerinde polis terörü uygulandı. Göz açtırılmadı. O nedenle insanlar bu düzeyde tepkilerini ortaya koyamadılar. Koymak isteyenler, hem ideolojik hem de pratik yöntemlerle bastırıldılar. Yeni süreç bu bastırmanın gerekçelerini ortadan kaldırdı. Önder Apo'nun Newroz'da ilan ettiği yeni süreç, Kürdistan'da içine girilen ateşkes dönemi, 3 yıldır süren Devrimci Halk Savaşı sürecinin sona ermesi, gerillanın Medya Savunma Alanları'na çekilme kararı, Türkiye'de çeşitli toplumsal kesimlerin özgürlük ve demokrasi arayışlarını, hak istemlerinin önünü açtı. Bu tür istemlerin bölücülük, PKK yandaşlığı, şoven milliyetçi söylemler ile bastırmanın fırsatını, imkanını ortadan kaldırdı. Böyle bir ortamda taksim direnişi gündeme geldi. Bunların çok örgütlü, planlı durumları yok elbette. İçlerinde çeşitli grup, örgütler var ama böyle bir süreçte "şu zaman şu ortaya çıksın" gibi bir karara dayanmadı. Sürecin kendisine dayandı. Sürecin bir gerçeği olarak ortaya çıktı. Bunlara rağmen bu olayların bu biçimde değerlendirilmemesi, farklı ele alınması üzerinde daha çok üzerinde durulması gereken yan oluyor. Tamamen Türkiye'deki bu halk direnişi, Newroz'da başlatılan yeni sürece bağlı olmasına rağmen hiç kimse böyle bir bağlantı kurmadı. Ne medya böyle tartıştı, ne hükümet, ne muhalefet böyle tanımlandı, ne de sol sosyalist taraflar böyle değerlendirebildiler. Bizim değerlendirmelerimiz de geç kaldı. Çok ihtiyatlı, tamamen kendi yürüttüğümüz sürecin ürünü olmasına rağmen zamanında, yeterli düzeyde görememe ve dolayısıyla yeterince tanımlayıp etkili gelişmesi için bilinçli, planlı bir çalışma yürütememe yaşandı.

Gezi Parkı olayları zamanında doğru ve yeterli tanımlanamadı

Tabii bu konuda hiçbir şey olmadı demek doğru değil. Açıklamalar bakımından da, pratik bakımdan da çeşitli çabalar oldu. Öyle köktenci olmamak lazım. Ya ak, ya kara mantığıyla hareket etmemek gerekiyor. Her şey iyiydi, mükemmeldi, ya da hepsi kötüydü demek doğru değil. İyi şeyler de vardı. Katılımlar da oldu. Bu konuda önemli çabalar harcandı. Değişik kesimlerden geldi bu. Fakat yeterli olmadı. Zamanında olmadı. İyi tanımlanamadı. Dolayısıyla bütün bu olanlar hem yeterli bir biçimde sahiplenilip ilerletilemedi, hem de süreçle bağlantılandırılamadı. Kopuk kaldı. Aslında süreci unutturmak, yavaşlatmak, gündemden düşürmek isteyenlerin çabaları, sözleri, gündemleri etkili hale geldi. Öyle oldu ki sürecin ürünü olarak ortaya çıkan olaylar, sürecin gündemden düşürülmesinin vesilesi yapıldı. Bu ciddi bir psikolojik savaş durumudur. Bunu böyle görüp anlamak lazım. Kesinlikle kendiliğinden olmadı. Anlamsız değildir. Hem iktidarın hem muhalefetin aynı üslubu sürdürmesi bir tesadüf değil. Bu konuda AKP ile CHP ve MHP'nin tam bir birliği var. Bu güçler elbirliğiyle yaşanan olayları, halk direnişlerini, gelişen bu yeni süreçten koparmak, ondan ayrı, farklıymış gibi ele almak, hatta gündem çarpıtması yaratarak yeni süreci tartışma gündeminden düşürmek üzere kullandılar. Bu yönlü elbirliğiyle ortak çaba harcadılar ve etkili de oldular.

Psikolojik savaşın bu tutumu aşılamadı. Dolayısıyla Gezi Parkı etrafında gelişen olaylar zamanında doğru ve yeterli tanımlanamadı, değerlendirilemedi. Örgütlendirilip etkili biçimde yürütülemedi. Bazen ilgisiz kalındı, uzak kalındı, ihtiyatlı yaklaşım oldu. Bazen çok sahiplenilen bir durum içine girilerek, sanki her şeyi devrimci güçler yapıyor gibi bir hava verildi. İkisi de doğru değil. Ne uzak durmak, hiç olayın içinde olamamak doğruydu, ne de her şeyi yapıyormuş gibi sahiplenip öne çıkmak doğruydu. Birincisi, örgütlemeyi, mücadeleyi, onun yaratıcı yöntemlerle sürdürülmesini zayıflattı. İkincisi ise, sanki olayı bazı örgütler yürütüyormuş gibi bir hava vererek birçok karşıt güce propaganda malzemesi sundu. Yine birçok kesimin bu olaylara daha ihtiyatlı yaklaşmasına yol açtı. Bunlar kesinlikle doğru ve yeterli yaklaşımlar değildi. İstikrarlı değerlendirememe, zamanında olayları yeterince tanımlayamama ve bu temelde politika belirleyememe, böyle dalgalı, parçalı, karı yanında zararı da olan pratik duruşlara yol açtı. İnsan çeşitli yaklaşımlar açısından da bunu söyleyebilir.

Oysaki olayı böyle somut ve bütünlüklü olarak görüp değerlendirmek gerekirse, öyle çok değişik kesimleri içine alan, kırk yıldır toplumun faşizme karşı oluşmuş tepkisinin dışa vurmasını ifade eden, AKP'nin demagojisine de "artık yeter" diyen, kendi yaşamı üzerinde toplumun etkinlik kurmasını içeren bir demokratik halk eylemi, demokratik halk çıkışı olarak tanımlamak lazım. İçinde her türlü eğilim vardı. Bu direniş içerisinde sol demokratik güçler, gençlik hareketleri, kadın hareketleri, feminist hareketler, demokratik islami hareketler, kendilerine antikapitalist müslümanlar diyen akımlar, sanatçılar, aydınlar, çeşitli kültür grupları yer aldı. Gerçekten renkli ve zengin bir bileşimdi. Türkiye demokrasisini temsil edecek bir içeriğe sahipti. Bileşim olarak öyleydi. Bu biçimde olması aslında bir zayıflık değil güçlülüktür. Demokratik karakterini ortaya koyuyor. Toplumsal bütünlüğü içerdiğini gösteriyor. Mevcut faşist despotik iktidar sistemine karşı toplumun çok değişik kesimlerinde oluşmuş bir genel tepkiyi ifade ediyor. Bu bakımdan mevcut bileşimi bir zafiyet değil, kesinlikle bir zenginlik olarak görmek lazım.

Diğer yandan çok örgütlü, planlı, programlı olamaması da aslında bir zafiyet değil. Kaldı ki öyle çok örgütsüz de değildi. Katılan kesimler, çok değişik özellikleri ifade eden kesimlerin hepsi kendi içinde örgütlüydüler. Kırk yıldır-kırk beş yıldır süren bir mücadelenin mirasına, deneyimine sahipler. Büyük bir tecrübe birikimini temsil ediyorlar. Yine yakın dönemde Halkların Demokratik Kongresi ve Halkların Demokratik Partisi gibi bir birlik çalışmasına, en son da Ankara'da yapılan barış ve demokrasi konferansının ortaya çıkardığı birlik zeminine dayanıyordu. Böyle bir örgütlülük ve birlik de bu hareketin gerisinde vardır. Bunu kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak isteyen çeşitli partiler de olmuştur. Bu ulusalcı çevreler gibi, CHP'dir, İşçi Partisi benzeri kesimler. Ama onlar marjinal kesimlerdi, zaman zaman ortaya çıkan kesimlerdi. Daha çok da provokatif rol oynayan konumundaydılar. Yoksa direnişin başından sonuna kadar var olan, başat rol oynayan, etkinlik yürüten güçler değillerdi. Gözlemlediğimiz kadarıyla pratik durum buydu. Bu bakımdan öyle çok örgütsüz de denemez. Kesinlikle bir örgütsel zemine, bilhassa tecrübeye dayanıyorlardı. Ama somut olarak bir planlamanın ürünü değillerdi. Önceden



planlanıp hazırlanmış, örgütlendirilmiş, bu temelde eyleme geçilmiş bir durumu ifade etmiyorlardı. Böyle olması da yine bir zafiyet değildi. Halk hareketleri de zaten böyle olurlar. Hiçbir halk hareketi önceden kararlaştırılıp planlanarak yürütülemez. Hiçbir halk hareketi birilerinin istediği gibi, istediği nitelikte gelişmez. Devrimciler böyle bir halk hareketi yaratan güçler değillerdir. Halkın bilinçlenmesi, değişik kesimlerinin örgütlendirilmesi, eyleme kalkması için çalışan, halka bu temelde düşünce ve örgüt öncülüğü taşıyan, aşılayan kesimlerdir. Diğer yandan herhangi bir durumda halk direnişine öncülük yapmak için gerekli kadro, örgüt yapısını ortaya çıkaran, hazırlayan, yani hazırlıklı olanlardır. Yine bir halk direnişi, kitle eylemliliği, ya da isyanı ortaya çıktığında da onu belli amaçlara kanalize etmeye çalışan, yöneten, dolayısıyla örgütsel öncülüğe kavuşturarak başarıya taşıran kesimlerdir. Devrimciliği böyle anlamak lazım. Devrimcilerin, devrimci kadro ve örgütlerin halk devrimlerindeki rolleri, misyonları da böyledir.

Buradan baktığımızda mevcut halk direnişi öyle çok çok önceden planlanmamış, kararlaştırılmamış, çok farklı kesimleri içine alıyor, tümüyle örgütlü olarak ortaya çıkmamış denerek eleştirilemez. Zaten hareketler böyle olur. Dolayısıyla halk hareketi kategorisine uygundur. Bu noktada tabii böyle bir hareketin ortaya çıkmasında, baskı, sömürü, faşist, despotizm, 12 Eylül ve 12 Mart faşist darbelerinin uyguladığı zulüm ile birlikte AKP tekçiliği ve despotizminin geliştirdiği demagojinin bu tür halk hareketlerinin ortaya çıkmasını yaratan zemin olduğu gibi, tabii bir de devrimci demokratik güçlerin çeşitli biçimlerde yürüttükleri ideolojik örgütsel mücadelelerin, eylemlerin de bunun hazırlanmasında payları var. En çok da 1969-71 devriminin, devrimci gençlik hareketinin büyük payı var. Çünkü hala bir efsanedir. Türkiye'deki halkların bilincinde, belleğinde silinmez bir biçimde yer etmişler ve bir çekim gücüdürler. Faşizm tarafından darbelenmiş, ezilmiş, parçalanmış olsalar da halkların bilincinde, yaşamında yer etmişler ve Kürdistan'da da kesintisiz bir devrimci direniş ile temsil edilmiş durumdalar. Bu bakımdan yenilmiş, yok edilmiş hareketler değiller. Bu anlamda 1970'lerin başında gelişen devrimci hareketin devamı oluyor. Onun özellikle Kürdistan'da PKK biçiminde devam ettirilmesine dayanıyor. Bu temelde Türkiye'de zor koşullarda yürütülen demokrasi mücadelesinden güç alıyor, onları esas alıyor ve yeni sürecin bir gereği olarak ortaya çıkıyor. Bu direnişi de bu çerçevede ele almak, anlamak gerekli.

Gezi Parkı Direnişi AKP'yi ciddi ürküttü

Şimdi karşı saldırılar da geliştirildi. AKP, bir anlamda yararlanacağı kadar yararlandı. Gündemi değiştirmede, gerektiğinde güç gösterisinde bulunmada bundan yararlanmaya çalıştı. Çeşitli güçler, ulusalcı çevreler, provoke etmeye, sabote etmeye çalıştıkları kadar çalıştılar. Birçok kesim, eğilim kendi çıkarı doğrultusunda yönlendirmek istediği kadar çaba harcadı. Hareket düz bir çizgide istikrarlı bir tutum gösteremedi. İnişli çıkışlı oldu. Fakat Gezi Parkı bir aya yakın bir süre kesintisiz bir biçimde devam eden bir direniş oldu. Ona dayanarak Taksim'de mitingler oldu. Türkiye ve Kürdistan'ın başka birçok kentlerinde dayanışma mitingleri oldu. AKP yönetimi bu gelişmelerden büyük korku, ürküntü duydu. AKP'nin polis terörüne dayalı faşist rejimi ciddi bir sarsıntı yaşadı. Bunlar birer gerçek. Fakat AKP de gündem saptırmada ihtiyaç duyduğu kadar bu olaydan yararlanmaya çalıştı. Yani sonuçları itibarıyla insan bunu ifade edebilir. Pratik yönelim olarak da öncelikle Taksim dışındaki destek hareketlerine karşı saldırgan, ezici katliamcı yaklaştı. Türkiye ve Kürdistan'ın çeşitli şehirlerinde ortaya çıkan destek eylemlerini bastırdı. Onlara fırsat vermedi. Onlar üzerinde ağır baskı, zulüm, terör uyguladı. Ardından Taksim'de adım adım benzer bir planı uygulamaya koydu. Bir yandan çok yumuşak davranarak, güya anlaşmaya çalışarak eylemcileri gevşetmeye çalıştı ve gizli hazırlıklarına dayanarak böyle bir duruma ulaştığını değerlendirdiği anda Taksim'e saldırıp oradaki direnişi ezmeyi sağladı. Böylece Gezi Parkı'nı hem Taksim'den hem de diğer alanlardaki destek eylemlerinden yalıttı, tekleştirdi. Kuşatmaya almış oldu. Orayla da işte görüşmeler yaparak, yumuşatarak, mevcut oluşan birliği dağıtmaya çalışarak, zayıflattı, gevşetti. Sonunda saldırıp direnişi ezdi. Şu anki durumda Gezi Parkı'ndaki direnişçiler tümüyle parktan çıkarılmış durumdalar. Çeşitli biçimlerde protesto gösterileri sürüyor, ama bunlar dar grup gösterilerdir. Direnişin o büyük boyutlu durumu yok ortada. Bu AKP'nin faşist saldırıları temelinde ezildi. Bunu görmek lazım.

Taksim Direnişi'nin sonuçları elbette değerlendiriliyor, değerlendirilecek. Birçok çevre işin içine girdi. Herkes bu olayla ilgiliydi. Şimdiye kadar da birçok şey söylendi. Mevcut sonuç temelinde de bundan sonra da daha fazla bu durum tartışılacak değerlendirilecek. Birçok görüş ileri sürülecek. Bunun dersleri çıkarılmaya çalışılacak. İnsan bunu rahatlıkla söyleyebilir. Daha fazla bilgi aldıkça, gerçekler açığa çıktıkça, doğruları bilme ve değerlendirme imkanı daha çok da artacak. Fakat şu haliyle de bazı hususlar söylenebilir. Aslında eylem, bu yeni süreçte ve başlangıç olarak başarılı oldu, sonuç verdi. Bu kadar uzun süre kesintisiz bir kitle direnişi, hiç de deneyim, hazırlık olmadığı halde önemli bir sonuçtu. Sesini Türkiye kamuoyuna, dünya kamuoyuna duyurdu, destek buldu. AKP'nin tekçi faşist iktidar sistemini sarstı. Türkiye'de demokratikleşme, demokratik dönüşümün gereğini ortaya çıkardı. Tabii bütün bunlar önemli sonuçları ve başarıları ifade ediyor. Bu bakımdan öyle gereksiz yere olmuş, bir anlam ifade etmemiş, başarısız bir olay denemez. Öncelikle bunu belirtmek lazım. Bu konuda doğru yaklaşmak da gerekiyor.

Diğer yandan AKP'nin buna karşı tutumu tabii demokratikleşmeyi geliştirmek değil, direnişi ezmek oldu. AKP'nin bu tutumu gerçek yüzünü daha iyi açığa çıkardı. Sürece yaklaşımını da açığa çıkardı. Aslında böyle bir olayın bu biçimde ortaya çıkmasının AKP'nin duruşuyla, politikalarıyla bağı da var.

Aslında Önder Apo'nun Newroz çağrısıyla birlikte tabii gelişen yeni süreç bu tür olayların zeminidir. Türkiye toplumunun çeşitli kesimlerinin demokrasi istemlerini açığa çıkardı, ama bir de bu tür çatışmalara, eylemlere gerek kalmadan demokratik değişim dönüşüm ile bunu sağlanmasını da imkan dahilinde kıldı. Eğer AKP yeni süreci doğru değerlendirse, örneğin ikinci eylem planının ikinci aşamasına hızla geçiş yapsa, birinci aşamadaki görevlerini –işte Akil İnsanlar Komisyonu'dur, Meclis Komisyonu'dur– yeterli bir biçimde geliştirseydi, tabii Gezi Parkı Direnişi gibi olaylara gerek kalmadan Türkiye'nin demokratik dönüşümü daha rahat sağlanabilecekti. AKP bunları yapmadı, yapmak istemedi. Oyalamaya çalıştı. Ertelemeye çalıştı. Sürecin içini boşaltmaya çalıştı. Aslında bu olaylar, Gezi Parkı Direnişi bir de bu AKP politikalarına karşı olarak gelişti. AKP'nin bu oyalamacı ve geçiştirmeci politikaları böyle bir direnişi mecbur kıldı, tetikledi. AKP ise, fırsat yaratarak bunları ezmeyi öngördü. Şu haliyle ezmiş görünüyor.



AKP iktidarı aşılma sürecine girmiştir

AKP'nin Gezi Parkı Direnişi'ndeki aldığı sonuç kendisi için yeterli midir? Öyle olmadığını yakın gelecek gösterecek. Şimdi belki Gezi Parkı'nı ezdi, direnişçileri dağıttı, binlerce, onbinlerce insanı yaraladı, beş insanı katletti. Bu sonucu bu temelde elde etti, ama bu bir geçici sonuçtur. Halk bir kere direnmeyi öğrendi. Birlik olup direnirse sonuç alabileceğini, iktidarı sarsabileceğini gördü. Destek bulabileceğini gördü. Bu bakımdan da aslında AKP; bir, zamanında demokratikleşme adımları atmayarak; iki, mevcut direnişi doğru değerlendirip bunları demokratikleşme süreci ile, demokratik dönüşümle karşılayarak değerlendirmeyerek aslında kaybetti. Mevcut oyalama, hile ve baskı, ezme politikası AKP'nin yüzünü, faşist-despotik tekçi yüzünü daha çok açığa çıkardı. AKP içte ve dış kamuoyunda daha fazla teşhir ve tecrit oldu. Bunun sonuçları önümüzdeki süreçte görülecek. Böylece AKP gerçekten de baş aşağıya gidişe girdi. Bunu insan rahat söyleyebilir. AKP iktidarı aşılma sürecine girmiştir. Bunu rahat ifade edebiliriz. Halk direnmeyi de öğrendi. O da önemli bir sonuçtu.

Bu ulusalcı çevreler, CHP, İşçi Partisi gibi çevreler ortamı provoke etmeye çalıştılar. Fakat çok etkili olamadılar. Birçok kesim örgütlü ve bilinçli olduğu için bunlara karşı uyanık davrandı. Çok fazla da ulusalcılar etkiledi denilemez. Geriye kalan ne? Aslında sol demokratik güçler, ya da işte islami olabilir, hangi ideolojiden olursa olsun gerçekten siyasette demokratikleşmeyi öngören, demokratik siyasete bağlı olan gruplar, güçler, başta sol demokratik güçler olmak üzere süreci doğru tanımlama ve yönetme gücünü gösteremediler. Eylem çizgisini doğru ve yeterli geliştiremediler. Bence önümüzdeki süreçte en çok üzerinde durulacak, tartışılacak konu bu olacak gibi. Böyle olması da doğal. Çünkü eylemin sürmesi ve başarısı buraya bağlıydı. Bu noktada ısrar etmek, geliştirmeye çalışmak, bütünlük sağlamak, bu kadar geniş eğilimi bir arada tutmak tabii ki bu konuda başarıları ifade ediyor. Bunlar öyle basit şeyler değil. Kolay elde edilecek durumlar da değil. Öyle ucuz yaklaşmamalıyız. Ama direnişi yöneten güçler bu kadar ezdirtme noktasına da gitmemeliydi. AKP son vuran oldu. Öyle yapmaya çalışıyor. Savaşta da öyle, siyasi mücadelede de öyle yaklaşıyor ve son vuran kendisi oldu mu tabii başarı elde etmiş oluyor. AKP'ye o fırsat verilmemeliydi. İlk defa birinci bir direniş durumu oluyordu, hemen bununla sonuç alınacağı düşünülmemeli. Dolayısıyla uygun biçimlerde, kırılmaya, ezilmeye yol açmadan sonuca götürülebilmeliydi. Daha güçlü hamleler için geri çekilme olabilmeliydi. Manevra yapabilme olabilmeliydi. Ama böyle bir esnek ve yaratıcılığı gösteremedi bu direnişi yöneten çevreler. Dolayısıyla yani hiç yönetilmedi demek doğru değil, ama mevcut sonuca gidiş değerlendirildiğinde çok yeterli ve iyi yönetildi de diyemeyiz. Yönetimde eksiklikler var, zayıflıklar var. Demek ki eylem çizgisinde daha oturmamış yanlar var. Bir halk hareketi, kitle eylemliliği nasıl ortaya çıkar, nasıl yönetilir, nasıl ele almalıyız, değerlendirmeliyiz, bu konuda hala biraz eksikliklerimiz, yetersizliklerimiz var. Bu konuda biz de dahil bütün hareketler sorumlu. Hiç kimse kendini sorumluluk dışına çekmemeli. Falan kesimler sorumlu, biz değiliz dememeli. Belki bazıları etkili olmuş, olumsuz rol oynamıştır, onlar öyle eleştirilebilir. Ama etkisiz olanlar da etkinlik gösteremedikleri için eleştirilmelidir. Niye etkinlik göstermemiş, niye böyle bir eylem yeterince sahiplenilip doğru bir çizgiye yöneltilememiş? Bunu yapamayanlar da bundan sorumlular. Bu son olaylara da bu temelde yaklaşmak lazım.

Tabii böyle bir sonuç iyi olmadı. Ama bu direniş kesinlikle iyidir, tarihidir, süreçle bağlantılıdır. Sürecin ruhuna uygun, süreci geliştirendir. Demokratik siyasi mücadele hamlesinin eylemsel parçasıdır. Nasıl ki konferanslar toplum iradesini ortaya çıkarmayı ifade ediyor ise bu serhildanlar da toplumun dinamizmini, öfkesini, tepkisin ortaya koyuyor. Toplumun gücünü eylem alanına yansıtıyor. Bu bakımdan belki çok eleştirilecek, ayrıntıda eleştirilecek yanı olabilir, ama böyle bir eylem bu süreçte Türkiye'de halk direnişinin gelişebileceğini, demokratik siyasetin örgütlenme ve eylem alanında güçlenebileceğini bize gösterdi. Eğer bunlar esas alınırsa güçlü bir demokratik siyasi mücadele, kitle eylemliliği ortaya çıkarılabilir. Diğer yandan eğer bu temelde etkili bir kitle çalışması yürütülebilirse, o zaman demokratik siyasetin sandıktaki gücü de, oy oranı da şimdikini kat kat aşacak şekilde büyütülebilir. Bu olmayacak bir durum değildir. Şunu hep söylüyoruz: Niye AKP'nin oy oranı yüzde elli de, BDP'nin yüzde yedi olsun, bilmem ÖDP'nin yüzde bir bile olmasın? Bunlar çalışmayla bağlı bir durum. Pratikle bağlı bir olay, yoksa Önder Apo'nun kitle çizgisi bugünün Türkiye'sinde yüzde doksan beşi birleştirecek, yanına çekecek bir içeriğe sahip. Oysa pratikte yanına çeken yüzde on bile olamıyor. Niye çizgi bu kadar geniş kitleleri hedeflerken, bu kadar dar kitlelerde kalıyor? Burada demek ki yeterince çalışılamıyor, o çizgi halka, kitlelere, topluma yeterince götürülmüyor, taşırılmıyor, örgütlendirilmiyor. Bu net bir biçimde ortaya çıktı. İşte burada kadroların rolü, öncülüğün rolü, öncü çalışmanın rolü ortaya çıkıyor. Örgütsel çalışmanın görev ve sorumluluklarını ne kadar yerine getirip getirmediğini görüyoruz. Ne kadar dar, tutucu ve zayıf kalındığı açığa çıkıyor. Şimdi genelde bu konularla uğraşıyoruz. Hareket olarak her alanda bunu yaşıyoruz, bunu önceki süreçlerde de belirttik. Tartışıyoruz da. Mevcut örgüt duruşumuz, kadrosal duruşumuz zihniyet olarak, sistem olarak, planlama ve çalışma tarzı olarak Önderlik çizgisini yeterli bir düzeyde pratikleştirmiyor, bununla uyumlu değildir yani. Bunu insan net söyleyebilir. Gerçekten de Önderlik çizgisi adına hareket ediliyor, PKK'nin itibarı, birikimi değerlendiriliyor, kullanılıyor ama pratikte olup bitenler, yaşananlar bu konuda gerçekten geri, dar, zayıftır. Çok fazla güçlü, ileri değil. Bu da bize işte kadro sorunu, örgüt sorununu, demokrasi anlayışının ve mücadelesinin nasıl olması gerektiği sorununu dayatıyor. Önümüze çıkarıyor. Bunları anlamaya çalışıyoruz, tartışıyoruz.

"AKP; bir, zamanında demokratikleşme adımları atmayarak; iki, mevcut direnişi doğru değerlendirip bunları demokratikleşme süreci ile, demokratik dönüşümle karşılayarak değerlendirmeyerek aslında kaybetti. Mevcut oyalama, hile ve baskı, ezme politikası AKP'nin yüzünü, faşist-despotik tekçi yüzünü daha çok açığa çıkardı. Bunun sonuçları önümüzdeki süreçte görülecek."

BAŞARININ TEMEL ŞARTI ÖRGÜTLÜLÜK BİRLİK VE İTTİFAKTIR

Serxwebûn: *Ortadoğu'da yeniden yapılanma süreci yaşanıyor. Üçüncü dünya savaşı olarak da tanımlanan Ortadoğu'daki yeniden dizayn sürecinde hegemonik güçlerin Suriye'de odaklanan siyasetini nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Cemil Bayık: Ortadoğu dünya siyasi tarihinde her zaman önemli yere sahip olmuştur. Zaten insanlığın toplumsal kültürü yarattığı ilk alan olduğu gibi, ilk uygarlıkların da şekillendiği alandır. Bu açıdan dünya siyaseti, siyasi dengeleri insanlığın ilk toplumsal yaşama kavuştuğu coğrafyada ilk çağla birlikte ortaya çıkmıştır. İlk toplumsallık Ortadoğu'da şekillenip dünyaya yayıldığı gibi, ilk uygarlıklar da Ortadoğu'da şekillenmiş, dünyaya yayılmıştır. Daha sonraki bin yıllarda da bu gerçeklik değişmemiştir. Ortadoğu, uygarlık sistemlerinin buluştuğu, kesiştiği yerdir, dünya ticaret yollarının geçtiği yoldur. İlk ideolojilerin, temel kültürlerin şekillendiği yerdir. İlk inançların, tek tanrılı dinlerin şekillendiği yerdir. Ortadoğu'nun bu karakterine kapitalist çağda petrol ve enerji kaynakları gibi önemli etkenler de eklenmiştir. Böylelikle Ortadoğu günümüzde de siyasal mücadelenin odaklandığı merkez olmuştur.

21. yüzyılda reel sosyalizmle kapitalist modernist sistem arasındaki çekişmenin de odaklandığı temel coğrafyalardan biridir. Yine kapitalist sistem güçlerinin kendi aralarında kavga ettikleri alanların başında gelmektedir. Reel sosyalizmin yıkılmasından sonra siyasal dengelerin dağılması en fazla da Ortadoğu'da siyasal boşluklar ortaya çıkardı. Ortadoğu'daki bu siyasal boşluk sistemi rahatsız eden birçok sorun da ortaya çıkardı. Bu çerçevede 1991'de I. Körfez Savaşı, yine 2003'te II. Körfez Savaşı denilebilecek savaşlara sahne oldu. Bu savaşların tümü Ortadoğu'ya yeniden çekidüzen verme temelinde gerçekleşti. Öte yandan reel sosyalizm ortamında şekillenen iktidarlar varlığını sürdürmeye devam ettiler. Şekillendikleri siyasal ortam ortadan kalktığı halde bu rejimler kendi varlıklarını sürdürme çabası içinde oldular. Yine İran gibi bir devrim yaşayan ve gücünü tarihsel kültürden, geleneğinden alan ve devlet geleneği köklü olan bir siyasi güç de Ortadoğu'nun siyasal denge mücadelelerinde etkin olmak istemektedir. İmparatorluk geleneği, kültünü taşıyan Türkiye'nin egemen güçleri de Osmanlı İmparatorluğu'nun ayak izlerine dayanarak Ortadoğu'da etkin olmak istemektedir. Tüm bunlar Ortadoğu'da ciddi bir çatışma ve çekişme durumunu ortaya çıkarmıştır.

Suriye üzerinden bir Ortadoğu sistemi şekillenecektir

Son yıllarda Tunus'la başlayan, Mısır'a yayılan, Libya ve Yemen'le boyut kazanan eski iktidarların yıkılması, Ortadoğu'da yeni dengelerin oluşma sürecine hız kazandırmıştır. Özellikle de dünyanın en temel hegemonik gücü olan ABD Avrupa'yla birlikte bu süreçte Ortadoğu'yu şekillendirmek istemektedir. Bu çerçevede Mısır ve Libya'da iktidarların el değiştirmesinden sonra Suriye'ye el atılmıştır. Suriye de zaten soğuk savaş döneminde şekillenen bir rejimdir. Bu açıdan kendisini yeni dünya koşullarında köklü bir temele dayandıracak ve yaşatacak yeniden bir yapılandırma yaşamamıştır. Bu nedenle on yıllardır baskı altına alınan içteki muhalefet Suriye'de ayağa kalkmıştır. Suriye'de siyasal iktidarsızlığın ortaya çıkmasıyla birlikte Ortadoğu'da güç olmak isteyen Türkiye de, Suriye'de etkin olmak istemiştir. Özellikle ABD'nin Libya müdahalesine katıldıktan sonra Suriye müdahalesine de erkenden katılıp Suriye'de avantaj kazanarak Ortadoğu'da etkinliğini artırmayı hedeflemiştir. Başta Suudi Arabistan ve Katar olmak üzere daha başka güçler de Suriye'deki çeşitli muhalif güçlerle ilişkilenmiştir. Bu durum Suriye'de ciddi ve karmaşık bir çatışma ortamı yaratmıştır.

Suriye'nin Ortadoğu siyasetindeki önemi her zaman biliniyordu, bilinmektedir. Ancak bu çatışma sürecinde Suriye'nin Ortadoğu siyasal dengelerini etkileme gücünün ne kadar önemli olduğu bir daha görülmüştür. Bu nedenle de bütün etkili uluslararası güçler, Türkiye ve İran da dahil bölgesel güçler Suriye'ye daha fazla müdahil olmuşlardır. Çünkü Suriye üzerinden bir Ortadoğu sistemi şekillenecektir. Suriye'deki değişiklik ve gelişmeler sadece Suriye'yi etkilemeyecek, bütün Ortadoğu'daki yeni kurulacak sistemin nasıl şekilleneceğine de etkide bulunacaktır. Bu açıdan da Suriye üzerindeki çekişme ve çatışma düşünüldüğünden daha farklı ve karmaşık bir boyut kazanmıştır.

ABD, Avrupa ilk başlarda Suriye'deki muhalefete destek verirken, Suriye muhalefetinin ayağa kalkarak Baas rejimini devirmesini isterken, kısa sürede Suriye'de islamcı güçlerin etkili hale geldiği görülmüştür. Bu durum Suriye'deki savaşı daha da farklı bir boyuta taşımıştır. Böyle bir durumda İsrail güvenliği konusunda hassas olan güçler Suriye'deki muhalefeti daha yakından takip etmeye başlamışlardır. Yine Lübnan ve Suriye'yle yakından ilgilenen, Lübnan'daki hıristiyanların vasisi gibi kendini gören Fransa gibi bir güç de Suriye'deki islamcı muhalefetin gelişmesiyle birlikte bu muhalif güçlere karşı politikaları daha dikkatli yürütmeye başlamıştır. ABD ve Fransa da şunu görmüştür ki, Suriye'deki yeni devlet şekillenmesi sadece Suriye'yi ilgilendirmeyecek, bütün Ortadoğu'nun siyasal karakterine yön verecektir. Böyle bir karakteri olduğu görülmüş, bir de siyasal islamcıların etkin olacağı anlaşılınca Suriye'nin yeni iktidarının nasıl olması gerektiği konusunda yeni arayışlar içine girmişlerdir.

Rusya ve Çin ise Suriye'nin bütün Ortadoğu'yu etkileyen karakterini bildiklerinden onlar da diğer alanlarda olmadığı kadar Suriye üzerinde ilgilerini artırmışlardır. Zaten daha önce sıkı ilişki içinde oldukları Suriye rejimine destek olmuşlardır. İran ise esas olarak kendi kaygısı nedeniyle Suriye rejimini desteklemektedir. Dolayısıyla Irak da bu çekişmenin parçası haline gelmiştir. Bu durum Suriye'deki siyasal çekişme ve çatışmaları daha da karmaşık hale getirmiştir. Hem Suriye üzerinden Ortadoğu dengeleri önemli düzeyde netleşmeye gideceğinden hem de uluslararası ve bölgesel birçok gücün içerisinde olduğu karmaşık bir savaş olmasından dolayı Suriye üzerinde yürütülen savaşa Üçüncü Dünya Savaşı denilmektedir.

Nitekim tüm dünya savaşları sonunda olduğu gibi belirli konferanslarla bölgenin karakteri şekillendirilmeye çalışılmaktadır. Cenevre görüşmeleriyle aslında birçok gücün içinde yer aldığı belirli bir savaş ve siyasal mücadeleden sonra Suriye üzerinde belirli bir uzlaşma yaratılmaya çalışılmaktadır. Uluslararası güçlerin kapsamlı bir uzlaşmaya yönelmesi bile zaten Suriye'deki durumun ciddiyetini göstermektedir. Daha önce Türk devleti Cenevre görüşmelerini küçümserken, aleyhinde konuşurken, hatta ABD ve Avrupa'ya da kendine göre çatarken, Obama'yla yapılan görüşmelerden sonra Cenevre görüşmelerinin öneminden söz edilmiştir. Türkiye de Suriye üzerinde sandığı gibi tek başına silahlı ve siyasi gücüyle bir şey yapamayacağını gördüğünden böyle bir uluslararası konferansın içine girerek kendi etkisini ve varlığını sürdürme yaklaşımını benimsemiştir. Daha doğrusu bunun dışında başka türlü kendisinin Suriye üzerinde etkin olması ve Suriye politikasını yürütmesinin mümkün olmadığını görmüştür.

Eski Suriye aşılırken, yeni Suriye kurulurken belli bir uzlaşma temelinde sonuca gidilecektir. Tabii ki bu uzlaşma da eşit güçlerin uzlaşması olmayacaktır. Bir hegemon güç olacaktır. Bu zaten ABD ve yanındaki Avrupa'dır. Esas güç sahibi onlar olsalar da Cenevre görüşmelerinde Çin ve Rusya'nın çıkarları da belirli düzeyde gözetilecektir. Türkiye'nin siyasi olarak Suriye üzerinde çok etkin olmasına izin verilmeyecek, ama bazı ekonomik imkanların tanınması da sağlanacaktır.

Suriye üzerinde siyasal islamcıların hakimiyetini Avrupa ve ABD'nin de istemediğini gören İran, bu süreçten yararlanıp çok sınırlı bir biçimde Lübnan'da ve Suriye'de varlığını sürdürecektir. Daha doğrusu kendisinin bölgedeki karşı kutbu haline gelecek sünni islamcı bir iktidarın Suriye'de güç olmaması objektif olarak İran'ın da tümden kaybetmemesi gibi bir durum ortaya çıkaracaktır.

Ortadoğu'yu yeniden düzenleme politikaları

– Yeniden şekillendirilmek istenen Ortadoğu'da 'siyasal islam' gibi gündeme giren çözüm formları var olan sorunlara yanıt oluşturabilir mi? Mevcut milliyetçi devlet yapıları yıkılırken bu çözüm modellerinin geleceği ne olacaktır?

– Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra başını ABD'nin çektiği uluslararası sistem Ortadoğu'da eski işbirlikçi iktidar bloklarıyla bölgede etkin olamayacaklarını görmüşlerdir. Son iki yüzyılda kendine modern ve laik diyen, bir yönüyle Avrupa kapitalist modernist sisteminin maketi olan toplumsal kesimler ve siyasal akımlarla Ortadoğu kontrol edilmek istenmiştir. Ancak özellikle de soğuk savaşın bitmesinden sonra bu iktidarlarla Ortadoğu'daki ülkeleri kontrol etmek, bu temelde de kapitalist modernist sistemin hakimiyetini sağlamak zorlaşmıştır. Bu iktidarlar sistemin ihtiyaçlarına cevap vermedikleri gibi toplumsal meşruiyetleri de kalmamıştır. Toplumun kültürel değerlerinden kopuk siyaset anlayışı, yaşam tarzı ve kültürleriyle toplumun çoğununun hedefi haline gelmişlerdir. Bu iktidar güçleriyle artık bölgede egemen olmak, bu iktidar bloklarıyla bölge toplumlarını kontrol etmek mümkün değildir. Bu açıdan toplumsal meşruiyeti olan, toplumla barışık olan yeni işbirlikçi güçler üzerinden Ortadoğu'yu kontrol etme politikasına yönelmişlerdir. Bunun için de işbirlikçi ılımlı islam dedikleri iktidar blokları üzerinden Ortadoğu'ya hakim olma politikasına yönelmişlerdir, böyle bir strateji izlemişlerdir. Zaten soğuk savaş döneminde Sovyetler Birliği'ne karşı, komünizme karşı yeşil kuşak adı altında Sovyetler Birliği'ni kuşatma, etkisiz kılma politikası yürütülmüştü. Bu politika gereği Ortadoğu'daki birçok İslamcı kesimle ilişki kurulmuş, onları kendi işbirlikçisi, kendi politikalarının parçası haline getirmişti. Bir yönüyle siyasal islam içinde ABD ve Avrupa'yla ajan ilişkisi içinde olan çevreler yaratılmıştı. Bu nedenle ABD ve Avrupa işbirlikçi islama dayalı bir Ortadoğu şekillendirmek istemişlerdir.

Tunus'ta olaylar başlayınca Ortadoğu'daki yeni hakimiyet stratejilerinin gereği olarak bu ülkelerde işbirlikçi siyasal islamcıların etkili olmasına destek vermişlerdir. Onları yeni oluşacak iktidar bloğunun hakim gücü haline getirme çabası göstermişlerdir. Bunun sonucu Tunus'ta, Libya'da, Mısır'da, Yemen'de bu yönlü yeni işbirlikçi profile dayanarak bölgedeki etkinliğini güçlendirmeye, bölgeye yeni bir düzen vermeye çalışmışlardır. Ancak Suriye söz konusu olunca



"Suriye'nin Ortadoğu siyasetindeki önemi her zaman biliniyordu, bilinmektedir. Ancak bu çatışma sürecinde Suriye'nin Ortadoğu siyasal dengelerini etkileme gücünün ne kadar önemli olduğu bir daha görülmüştür. Bu nedenle de uluslararası güçler, Türkiye ve İran da dahil bölgesel güçler Suriye'ye daha fazla müdahil olmuşlardır. Çünkü Suriye üzerinden bir Ortadoğu sistemi şekillenecektir."

kısa bir süre sonra Suriye'de bu güçlere dayalı bir iktidar bloğu yaratmanın Ortadoğu'da işbirlikçi ılımlı islama dayalı düşündükleri stratejiye de katkı sunmayacağını görmüşlerdir. Hatta öngördükleri strateji açısından kendilerine dönecek ters sonuçlar yaratacağını düşünerek Suriye'ye farklı bir yaklaşım göstermişlerdir. Mısır ve diğer ülkelerde olduğu gibi Suriye'de işbirlikçi de olsa siyasal islamın hakim olmasını istememişlerdir. Bunda İsrail ve Lübnan'ın Suriye'ye sınır olması yanında Türkiye'nin durumu da etkide bulunmuştur. Türkiye'deki siyasal islamcı rejimin Suriye'deki işbirlikçi siyasal bir rejimle birleşmesi durumunda düşündükleri işbirlikçi islama dayalı rejimlerin giderek karakterinin farklılaşıp kendilerine zorluk çıkaracak bir duruma geleceğini düşünerek Suriye'de farklı bir iktidar bloğunun etkin olmasını kendi çıkarlarına görmüşlerdir.

Suriye'de siyasal islamın da içine alınacağı ama başat olmayacağı; Kürtlerin, Dürzilerin, alevilerin, Süryanilerin, Ermenilerin, son yüzyılda Batı kültürüyle yetişmiş çeşitli kesimlerin, yine farklı siyasal anlayışta olanların ve sol kesimlerin de içinde yer alacağı geniş yelpazede bir Suriye gerçeğini kendilerine uygun görmüşlerdir. Böylelikle aslında Türkiye ile Suriye'nin Güney'indeki islamcı güçler arasında bir tampon bölge oluşturmayı düşünmektedirler. Zaten Güney Kürdistan böyle bir oluşumdur. Suriye'yi de siyasal islamın hakim olmadığı bir ülke haline getirerek böyle bir tedbir kuşağı oluşturmuş olacaklar.

Milliyetçi eğilim biraz islam sosuyla yer değiştirmektedir

Kuşkusuz Ortadoğu'nun diğer alanlarında yine işbirlikçi siyasal islama dayalı bölgeye hakim olma politikalarını sürdüreceklerdir. Zaten AKP ve Fethullah Gülen gerçeğinde görüldüğü gibi Türkiye'de de böyle bir işbirlikçi siyasal islamcı kesimin belirli düzeyde güç olmasını kendi çıkarlarına görmektedirler. Belki Türkiye'de işbirlikçi siyasal islamın Türkiye'ye tümden hakim olmasını istemiyorlar; bu konuda Türkiye'de işbirlikçi siyasal islamı dengeleyecek diğer siyasal akımların varlığını da gerekli görüyorlar, ama gerektiğinde kullanacakları bir işbirlikçi siyasal islamcı kesimin varlığını da kendileri açısından gerekli görüyorlar. Fethullah Gülen'le ajanlık düzeyindeki sıkı ilişkilerini de bu çerçevede değerlendirmek gerekir. Yine AKP içindeki etkilerini bu çerçevede değerlendirmek gerekmektedir. Ancak İstanbul'da bir parkta kesilen ağaçlar sonrası gelişen direniş sürecinde görülmüştür ki ABD ve Avrupa siyasal islamın hegemon olduğu bir Türkiye'yi de istememektedir. Bu nedenle siyasal islamcı hegemonyanın oluşmayacağı siyasi dengeleri önemli görmektedir. Bunun sonucu da gezi parkı süresince AKP iktidarına ciddi eleştiriler getirmişlerdir. Bu eleştiriler aslında nasıl bir Türkiye istediklerinin ortaya konulmasıdır. ABD ve Avrupa'ya göre siyasal islamcılar Türkiye'de bir güç olmalı, gerektiğinde onları kullanabilmeli, ancak hegemonik iktidar haline gelmemelidirler. İstanbul'dan başlayan ve Türkiye'ye yayılan direnişler sürecinde ABD'nin ortaya koyduğu tutumu böyle değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Kuşkusuz bundan Gezi Parkı Direnişi'nin demokratik ve özgürlükçü olmadığı gibi bir anlam çıkmaz. Sadece demokratik ve özgürlükçü bu direnişten kendine göre bir yararlanma tutumu gösterdikleri söylenebilir. Yoksa Gezi Parkı Direnişi'nin ortaya çıkardığı duygu ve düşünceyi de kendileri açısından tehlikeli görmektedirler. Bu gerçeklik bir daha göstermektedir ki Ortadoğu'daki ülkeler kendi sorunlarını demokratik temelde çözmezlerse dış güçler her sorunu kendilerine karşı kullanabilirler. Bu, söz konusu direnişlerin ve tutumların yanlışlığını değil, bu direnişlere yol açan sorunları çözmeyenlerin yanlış bir yaklaşım içinde olduğunu gösterir.

Uluslararası güçlerin Ortadoğu'da işbirlikçi siyasal islama ya da başka güçlere dayalı egemenliğini sürdürme politikalarında ulus devlete dayanma vardır. Kuşkusuz ulus devletin bazı katı yönlerini törpülemektedirler. Çünkü ulusdevletin 20. yüzyıldaki çok katı karakteri toplumda huzursuzlukları süreklileştirmekte, bu da uluslararası güçlerin işbirlikçiler yoluyla bölgedeki hakimiyetini sıkıntıya düşürmektedir. Diğer yandan klasik ulus devletlerin zihniyeti ve hukuk formu sermayenin serbest ve güvenli dolaşımı konusunda da bazı engeller çıkarmaktadır. Uluslararası tekeller artık ulus devletlerin kendilerini biraz daha etkili ve güç gördükleri eski zihniyeti bırakmalarını ve ülkelerini tümüyle uluslararası tekellerin sömürüsüne açmalarını istediklerinden ulus devletlerin bu yönlü engelleyici yanlarını törpülemektedirler. Ancak yine zihniyet ulus devletçi zihniyettir. Milliyetçi eğilim biraz islam sosuyla yer değiştirmektedir. Ya da işbirlikçi islam renginin etkili olduğu bir ulus devlet gerçeği ortaya çıkmaktadır. Bunlar iki yüzyıldır Ortadoğu'ya sokulan modernist zihniyetin ve yapıların devamından farklı bir şey değildir. Modernizm aslında islam kimliğiyle Ortadoğu'ya sokulmaktadır. Kapitalizm bu işbirlikçi siyasal islamla Ortadoğu'yu fethetmektedir. Bir yönüyle işbirlikçi siyasal islam ulus devlet ajanlığını yeni biçimde sürdürmektedir.

"Eski ulus devletler dünyada şekillenen yeni kapitalist modernist uygarlığın yerel şubeleriydiler. Ulus devletlerin klasik iktidar bloklarının yapamadığı, beceremediği ajanlığı şimdi işbirlikçi islam daha etkili bir biçimde yapmaya çalışmaktadır. Bu açıdan uluslararası kapitalist modernist sistem ulus devletler döneminde tümden fethedemediği Ortadoğu'yu şimdi ılımlı işbirlikçi islam örtüsü altında fethetme politikası izlemektedir."

Eski ulus devletler dünyada şekillenen yeni kapitalist modernist uygarlığın yerel şubeleriydiler. Ulus devletlerin klasik iktidar bloklarının yapamadığı, beceremediği ajanlığı şimdi işbirlikçi islam daha etkili bir biçimde yapmaya çalışmaktadır. Bu açıdan uluslararası kapitalist modernist sistem ulus devletler döneminde tümden fethedemediği Ortadoğu'yu şimdi ılımlı işbirlikçi islam örtüsü altında, onların ajanlığıyla fethetme politikası izlemektedir. Bunun da Türkiye gerçeğinde olduğu gibi önemli başarılar ve sonuçlar elde ettiğini görmek gerekir. İşte şimdi Tunus'ta da, Mısır'da da, Libya'da da bu işbirlikçi ılımlı islam üzerinden bölgeyi fethedeceklerdir. Bir nevi işbirlikçi ılımlı islam Ortadoğu'da kapitalist modernitenin Truva Atı rolünü oynamaktadır.

Kapitalist modernist sistemin ulus devlet anlayışı gibi bu yeni işbirlikçi politikaları da bölgedeki sorunlara cevap olmayacaktır. Çünkü özünde demokratik karakterde değildir. Bütün etnik ve dinsel toplulukların demokratik yaşamına ve özgürlüklerine dayalı bir sistem şekillendirilmiyor. Toplumları işbirlikçileri üzerinden zapturapt altına almayı hedefliyor. Yine Ortadoğu'daki çelişkileri sürekli kullanarak kontrol etme politikasından vazgeçmemişlerdir. Bu yönüyle Ortadoğu'da çelişkilerin ortadan kalkacağı, bütün etnik ve dinsel toplulukların, diğer sosyal toplulukların kendini özgürce örgütleyeceği, ifade edeceği ve bu temelde demokratik topluma dayalı bir Ortadoğu sistemi istenmiyor. Çünkü demokratik topluma dayalı demokratikleşmiş toplumlar iradeli topluluklardır, güçlenmiş topluluklardır. Dolayısıyla dış güçlerin isteklerine, dayatmalarına boyun eğmeyecek topluluklardır. Demokrasi ve demokratikleşme aslında egemenlerin, dış güçlerin bir coğrafyada, bir ülkede etkilerini azaltma, ortadan kaldırma durumunu ortaya çıkarır. Bu açıdan tabii ki uluslararası güçler Ortadoğu'nun tümden demokratikleşmesini ve özgürleşmesini sağlayacak politikalar ve adımlardan rahatsız olacaklardır. Toplumların demokratik örgütlenmesine dayalı özgür topluluklar haline gelmesini istemeyeceklerdir. Bu yönüyle ABD ve Avrupa'nın Ortadoğu'ya müdahalesi ve yeni şekillendirmek istediği düzen toplumları tatmin etmediğinden ve ihtiyaçlarına cevap vermediğinden toplulukların örgütlenme ve direnme pozisyonu devam edecektir. Ne Ortadoğu'da sorunlar bitecektir ne de Ortadoğu'da bu sorunların kaynağı olan uluslararası güçlere ve bunların işbirlikçilerine karşı direniş son bulacaktır. Bu yönüyle uluslararası güçlerin bölgedeki yeni düzeni sorunlara çözüm bulma düzeni değildir. Aksine sorunların varlığı üzerinden kendini yaşatma, yine toplumlar üzerinden işbirlikçiliğe dayalı bir bölge hakimiyeti istediklerinden Ortadoğu'daki siyasal çatışmalar da egemenlere karşı toplumların direnişi de devam edecektir. Hem de eskisinden daha fazla devam edecektir.

Arap Baharı denen hareketlerde olduğu gibi eski despotik rejimlerin yıkılmasından sonra yeni iktidar blokları, yeni siyasal güçler tarih sahnesine çıkmıştır. Pandoranın kutusu açılmıştır. Yeni iktidar bloklarına dayalı olarak ülkelerde ve bölgede hakimiyet kurulsa da artık altüst oluş sürecinde ortaya çıkan yeni siyasal güçler Ortadoğu'da özgürlükçü demokratik sistem kurmak için mücadelelerini sürdüreceklerdir. Bu yönüyle Ortadoğu 21. yüzyılda mücadeleleriyle, çekişme ve çatışmalarıyla 20. yüzyıldan daha zengin, daha dinamik bir siyasal ve toplumsal yaşam gerçeğini yaşayacaktır.

Ortadoğu'nun köklerine dayanmayan hiçbir proje başarılı olamaz

– Başkan Apo, Kuzey Kürdistan ve tüm Ortadoğu için demokratik çözüm inisiyatifini ortaya koydu. Ortadoğu coğrafyası kapitalist sistemin hegemonyasındaki son iki yüz yıllık geçmişinde bu tür proje ve hamleleri görmedi. Siz bu projenin Türkiye'nin geleceği ve Ortadoğu'nun demokratikleşmesinde nasıl bir rol oynayacağını düşünüyorsunuz?

– Önder Apo bugün ortaya koyduğu yeni paradigması ve bu çerçevede öngördüğü siyasal ve toplumsal proje Ortadoğu'nun tarihsel birikimine ve tecrübelerine dayanmaktadır. Tabii ki insanlığın başta Avrupa olmak üzere dünyanın diğer alanlarındaki tecrübesini ve birikimini de bu yeni paradigmasını oluştururken değerlendirmiştir. Yeni paradigma temelinde öngördüğü özgürlükçü demokratik sistem tabii ki insanlığın bütün değerlerine dayanmaktadır. Ancak kendisinin duruşunu ve savunmalarını esas olarak Ortadoğu'nun savunması olarak değerlendirmiştir. Bunu bir ülkenin ya da bir bölgenin kendisini dış güçlere karşı savunması olarak algılamak dar bir yaklaşım olur. İnsanlığın en güzel değerlerini, kültürünü yaratan bir coğrafyanın, insanlığın ve uygarlıkların kök hücresi olan bu coğrafyanın tarihsel birikiminin doğru çözümlenmesini ve değerlendirilmesini sadece Ortadoğu açısından değil, insanlığın özgür ve demokratik yaşamı açısından da önemli görmektedir. Bu yönüyle insanlığın diğer birikimlerine önem vermekle birlikte ilk toplumsallığı ve uygarlığı yaratan bu coğrafyaya dayanarak insana dair, insanın doğuşuna, kök hücresine uygun yeni bir insanlık projesini ortaya çıkarmıştır. Bu açıdan yeni paradigmanın ortaya çıkmasında Ortadoğu değerlerinin ve kültürünün payı çok çok büyüktür. Kuşkusuz bu paradigma bütün insanlık sorunlarına cevap olacak nitelikte olduğu gibi, en başta da Ortadoğu sorunlarına cevap verecek karaktere sahiptir. Zaten Ortadoğu gerçeğini dikkate alan, onu çok iyi çözümleyen bir zihniyet ve paradigma olduğu için Ortadoğu'nun sorunlarının çözümü açısından tam bir ilaç niteliğindedir.

Kapitalist modernitenin Ortadoğu'nun toplumsal yapısını, zihniyetini, her şeyini parçalayıp dışarıdan bir aşıyla yeni bir toplum yaratmasına karşı Ortadoğu gerçeğine dayalı yeni bir özgür ve demokratik toplum projesi ortaya koymuştur. Zaten Ortadoğu dışarıdan dayatılan aşıya ve dışarıyı temel alan siyasal, toplumsal ve kültürel yaşam projelerine karşı hep direnmiştir, sert karşılık vermiştir, kabul etmemiştir. Dolayısıyla kapitalist modernist ufku aşmayan birçok proje, birçok siyasal anlayış da Ortadoğu'da başarısız kalmıştır. Zaten yakın zamana kadar üretilen birçok proje ve dayandığı ideoloji Ortadoğu köklerine gerçekliğine dayanmadığından sonuçsuz kalmıştır. Ortadoğu'nun tarihsel toplumsal kültürüne dayanan çeşitli kesimlerin direnişiyle boşa çıkarılmıştır. Belki bu direnişi gösterenlerin çoğunluğunun toplumun sorunlarını çözecek, ihtiyaçlarına cevap verecek bir projeleri yoktur, sadece tepkisel hareketlerdir. Ancak sadece tarihsel toplumun kültürüne dayanarak da dış kaynaklı her türlü projeyi boşa çıkarma gücünü gösterebilmektedirler.

İşbirlikçi ılımlı siyasal islama dayanan güçler de ne kadar kendilerini islamcı, Ortadoğu kökenli, yerel olduklarını söyleseler de tamamen kapitalist modernitenin ufkunu aşmayan ve onların ajanı konumunda olan hareketlerdir. İnsanlığın ve toplumsal sorunların çözümünü insanlık değerlerine, Ortadoğu değerlerine dayanarak çözmeyi hedeflemekten çok, bu kültürü istismar ederek, kullanarak Batı'dan gelen iktidarcı devletçi zihniyetin farklı bir biçimini Ortadoğu toplumları üzerinde yaşatmaya çalışmaktadırlar. Sorunları çözen bir zihniyet ve yaklaşımla değil de, Ortadoğu'da ve dünyada sorunlar yaratan iktidar anlayışını bu defa islami renkte yürüterek kendini var etmeye çalışmaktadırlar. İktidar islamı olduklarından, iktidarcı ve sömürücü karakterde olduklarından Batı'dan gelen ve toplumun kabul etmediği diğer projeler gibi toplum tarafından reddedilmektedirler, reddedileceklerdir. Çünkü onlar da öncekiler kadar ajan karakterdedirler.

Önder Apo'nun 21 Mart'ta Amed Newrozu'nda ilan ettiği siyasal zihniyet Ortadoğu'daki tüm farklı etnik ve dinsel toplulukların özgür ve demokratik yaşamına dayanan, toplumun tamamen demokratik temelde örgütlenmesini esas alan, toplumun ihtiyaçlarına cevap veren ve toplumların sorunlarını çözme gücünde olan bir paradigma ve bir projedir. Böyle bir paradigma ve proje olduğu için kapitalist modernitenin son dört



yüzyılda Ortadoğu'ya dayattığı yabancılaşma, sosyal ve kültürel dokunun bozulmasına karşı yeniden köklerine dayalı, kendi toplumuyla barışık ve toplumun tarihten gelen komünal demokratik ve ahlaki politik toplum değerlerini esas alan bir proje olduğundan; Ortadoğu, Türkiye ve Kürdistan'da bir özgürleşme çağı başlatmıştır. Önder Apo'nun demokratik topluma ve toplumların demokratikleşmesine dayalı cinsiyet özgürlükçü ekolojik demokratik toplum paradigması ve projesi tanınıp toplumlar tarafından sahip çıkıldıkça hem Ortadoğu'da hem de Türkiye'de demokratik ve özgür bir gelecek için önemli adımlar atılacaktır. Özellikle de Kuzey Kürdistan'da Kürt halkının sahiplendiği bu projenin etkisi Türkiye'de daha da fazla sonuç alacaktır. Önder Apo'nun ortaya koyduğu gibi Türkiye demokrasi güçleriyle Kürdistan özgürlük hareketi ortak bir mücadele içine girdiğinde, güçlerini birleştirdiğinde Türkiye özgürlüklerin ve demokrasinin ülkesi haline gelecektir. Özgürlük ve demokraside çekici olacaktır. Tabii ki bu Ortadoğu toplumlarını etkileyecektir. Ama bu hegemonik bir etki olmayacaktır. Ortadoğu'da bir hegemonya peşinde koşan, yeni bir Osmanlı arayışı içinde olan bir Türkiye olmayacaktır. Aksine özgürlükçü ve demokratik duruşuyla bütün Ortadoğu ülkelerindeki özgürlükçü ve demokratik duruşu, tarihsel değerleri doğru temelde harekete geçirecektir. Böylelikle bütün ülkelerin güç olacağı, bütün Ortadoğu'nun güç olacağı, kendi değerlerine dayalı bir özgürlükçü ve demokratik sistem yükselişe geçecektir.

Önder Apo'nun paradigmasının Ortadoğu ve Türkiye'deki etkisinin böyle olacağını düşünüyoruz. Böylelikle kapitalist modernitenin Ortadoğu'daki hakimiyetine son verilecektir. Modernizmin, oryantalizmin Ortadoğu toplumuna dayattıkları siyasal, sosyal ve kültürel projeler boşa çıkarılacaktır. Dayatılan elbise yırtılacak, kalıp kırılacaktır. Onun yerine Ortadoğu'nun demokratik toplum değerleri, binlerce yıl etnik ve dinsel toplulukların yan yana yaşama ve var olma gerçeği, demokratik ve özgürlükçü temelde güncelleşecektir. Tarih içinde oluşmuş gericilikler, tüm önyargılar bu demokratik özgürlükçü paradigmayla yıkılarak, her türlü gericilik saf dışı edilerek Ortadoğu ve Türkiye tüm etnik ve dinsel toplulukların, farklı sosyal kimliklerin özgünlükleri ve özgücüyle yaşadığı bir coğrafya olacaktır. Tabii ki en başta da toplumsallığı yaratan, özgür ve demokratik yaşamın özünü oluşturan ana tanrıça kültürünü canlandırarak cinsiyet özgürlükçü ekolojik demokratik topluma dayanan özgür ve demokratik yaşam gerçeği Ortadoğu'ya ve tüm insanlığa örnek olacaktır.

Rojava'da Kürtler kendi özgür ve demokratik yaşamlarını kurmaktadırlar

– Suriye ve Batı Kürdistan'da Kürt özgürlük hareketinin geldiği demokratik özerklik aşaması sonrasında Arap demokrasi güçlerinin Kürt halkının mücadelesine ve Kürt sorununun çözümüne yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

– Önder Apo yeni değil, daha ABD'nin Irak'a müdahalesi öncesi yazdığı Atina Savunması'nda ABD'nin bölgeye müdahalesi karşısında halkların özgürlük ve demokratik yaşamını sağlayacak üçüncü bir siyasi çizginin ortaya konulmasını istemiştir. Atina Savunması'nı bu temelde yazmıştır. Buna yeni paradigma demiştir. Atina Savunması'nda ortaya koyduğu siyasal ve toplumsal projeyle sınıflı, şehirli, iktidarlı, devletli tarihe dayalı olan gerici despotik zihniyet ile günümüzde bütün gericilikler üzerinde şekillenen, dünyayı ve Ortadoğu'yu kendi çıkarları doğrultusunda dizayn etmek isteyen yeni kapitalist modernist hegemonyayı kabul etmeyen üçüncü çizgisini ortaya koymuştur. Aslında PKK, ABD müdahalesi döneminde Güney Kürdistan dahil bütün Irak için bu projeyi uygulama hamlesi yapacaktı. Alternatif bir siyasal yaşam projesi olarak kendisini örgütleyecekti, etkili kılacaktı. Ancak 2003-2004 sırasında ortaya çıkan tasfiyecilik Önderliğin paradigmasını saptırarak siyasal zihniyet ve örgütsel yapıda yaratmak istediği değişimi sabote etmiştir. Yeni paradigmaya dayalı değişimin, bir üçüncü çizginin yaratılması biçiminde değil de, bölgeye hakim olmak isteyen uluslararası yeni hegemonyaya eklemlenen bir biçimde ele alınması dayatılmıştır. Bu da Önder Apo'nun 2003'te ortaya koyduğu paradigmasının ve üçüncü çizgisinin boşa çıkmasını beraberinde getirmiştir. Böylelikle daha o zaman harekete geçecek ve etkili olacak çizgi daha baştan uygulanamamıştır.

Önder Apo'nun örgütlü demokratik topluma dayalı komünal demokratik değerler temelinde şekillendirmek istediği demokratik özgür toplum projesi 2005'ten itibaren Türkiye'de belirli düzeyde kurumlaştırılmaya çalışılmaktadır. Hem zihniyet değişikliği hem de yeni yapılanma gerçeği temelinde Önder Apo'nun yeni toplum projesi Türkiye'de eksik ve yetersizlikleriyle birlikte pratikleştirilmektedir. Kuşkusuz bu pratikleşme en önemli imkanı ve fırsatı Rojava Kürdistan'da bulmuştur. Suriye sisteminin sarsıldığı ve siyasal krizin ortaya çıktığı ortamda zaten 30 yıla yakındır Kürt özgürlük hareketinin çalıştığı Rojava alanında; demokratik güçler hemen Önder Apo'nun demokratik topluma, komünal demokratik değerlere dayalı özgür ve demokratik yaşam projesini Demokratik Konfederalizm esaslarına göre örgütlendirmeye başlamışlardır. Önder Apo'nun Rojava Kürdistanı'nda yarattığı halk gerçekliği, yıllardır Kürt özgürlük hareketinin oradaki çalışmaları ve Kürt özgürlük hareketinin bütün Ortadoğu'da yarattığı gelişmelerin Rojava Kürdistan'daki etkileri Suriye'deki kriz ortamında Kürtlerin kendi özgür ve demokratik yaşamlarını kurmalarını beraberinde getirmiştir. Şu anda Rojava'da Kürtler kendi özgür ve demokratik yaşamlarını kurmaktadırlar. Kendi demokratik sistemlerini ortaya çıkarmaktadırlar. Şu anda fiili olarak Demokratik Özerklik temelinde özgür ve demokratik yaşama dayalı bir özgür ve özerk Kürdistan gerçeği ortaya çıkmıştır.

Rojava'da ortaya çıkan özerk ve özgür Kürdistan gerçeği gerçekten de sadece Suriye açısından değil, bütün Ortadoğu açısından örnek teşkil edecek bir karaktere sahiptir. Zaten özgürlükçü ruhunu kadın özgürlük çizgisinden, özgürlük dinamizmini Kürt gençliğinin özgürlük tutkusundan almaktadır. Önder Apo'nun yeni paradigması, özgür ve demokratik yaşam felsefesi, örgütlü demokratik topluma dayalı Demokratik Konfederalizm kurumlaşması Kürt toplumunun bütün enerjisini açığa çıkarmıştır. Kürt toplumundaki özgür ve demokratik yaşam arzusunun derinliği Kürt toplumunda büyük bir özgür ve demokratik yaşam enerjisi patlaması yaratmıştır. Bugün Rojava'da yediden yetmişe bütün halk ayaktadır. Herkes özgür ve demokratik yaşam istemektedir. Artık eski köleci ve iktidarcı yaşamı kabul etmemektedir. Toplumun güç olduğu, toplumun kendi işlerini kendisinin yaptığı, kendisi hakkında kendisi karar verdiği bir özgür yaşam gerçeği ortaya çıkmıştır. Bu da toplumun gücünü ve direncini açığa çıkarmıştır. Eğer bütün baskılara rağmen Kürt halkı Rojava'da direniyorsa bu, o özgür yaşam gerçeğinin ve inancının ortaya çıkardığı, özgür yaşam ruhunun ortaya çıkardığı büyük dirençten dolayıdır. Özgürlük tutkusunun derinliği direnişin de kapsamını ve derinliğini ortaya çıkarmıştır. Bunu bütün Suriye halkı görüyor, bütün Ortadoğu halkı görüyor.

Şu bir gerçektir ki bugün Suriye'de esas demokratik alternatif güç Kürtlerdir, Kürtlerin özgür ve demokratik yaşam gerçeği tek siyasal ve toplumsal yaşam alternatifidir. Bugün ABD, Avrupa, Rusya ve Çin farklı biçimde de olsa Kürtlerin üçüncü çizgisine gelmişlerdir. Ne Esad rejimi ne işbirlikçi islama dayalı bir siyasal ve sosyal yaşam! Bunlar reddediliyor, ama yerine ne konulacağı ABD, Rusya, Çin ve diğer güçler için çok belirgin değil. Ama Kürtlerin projesi, açık, net ve belirgindir. Üçüncü yolu, üçüncü çizgisi belirgindir. Özgür ve demokratik yaşam çizgisi belirgindir. Bu bakımdan tabii ki bütün Suriye toplumunu etkiliyor. Eğer bugün Suriye içindeki o işbirlikçi islamcı, demokratik olmayan muhalif kesimler etkisiz kalmışsa, toplum onlara yüz vermiyorsa, eğer Suriye'ye hakim olamamışlarsa bunun nedeni eski Suriye rejimi ve mevcut muhalifler dışında başka bir siyasal yaşam projesini görmüş olmalarıdır. Kürtlerdeki siyasal zihniyet, özgür ve demokratik yaşam projesi Suriye-Arap toplumunun başka seçeneklere kaymasını engellemiştir. Kürtlerin yaşadığı demokratik gerçekliğin kesinlikle Suriye'deki siyasal yaşam ve gelişmeler üzerinde büyük etkisi olmuştur. Eğer bugün ABD, Avrupa, Rusya, Çin, İran, herkes üçüncü bir yol arayışı içindeyse aslında buna zemin sunan Kürtlerin Rojava'daki özgürlük mücadelesi ve ortaya çıkardıkları yaşam projesidir.

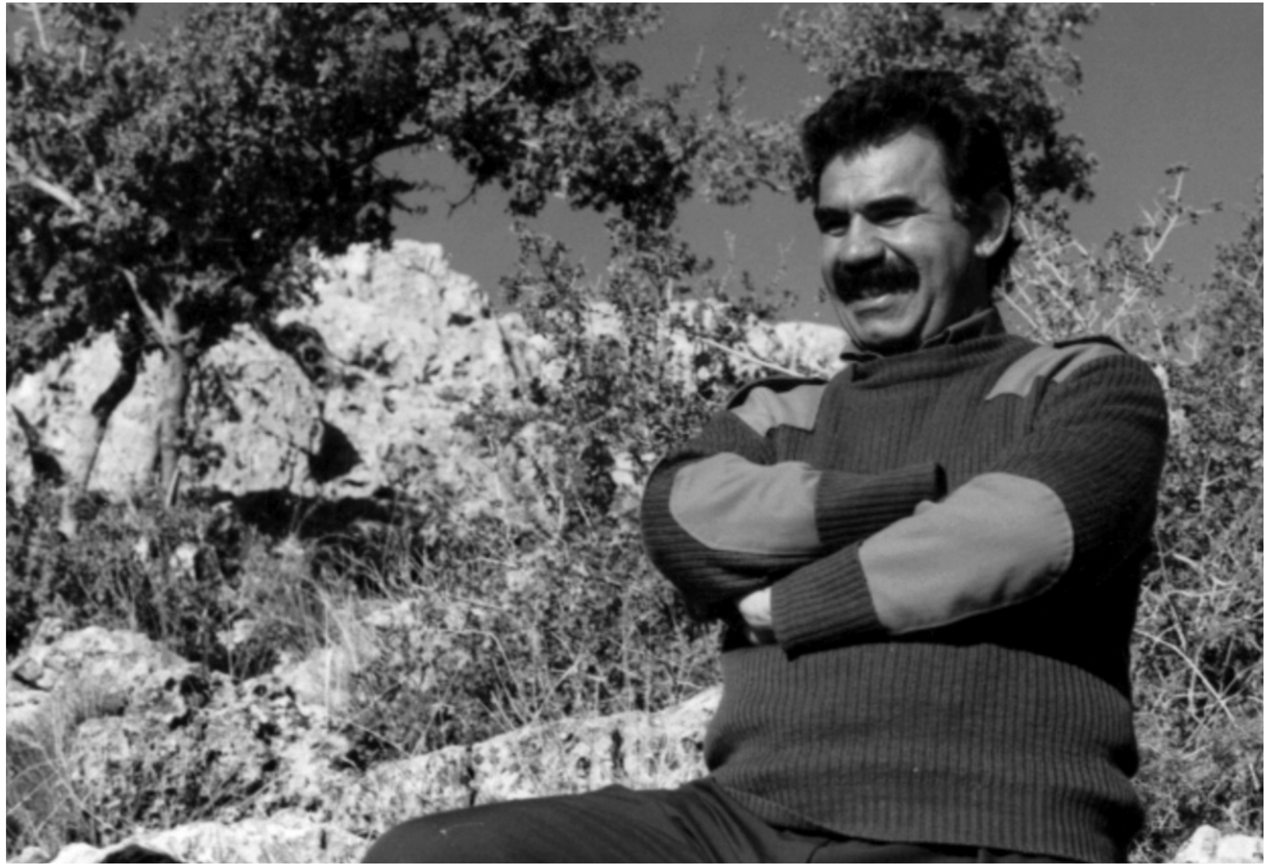
Suriye'de Kürtlerin özgür ve demokratik yaşam projesi ve ortaya çıkardıkları özgürlük enerjisi, ortaya çıkardıkları demokratik direnç tabii ki yeni Suriye'nin oluşmasında çok etkili olacaktır. Kürtler kendi siyasal zihniyetlerini ve özgür ve demokratik yaşam projelerini doğru anlatsalardı bugün sadece Suriye'de değil, bütün Ortadoğu'da daha etkin hale gelirlerdi. Ancak bu yeterince anlatılamamıştır. Diğer taraftan hem uluslararası güçler hem Türkiye hem de başka güçler Rojava'daki Kürt özgürlük hareketinin özgürlükçü ve demokratik duruşunun dünya tarafından tanınmaması için ellerinden geleni yapmışlardır, bu gerçeğin görülmesini perdelemişlerdir. Yine Kürdistan'da iktidarcı, otoriter bir zihniyeti, bir yaşam anlayışını temsil eden KDP geleneği de Rojava'daki özgür ve demokratik yaşam seçeneğinin sadece Kürtler içinde değil Ortadoğu toplumları arasında tanınmaması için önemli bir perdeleme yapmıştır. Rojava'daki özgür ve demokratik yaşam gerçeğini Kürt toplumuna ve dünyaya farklı göstermek için elinden geleni yapmıştır, yapmaya devam etmektedir. Ancak bütün bunlara rağmen Rojava'daki özgürlükçü demokratik devrim Arap demokrasi güçleri üzerinde etkilidir. Suriye'deki demokrasi güçlerine umut ve güven vermektedir. Eğer bugün Suriye'deki demokrasi güçleri, farklı etnik ve dinsel topluluklar geleceğe biraz umutla bakıyorlarsa bunda Kürtlerin özgür ve demokratik yaşam seçeneği ve farklı kültürlere, etnik ve dinsel topluluklara, sosyal topluluklara dayanan eşitlikçi, özgürlükçü demokratik toplum projesinin rolü büyüktür.

Kürtlerin Rojava'daki yarattığı devrim Suriye'yi etkileyip Suriye'nin demokratikleşmesine temel teşkil ettiği gibi, Kürt sorununun çözümünün Suriye ve bütün Ortadoğu dünyasındaki demokrasi güçleri tarafından kabul edilmesinde büyük etkide bulunmuştur. Suriye ve Ortadoğu'daki demokrasi güçleri Kürtlerin Suriye'de özgür ve demokratik yaşamlarına bugün her zamankinden fazla sıcak bakmaktadırlar. Bu özgür ve demokratik yaşam seçeneğinin Suriye'yi, Ortadoğu halklarını zayıflatan değil de güçlendiren, Suriye'deki halklar arası birliği pekiştiren bir proje olduğunu görmektedirler. Bu açıdan bu projenin Suriye'nin demokratikleşmesine temel ve örnek olacağı gibi, Suriye'nin demokratik birliğini ve farklı kültürlerin özgür ve demokratik olarak bir arada yaşamasını sağlamada önemli rol oynayacağı şimdiden ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Önder Apo tüm Ortadoğu halklarının siyasi önderidir

– Gündemde olan barış ve demokrasi süreciyle birlikte; Kürt halkının Ortadoğu'da yaşayan halklar ve azınlık topluluklarla kardeşlik ve birlik içinde özgür yaşam sistemini geliştirilmesinde hareketinizin rolü nedir?

– Kürt Halk Önderi kuşkusuz Kürt halkının ulusal ve siyasal önderidir. Ancak sadece Kürt halkının ulusal ve siyasal önderi değildir, tüm Ortadoğu halklarının siyasal önderidir. Önder Apo Kürt gerçeğinde ve yürüttüğü kırk yıllık mücadele gerçeğinde şunu görmüştür; Ortadoğu halklarının özgürlükçü demokratik siyasal önderi olmadan, Ortadoğu'nun özgürlük ve demokratik yaşamını hedefleyen bir siyasal zihniyete sahip olmadan Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamını sağlayacak ulusal ve siyasal önder olunamayacaktır. Bu açıdan Önder Apo'nun yaklaşımında sadece Kürtleri, Kürdistan'ı özgürleştirmek değil, bütün Ortadoğu ülkelerini özgürleştirme hedefi vardır. Hatta Ortadoğu özgürleştirilmeden, bölge ülkeleri özgürleştirilmeden Kürtlerin özgürleşemeyeceğini, demokratik yaşama kavuşamayacağını görmüştür. Çünkü Kürtlere bu zulmü yaşatanların, Kürtler üzerinde inkar ve imha siyasetini uygulayanların kökleri tarihe dayanan ve kapitalist modernist sistemden güç alan gerici zihniyetler olduğunu bilmektedir. Uluslararası gerici kapitalist modernist sistemin bölgede kurduğu düzenin Kürtler üzerinde yok etme politikasının temeli olduğunu ve Kürtleri inkar ve imha noktasına getirdiğini bildiğinden bütün Ortadoğu'yu demokratikleştirmeyi ve özgürleştirmeyi esas alan bir siyasal zihniyet ve toplum projesine sahiptir. Kürt Halk Önderliği'ni Ortadoğu'nun diğer önderliklerinden ayıran temel özellik budur. Ortadoğu'daki bütün halkların özgürlüğünü kendi halkının özgürlüğü ve demokratik yaşamı anlamına geldiğini görmüştür. Ortadoğu özgür ve demokratik yaşama kavuşmadan, bölge ülkelerinde özgür ve demokratik yaşam gerçekleşmeden Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamının güvenceye alınamayacağını, Kürtlerin varlığını koruyamayacağını çok iyi an-



"Kürtlerin Rojava'daki yarattığı devrim Suriye'yi etkileyip Suriye'nin demokratikleşmesine temel teşkil ettiği gibi, Kürt sorununun çözümünün Suriye ve bütün Ortadoğu dünyasındaki demokrasi güçleri tarafından kabul edilmesinde büyük etkide bulunmuştur. Suriye ve Ortadoğu'daki demokrasi güçleri Kürtlerin Suriye'de özgür ve demokratik yaşamlarına bugün her zamankinden fazla sıcak bakmaktadırlar."

lamıştır. Bu açıdan da Önder Apo daha PKK'nin ilk kuruluşundan itibaren halkların kardeşliğine dayalı özgür ve demokratik yaşama önem vermiştir. O zaman sosyalist anlayışıyla, kimliğiyle bunu savunmuştur, bunu önemli görmüştür. Kürtlerin özgürlüğüyle bölge halklarının özgürlüğünün iç içe geçtiğini vurgulamıştır. Ancak mücadelesini geliştirdikçe, Ortadoğu gerçeğini, dünya içindeki yerini gördükçe Kürt halkının özgür ve demokratik yaşamıyla Ortadoğu'nun özgürleşmesinin ve demokratik yaşama kavuşmasının iç içe olduğunu daha iyi anlamıştır. Bu yönüyle de hiçbir ulusal toplumda olmadığı kadar Kürtlerde milliyetçi ve dar yaklaşımlara karşı duran, dar milliyetçi yaklaşımların Kürtlere iyilik değil kötülük getireceğini düşünen, bütün düşüncesini ve pratiğini bu temelde oluşturan bir önderlik gerçeği olmuştur.

Önder Apo'nun Türkiye'deki oluşturmak istediği sistem de bu çerçevededir. Türkiye halklarının özgür ve demokratik yaşamıyla Kürt halkının özgür ve demokratik yaşamını bir bütün olarak ele almaktadır. Özellikle Türkiye'deki demokrasi güçleriyle Kürt demokrasi güçlerinin birleşerek demokratik Türkiye özgür Kürdistan yaratıldığı takdirde bunun bütün Ortadoğu'nun özgürleşmesi ve demokratikleşmesinde büyük bir rol oynayacağını görmektedir. Bu açıdan da Türkiye'nin demokratikleşmesine ve halkların kardeşliğine dayalı Kürt sorununun çözümünü Ortadoğu'nun demokratikleşmesi ve özgürleşmesi stratejisinin önemli bir ayağı olarak ele almaktadır. Bu açıdan Newroz'da yayınladığı mesaj Kürtlerle Türklerin özgür ve demokratik yaşamına ve ortak hareket etmesine dayanan, ona vurgu yapan içerikte olsa da, yaratmak istediği toplum projesi açısından bütün etnik ve dinsel toplulukların özgürlüğüne dayanan bir karakterdedir. Çünkü bu proje tekçi, ulus devlet anlayışını reddederek Ortadoğu'nun tarihsel gerçekliğiyle uyumlu olan, farklı etnik ve dinsel toplulukları içine alan bir siyasal sistem öngörmesinden dolayı Ortadoğu'daki bütün halkların ve azınlık toplulukların özgür ve demokratik yaşamını hedefleyen bir mesajdır.

Bu mesajda hiçbir halkın ve etnik topluluğun bir diğerinden üstün olduğu söylemi yoktur. Küçük olsun büyük olsun bütün halkların, etnik ve inançsal toplulukların eşit olduğu bir demokratik Ortadoğu düşünülmektedir. Ortadoğu'da zengin bir halk ve inanç gerçeği vardır. İlk toplumsallık, ilk kültürler, ilk inançlar burada oluşmuştur, ilk tek tanrılı dinler burada oluşmuştur. Bu açıdan çok zengin bir etnik ve dinsel topluluk söz konusudur. Bu aslında Ortadoğu'nun mirasıdır, hepimizin mirasıdır. Bu mirasın sahiplenicisi olmak, bu mirası korumak, bu mirasa uygun davranmak en başta da özgürlükçü ve demokratik güçlerin temel görevidir. Kürt Halk Önderi ve Kürt özgürlük hareketi kesinlikle tarihin Ortadoğu halklarına bıraktığı inançsal olsun, etnik olsun her mirası sahiplenme, onları koruma, onları bu özgür yaşamın zenginliği olarak görme, hatta onlara pozitif ayrımcılık yaparak onların zenginliklerinin, kültürel değerlerinin daha fazla açığa çıkmasını sağlama gibi bir tarihsel, ahlaki ve politik sorumluluk duymaktadır. Bu yönüyle Önder Apo'nun demokratik siyasete ve demokratik kültüre dayanan, küçük büyük bütün etnik toplulukların kendini örgütlemesi, tüm özgünlüğüyle kendini ifade etmesi ve kültürel olarak canlanmalarını hedefleyen yeni toplum projesi sadece Türkiye ve Kürdistan'ı özgürleştirme değil, bütün halkların özgür ve demokratik yaşamı temelinde Ortadoğu'yu özgürleştirme projesidir.

Bu projeye de tabii ki hareketimiz zihniyet olarak öncülük yapmaktadır. Bütün milliyetçi genleri bünyesinden atarak, milliyetçiliği kendisinden uzak tutarak, hatta kendi varlığını bütün toplulukların varlığıyla özdeşleştirerek, kendisini o kültürlerde, o kültürleri kendinde görerek böyle bir sorumlulukla ve bu güzelliğin yarattığı heyecanla düşünen, böyle yaklaşan, böyle hareket eden bir özgürlük çizgisine sahip bulunmaktayız. Bu bize onur ve gurur vermektedir. Halkların birlikte özgür ve demokratik yaşamına sahip olmak, etnik, dinsel her türlü bağnazlıktan uzak bir biçimde bütün toplulukların özgür geleceğini, özgür yaşamını hedeflemek hareketimizin çizgisinin gereği olduğu gibi, Kürt halkının, Kürt özgürlük hareketinin temel moral değerleridir. Kürt özgürlük hareketi moral gücünü sadece kendi özgürlüğünü ve demokratik yaşamını yaratmada değil, bütün halkların özgür ve demokratik yaşamını yaratmada görmektedir. Bu nedenle PKK belki de sadece Ortadoğu'nun değil, dünyanın en coşkulu, en inançlı, en dirençli, en iradeli örgütüdür. Kürt halkı da en coşkulu, en inançlı, en dirençli, en iradeli halkıdır. Böyle bir zihniyete, böyle bir siyasal ve toplumsal projeye sahip olmak Kürtleri zayıflatmak bir yana, güçlendirip moralli kılmaktadır. Bu da her türlü zulüm ve baskı karşısında direnci artırarak Ortadoğu'da yaşayan tüm halkların eşitliğine ve özgürlüğüne dayalı yaşamın gerçekleşeceğini ortaya koymaktadır. Hareketimiz ve Önder Apo bugünden bu rolünü oynamıştır, bundan sonra da bu rolünü daha etkili oynamaya devam edecektir.

Önder Apo herkesi kendi gerçeğine dönmeye çağırıyor

– Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan 21 Mart'ta yaptığı açıklamada öze dönüşten bahsetti ve demokratik dayanışma ve birlik konferansı için çağrı yaptı. Bu çağrının yerine gelmesi için toplumun ve demokrasi güçlerinin üzerine düşen görevler nelerdir?

– Önder Apo'nun 21 Mart mesajında öze dönüşten söz etmesini kuşkusuz iki biçimde anlamak gerekiyor. Birincisi kapitalist modernitenin son iki yüz üç yüz yıldır Ortadoğu'ya zihniyet ve kültürel olarak, sosyal ve ekonomik yaşam olarak soktuğu değerlerin Ortadoğu'nun gerçekliğinden uzak, Ortadoğu'yu özüne yabancılaştıran değerler olduğunu söylemektedir. Bilindiği gibi Ortadoğu toplumsallığı, toplumsal değerleri esas alan, toplumsallaşarak insanlaşan ve bunu yaratan bir coğrafyadır. Toplumsal değerler her zaman bu coğrafyanın esas değeri, temeli olmuştur; güç kaynağı olmuştur. Bütün güzelliklerini bu toplumsallık içinde yaratmıştır. Toplumsallığıyla tarih içinde güç olmuş, sadece Ortadoğu'da kültürel değerler yaratmamış, bütün dünyaya kültürel değerler ulaştırmıştır. Kültürel olarak tüm dünyayı beslemiştir. Toplumsal değerleriyle, kültürüyle her bakımdan insanlığı beslemiştir. Bu coğrafya son iki yüz, üç yüz yılda kapitalist modernitenin bireyci, toplumu dağıtan ve ulus devletçi zihniyetle farklı kültürleri, etnik ve dinsel toplulukları yok sayan, ortadan kaldıran anlayış ve gerçeğiyle tanışmıştır. Bireycilik ve farklılıkları reddeden yaklaşım aslında Batı'nın yaklaşımıdır. Kuşkusuz Ortadoğu'da tarih içinde dinsel çatışmalar yaşanmıştır. Fakat bunlar daha çok bir egemenlik aracı olarak ve egemenlik kurma temelinde gerçekleşmiştir. Kapitalist modernist sistemde ise sadece egemenlik değil, tek tipleştirme, tek tipleştirerek egemenliğini pekiştirme zihniyeti hakim olunca farklı etnik ve dinsel topluluklara yönelik büyük katliamlar olmuştur.



Kapitalist modernite çağı insanlık tarihinde hiçbir dönemde olmadığı kadar kültürler mezarlığı çağı olmuştur. İşte Önder Apo öze dönüş derken farklı etnik ve dinsel toplulukların birbirini kabul edeceği, ulus devlet zihniyetinin terk edileceği, reddedileceği yeni bir yaklaşımdan söz etmektedir. Ortadoğu tarihinde olumlu örnekleri olan yaklaşımı canlandıralım, öze dönelim demiştir. Kapitalist modernitenin Ortadoğu gerçeğini anlamayan, Ortadoğu toplumsallığına yabancı yaklaşımlar; bırakalım sorunları çözmeyi, sorunları ağırlaştırmaktan başka bir sonuç yaratmaz. Bu bakımdan sorunların çözümünü öze dönüşte görmektedir. Zaten Newroz çağrısı sorunları demokratik ve özgürlükçü yaklaşımla çözme çağrısıdır. Kürdistan'da, Türkiye'de, Ortadoğu'da etnik, dinsel, siyasal, sosyal, kültürel sorunları, bunlara dayanan çatışmaları ortadan kaldırma çağrısıdır. Özgürlükçü ve eşitlikçi temelde birlikte yaşama çağrısıdır. Bu çağrı aslında öze dönüş çağrısıdır.

Öze dönüş çağrısının diğer bir boyutu da başta Kürtler olmak üzere bütün toplulukların kendi gerçeğine dönmesine yöneliktir. Gerçekten de kapitalist moderniteyle birlikte Kürtler yok edilişin, tümden tarihten silinmenin eşiğine getirildiği gibi Türk gerçeği, Arap, Fars gerçeği çarpıtılmıştır; tarihsel özlerine ters topluluklar haline getirilmişlerdir. Kürtler yok olurken Türkler, Araplar, Farslar da olumlu değerleriyle değil, bir nevi çirkin yanlarıyla öne çıkan bir gerçeği yaşamışlardır. Türkler tarihin katliamcı, soykırımcı halkı haline getirilmiştir. Farslar tarih boyunca diğer halkları ve etnik toplulukları kendi içinde barındıran, yaşatan bir gerçekliğe sahipken, ulus devlet zihniyetiyle bağnaz dinciliği birleştirip tarihine ters bir siyasal ve sosyal yaşam gerçeğine sürüklenmiştir. Araplar ise parçalanarak, bölünerek kendisini güçlendiren değil, kapitalist moderniteyi güçlendiren, kapitalist modernitenin Ortadoğu'ya yerleşerek bütün Ortadoğu kültürüne saldırı yapmasını sağlayan bir konuma düşmüşlerdir. İşte öze dönüşle Arapları da, Türkleri de, Farsları da kendi gerçeğine dönmeye çağırmıştır.

Kürtleri ise kültürel soykırım politikaları sonucu yaşadığı Araplaşma, Farslaşma ve Türkleşmeden koparak kendi öz kimliğiyle Araplarla, Türklerle ve Farslarla kardeşçe yaşamasını bilen, tarihinde bunu belli düzeyde yaşamış gerçekliğine dönmeye çağırmıştır. Bu yönüyle bu öze dönüş çağrısı hem Kürtler açısından hem de bölge halkları açısından özgür ve demokratik temelde kardeşçe yaşamanın çağrısı olmuştur. Bu yönüyle Ortadoğu'da yeni bir sayfa açmıştır. Bu da ilk önce zihniyetten başlayarak demokratik siyasete, oradan da toplumların demokratik temelde özgür ve demokratik yaşamlarının yapılandırılmasına dayanan, bunun zeminini yaratan bir dönüm noktası olmuştur. Öte yandan da Kürtler de özgür ve demokratik yaşam zihniyetiyle, özgürlükçü karakteriyle büyük direnerek sadece varlığını koruma mücadelesi vermemiş, aynı zamanda Ortadoğu halkları için özgür ve demokratik yaşamı sağlatacak güzel değerlerin sahibi haline gelmiştir. Bu açıdan Kürtlere birleşin, dayanışma içinde birliğinizi sağlayın, ama bu güzel değerleriniz temelinde sadece kendinizi özgürleştirmeyin, kendinizi demokratik kurumlaştırmaya kavuşturmayın; kendinizi özgür ve demokratik yaşamda güçlendirerek bütün Ortadoğu'da özgür ve demokratik yaşamın öncüsü haline getirin çağrısı yapmıştır. Kürtler şu anda böyle bir avantaja sahiptir, böyle bir onura ve gurura sahip olmanın imkanlarını yakalamıştır. Bu açıdan Önder Apo Kürtlerin mücadeleleriyle hak ettikleri bu güzellikleri, bu özgür ve demokratik yaşam anlayışını ulusal birlik ve dayanışma içinde daha da örgütlü, güçlü hale getirerek hem kendi ulusal varlıklarını güvenceye alma, özgürlüklerini sağlama çağrısı yapmıştır, hem de kendilerini demokratikleştirme ve özgürleştirme temelinde bütün Ortadoğu'yu demokratikleştirme ve özgürleştirme rolleri olduğunu söyleyerek Kürt halkına, Kürt toplumuna, Kürt siyasetine bu tarihsel rolü oynamaları çağrısında bulunmuştur.

Bu çağrı içi boş bir çağrı değildir, bir hayal değildir; Kürt'ün yarattığı değerlere dayanmaktadır. Önder Apo'nun yarattığı cinsiyet özgürlükçü demokratik ekolojik paradigmaya dayanmaktadır. Kürtler şimdi hiç kimsenin sahip olmadığı kadar böyle bir özgürlükçü zihniyete ve toplumsal güce sahip olmuşlardır. Bunun için bütün Kürt örgütlerinin de, Kürt toplumunun da bu gerçeği görerek birliğini yaratıp bu birlik temelinde yaratılan demokratik ve özgürlükçü toplum gerçeğiyle hem Kürtlerin özgürleşmesini sağlayacak etkili bir güç hale gelmeye hem de bu güçlerini bölgenin demokratik güçleriyle birleştirerek Ortadoğu'nun demokratikleşmesinde rol oynamaya çağırmıştır. Bu açıdan bir taraftan Amed'de birlik ve dayanışma konferansı yapılıyor, diğer tarafta Ankara'da Türkiye'nin demokratikleşmesi konferansı yapılıyor. Güney Kürdistan'da yapacakları konferansla da kendi demokratik birliklerini sağlayarak özgürlükçü demokratik karakterleriyle hem Kürtlerin özgür ve demokratik yaşamı hem de bütün Ortadoğu'yu demokratikleştirme doğrultusunda büyük adım atacaklardır. Dün soykırımcılar, inkar ve imha siyasetçileri Kürtleri metropollere ve Avrupa'ya zorla göç ettirerek eritip ortadan kaldırmak isterken, şimdi Avrupa'da yapacakları konferansla oradaki Kürtleri de sömürgecilerin ve imhacı güçlerin düşündüklerinin tersine demokratik güç haline getirerek hem Kürtlerin hem de bütün Ortadoğu'nun özgür ve demokratik yaşamını sağlamada etkili kılmaya çalışmaktadır. Bu konferansla birlikte Kürdistan'ın, Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun Avrupa'daki özgürlükçü demokratik ayağı olarak, diplomatik ayağı olarak Kürdistan'ın, Türkiye'nin, Ortadoğu'nun özgürleşmesine güç verme yanında, Avrupa'daki ilerici demokratik halklarla birlikte bu özgürlükçü ve demokratik zihniyeti hem Ortadoğu'da hem de dünyada etkili kılmaya çalışacaklardır.

Önder Apo'nun çağrısı mesajda da belirttiği gibi bir mücadeleyi bırakma değil, mücadeleyi daha da geliştirme çağrısıdır. Mücadelede gevşeme değil, örgütlenmeyi artırma, birliği artırma ve demokrasi güçleriyle ortak hareket ederek özgürlük ve demokrasi güçlerinin mücadelesini daha da yükseltme çağrısıdır. Bu çağrıda halkların özgür ve demokratik yaşamlarını Türkiye'nin, İran'ın, Irak'ın, Suriye'nin egemenlerinin insafına bırakma çağrısı değildir. Bu açıdan da toplumun ve özgürlükçü tüm demokrasi güçlerinin bu çağrının gereklerini yerine getirmesi gerekir. Örgütlülüklerini, birlikteliklerini ve dayanışmalarını güçlendirmeleri gerekir. Bunu sadece Kürdistan'ı ve Türkiye'yi değil, bütün Ortadoğu'yu özgürleştirecek, demokratikleştirecek bir zihniyetle ve hedefle ele almaları gerekmektedir. Eğer böyle geniş ufuklu olunursa o zaman yerel hedeflere de ulaşılabilir. Böyle geniş ufuklu olunmadan ne Kürdistan özgürleşir ne Türkiye demokratikleşebilir. Bu açıdan Kürdistan'ın özgürlüğünün ve Türkiye'nin demokratikleşmesinin bütün Ortadoğu'yu demokratikleştirme ve özgürleştirmeyle sağlanacağı düşünülürse doğru bir yaklaşım gösterilir. Böyle bir bakış açısıyla Kürdistan'ın özgürleştirilmesi ve Türkiye'nin demokratikleştirilmesi yaklaşımı içinde olunursa o zaman Önderliğin mesajı ve çağrısı doğru ele alınmış olur. Bu çağrı ve mesaj temelinde Kürdistan'dan başlayarak Türkiye ve Ortadoğu'da yeni bir özgür ve demokratik yaşam çağı başlatılmış olur.

BÖLGEDE TEMEL AKTÖR PKK

2013 Newrozu'yla birlikte yeni bir sürece girdik. Önder Apo'nun yürüttüğü çalışmalar 2013 yılında izlememiz gereken mücadele yol ve yöntemlerini ortaya çıkardı, belirledi. Kendi hazırlıklarımızla birlikte bunları da birleştirerek yeni bir süreci geliştirmeye çalışıyoruz. Mücadele yol ve yöntemlerinde, mücadele sürecinde yeni bir değişikliği yaratma çabası içindeyiz. Gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğimiz daha çok yürüteceğimiz çalışmaların sonuçlarıyla, başarısıyla belli olacak. Dolayısıyla süreç yeni bir değişim süreci oluyor.

Değişen süreç görevlerimizi azaltmıyor, sanıldığının aksine daha fazla çoğaltıyor, büyütüyor. O nedenle daha çok yönlü olma, dikkatli olma, daha fazla çaba harcama zorunluluğumuz var. Bunlar üzerinde durmak, yeterli bir bilinç oluşturmak gerekli. Bu temelde yeni süreç bizden neler istiyor, görev ve sorumluluklarımızın kapsamı ne, başarıya götürmek için neler yapmalıyız, nasıl bir üslup, tarz ve tempoyla çalışmalı, nelere dikkat etmeliyiz konuları üzerinde durmak gerekir.

Süreci yürüten Önder Apo'dur

Yeni süreci hazırlayan, içeriğini ve çerçevesini belirleyen, ilan eden ve yürüten Önder Apo'dur. Sürecin görev ve sorumluluklarını başarmak üzere ideolojik, örgütsel, askeri, kültürel, siyasi, sosyal alanda planlı, örgütlü ve yoğun bir pratik çalışma yürütülmektedir. Newroz'la birlikte oluşan süreçte tartışma sürecini yoğunca yaşadık, belli bir bilinç ve kararlılık düzeyi yarattıktan sonra planlamamızı yeniden oluşturup pratik çalışma içine girdik. Bu doğrultuda gerillanın yeni sürecin gereklerine göre yapması gerekenleri gerçekleştirme yönünde bir çabası var; ateşkes konumunda, Kuzey'deki güçler neredeyse tamamı Medya Savunma Alanları'na çekildi, çekiliyor. Siyasi mücadele hem kitle direnişi temelinde hem de Önder Apo'nun öngördüğü konferanslar çerçevesinde yoğunca geliştiriliyor. Her alanda bu yönlü toplantılar, konferanslar, paneller düzenleniyor. Toplum bilinçlenme, planlama geliştirme, kendi görüşlerini, taleplerini daha genel planda somutlaştırarak ortaya koyma, bu temeldeki değişik biçimlerdeki direniş eylemliliğini geliştirme çabası içindedir. Bu ekonomik boyutlu oluyor, siyasi boyutlu oluyor, sosyal boyutlu oluyor, kültürel boyutlu oluyor. Tabii bunlarla birlikte yoğun bir ideolojik mücadele, propaganda ajitasyon çalışması da yürütülüyor. Her alanda çok boyutlu yeni sürecin üzerimize yüklediği görev ve sorumluluklara göre kendi planlamamızı oluşturup yeterli bir tempo yakalayarak pratik çalışmaları geliştirme süreci içine girmiş bulunuyoruz. Hem bunların plan projesini oluşturma, yürütme, örgütleme, yürütme çabası içindeyiz, hem de ilk atılan adımların sonuçlarını değerlendirme, oradan daha yeni adımları belirleyip planlama, bu sonuçları topluma bildirme çabası içinde bulunuyoruz.

Bütün bunlar gösteriyor ki yeni sürecin birinci öznesi Kürdistan özgürlük hareketidir. Bu durum Kürdistan açısından, Türkiye açısından, hatta Suriye açısından tamamen böyle olduğu gibi, tüm Ortadoğu açısından da çok büyük oranda bu biçimdedir. Kürt özgürlük hareketi Türkiye ve Suriye'deki gelişmeleri, olayları hemen hemen belirleyen bir noktada olduğu gibi, Ortadoğu'daki gelişmeler üzerinde de çok büyük etkide bulunan birinci aktörler içinde yer almaktadır. Hem 2010-2012 döneminde yürütülen Devrimci Halk Savaşı'nın ortaya çıkardığı sonuçlar, hem de Newroz'da Önder Apo'nun ilan ettiği yeni sürecin yarattığı etkilerle Kürt özgürlük hareketi böyle bir siyasi etkinlik düzeyine ulaşmış bulunuyor. Bu çok ileri düzeyde bir gelişmeyi ifade ediyor. Bu gelişme hareketin Kürt sorununu çözmek için, Kürdistan'da daha fazla kökleşmesini sağladığı gibi, başta komşu halklar olmak üzere bütün Ortadoğu'daki özgürlükçü demokratik gelişmeleri, siyasi askeri mücadeleyi birinci elden, derinden etkileyen bir konuma da ulaşmışlığı ifade ediyor. Şu an ulaştığımız düzey hiç de öyle basite alınacak, küçümsenecek bir düzey değildir. İyi bir tırmanış ve zirveleşme konumunu Önder Apo'nun ilan ettiği demokratik siyasi mücadelesinin ilk adımlarını atma temelinde sağlamış bulunuyoruz.

Fakat bu da yeni bir başlangıçtır, bu başlangıcın ilk adımlarını henüz attık, atıyoruz. Önder Apo "yeni bir başlangıç yapıyoruz" dedi. Dolayısıyla bu düzey iyi bir gelişmeye işaret ediyor, ama kalıcı bir duruma, amaçlanana, hedeflenene ulaşılmış da değil. Hedeflerimizi gerçekleştirmek için çok büyük ve kapsamlı bir mücadele yürütmemiz gerektiği açıktır. Önder Apo bunu esas çözümleyici mücadele süreci olarak tanımladı. Şimdiye kadarki mücadeleyi bir hazırlık evresi olarak ifade edip esas kalıcı ve sonuç alıcı mücadele sürecine şimdi girildiğini belirtti. Bu süreçte demokratik siyasi mücadele hamlesiyle Kürdistan ve Ortadoğu'da önderlik çizgisinin yaratması gereken değişiklikleri ortaya çıkarmayı sağlayacağız. Bu anlamda hem çok kapsamlı ve sonuç alıcı bir yeni mücadele süreci içine girmiş bulunmaktayız, hem de bu sürecin ilk adımlarını atma çabasındayız. Süreç gelişmeye açık, çok boyutlu, çok kapsamlı her kesi içine alıyor, herkesten katkı istiyor, herkese büyük görev ve sorumluluklar yüklüyor. Bunun derin bilincine vararak kırk yılık pratik mücadelenin ortaya çıkardığı büyük deney ve tecrübeye dayanarak bu görev ve sorumlulukları bu süreçte daha yüksek bir başarıyla yerine getirmek gerekir.

Bu anlamda bu süreci tanımlarken, değerlendirirken kendimize bakmamız gerekiyor. Özenesi biziz. Süreci Önder Apo hazırladı, planladı, tasarladı, kararlaştırdı, ilan etti. Dolayısıyla da Önder Apo'nun karar ve planıyla, çağrısıyla ortaya çıkan görev ve sorumlulukları başarıyla yürütme de birinci elden Apocu militanların görev ve sorumluluğu kapsamındadır. Bu görevin yerine getirilmesi başkasından beklenmemelidir. Süreç yeterince anlaşılmazsa görev ve sorumluluklar da tam yerine getirilemez. Görev ve sorumlulukların hangi tarz, üslup ve tempoyla başarılacağı da bilinemez ve sürecin başaran gücü haline gelinemez. O bakımdan öncelikle süreci doğru anlamak, kavramak gerekli. Bunun için de sürecin nasıl hazırlandığını, bu demokratik çözüm süreci denen sürecin nasıl gündeme geldiğini, nereden geldiğini, nasıl hazırlandığını, nasıl planlandığını, esas olarak hangi güçlerin görev ve sorumluluğu temelinde başarılacağını bilmek lazım. Bunun için de öncü gücünü, esas sürecin gücünü her şeyden önce iyi tanımak gerekli. Bu doğru bir anlayış oluşturulması açısından da şarttır. Buradan bakıldığında Önder Apo'nun tasarlayıp, hazırlayarak yürüttüğü bu sürecin öznesi önderlik gerçeğimiz, hareketimiz, halkımız olduğuna göre o zaman sürecin başarısında da yetersizliklerinde de birinci dereceden sorumlu olan güç biziz. Bu sürecin nasıl bir süreç olduğunu, hangi temelde ortaya çıkıp neleri hedeflediğini ifade etmek açısından, anlamak açısından da kendi durumumuza bakmamız lazım. Bunun dışındaki durumlara bakmak bizi doğru bir anlayışa kesinlikle götürmez.



Ortadoğu'ya hakimiyet dünyaya hakimiyettir

Ortadoğu insanlığın şekillenmesinin, mevcut uygarlık sisteminin merkezi. İnsanlık ve uygarlık tarihi bu merkez etrafında şekillenmiş bir küresel güç haline gelmiştir. Dolayısıyla bu alanda yaşanan her şey küresellik özelliğine sahiptir. Bu bakımdan da Kürdistan'daki sorunlar, bunları çözmek için yürütülen mücadeleler içerisinde kuşkusuz herkes vardır. Yerel güçler var, bölgesel güçler var, küresel güçler var, şu ya da bu düzeyde herkes katılıyor. Olumlu ya da olumsuz sürecin yürütülüşü üzerinde herkes etkilidir. Tabii bütün bunlara bakarak herkesi aynı kefeye koymamak gerekir. Mademki birçok güç bu sürecin içinde yürütülen mücadeleyi etkiler konumda, o halde herkes aynı durumda, süreçten herkes aynı düzeyde sorumlu ya da sürecin gelişimi üzerinde herkes aynı düzeyde etki yapıyor demek yanlıştır. Onun için küresel güçlerden çok fazla çözümleyicilik bekleme anlayışı yanlıştır. Ortadoğu'yu dış güçler şekillendirecek, kapitalist modernite sisteminin hegemonları şekillendirecek, yeni bir Ortadoğu yaratacak beklentisi içinde olanlar, varlıklarını oraya bağlayanlar, çabalarını onlarla birleştirenler hata içindeler, doğru düşünmüyorlar.

Kuşkusuz küresel güçler zayıf değildir ve etkilemeleri de az değildir; binlerce yıllık tarihin ortaya çıkardığı birikime el koymuş durumdalar. Bu birikimin hakimi, egemeni oluyorlar ve bu birikimi kendi çıkarları doğrultusunda pervasızca kullanıyorlar. Tarihi yok edecek, insanlığı yok edecek silahlar, tahrip edici şeyler üretmiş durumdalar. Bu silahları çok vahşice kullanabiliyorlar. Herhangi bir ölçü, kural tanımadan kendi çıkarlarına ne hizmet ediyorsa o temelde hareket ettiriyorlar. Her şeyi bir silah olarak kullanıyorlar. Maddi yaşam güçlerini, kültürel birikimi, her şeyi toplumlara karşı, insanlara karşı etkili bir biçimde öldürücü savaş araçları olarak kullanıyorlar. Ortadoğu gerçeğini, tarihsel rolünü, konumunu, misyonunu da çok iyi biliyorlar. Tarihsel birikime sahip olabilmek, el koyabilmek, küresel gelişmelere yön verebilmek için Ortadoğu'da hakim olmak, egemen olmak gerektiğinin de bilincindeler. Bunlar temelinde Ortadoğu'ya daha büyük bir yoğunlukla yöneliyorlar, saldırıyorlar. İttifak halinde egemenlik planları, projeleri geliştirip ekonomik, sosyal, siyasi, askeri, kültürel, ideolojik saldırılar geliştiriyorlar. Bölge açısından bir dış güç konumundalar, ama çeşitli dönemlerde bölgeyi etkileme açısından bir iç güç kadar, hatta daha fazla yönlendirici düzeyde bölgedeki gelişmeleri etkiliyorlar. Bazen öyle oluyor ki, askeri müdahaleler döneminde zorla kendi istediklerini egemen kılmaya çalışıyorlar.

Bütün bunlar dikkatle değerlendirilmesi, ciddiye alınması gereken hususlar, ama bunlara belirleyicilik vehmetmek, başarı şansı tanımak ya da bölgedeki gelişmelerin kalıcı olarak bu saldırılar temelinde şekilleneceğini söylemek pek doğru değildir. Bu gücü, onun etkisini göz ardı etmemek lazım, ama kesinlikle hem büyük gücü elde tutuyorlar, hem de vahşi, gözü kara saldırıyorlar diye her şeyi bu güç yapar, dolayısıyla bölgede yaşam bunların isteğine göre şekillenir biçimindeki düşünce kesinlikle yanlıştır. Bunu en iyi biçimde son 20-25 yıllık süreç içerisinde reel sosyalizmin yıkılışıyla birlikte Körfez Savaşı'yla başlayan süreçte iyi gördük. Yirmi yılı aşkın süredir ekonomik olarak, diplomatik olarak, kültürel olarak, en önemlisi de askeri olarak Ortadoğu'ya dönük yapılmayan saldırı biçimi kalmadı. En son silahlar Ortadoğu'da denendi. Körfez Savaşı'yla başlayıp Afganistan, Irak Savaşlarıyla devam eden, 2011'den bu yana da Libya, Suriye Savaşlarıyla doruğa çıkartılmak istenen bir askeri saldırı düzeyi var. Bunu mevcut güçler kendi çıkarları doğrultusunda sonuç almak için devam ettirmeye çalışıyorlar. Böyle bir saldırı için yapmadıkları şeyi kullanmadıkları silah kalmadı. Her türlü yönteme başvurdular. Ağır katliamlardan toplumları örgütsüz, yönetimsiz bırakmaya kadar her şeye yol açtılar, ama öngördükleri sistemi yaratamadılar. Ancak kalıcı, kendilerine hizmet eden bir sistemi oluşturamadılar. Hala büyük bir çabayla, saldırıyla kendi çıkarlarını bölge üzerinde nasıl biraz daha fazla yürütecekler onun çabası, mücadelesi içindeler. Her şeylerini neredeyse buraya yöneltiyorlar, bu temelde kullanıyorlar. Fakat kalıcı sonuç alma, istikrar yaratma, öngördükleri gibi Büyük Ortadoğu Projesi temelinde yeniden bir Ortadoğu şekillendirmesine yol açmada başarılı olmuş değiller. Tabii bütün gelişmeleri belki de en çok etkileyenlerden biridirler, ama birincisi değiller; kalıcı sonuç alamıyorlar. Bunu çok somut, net bir biçimde gördük, görüyoruz. En son Arap sahasında yaşanan gelişmeler bunu gösteriyor, Suriye savaşı bunu açıkça gösteriyor. Sonunda savaşla sonuç alamayacaklarını neredeyse kendileri itiraf eder noktaya geldiler. Başka çözüm yolları, yöntemleri arıyorlar. ABD, Rusya, Avrupa arasındaki görüşmeler, BM güvenlik konseyinde sürekli yaşanan tartışmalar bunu net bir biçimde ortaya koyuyor. Bir irade, inisiyatif, çözüm üretici, kendi egemenliklerini kuracak bir sonuç ortaya çıkarmış olmaktan uzaklar.

Diğer yandan bölgenin egemen güçleri, ulus devlet diktatörlükleri de bölgeyi etkileyen, bölge mücadelesi içerisinde aktif yer alan güçlerden birisi oluyor. Kürsel aktörlerle birlikte I. Dünya Savaşı'nın ortaya çıkardığı ulus devlet diktatörlükleri de rol oynuyor. Bu iki güç arasındaki savaş III. Dünya Savaşı denen olayı tanımlıyor. Eğer bir dünya savaşından söz edeceksek bu küresel güçlerle kapitalist modernitenin küresel hegemonlarıyla onların bölgede ortaya çıkardıkları ulus devlet diktatörlükleri arasında süren çatışmadır. Yoksa Üçüncü Dünya Savaşı ya da savaş egemen güçlerle ezilenler arasında süren bir savaş değildir. Bu ayrı bir mücadeleyi ifade ediyor. Egemenlik savaşı, hegemonik savaş küresel aktörlerle bölgesel diktatörlükler, ulus devlet egemenleri arasında süren iktidar kavgalarıdır, çıkar savaşlarıdır. Bu anlamda bölgenin ulusdevlet yapılanmaları da kendi çıkarlarını korumak, etkinliklerini sürdürmek, egemenliklerini devam ettirmek için yoğun bir çaba içindeler. Onlar da yoğun saldırılar yürütüyorlar. Yaşamın her alanını

bir savaşa dönüştürüyorlar. Bu anlamda efendilerinden öğrendikleri özel savaş gerçeğini çok boyutlu bir biçimde toplumlara karşı sürdürüyorlar. Esas olarak toplumlar üzerindeki egemenliklerini daha da derinleştirerek, katılaştırarak, sertleştirerek baskı ve katliamı, sömürüyü daha da derinleştirerek yürüttükleri çıkar savaşında, iktidar savaşında sonuç almak istiyorlar, etkinliklerini korumak istiyorlar. Bunun için tarihten gelen egemenlik güçlerine ve tecrübelerine de dayanıyorlar. Bütün bunları birleştirerek sonuç almak istiyorlar. Bu bakımdan onlar da bir aktördür. Fakat çıkış yapan, hamle yapan, gelişme içerisinde olan bir aktör değiller. Daha çok tutucu, savunmacı, baskıcı, despotik konumu ifade ediyorlar. Bunu ideolojik düzeyde milliyetçilik saldırılarından tutalım da askeri katliamlara kadar yaşamın her alanında sürdürüyorlar.

AKP'nin tanımı tahlili yapılmış maskesi iyi düşürülmüştür

Bölgenin bütün devlet yapılanmaları böyledir. Irak için söylendi, Libya için söylendi, Suriye için söyleniyor; fakat biz biliyoruz ki bütün bunların öncüleri Türkiye ve İran'daki ulus devlet yapılanmalarıdır. Bölgede mevcut egemenlik yapıların hepsi benzer özellikler taşıyorlar. Bunlar da bir güç, varlıklarını korumak, sürdürmek, egemenliklerini devam ettirmek için yoğun bir çaba içindeler. Bir birikimi, gücü elde tutuyorlar. Fakat bir yenilik yaratma, gelişme sağlama durumları da söz konusu değildir. Ne böyle bir hedefleri, ufukları, düşünce ve siyasetleri var, böyle bir zihniyete sahipler ne de bunu sağlayacak güçleri var. Bir yerde küresel sistemin baskılarıyla, saldırılarıyla başta kadınlar ve gençler olmak üzere tüm ezilen kesimlerin, halkların özgürlük ve demokrasi için yürüttükleri mücadele arasında sıkışıp kalmış durumdalar. Küresel hegemonlarla, efendileriyle uzlaşmaya çalışıyorlar. Onların yeni düzenlemeleri içerisinde yer alma gayreti içindeler. Bir yandan kendilerini biraz değiştirmeye çalışarak, cilalayarak, diğer yandan ise ellerindeki gücü kullanarak, daha çok da toplumsal direnişleri, demokrasi ve özgürlük eğilimlerini bastırarak sistem içinde yer almaya, küresel hegemonları kendileriyle uzlaşmaya mecbur bırakmaya çalışıyorlar. Onların bütün marifetleri bu. Bir, kendilerini alternatifsiz kılarak egemen sisteme pazarlamak, iki, toplumları, halkları bastırarak, her türlü vahşeti kullanarak özgürlük ve demokrasi eğilimini ezmek, toplumsallığı yok etmektir.

Mevcut mücadele içerisinde bunlar etkili. Bu etkilemeler Kürdistan üzerinde de var. Kürt sorunu üzerinde hem küresel aktörler hem de bölgenin bu ulusdevlet sistemleri rol oynuyorlar. Bunu Irak Savaşı içinde net gördük. Şimdi Suriye Savaşı içerisinde daha iyi açığa çıkmış durumda. Rojava'daki gelişmeler Batı Kürdistan'ın konumu, oradaki Kürtlerin direnişi Suriye'nin gerçek yüzünü biraz daha açığa çıkardı. Suriye'nin ne olduğunu, nasıl bir devlet olduğunu, devletle toplum arasındaki ilişkinin ne olduğunu, Suriye'de ne tür toplumların yaşadığını bütün dünyaya biraz daha net gösterdi.

Aynı durum Kuzey Kürdistan'daki mücadeleyle Türkiye'de daha fazla yaşanıyor. Özellikle son üç yıl içerisinde dördüncü stratejik dönem çerçevesinde gelişen Devrimci Halk Savaşı direnişi hem Kürt halk gerçeğini, onun gücünü, özgür ve demokratik yaşama tutkusunu, direnme azmini ve bu doğrultuda yenilmezliğini ortaya koydu, hem de Türkiye Cumhuriyeti devletinin ideolojik ve askeri yapısını, Kürdistan üzerindeki inkarcı ve imhacı karakterini, soykırımcı gerçeğini daha fazla açığa çıkardı. AKP'nin de bu politikayı en kapsamlı, en sinsi, en örtülü ve saldırgan bir biçimde yürüten iktidar bloklarından, güçlerinden birisi olduğunu kanıtladı. Kürt Halk Önderi beşinci savunmada ortaya çıkan sonuçları çok kapsamlı bir biçimde değerlendirmiş durumda. O değerlendirmelerin hepsi Türkiye ve AKP gerçeğinin en net bir biçimde analiz edilmesini içeriyor. Gerçeği su yüzüne çıkarıyor. Bütün bu değerlendirmeler mevcut haliyle de geçerliliğini koruyor. AKP'nin tanımı, tahlili iyi yapılmış, maskesi iyi düşürülmüş, gerçek yüzü iyi açığa çıkarılmış durumda. Hem Önder Apo'nun savunmalarında geliştirdiği kapsamlı teorik analizler hem de Devrimci Halk Savaşı direnişinin yenilmez sonucu bu gerçeği net bir biçimde ortaya koydu.

İran'daki durum ve Irak'taki gelişmeler de bundan çok farklı değil. İran'daki durum biraz daha dinsel maskelidir. Milliyetçilik, inkar ve imha dinle örtülmüş, biraz daha liberalize edilmiş biçimde sürüyor. Bu bakımdan bazı değişiklikler var, ama işin özünü değiştirmiyor. Irak'ta ise yürütülen savaşla ortaya çıkan sonuçlar Güney Kürdistan'da belli bir kimlik, duruş ortaya çıkardı, ama şunu görüyoruz; hiçbir kalıcılığı yok, netliği yok. Güney Kürdistan özgür ve demokratik hale gelemiyor, kimlik kazanamıyor, geleceğe güvenle bakamıyor. Eğer başta Kuzey Kürdistan olmak üzere Kürdistan'ın diğer parçalarındaki büyük özgürlük direnişi olmazsa, yine bölgede süren bu büyük savaşın Irak üzerindeki etkisi devam etmezse Güney Kürdistan'daki yapılanmanın çok fazla yaşama, kendini ayakta tutma şansı kesinlikle olmaz. Zaten her gün tehdit altında. O tehdit nedeniyle ne yapacağı, nasıl gelişeceği, nereye evrileceği çok fazla görülemiyor. Bunlardan şunu söylemek istiyoruz: Ulus devlet güçleri Kürdistan ve bölgedeki gelişmeleri de etkilemeye çalışıyorlar, ama etkileri zayıftır. Sanıldığı gibi çok hakim, belirleyen, yönlendiren durumda değildirler. Kendilerini zar zor ayakta tutmaya, yeni sürece uyarlamaya çalışıyorlar. Daha baskıcı, saldırgan olarak bu egemenlik düzeyini korumak istiyorlar.

Bu durum hepsi için geçerli, ama Türkiye ve AKP hükümeti için çok daha geçerlidir. Bu bakımdan AKP'den bir şeyler beklemek, bütün bu ulus devlet yapılanmalarından, bölgesel gelişmelerden yeni bir şeyler yaratacak, rol oynayacak gibi bir çıkış beklemek doğru değildir. Aynı küresel güçlerin etkilemeleri gibi onlar da gücü elde tutuyorlar, etkiliyorlar, ama bir savaşla yapıyorlar bunu. Günlük özel savaş konumundalar, savaşla egemenliklerini sürdürüyorlar, varı yoğu yağmalayarak, talan ederek yaşamlarını sürdürmeye çalışıyorlar. Kalıcı düzen kurmaları gerçekleşmiyor. Bu güçlerden demokrasinin önünü açmak,

> **"Sürecin birinci öznesi, bu ulus devlet diktatörlükleri, güçleri değil. Bunlara böyle bir rol vermemek lazım. İran acaba bölgeyi nasıl yapılandıracak, AKP yeni Türkiye'yi nasıl şekillendirecek, Suriye'de şu ya da bu iktidar bloku nasıl egemen hale gelecek, hep bunları tartışmak, buradan gelişme beklemek, geleceği bunların yaratacağını öngörmek, bunlara bağlamak da kesinlikle doğru değildir."**

demokratik gelişme yaratmak, Ortadoğu'da halkların özgür, demokratik, kendi kimlikleriyle kardeşçe yaşamalarına yol açacak bir sisteme yol açmalarını beklemek bir yana; kendi egemenliklerini, çıkar sistemlerini bile zorla, günlük yürüttükleri özel savaşla ancak sağlayabiliyorlar. O da kalıcı değildir. Üçüncü Dünya Savaşı denen geçen yirmi yıllık süreç içerisinde her dönemde aşılan, parçalanan, yıkılan güçler bunlar oluyor. 2011 başından itibaren bu yana da bu tür ulus devlet diktatörlüklerinin yıkılma, aşılma süreci çok daha fazla yaşanıyor. Arap toplumunun direnişi Kürdistan'da PKK öncülüğünde kırk yıllık süren ulusal demokratik direnişle birleşince bu ulusdevlet yapılarının aşılması, parçalanması konusunda çok daha elverişli bir durum, hızlı gelişen bir süreç ortaya çıkarmış bulunuyor.

Bunu şunun için belirttik; sürecin birinci öznesi, bu ulus devlet diktatörlükleri, güçleri değil. Bunlara böyle bir rol vermemek lazım. İran acaba bölgeyi nasıl yapılandıracak, AKP yeni Türkiye'yi nasıl şekillendirecek, Suriye'de şu ya da bu iktidar bloku nasıl egemen hale gelecek, hep bunları tartışmak, buradan gelişme beklemek, geleceği bunların yaratacağını öngörmek, bunlara bağlamak da kesinlikle doğru değildir. Güçlerini görmek, öyle kolay aşılmayacaklarını, bir anda yıkılıp yok olmayacaklarını bilmek lazım. O bakımdan varlıklarını da küresel hegemonik güçlerle çelişkilerini de hep dikkate almak, değerlendirmek; strateji ve taktikler oluştururken bunları dikkate almak gerekli; ama bunların belirleyici olacağını, yeni Ortadoğu'yu yaratacağını, şu veya bu ülkede kalıcı gelişmelere yol açacağını kesinlikle beklememek lazım. Yeni süreç gelişirken sürecin temel aktörünün, yürüten gücünün doğru tespit edilmesi açısından bunları belirtiyoruz.

Sürecin temel aktörü, birinci öznesi, gelecek yaratacak, kalıcı bir sistem ortaya çıkartacak gücü halklar oluyor, ezilenler oluyor, kadınlar ve gençler oluyor. Bu aktörler en net bir biçimde kendisini Kürdistan'daki özgürlük mücadelesinde açığa çıkarmış bulunuyor. Bunu Türkiye ile paylaşıyor, Ortadoğu'yla paylaşıyor, gençlik hareketinin bölgesel düzeydeki gelişmeleri, kadın hareketinin bölgesel düzeydeki gelişmeleri, çabaları, etkinlik düzeyleri, toplantıları, konferansları, dayanışmaları bu gerçeği bize net bir biçimde gösteriyor. Belki henüz daha bir ideolojik fikirsel boyut olarak öne çıkıyor; yeni gelişen bir eylem gücü, değişim yaratma, yeni sistem yaratma gücü olarak ortaya çıkıyor; bu anlamda örgütsel yapısı henüz zayıf, maddileşme, somutlaşma durumu sınırlı görülebilir. Bu tür gelişmelerin henüz başında bulunulduğu bir gerçek. Dolayısıyla büyük oranda daha çok teorik, ideolojik, siyasi formülasyonlar, projeler düzeyinde bu olma, bu temelde kendini pratikleştirme çabası içindeler, ama aktif olanlar, yeni projelere sahip bulunanlar, yeni yaşam öngörenler, var olanı köklü bir biçimde değiştirerek insana özgü özgür, farklılıklara dayalı eşit, paylaşımcı, dayanışmacı bir sistemi kurma gücüne, iddiasına, düşüncesine sahip olan güçlerin bunlar olduğu açıktır. Gerçekten de bölgedeki gelişmeleri Kürdistan merkezli olarak yönlendiren gelişme merkezi burasıdır.

Yeni sürecin temel aktörü öznesi hareketimizdir

Bunları biz çoğu zaman düşünce düzeyinde ifade ediyoruz, ama iş pratiğe, politika yapmaya geldiğinde düşünceyi bir anda unutabiliyor, maddi politik güçlere daha çok rol biçen, yer veren bir anlayışa kayabiliyoruz. O bakımdan da yeni süreçte AKP'ye fazla rol tanıyan, AKP ne yapar ne yapmaz, acaba AKP bize aldatır mı gibi düşünmek, bunu çok öne çıkartmak, birincil plana çıkartmak yanlış oluyor. Teorik, gerçek analizlere de uygun değildir. Aslında politik mücadele gerçeğine de derinden bakmayı bilirsek pek uygun değildir. Fakat maddi planda egemen oldukları için politika üzerinde yönlendiriciler. Dolayısıyla düşünce düzeyini etkileyebiliyorlar insanın. Sanki birinci aktörlermiş gibi, her şeyi onlar yaratacakmış gibi, onlarsız bir şey olmazmış gibi kendilerini ortaya koyabiliyor, gösterebiliyor, insanların bilincini çarpıtabiliyorlar. Toplumları etkileyebiliyorlar.

AKP böyle bir yanıltma, etkileme gücüyle Türkiye'de yüzde elli oy alabilecek duruma geldi. Aslında kesinlikle öyle bir tabanı yoktur. Hiçbir projesi yok, müslüman bile değil. İslami devrim döneminde, peygambersel çıkış döneminde islamın büyük bir toplumsal projesi vardı. Fakat şimdi AKP islamının böyle bir devrimsel çıkış, toplum projesiyle hiçbir alakası yoktur. İslamın etkilemesinden katbekat fazla kapitalist modernitenin etkilemesi altında. Çok eklektik, oradan buradan bir şeyler almış, tam bir göz boyayıcı, bukalemun gibi renk değiştirici, demagojisi güçlü, dolayısıyla bilinçsiz, örgütsüz insanları kandırabiliyor, etkileyebiliyor. Bütün marifeti buradadır. Bu gerçeği iyi görmek, doğru anlamak gerekli. Bunlar güncel planda etkili olabilirler, bazen öne çıkabilirler, ama kalıcı olacaklarını sanmak, doğrunun bu olduğunu sanmak, büyük bir gücün ortaya çıktığını sanmak yanlıştır. Öyle ne bir şey yaratıcı, kalıcı gücü var, ne de örnek alınacak bir yanı vardır. Her şeyi sağdan soldan çalıyor, topluyor, birleştiriyor. Tarihin birikimine biraz sahip, güncel planda da yakın tarihte küresel alanda neler gelişmişse onları toplayıp birbirine yamayarak bilinçsiz kitlelerin gözünü kamaştırıyor, bilinçlerini çarpıtıyor. Basit yaşam güdülerini biraz hitap ediyor, imkan sunuyor, kitlesel alana kısmi bir maddi imkan taşırıyor, onunla herkesin gözünü boyuyor. Bunu yaparken de esas vurgunu kendisi yapıyor. Tarihin oluşturduğu birikimi, güncel yaşamın yarattığı değerleri vurup, talan edip, yağmalayıp kendi egemenliğinde etkisinde sürdürmeye, yaşatmaya çalışıyor. Bugün olup bitenler bundan ibarettir. Bunun anlaşılmayacak bir durumu yok. Bu bakımdan yeni süreç diyeceksek, bu konuda başkalarına, dışımızdaki güçlere değil, esas olarak kendimize bakacağız. Yeni sürecin temel aktörü, öznesi olarak kendimizi göreceğiz. Onun başarısından kendimizi sorumlu tutacağız ve bu başarıyı nasıl yaratacağımız sorusunu iyi sorup doğru, çok yönlü yanıtlar, cevaplar vermeye de çalışacağız. Başka türlü bakış açısı doğru değildir, diğer bakış açıları kesinlikle yanıltıcı, onlara düşmemek gerekli.

Kendi açımızdan baktığımızda da bu yeni süreç neyle gündeme geldi? İki boyutu var; bir bölgedeki gelişmeler, iki Kürdistan'da yürüttüğümüz mücadele. Bölgedeki gelişmeleri ele aldığımızda Tunus'tan, Mısır'dan başlayan, Libya Savaşı'yla gerçek yüzü daha iyi açığa çıkarak Suriye'de odaklanan mücadelenin Ortadoğu'da yaşanan III. Dünya Savaşı'nın geldiği düzey oluyor. Dikkat edilirse Suriye'de bir tıkanma var, diğer alanlarda yürütülen mücadeleler, izlenen yöntemler Suriye'de sonuç vermedi. Ne dış müdahale olabiliyor, ne iç savaş gelişebiliyor, ne Tunus'ta, Mısır'da olduğu türden ifade edilen bir ayaklanma var. Dolayısıyla küresel aktörlerin de, bölgesel ulus devlet güçlerinin de çözüm üretmede en çok zorlandıkları yer Suriye oldu. Onların gerçek yüzü Suriye savaşında çok daha net bir biçimde açığa çıkmış durumda. Dikkat edilirse çözüm projeleri yok, etkileme güçleri yok. Tunus'ta, Mısır'da toplumun ulus devlet diktatörlüklerine, tek insan yönetimlerine olan tepkilerini biraz kullanmaya çalıştılar, devrim yapıyoruz dediler, sonuçlara yeni sistem yaratıyoruz diye el koymak istediler, ama ortaya sistem diye bir şey çıkmış değil.

Yeni Libya, özgür Libya yaratıyoruz diye bütün askeri güçlerini ortaya koyup Kaddafi yönetimini vahşi bir biçimde devirdiler. Ancak ortaya çıkan Libya'nın durumu ortada. Şimdi Suriye bu konuları daha iyi anlamamıza hizmet ediyor. Suriye'de bunların hiçbirisini yapamıyorlar. Libya'daki gibi bir askeri müdahalede de bulunamıyorlar. Bulunurlarsa birbirleriyle savaşa girecekler. I. Dünya Savaşı, II. Dünya Savaşı gibi büyük bir askeri çatışma ortaya çıkacak ki ne Amerika, ne Rusya, ne Çin, ne Avrupa bunu göze alabiliyor. Çünkü sonuçta kim kazanır belli değil. Hiçbirisi yalnız başına kazanacağına dair kanaat getiremiyor. Mevcut askeri siyasi düzey bakımından bu oldukça önemli bir durumdur. Dolayısıyla dış askeri müdahalelerin bir çözüm olmadığı, her yerde yapılamayacağı Suriye örneğinde açıkça ortaya çıkmış durumdadır. İçeride, bazı yerlerde olduğu gibi rejime büyük bir tepki ortaya çıkartma, ona dayanma gücünü de gösteremediler. Suriye'deki Baas yönetimine karşı gerçekten toplumu içine alacak bütünlüklü bir tepki yok. Ona da dayanamadılar. Mısır'da, Tunus'ta olana benzer bir durum gerçekleştiremediler.

İç savaşı tırmandıralım dediler, büyük destek verdiler, kısmen dıştan destekleyerek Libya'dakine benzer bir biçimde askeri yolla sonuç alabiliriz hesabını yaptılar, ama olmadı. Özellikle AKP hükümetinde bu strateji ve düşünce öne çıktı, fakat başarısızlığı ortada. Şimdi bütün bunların, bütün yöntemlerin çözümleyici yöntem olmaması sonucunda diplomatik faaliyeti öne çıkardılar, siyasi çözüm arıyorlar. 2013 baharından itibaren Amerika seçimleri ardından yö-

> **"Yeni süreç diyeceksek, bu konuda başkalarına, dışımızdaki güçlere değil, esas olarak kendimize bakacağız. Yeni sürecin temel aktörü, öznesi olarak kendimizi göreceğiz. Onun başarısından kendimizi sorumlu tutacağız ve bu başarıyı nasıl yaratacağımız sorusunu iyi sorup doğru, çok yönlü yanıtlar, cevaplar vermeye de çalışacağız. Başka türlü bakış açısı doğru değildir, diğer bakış açıları kesinlikle yanıltıcı, onlara düşmemek gerekli."**

netimin yenilenmesine dayalı olarak Suriye'deki girişimler, arayışlar hızlandı, ama bunun da askeri boyutu tümden dışlamamak kaydıyla esas olan diplomatik siyasi çözüm arayışı olduğu ortada. ABD'nin Avrupa ile ilişkileri, ABD-Rusya görüşmeleri, yine Çin'in sürece dahil oluşu tamamen bu çerçevededir. Dikkat edilirse askeri müdahaleyi hiçbirisi göze alamıyor. İçten gelişme, değişiklik yaratamadılar, kendi uydularını büyütemediler. Bu durumda bir uzlaşma, siyasi çözüm arayışı içine girdiler. Bu boyut daha çok öne çıktı. Suriye'de değişim arayışının esas yönteminin şu an birincil yöntemin siyasi, diplomatik arayış olduğu ortaya çıktı.

AKP ve topyekun savaş konsepti

Önder Apo'nun geliştirdiği yeni sürecin bu durumla bağlantısı var. Bölgedeki III. Dünya Savaşı'nın Suriye'de aldığı yeni biçim, güncel olarak öne çıkan yöntemiyle bağlantısı var. Eğer Suriye'de yeni süreç diplomatik yollarla, siyasi uzlaşma ve mücadeleyle gerçekleşecekse, bu arayış öne çıkmışsa o halde Kürdistan'daki savaşa bu temelde son vermek, Kürt sorununun demokratik çözümü temelindeki mücadelede demokratik siyaseti öne çıkartmak, şarttır. Bölge savaşı, bölgedeki çelişki ve çatışmalar, siyasi çözüm arayışına doğru yönelirken Kürdistan'daki mücadeleyi sadece silahlı direniş içinde tutmak elbetteki bu bölgesel gelişmelerle çelişir, ters düşer. O zaman onun ön açıcısı olma şansı, imkanı kaybolur. Önder Apo'nun bu gelişmeleri daha önceden görerek, değerlendirerek Kürt sorununun çözümünü, bölgede çözüm arayışlarının temel bir boyutu, öncü gücü haline getirmek için böyle bir değişim sürecini geliştirdiğini değerlendirmek, anlamak gerekli.

İkinci boyut ise esas olarak uluslararası komploya karşı direnişin ortaya çıkardığı sonuçlar. Daha dar anlamda da 2010-2012 dördüncü stratejik döneminin Devrimci Halk Savaşı direnişi temelinde yarattığı sonuçlar olarak değerlendirmek lazım. Tabii büyük bir mücadele, savaş yaşandı. Aslında böyle bir savaşa neden girdik hareket ve halk olarak, bunun bir tercihimiz, isteğimiz olmadığı; bir zorunluluk olduğu açık, kesin. Buna niye zorlandık? Neden zorlandık? Bunları bilmemiz lazım. Ne değişti ki biz bu tür değişiklikler yapıyoruz? Nelerin değiştiği konusunda derinleşme, yoğunlaşma gerektiren bir soru. Çok yuvarlak, düz bir yaklaşımla hiçbir şey değişmemiş, biz yine aynı durumdayız yaklaşımıyla cevap verilemeyecek bir soru. Öyle bir genellemecilik kesinlikle doğru değil, gerçeği tam ifade etmiyor. Maddi planda elle tutulur, çok kesinleşmiş sonuçlar göremeyebilir insan, ama bu süreçlerde çok şeyin değiştiğini de görmek lazım. Eğer bunları göremezsek o zaman siyasi ve askeri bakış açımız, teorik analiz gücümüz çok zayıf kalır. Olay ve olguları değerlendirmede de çok zayıf ve dar kalmış oluruz. Oysa 1 Haziran 2010 dördüncü stratejik hamlesini isteyerek, tercih ederek geliştirmedik; hareket ve halk olarak buna zorlandık.

Nasıl zorlandık? Bunun ta Ağustos 2005'e uzanan boyutu var. Tabii esas olarak uluslararası komplo ve ona karşı yürüttüğümüz mücadeleyle bağı var. Böyle bir süreç içerisinde 23 Ağustos 2005 tarihli Milli Güvenlik Kurulu toplantısında hareketimize karşı kararlaştırılan topyekun savaş konseptiyle bağı var. AKP hükümeti bu temelde 2006 saldırısını geliştirdi. Bu saldırıyı daha çok da genelkurmayla uzlaşma vesilesi olarak kullandı. Ardından 2007-2008 saldırısını



geliştirdi. Bir yandan içte muhalefetle uzlaşarak, yine genelkurmayla Dolmabahçe görüşmesine tam bir uzlaşma sağlayarak işbirliği yaratıp diğer yandan 5 Kasım 2007'de Amerika yönetimiyle görüşüp Amerika desteğini alarak geliştirilen bir saldırıydı bu. Askeri boyutu oldu, ideolojik boyutu oldu, siyasi boyutu vardı. Bu temelde savaş Kuzey Kürdistan'ın dışına, Medya Savunma Alanları'na Güney Kürdistan'a taşırıldı. Savaşın içerisine bizzat Güney alanı, ABD sokuldu. Savaşta her türlü araç, tekniki güç daha fazla kullanılır hale geldi. Güneye dönük saldırılar sonunda Zap operasyonu olduğunu biliyoruz ve bu saldırganlık esas olarak Zap operasyonunda kırıldı.

Zap'taki direniş bu stratejik planlamayı boşa çıkardı, başarısız kıldı. İdeolojik boyutta Önder Apo üzerinde İmralı'da geliştirilen saldırıları, baskıları biliyoruz. Zehirlemeden tutalım da tehdide kadar, fiziki zor kullanmaya kadar, saç kazıtmaya kadar birçok baskı türü denendi. Buradan farklı yaklaşımların önderlik tarafından geliştirilmesi umut edildi. Bütün bu baskıların bir amacı vardı. Önderlik "bana dayanarak PKK tasfiye edilmek isteniyor" dedi. Bütün bunların hepsine karşı büyük bir direniş gösterdi. Tıpkı 1982 Amed zindan direnişinin, o büyük direnişin sağladığı ideolojik zafere denk bir ideolojik duruşu 2008'de İmralı'da bütün bu saldırılara karşı 2007-2008'de gösterdi. Sonuç, 29 Mart 2009 yerel seçimlerinin ortaya çıkaracağı sonuca bağlandı. Onun bir referandum olduğunu kendileri ifade ettiler. Bütün devlet gücüyle, partileriyle AKP'nin arkasında birleşti, 29 Mart yerel seçimlerini bir referanduma dönüştürerek siyaseten hareketimizi marjinal, dar bir hareket konumuna düşürmek istediler. Bunun için her türlü çabayı harcadılar. Ama 29 Mart yerel seçim sonuçları da hesaplarını bozdu.

Referandumu demokratik siyaset kazandı, Kürt özgürlük hareketi önemli bir seçim başarısını elde etti. yüzde yetmişi aşan bir oyla sonuç alındı. Böylece askeri, siyasi, ideolojik saldırılar kırılmış oldu. Büyük bir siyasi zemin de 29 Mart seçimleri sonucunda oluştu, Kürt sorununun demokratik siyasi çözümü eğer gerçekleştirilecekse onun için uygun bir zemin ortaya çıktı. Bunun pratikleşmesi için ön açmak üzere yönetimimiz 13 Nisan 2009'da tek taraflı çatışmasızlık ilanında bulundu. Fakat biz biliyoruz ki buna karşı gerçek bir AKP darbesi yaşandı. 13 Nisan'da dönemin Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ harp akademisinde dönemin Kürtlere karşı, PKK'ye karşı mücadele planını, programını ortaya koyan kapsamlı bir konuşma yaptı. Ardından 14 Nisan 2009'da da bu planın uygulanma adımı olarak AKP hükümeti Kürt demokratik siyasetini tasfiye etmek üzere siyasi soykırım operasyonlarını başlattı. Bu önemli bir değişiklikti. Bu değişikliği göremezsek, siyasi olaylara çok yüzeysel bakmış oluruz. O yüzden böyle bakmak yetersiz, yanlış bir bakış açısı olur. 14 Nisan 2009'da başlatılan siyasi soykırım süreci derinleştirilerek devam etti 2009 yılı boyunca. Biraz bu durumun kendileri açısından siyaset propaganda da zarar verdiğini görünce onu maskelemek için Kürt açılımı, demokratik açılım gibi maske kavramlar geliştirmeye çalıştılar.

Bunu da Önder Apo Kürt sorununun demokratik siyasi çözümü için yol haritası hazırlayarak bozdu. Böylece kendi çözüm gücünü ortaya koydu. Bunu AKP uygulamaya koymayınca, toplumdan gizleyince ve bir yandan da Önder Apo'nun etki gücünün kalmadığını propaganda etmeye birçok çevre başlayınca, bunu da boşa çıkartmak üzere barış gruplarının Türkiye'ye gönderilmesini istedi. 19 Ekim'de yönetimimiz Maxmur'dan ve Kandil'den iki grubu hazırlayıp gönderdi ve Habur'dan Amed'e görkemli bir yürüyüş oldu milyonlara varan halk desteği, gösterisiyle. Böylece Önder Apo'nun gücü, hareket ve toplum üzerindeki iradi gücü net bir biçimde kanıtlanmış oldu. Ondan sonra 14 Nisan'da başlatılan siyasi soykırım operasyonları genelleştirildi. Tayyip Erdoğan'ın sil baştan yapıyoruz sözünü unutmayalım. Bu sil baştan projesi temelinde Önderliğe saldırı oldu, yeri değiştirildi. Önder Apo buna 17 Kasım darbesi dedi, darbe tanımını da kullandı. Ardından tutuklamalar daha da yaygınlaştırıldı, genelleştirildi. Aralık başında DTP kapatıldı, milletvekillikleri düşürüldü, siyaset yasağı kondu, çok sayıda belediye başkanı, partili tutuklandı, tam bir faşist siyasi terör ortaya çıkartıldı. Mc Cartizm diyorlar buna Amerika'da. 1950'lerin başında yaşanan teröre benzer bir siyasi terördür. Gerçekten bu ciddi bir darbeydi. Belki 12 Eylül gibi gözle görülen bir askeri darbe değil, ama bu da bir sivil darbeydi, AKP darbesiydi. Bütün uyarılara, direnişlere rağmen AKP bu tutumunu sürdürmekten vazgeçmedi, Önderlik bunun sonucunda artık siyasi mücadele etmenin zeminin kalmadığını, demokratik siyasetin sonuç vermediğini değerlendirerek mayıs sonunda aktif pratik yürütemez durumda olduğunu ilan edip geri çekildiğini belirtti. Taraflar ihtiyaç duyarlarsa demokratik siyasi çözüm için çalışmaya hazır olduğunu, ama mevcut koşullarda bir şey yapamayacağını belirtti.

Önder Apo AKP'ye barış için son bir şans verdi

1 Haziran 2010 stratejik hamlesine böyle gelindi. Biz değişiklik yapmadık, dışımızdaki değişiklik sonucunda stratejimizi değiştirmek zorunda kaldık. AKP'nin geliştirdiği topyekun savaş konsepti temelindeki demokratik siyaseti tümden tasfiye etme, bu temelde Kürt demokratik siyasetini ezme, yok etme saldırısına karşı siyasi, ideolojik mücadele koşulları kalmayınca tek ve son çare olarak Devrimci Halk Savaşı stratejisinde direnmek zorunda kaldı. Nasıl ki 12 Eylül darbesi ardından gerillalaşmak, silahlı direnişi geliştirmek zorunda kaldıysa hareketimiz, AKP'nin 14 Nisan 2009'da başlayan darbesi ardından da 1 Haziran'dan itibaren Devrimci Halk Savaşı direnişini yeniden geliştirmek zorunda kaldığını bilmemiz lazım. AKP'nin bu tutumu çok büyük bir değişiklikti. Bu temelde binlerce insan tutuklandı, soruşturmadan geçirildi, işkence altına alındı. Ondan fazla toplu dava açıldı. Halk üzerinde kadınlar, gençler üzerinde faşist terör ileri bir düzeye çıkartıldı. Yani evet demokratik siyaset adına konuşan, yaşayan bazı çevreler var Kürdistan'da, ama bunlar kendi güçleriyle olmuyor. Eğer PKK ve Önderlik duruşu, bunu pratikleştiren gerilla duruşu olmasaydı bu saldırılar karşısında siyaset adına, demokratik siyaset adına söz söyleyen, çalışma yapan bir kişi bile kalmazdı. Geçmişten daha ağır baskıcı bir durumun varlığı ortaya çıkardı. Ama öyle olmadıysa, hala BDP varlığını koruyup, seçime girip milletvekili çıkarabildiyse, hala demokratik siyaset adına biraz konuşulabiliyor, sınırlı bazı eylemler yapılabiliyorsa bu, saldırının azlığı nedeniyle olmadı, büyük bir direnişin, gerilla direnişinin, halk direnişinin, Önderlik ve Özgürlük hareketi duruşunun varlığıyla bağlıdır. Bu güçlerin varlığı ve desteği olmazsa demokratik siyaset diye bir şey olmaz. Tayyip Erdoğan bunu çok açık söylüyor. Her şeyi PKK'nin gücüyle elde ediyor, diyor. PKK'nin gücü ortadan kalksın, görelim diyor. PKK'nin gücü ortadan kalkarsa BDP diye bir şey olmaz, diyor. Çünkü geriye sadece AKP faşizmi kalıyor. Arkasında tam bir terör devleti var, soykırım devleti var, inkar ve imha devleti var. Her şeyi tekeline almış, tekelciyiz diyor zaten. O güce dayanarak saldıracak, bakalım karşıma kim çıkabilir diyor. BDP ne yapabilir, söz söyleyeni hapse koyuyor zaten. Ona göre hapishaneler de yaptırmış. Amed'te 12 Eylül'ün hapishaneleri küçüktü, kötüydü, ben size daha iyisini yapacağım, dedi. İyisini yapıp daha fazla hapse doldurmaya çalıştı. AKP'nin 2009'dan sonraki pratiği Tayyip Erdoğan'ın bu sözlerinin uygulanması oldu.

Topyekun savaş temelinde derinleşen ve gelişen bir saldırganlık vardır. buna karşı 1 Haziran 2010'da belli bir direniş içerisine hareket olarak girince ürktüler, korktular, baktılar ki seçimler var, bu durumda seçimleri kaybedecekler, yeniden İmralı'ya gittiler, Önderlikle görüştüler, bir şans verilmesini istediler. Önderlik de ihtiyatlıydı, ama kısa süreli olarak son bir şans vermeyi yine de gerekli gördük. Çünkü sonradan biz şans istedik verilmedi denmesin, ya da acaba bu şanstan bir şey çıkar mıydı, denemedik dememiz için bütün imkanları sonuna kadar siyasi çözüm açısından varsa kullanmış olmak için Önderlik o şansı verdi. Bunu daha da uzun süreli kılmak için Önderlik bir sürü yöntem geliştirdi. İmralı görüşmeleri, Oslo görüşmeleri, siyasi çözüme sanki evet diyeceklermiş gibi bir tutum takındılar. Bunu ta 12 Haziran 2012 seçimine kadar götürdüler. Bu süreçte de Önderlik yeni bir yol haritası hazırladı, protokoller sundu. Seçime kadar AKP oyaladı, seçimde yüzde elliye yakın oy alınca ve bunun başarı olduğunu çevresi çok fazla ifade edip AKP'yi pohpohlayınca seçim ardından siyasi soykırım operasyonlarını bütün muhalefetin siyasi iradesini kırma saldırısına dönüştürdü. Buradan PKK'ye düşen de imha ve tasfiye edilmekti. Terörü yok edeceğiz iddiasıyla yola çıktı, terörden kastı hareketimizdi. Dolayısıyla kendisinden önceki özel savaş hükümetleri gibi AKP hükümeti 12 Haziran 2012 seçimleri ardından silahlı saldırıyla Özgürlük hareketini imha ve tasfiye etme planını uygulamaya koydu. Özel savaşı, ki yedi boyutlu olduğunu hem İlker Başbuğ hem de Tayyip Erdoğan söylüyordu, bütün boyutlarıyla harekete geçirdiler.

2011-2012'de Türk devletinin en kapsamlı saldırılarından biri, belki de en fazlası yaşandı. İdeolojik boyutu da, askeri boyutu da, ekonomik boyutu da, siyasal, sosyal boyutu da böyleydi. Hiçbir özel savaş hükümeti 12 Eylül darbesinden bu yana AKP kadar içte ve dışta güçlü bir siyasi desteğe sahip olmadı, özel savaş tecrübesine sahip değildi. Yaşamın bütün alanlarını savaş aracına dönüştürmedi. AKP'nin yürüttüğü saldırıyı hiç hafife almamak lazım, küçümsememek gerekli. Daha önceki özel savaş hükümetlerinin hiçbirisinin gücü AKP kadar değildi; çünkü AKP kadar demagojik değildiler, oy sahibi değildiler, böyle tek başına iktidar değildiler. Dolayısıyla geçen süreç böyle kapsamlı bir saldırganlığa karşı devrimci halk savaşı halinde direniş süreci oldu. Sonuçta AKP'nin silah zoruyla PKK'yi imha ve tasfiye planı başarısız kılındı. Kendinden önceki özel savaş hükümetlerinin yapamadığını yapma iddiasını başaramadı AKP. Başarısız kaldı. Gördü ki savaşta ısrar ettikçe kendisi güç kaybediyor, geriliyor, seçim kaybedecek, iktidarı kaybedecek. Kürdistan'da iyi teşhir oldu. Türkiye toplumunu da artık aldatacak gücü kalmadı. Çünkü halk savaşı kaldıramaz duruma geldi. Böylece politika değiştirmek zorunda kaldı.

Silahların susup fikirlerin konuşacağı süreç

2012 Ağustos Milli Güvenlik Toplantısı'nda bir sonuç çıkardılar, ondan sonra gittikçe AKP üslubunu ve politikasını değiştirdi, bazı fırsatları yakalayarak yeniden Önderlikle görüşme başlattı. Önderlikle görüşmeleri kendi siyaseti açısından yoğun bir propagandaya dönüştürdü, toplumu etkilemeye çalıştı. Açıkça "silahlar sussun fikirler konuşsun" dedi. Demokratik siyasi mücadelenin önünün açılacağını deklare etti kamuoyu önünde. Diğer yandan da buna paralel devlet heyetinin İmralı'da Önder Apo'yla yeniden görüşmelerin başladığı ve sürdürüldüğü gittikçe kamuoyuna yansıdır. 2013 başından itibaren bu BDP heyetiyle görüşmeler düzeyine geldi. Burada da önemli bir değişiklik var mı, var. 2009'dan itibaren demokratik siyaseti, ona dayalı olarak Özgürlük hareketini imha ve tasfiye etmek isteyen, silah zoruyla PKK'yi yok edeceğim diyen AKP, söylemleriyle, silah zoruyla PKK'yi yok edemeyeceğini itiraf etmek zorunda kaldı. Silahı susturuyoruz, siyasal mücadele gerçekleştirelim dedi. Silahla başarılı olamayacağını ortaya koydu. Kendisinden önceki özel savaş hükümetleri gibi silahla Özgürlük hareketimizi imha ve tasfiye edemeyeceğini, gerillayı yenemeyeceğini, yok edemeyeceğini kabul etmek, itiraf etmek zorunda kaldı. Bu önemli bir sonuçtu. Buna dayalı olarak da mücadele tarzında değişiklik yapmak istedi. Bunu kamuoyunda deklare etti, Önderlikle görüşmeler de bu temelde sürdürüldü ve yeni süreç bunun üzerinden gelişti.

KCK tutukluları bırakılmadı, davalar sürdürülüyor, Önderliğin durumunda değişiklik olmadı, İmralı sistemi, baskı düzeni devam ediyor. AKP güvenilmezdir, her fırsatta imha ve tasfiye edeceğini söylüyor, imha ediyor, yansıtıyor, o halde bir değişiklik yok, biz niye değişiklik yapıyoruz, yeni süreçten kastımız ne oluyor denilebilir. Bu düzeyde bir değişiklik henüz yok, ama böyle bir değişiklik yapmaya dönük açıklamalar var, istekler var, söz vermeler var. Bir de kısmi değişiklikler de var. Bu düzeye gelmiş değişiklik yok, ama siyasi soykırım operasyonlarının sürdürülmesinde azalma var, durdurma var. Önderliğin konumunda değişiklik olmadı, ama BDP heyeti gitti görüştü. 15 yıldır devlet avukatlar ve kardeşleri dışında ilk defa bir heyet, hem de siyasi hüviyete sahip bir heyet siyaset konuşmak üzere gitti Önderlikle konuştu. Bunu devlet sağladı, devlet düzenledi. MHP ve CHP bunu çok açık ifade ediyorlar. Bu anlaşılır bir durumdur, önemli bir durumdur. İmralı sisteminin parçalanması açısından, Önderliğin Kürt toplumunun iradesi ve Kürt sorununun çözümünün tek muhatabı, birinci muhatabı görülmesi açısından önemli bir gelişme. Bizim istediğimiz kadar yeterli bir değişiklik değil, ama bu durum hiç de değişiklik dersek olup bitenleri doğru anlamamış oluruz. Olup bitenlerin zayıflığını çok abartmış oluruz. O durumda Kürt sorununu, Kürt topluma dayatılan kültürel soykırım rejimini doğru anlamamış oluruz. Böyle bir soykırıma karşı mücadelede mevcut gelişmeler hiç de öyle basite alınır, küçümsenir gelişmeler değil. Çünkü bir imha, soykırım var Kürtler yok edilmeye çalışılıyor. Bu soykırım yalnız başına fiziki olarak sürmüyor, toplum yaşamının bütün alanları soykırımın aracı olarak kullanılıyor. Dolayısıyla Kürt soykırımı diğer soykırımlardan çok farklı. Böyle bir soykırıma karşı mücadelede bu değişiklikler önemsenmeli. Büyük mücadeleyle, kahramanca direnişlerle elde edildi çünkü.

Diğer yandan ise bir değişikliği deklare etme var. Önderlikle görüşmelerde deklare edildi. Silahlar sussun, fikirler konuşsun, demokratik siyaset işlesin, sorunlar siyasi mücadeleyle çözülsün! AKP bunu söyler hale geldi. Oysa 2010'un başında söylemiyordu. 2011'ün güzünde, 2012'nin başında söylemiyordu. O zaman ne söylüyordu? "Terörü yok edeceğim" diyordu, orduyu da yanına almış, kendinin karargahı haline getirerek böyle savaşı yürütür kılmıştı AKP hükümet, Tayyip Erdoğan ve arkadaşları. Diğer hükümetlerden çok daha fazla AKP savaşa girdi ve savaşta başarısız kaldı. Devrimci Halk Savaşı direnişi AKP'nin savaş planını, saldırı planını başarısız kıldı. Başarısız olduğunu, savaş dursun sorunları siyasetle çözelim diyerek kendisi itiraf etmiş oldu. Böyle bir durum önemli bir değişiklik oluyor. Bu da hiç değişiklik değil diyemeyiz. Henüz tam bir gerçeklik haline gelmiş, birçok alanda yeterince pratikleşmiş değil, ama yeni bir süreç geliştirme yönünde bir istek, başlangıç, bir tutum koymadır. Hükümet böyle bir tutum koyarsa Önderlik bunu dikkate almamazlık edemez, görmezden gelemez.

PKK ideolojik ve siyasi çizgi, önderlik hareketidir. PKK bir şiddet örgütü olarak doğmadı ve öyle de olmadı. Herkes bunu iyi bilmeli. Bir önderlik hareketi olarak doğdu, yıllarca ideolojik grup olarak varlık gösterdi, propaganda mücadelesi yürüttü. Yıllarca partileşme mücadelesi içinde oldu, siyasi hareket haline geldi. Ne zaman silah kullandı? 12 Eylül darbesinden sonra ideolojik-siyasi mücadelenin koşulları 12 Eylül askeri darbesi tarafından ortadan kaldırıldıktan sonra tek çare askeri olarak direnmek olunca, PKK öyle bir direnişe girmekten de kaçmadı, geri durmadı. Rejim, inkar ve imha sistemi silahlı şiddeti, savaşı savaşla Kürt soykırımını sürdürme, PKK'yi tasfiye etme, imha etme saldırısını dayatınca buna karşı silahlı direnişi gösterdi. O zaman mücadele yönteminde değişiklik yaptı ve bu değişikliğin doğru olduğunu daha sonraki süreç kanıtladı. Bu değişikliği yapamayanlar yok olup gittiler o süreçte 12 Eylül faşist saldırıları karşısında direnemeyen, silahlı saldırıya karşı silahlı direniş geliştiremeyen bütün örgütler, gruplar sıfırı tükettiler, tarih sahnesinden silindiler. Böyle bir direnişe giren PKK ise Kürdistan'ın ve Türkiye'nin tek özgürlük ve demokratik gücü olarak gelişti, halktan destek buldu ve Kürt sorununun çözüm bilincini ve gücünü ortaya çıkardı. Bu değişiklik demek ki önem taşıdı, ama süreç ilerledi, silahlı direnişle elde edilebileceklerin bir kısmı elde edildi, silahlı direnişin gerektiren ortamda belli değişiklikler oldu, Türkiye yönetiminde sorunları siyaseten çözelim diye sesler yükselmeye, çağrılar gelişmeye başladı, işte o zaman Önder Apo hiç tereddüt etmeden 1993 Martı'nda ateşkes ilan etti ve Türkiye yönetimiyle görüşmeler başlattı. Demek ki siyasi mücadelenin imkanı, zemini olduğu müddetçe PKK, önderlik çizgisi siyasi mücadele yürütmeyi öngörüyor. Silahlı direnişe ne zaman öngörüyor? Siyasi ideolojik mücadelenin koşulları kalmadığı, bunlar egemen sistem tarafından baskıyla yok edildiği, sadece şiddet dayatıldığı zaman gündeme silahlı direniş geliyor.

2010 başında, 2011'de AKP hükümetinin ortaya çıkardığı tablo da bu oldu. Bakanları açıkça söylüyorlar, öncekiler öldürüyorlardı, biz zindanlara koyuyor, hapislerde yaşatıyoruz ne istiyorsunuz. Yani öldürmekle hapse koymayı fark olarak ortaya koydular. 12 Eylül rejiminden başka bir farkı kalmadı AKP rejiminin. Dolayısıyla bu da bir darbeydi tabii. AKP hükümetinin yürüttüğü darbeydi. Bundan vazgeçeceği, demokratik siyasete dönük imha ve tasfiye saldırılarını durduracağını, ortadan kaldıracağını vaat etmesi elbette yeniden PKK tarafından, Önderlik tarafından değerlendirildi. Egemen sistem, yönetim siyasetin önünü açtığı müddetçe Önderlik ve PKK siyasal mücadeleden kaçamaz, bu durumu görmezlik edemez. Ederse her şeyden önce kendi çizgisine ters düşer. Diğer yandan öyle bir durumda destek alamaz, tecrit olur. Siyasi mücadelenin koşulları olsun, karşı taraf siyaseten mücadele edelim desin buna PKK şiddeti dayatsın, bu mümkün mü? Böyle olsa her şeyden önce Kürt halkından aldığı desteği alamaz. Kendi çizgisiyle ters düşer. O bakımdan böyle bir söz verildikten sonra buna göre değişiklik yapmak Önder Apo ve parti açısından şarttı. Yine de birçok ihtiyat payını koymak kaydıyla Önderlik bu durumu önemsedi. Çünkü bu durumun Ortadoğu'daki gelişmelerin seyriyle uyumluydu. Yine tümüyle 2010'dan 2012'ye kadar dördüncü stratejik mücadele dönemi temelinde Devrimci Halk Savaşı direnişinin sonucu olarak ortaya çıkartılan bir durum oluyordu. Bunu mücadele ederek yaratıyorduk. Bizim mücadelemizin sonuçları buna yol açıyordu. O halde bütün bunları değerlendirerek mücadele yol ve yöntemlerinde değişiklik yapmaya karar verdi. Stratejik değişim yeniden böyle gündeme gelmişti. Üç yıldır süren silahlı direnişin birinci planda olma durumunu değiştirdi, "silahlı direnişi geriye çekelim, ikinci plana düşürelim, demokratik siyasi mücadeleyi birinci plana çıkartalım" dedi. Olan değişiklik budur.

Mücadele bitmiyor aksine daha yeni başlıyor

Bu tür değişiklikleri hareket olarak çok yaptık şimdiye kadar. Dolayısıyla donanımlıyız, nedenlerini biliyoruz. Bu da bir değişikliktir ve bir anda olmuyor da. Böyle bir değişiklik yapmayı başarmaya çalışıyoruz, onun mücadelesini veriyoruz. Burada yapılan değişikliği doğru anlamak lazım. Mücadele yol ve yönteminde değişikliktir, yoksa mücadelenin amaçları değişmiyor. Karşıtımızın tutumu da değişmiyor. Biz de geçen yıllarda Devrimci Halk Savaşı direnişiyle Demokratik Özerklik çözümünü gerçekleştirmeyi, Kürt sorununu bu temelde çözmeyi, AKP'nin imha saldırılarını boşa çıkartmayı hedefledik. Şimdi demokratik siyasi mücadele hamlesiyle de Kürt sorununun çözümünü gerçekleştirmeyi hedefliyoruz. Daha ileri, kalıcı çözüm yaratma adımı atıyoruz. Öyle amacımızda bir değişiklik yok. Bunun için inkar ve imha zihniyetini ve siyasetini yok etmek istiyoruz.

Önderlik mücadele bitmiyor, aslında daha yeni başlıyor, dedi. Bu daha da büyük bir mücadeledir. Madem ki karşı taraf siyasi mücadelenin önünü açıyor, o halde savaşla kazanmaya çalışılan ideolojik siyasi mücadeleyle de kazanılabilir. Kazanmaya çalışabilmeliyiz. PKK böyle bir hareket, bunu yapmak için de Önder Apo mevcut değişikliği gündeme getirdi, bunu yaptı. Bu doğaldır. Mücadele bitmiyor, taraflar amaçlarından vazgeçmiyorlar; mücadele yöntemleri değişiyor, değişen mücadele yöntemleriyle taraflar amaçlarına ulaşmak istiyorlar. O halde yeni dönem de mücadele dönemi. Demokratik mücadele hamlesi de, süreci de bize büyük görev ve sorumluluklar yüklüyor. Hatta daha karmaşık bir süreç, daha çok kesimleri içine alan bir süreç. Örneğin Devrimci Halk Savaşı süreci daha çok gerilla öncülüğüne dayanan, halkı kısmen işin içine çeken daha dar bir mücadele süreciydi. Çeşitli mücadele yöntemleri kullanılıyordu, ama sınırlıydı bunlar. Demokratik siyasi mücadele sürecinde herkese görev var; mücadele yöntemleri çok daha zengin ve çeşitli. Herkesin görev ve sorumluluğunu yerine getirmesi, rolünü oynaması temelinde başarılacak bir mücadele sürecidir. Daha karmaşıktır, daha geniştir, daha kapsamlıdır, daha çok sevk edicidir. Dolayısıyla çabuk anlamayı, görev ve sorumluluklarını görüp gereğini yerine getirmeyi gerektirir.

Önderlik tartışmalarla ulaştığı sonucu önce yazılı bir yol haritasına döndürdü ve taraflara sunuldu. Bu süreci sabote etmek için yılbaşında Paris katliamı gibi provokatif olaylar da gelişti. Buna rağmen Önderlik bu olayların aydınlatılmasının yöntemi olarak da bu süreci geliştirmekte daha kararlı ve ısrarlı davrandı. Kürt özgürlük hareketi Önderliğin yapmak istediği bu değişikliklere ilişkin tartışmalar yürüttü, önerilerde bulundu, kaygılar, endişeler belirtti. Önderlik hepsine cevap verdi. Bazı endişe ve kaygıları "klasik endişe bunlar" dedi. Hareketi gerçeği görmeye davet etti. Sonuçta yönetimimiz bu süreci aktif olarak yürütmeye karar verdiğini Önderliğe ifade etti. Bazı taleplerini daraltılmış birkaç noktada somutlaştırdı. Bir tanesi yeni anayasada Kürt inkarının aşılması, Kürt varlığının kabul edilmesi. Diğeri, Önderlikle görüşmelerin sürmesi, Önderliğin gerillanın çekilmeyi uygulayabilmesi için doğrudan gerillaya hitap eder hale gelebilmesi. Önderlik bunları ikinci aşamada tartışılıp gerçekleştirilebilecek hedefler olarak tanımladı ve bunlara takılmadan, bunları yapabilecek gelişmeyi sağlamak için de mücadeleye girmemizi istedi. Bu temelde süreç gelişti. Önce esirler bırakıldı, sonra Newroz'da Önder Apo'nun kapsamlı çağrısı kamuoyuna duyuruldu. 23 Mart'ta yönetimimiz ateşkes ilan etti. 25 Nisan'da da 8 Mayıs'tan itibaren çekileceğini duyurdu. 8 Mayıs'tan itibaren de gerillanın kademeli ve planlı bir biçimde geri çekilişi sürüyor. İlk grupların Medya Savunma Alanlarına geçişi 14-15 Mayıs'ta gerçekleşti. Bu süreç devam ediyor, planlıdır, kademelidir.

Bu süreçte Kürdistan ve Avrupa'da gelişen konferanslar, yine yaygın bir şekilde her yerde sürdürülen Önderliğin özgürlüğüne ilişkin imza kampanyası oldukça etkili oldu. Zaten önemli bir direniş gücü, durumu vardı. Başur'daki gelişme yine öyle. Bütün partiler, yönetim sürece katılma ihtiyacı duydu ya da zorunda kaldı. Meclis olarak imza kampanyasına katıldılar. Önder Apo'ya selamlarını gönderdiler. Mesut Barzani bölge başkanı olarak KNK Genel Kuruluna gönderdiği mesajda Önder Apo'nun özgürlüğünü de istediğini ifade etti. Güney Kürdistan'da Önder Apo'nun özgürlüğü üstüne büyük bir kampanya yürütülüyor. Güney Kürdistan'daki durumu önemsemeliyiz, çünkü uluslararası komploda Güney Kürdistan'daki gelişmelerin payı büyüktür. Komployu başlatan PKK'nin terör örgütü olduğunu ileri süren süreçlerden bir tanesi 1980'lerin başında Kemal Burkay'ın Avrupa'da yürüttüğü faaliyetleriydi. Avrupa'nın PKK'yi terör örgütü kapsamına koymasında diğer birçok provokasyonlar vardı, ama Kemal Burkay'ın bu çabalarının da payı önemli oldu.

İkincisi 2 Ekim 1992'de Hewler'de kurulmuş olan parlamentonun PKK'nin terör örgütü olmasına dönük almış olduğu kararıdı. 4 Ekim'de de bu karar doğrultusunda Güney savaş başladı. Uluslararası komplo fiili olarak da 17 Eylül 1998 Washington Anlaşması'yla başladı. KDP-YNK arasında gerçekleşen bir anlaşmaydı. Şimdi bütün bu güçlerin Önder Apo'nun özgürlüğünü istemeleri, komploya karşı çıkma tutumunu ifade ediyor. Çok önemli bir değişikliği gösteriyor. Bunu küçümsememeliyiz, ciddiye almalıyız. İşte bu düzeye kadar geldi. Sürecin şu ana kadar ki gelişme düzeyi iyidir, ama esas sonuç verici gelişmeler ikinci aşamada, bundan sonra olacak. Tabii ona da bakmalıyız, izlemeliyiz, gözlemeliyiz.



Yeni Suriye'nin temel karakteri özgürlük eşitlik ve demokrasi olmalı

Serxwebûn: *Suriye'de Esad rejimiyle Muhalifler arasındaki çatışmalar belli bir dengeye kavuşmuş durumda. Her ikisinin de pek sonuç alacağı gözükmüyor. Neden bu durum oluştu?*

Sabri Ok: Suriye'deki gelişmeler özellikle Esad rejimi ve Türk devleti olmak üzere birçok kesimi şaşırttı. Suriye daha çok Tunus, Mısır ve Libya gibi görülmek istendi, öyle değerlendirildi. Suriye'nin Ortadoğu'da çok belirgin, stratejik bir yeri vardır. Tarihte de bölgenin durumu Suriye'ye göre şekillenmiştir. Öte yandan gerek etnik gerekse inanç toplulukları çelişkileri çok fazladır. Ayrıca uluslararası alanda da stratejik düzeyde çıkarları ortak olan farklı güçler vardır. İran, Rusya, Çin yanında Ortadoğu ölçeğinde başta Hizbullah olmak üzere Şii örgütleri gibi rejimle ortak hareket eden güçler de vardır. Dolayısıyla bu çatışmanın ya da bu sorunun bu kadar uzamasının nedeni uluslararası güçler de dahil birçok gücün Suriye'nin bu gerçekliğini ve özgünlüğünü tam anlayamamalarındandır. Bir de süreç Mısır, Tunus, Libya ve diğer ülkelere kıyasla şaşırtıcı düzeyde uzadı. Uzamasının nedenlerinden biri de Suriye rejiminin tecrübeleridir. İkincisi, alevi topluluğu büyük ölçüde kendi içerisinde homojendir. Bir direnç, direniş gücüdür. İktidardan hemen vazgeçecek durumda değildir. Hele hele İhvan-ı Müslim, El-Kaide ve diğer daha fanatik sünni örgütlerin iktidar olması durumunda alevi topluluğunun ne tür sıkıntılarla, acılarla, hatta daha büyük göçlerle ve katliamlarla karşılaşılacağı düşünülerek büyük direniş içinde bulunulmaktadır. Yani rejim alevi topluluğuyla birlikte direnmektedir.



İran bu konuda çok önemlidir. Suriye'yi adeta ikinci bir ayağı gibi gördü. Sağlam yürümek istiyorsa Suriye'nin ayakta kalması gerekiyordu. Kendi açısından haksız da değildi ve bu yanlış bir değerlendirme de değildir. O açıdan İran tüm gücüyle Beşar Esad rejimini korumak için yüklendi. Hem maddi, hem manevi, hem psikolojik, hem iddia odur ki Suriye'de bugün on binlerce İranlı orada savaş içindedir. Hatta Iraklı pek çok şii gücün muhalefete karşı savaştığı söylenmektedir.

Tabii ki Rusya'nın buradaki rolü çok önemlidir. Rusya'nın Akdeniz'e, dolayısıyla Ortadoğu'ya tek açılan liman kapısı Laskiye'dir. Rusya Mısır ve Libya'da içine düştüğü inisiyatifsizliği ya da boşluğu hiçbir şekilde Suriye özgülünde, örneğinde yaşamak istemedi. Zaten Suriye kendileri için daha farklı bir öneme de sahiptir. Bu açıdan şimdiye kadar istikrarlı bir şekilde, hatta artan bir önemle Beşar Esad rejimine desteğini esirgemedi, devam ettirdi. Bundan sonra da devam ettireceğe benziyor. Çin keza aynı durumdadır. Amerika, Batı ve Türkiye Suriye'nin geleceği hakkında tek başlarına bir karar verecek durumda değildirler. Çünkü karşılarında aynı zamanda böyle bir güç vardır.

İkincisi Suriye muhalefetinin niteliğidir. Televizyon görüntülerinde de görüldüğü gibi gerçekten çok fanatik, insanların ciğerlerini çıkarıp çiğ çiğ yiyecek kadar akıl ve insani duygulardan uzaklaşmış bir muhalefet gerçeği söz konusu. Tabii bu muhalefetin böyle katı dinci olmalarından kaynaklı Batılı güçlere güven verme durumu vardır. Dolayısıyla daha ihtiyatlı, hesaplı yaklaşmak durumunda kaldılar. İsrail ve Lübnan hıristiyanlarının da bu konuda ciddi bir kaygı taşıdıkları açıktır. Öte yandan Suriye içinde önemli bir hıristiyan nüfusu bulunmaktadır. Suriye rejimi de bütün bu gelişmeleri çok akıllıca değerlendirdi ve bütün bunlardan istifade etti. Bir ara zorlandıysa da son dönemlerde güçlerini biraz toparlama durumuna girdi.

Muhalefet kendi içinde çok parçalı. Görülüyor ki Katar, Suudi ve Türkiye de muhalefet üzerinde pek anlaşamıyorlar. Her biri kendi inisiyatifinin ve ağırlığının daha fazla olmasını istiyor. Muhalefetin bu kendi içindeki parçalanmışlığı, en ileri düzeyde destekleyen Suudi, Katar ve Türkiye'nin kendi içindeki bu yaklaşımları, muhalefet üzerindeki hesapları böyle hamle üzerine hamle gerçekleştirerek rejimi tasfiye noktasına getirmekten ziyade bir tekrar durumuna düşürdü. Bu da muhalefet güçlerini tıkadı ve bir denge durumu ortaya çıktı. Hatta son haftalarda Suriye rejiminin biraz daha toparlandığı gözükmektedir. Bu sürecin ya da bu çatışmaların bu kadar uzamasının önemli bir sebebi budur. Suriye rejiminin kendini toparlaması tabii ki ABD ve Batı'nın Suriye üzerindeki hesaplarını bozacağından bu dengenin bozulmaması için ABD ve Batı'nın muhaliflere belirli bir silah desteğinin olacağı görülmektedir.

Tabii bu şu anlama gelmez: Suriye'de rejim hiçbir şey olmamış gibi varlığını, zihniyetini ve siyasetini bundan sonra da olduğu gibi sürdürür! Bu artık mümkün değildir. Suriye'de demokratik bir perspektif, yaklaşım, özgürlükçülüğü daha fazla esas alan bir siyaset izlemezse Suriye rejiminin hiçbir şey olmamış gibi davranarak ömrünü sürdürmesi mümkün değildir. Diğer taraftan muhalefetin de böyle ilkel, katı dinci, islamın özüne de ters düşen –islamiyetin özünde barış vardır, eşitlik vardır, kardeşlik vardır, hakkaniyet vardır– ve tüm bu değerlere ters düşen böyle bir muhalefetin Türkiye'ye, Katar'a, şuraya buraya dayanarak bir alternatif olması mümkün değildir. Suriye'deki zengin etnik ve inanç toplulukları düşünüldüğünde böyle bir siyasi gücün bırakalım alternatif olması, iktidar bloğunun içinde yer alması bile zordur. Görüldüğü gibi Suriye çok denklemli, çok sorunlu, çok çelişkili bir yer. Bu sürecin ne kadar süreceği, yakın zamanda kimin üstünlüğüyle devam edeceği konusunda çok net bir şey söylemek mümkün değildir ve halen devam eden bir süreçtir.

– ABD, Rusya ve Fransa Suriye'de yeni bir arayış içindedirler. Ne Suriye'deki rejimin eskisi gibi kalmasını istiyorlar ne de islamcıların hakim siyasal güç olmasını istiyorlar. Bu nedenle bir geçiş süreci hazırlamaya çalışıyorlar. Neden bu noktaya geldiler ve nasıl bir Suriye hedefliyorlar?

ABD, Rusya, Avrupa ve Çin Suriye konusunda hemfikirdirler ya da aynı konsept ve perspektif sahibidirler demek çok doğru değil. Çoğu zaman siyasetleri birbiriyle çakışan değil çatışan durumdadır. Fakat şu olgu, bütün o belirttiğiniz tarafları ve güçleri ortak diyebileceğimiz bir yaklaşım göstermeye zorluyor. Bu da; muhalefetin mevcut kimliği ve kişiliğiyle Suriye'ye istikrar getirmeyeceğinin ortak kabul görmesidir. Buna karşın Suriye rejiminin de kalıcı ya da uzun süreli ayakta kalması mümkün gözükmemektedir. Bu her iki olgu Amerika, Rusya, Avrupa ve Çin'in ortak çıkarlarına, denk düşen daha optimal bir çıkış ne olabilir arayışını gündeme getirmiştir. Suriye rejiminin biraz daha ılımlı olması, bir geçiş sürecine hazırlanması, bunu kabul etmesi, dolayısıyla diğer kesimlerin, muhalefetin taleplerine, müzakere isteğine daha açık olması istenirken, muhalefetin de daha uzlaşmacı ve dış güçlerin politikasına uygun hale gelmesini arzuluyorlar. Ne rejimin ne de muhalefetin beklentilerinin karşılanacağı yeni bir iktidar bileşimi ve politikasını hedefliyorlar. Bunu ne kadar becerebilirler bilemiyorum. Bu halen bir süreçtir ve gerçekten ciddi tartışma ve anlaşılması gereken bir durumdur. Pek bir çözüm çıkacağa da benzemiyor. Zaten bir bakıyorsun Suriye rejimi Cenevre toplantılarına hazırım derken muhalefet yok diyor; muhalefet evet hazırız derken öbürü yok diyor. Yani bir konsensüs, bir perspektif birliği halen tam oluşturulabilmiş değildir.

Belki şu konuda anlaşmış olabilirler; Irak-Saddam örneği çarpıcıdır. Baas rejimini, iktidarını ya da partisini, dolayısıyla mevcut Suriye bürokrasisini, hatta ordusunu Irak örneğinde görüldüğü gibi tümden tasfiye etmek, dağıtmak yerine, bunların varlığını koruyarak revize edip bir şekilde kurulacak olan yeni Suriye'de işlevsel kılmak; bunları da muhalefetle bir anlaşma noktasına çekmek. Irak örneğinden hareketle bu daha gerçekçi gibi görünüyor. Çünkü Irak'ta rejim tümden dağılınca bir türlü iki yakasını bir araya getirip bir toparlanma yaratamadılar; istikrar sağlayamadılar. Gelinen aşamada ne Rusya-Çin "biz Esad'ı destekleyerek muhalefeti yok ederiz ve kazanırız" diyebilecek noktadadır, ne de Amerika ve Batı genel anlamda "muhalefeti destekleriz, Suriye rejimini tasfiye ederiz, yeni bir model, yeni bir rejim inşa ederiz" diyebilecek durumdadır. Bu açıdan ortak ne yapabiliriz tartışmalarında sanki bir geçiş süreci, siyasal bir çözüm, müzakere süreciyle var olan Baas partisini ve kurumlarını tümden yok ederek, tasfiye ederek değil, değiştirip dönüştürerek ve muhaliflerin bir kesimini de sistem içine alarak yeni bir Suriye modeline ulaşma gerçekleşebilir. Muhtemelen tartışmalar bu temelde yürüyor olabilir. Yaşanan gelişmeler ve tıkanma çerçevesinde daha akılcı ve objektif olan da bu gibi görülüyor. Aksi durumda muhalefet de tek başına böyle bir Suriye'yi ne yönetebilir, ne model olabilir. Demokratik zihniyetten, özgürlük anlayışından uzak sünni mezhep eksenli hareket etmesi, hatta kendi içinde bile çelişkili olması Suriye'yi böyle bir demokrasi, özgürlük, barış ve huzura götürme yerine, beraberinde daha fazla çelişki çatışma, sorun ve kaos yaratabilir. Bütün bunları düşünerek bir geçiş süreci üzerinde çalışmalar yürütmektedirler. Cenevre toplantılarının bir amacı muhtemelen budur. Ancak rejimin ve muhalefetin durumu dikkate alındığında kolay bir sonuç alınacağı düşünülmemelidir.

Türkiye'nin Suriye politikası boşa çıktı

–Türkiye'nin Suriye'deki politikaları başarısızlığa uğradı. Öyle ki, iç siyasetini bile olumsuz etkiledi. Türkiye eskiden Birleşmiş Milletleri ve Rusya'yı eleştirirken şimdi o da Cenevre görüşmelerine pozitif yaklaşmaya başladı. Türkiye'yi bu noktaya hangi iç ve dış dinamikler getirdi?

Doğrudur, Suriye politikasında duvara en fazla toslayan ülke Türkiye oldu. Yanlış hesap doğru yerden döndü ve sonuç alamadı. Hesaplarını biraz önce belirttiğim gibi üç beş ay içinde mevcut Suriye rejimi tasfiye olur, ben bütün muhalefetin öncülüğünü yaparım Suriye toplumunu ve halkının kurtarıcısı olurum, dolayısıyla zenginliklerine, pazarına konarım hesabıyla hareket etti. Bu anlamda Suriye'deki hakimiyetini imparatorluktan gelme zihniyetiyle Ortadoğu'da tekrar güç olma amaçlı bir basamak yapma mantığına sahipti. Ama gelişmeler Türkiye'nin düşündüklerini tümüyle yalanladı ve siyasetini boşa çıkardı. Türkiye baktı ki böyle olmuyor, aksine kendisi bizzat savaşın içine girmesine rağmen sonuç alamıyor, eski politikasından çark etmeye başladı. Şüphesiz Suriye rejiminin bir direnç göstermesi, hemen teslim olmaması önemlidir. Hemen her tarafı muhalefete bırakıp teslim olmadı, direndi. Özellikle Kürtlerin, dolayısıyla PYD'nin, öz savunma güçleri olan YPG'nin gösterdiği direniş performansı, doğru siyaseti TC'yi çok zorladı. Çünkü TC'nin hesapları özellikle Serêkanî üzerinden ta Cîzîre mıntıkasına ulaşabilecek bir işgal, bir saldırı gücünü harekete geçirmek ve Rojava'yı kontrol etmekti. Serêkanî'ye bu kadar saldırmalarının nedeni buydu. Birçok gücü de zaten Ceylanpınar'da, Viranşehir'de örgütleyip, silahlandırıp gönderdiler Rojava'ya. Orası üzerinden Rojava üzerinde etkinlik kurup başarılı olmaya çalıştılar. Fakat PYD'nin gösterdiği doğru siyaset, YPG'nin gösterdiği kahramanca direniş, savunma performansı, Kürt halkının gösterdiği büyük direniş ve diğer yurtsever Kürt gruplarının, şahsiyetlerinin gösterdikleri duyarlılık ve olumlu yaklaşım bu saldırıları başarısız çıkardı. Desteya Bılınd'ın buradaki önemli rolü, Kürdistan'ı savunma ve bütün Kürt örgütleriyle birlikte hareket perspektifi çok etkili oldu. Bu açıdan TC'nin genel olarak Suriye siyaseti ve Rojava Kürdistan üzerindeki politikaları boşa çıktı.

Muhalefetin etkisiz kalması ve Kür-

distan'da yaşadığı büyük başarısızlık sonucu Türkiye hiçbir şey olmamış gibi eski tarz, eski taktik ve siyasette ısrar etmek yerine, mevcut durumdan kendimizi nasıl kurtarırız ve Suriye siyaseti içinde nasıl yer alırız noktasına geldi. Dolayısıyla Amerika ve Rusya'nın diyalog ve siyasi yöntemlerle sorunu çözme dedikleri Cenevre oturumlarına Türkiye de destek vermek zorunda kaldı ya da buna zorlandı. TC Suriye'de doğru bir siyaset izlemedi. Halkların birlikteliğini, demokratik ve özgürce ortak yaşama perspektifini savunma yerine, halifelikten, imparatorluktan gelen büyüklük kompleksiyle, "ben söylerim diğerleri uyar, uymazlarsa ben hizaya getiririm, ya da etkili olurum" zihniyetiyle hareket etti. Bu zaten kendi içinde işgalci, kendi içinde halkların iradesini tanımayan, reddeden, özel olarak Kürdistan ve Kürt iradesini kabul etmeyen bir yaklaşımdı. Direniş ve örgütlü karşı koyuş bunu boşa çıkardı. Türkiye'nin böyle bir dönüşüme girmesinin önemli bir sebebi Kürtlerin direnişi ve demokrasi güçlerinin Türkiye'nin politikalarını kabul etmemesiydi.

İkincisi Suriye'deki gelişmeler Türkiye'yi etkiliyor. Mesela Reyhanlı'daki olaylar önemlidir. Sınır boyları etnik ve inanç topluluklarının zengin yaşadıkları yerlerdir. Bazen top atışları oldu. Türk uçakları ve pilotları kayboldu. Zaman zaman iki ülke arasında savaşa neden olabilecek askeri çelişki ve çekişmeler yaşandı. Sorunun bu şekilde devam etmesini Türkiye ne kadar kaldırabilirdi? Giderek bu politikalar Türkiye için zorlayıcı oluyordu. Özetle, boşluğa düşen siyasetlerinden sonra onlar da artık bir siyasal çözüm olabilir mi noktasına geldiler.

– Suriye'de Kürt Yüksek Konseyi Rusya'ya görüşmelere gitti. Suriye'deki Yüksek Konseyi'nin Cenevre'ye nasıl katılacağı tartışmaları yapılıyor. Kürtlerin bu Cenevre konferansı sırasında tutumu nasıl olur? Bu Cenevre sürecinin bir sonuca ulaşmasında Kürtlerin yeri ve rolü ne olacaktır?

– Rojava'da Kürt Yüksek Konseyi'nin böyle bir diplomasi geliştirmesi çok yerindedir, doğrudur. Hatta daha da geliştirmeleri gerekmektedir. Çünkü şöyle bir tespit yanlış değildir: Suriye nasıl ki Ortadoğu'nun siyaset nabzının attığı bir yer, hatta Ortadoğu'nun kalbi durumundaysa Rojava Kürdistan da Suriye için o kadar önemlidir. Rojava Kürdistan en homojen, kendi içinde en sorunsuz, en örgütlü, en iradeli bir coğrafyadır. Kendi özgürlüğünü fiilen gerçekleştirmiş ve kendi sistemini inşa etmeye çalışan halkımızın oluşacak yeni Suriye'nin şekillenmesi konusunda en üst düzeyde iradesini, görüşlerini tartışması, ilgili kesimlere, güçlere doğru anlatması, bunun müzakeresini yapması doğrudur. Bugüne kadar büyük bir haksızlığa ve mağduriyete uğrayan Kürt halkının kazandığı mevcut statüsünü korumasını ve bu statünün kimsenin aleyhine ve çıkarına ters düşmediğini anlatması önemlidir. Kürt halkının tek amacı kendi özgürlüğünü yaşamasıdır. Diğer halklarla, tüm inançlarla barış içinde kardeşçe yaşamaktan başka bir amacı ve anlayışı yoktur. Bunun siyasetini ve diplomasisini yapmak bir gerekliliktir, bir zorunluluktur. Kürtlerin kendini ifade etmesi, doğru izah etmesi, doğru algılanmalarını sağlayacak çalışmalar yürütmek çok önemlidir.

Kürtler Suriye'de iradeli bir güç haline gelmiştir. Eğer Suriye'nin geleceği üzerinde Cenevre'de ya da başka bir yerde böyle önemli toplantılar yapılıyorsa ve Rojava Kürdistan Suriye'nin bütünlüğü içinde kabul görüyorsa, bundan sonraki modeli ne olacak tartışmaları yapılıyorsa, Kürt halkının ve Kürt iradesinin o ilgili platformlarda olması bir zorunluluktur. Olmaması düşünülemez. Bu açıdan Kürt Yüksek Konseyi'nin Cenevre toplantısına katılması her şeyden önce hakkıdır ve olması gerekendir. Desteya Bılınd şüphesiz Rojava'daki halkımızın özgürlüğünü, hukukunu, statüsünü savunacaktır. Cenevre toplantısında en iradeli, en uygun bir şekilde pozisyonunu ortaya koyacaktır. Suriye'nin şekillenmesi konusunda, yeni modeli konusunda bir tartışma sürecidir devam ediyor. Doğru olan, demokratik Suriye içinde Kürt halkının özgürlüğüdür, demokratik özerk Kürdistan'dır. Bu perspektifle bütün güçlerle tartışmak, konuşmak ve birlikte hareket etmek doğru olandır. Kürtleri yok sayarak, reddederek, Kürtlere yer vermeden ya da hele biz bir rejimi tasfiye edelim ondan sonra Kürtleri düşünürüz gibi ciddiyetten uzak ve saygısız yaklaşımlar şüphesiz kabul edilemez. Hatta şunu söylemek yanlış değildir; kim Kürt halkının iradesini, özgürlüğünü ve statüsünü kabul ederse Kürtler doğal olarak onlarla olmak ister ve bu da yanlış değildir. Desteya Bılınd'ın genel yaklaşımı budur diye düşünüyorum. Muhalefet mi olur, rejim mi olur, uluslararası güçler mi olur fark etmiyor. Hangi örgüt, irade ve güç Kürt halkının özgürlüğünü, demokrasisini, kendi kendisini yönetmesini kabul eder, statüsünü tanırsa, hukukunu tanırsa Kürtler de doğal olarak onları kendine yakın görecektir ve yakın duracaktır. Çünkü böyle bir yaklaşım içinde olanlar doğal olarak Suriye'nin demokratikleşmesini kabul edenler konumunda olacaktır. Öyle sanıyorum ki Desteya Bılınd bu perspektifle Cenevre toplantılarına katılacaktır.

– Kürtler şimdiye kadar hem mevcut iktidara hem de muhaliflere mesafeli yaklaşarak kendi özgür ve demokratik sistemlerini kurmaya çalıştılar. Şimdi uluslararası güçlerin de bir ara çözüm bulma çabası var. Onlar da kendine göre bir üçüncü seçenek arıyorlar. Bu durumun Rojava'daki Kürtlere sunduğu imkanları nasıl değerlendiriyorsunuz?

– Şüphesiz bazı sıkıntılar, tehlikeler kadar avantajlar, imkanlar da var. Yani tehlike ya da sıkıntı diyebilirsek o da şudur. Ortadoğu gibi bir yerde bu kadar mezhep eksenli gelişen bir savaşın herkes için iyi bir şey olmadığını ve tehlike olduğunu söylemek mümkündür. Bu açıdan Kürtlerin bugüne kadar sürdürdükleri, bu mezhep savaşından uzak durma eksenli siyaseti başarılı olmuştur ve doğru olan da budur. Bunda ısrar etmek gerekir. Bu temelde oluşan bazı imkanlar da vardır. Hiç kimse Kürtleri iradesiz ve öncüsüz göremez. Hiç kimse Kürt halkının, yani Rojava'daki halkımızın mevcut statüsünü, örgütlü gücünü, savunma gücünü gözetmeden, onların sahip olmak istedikleri ve sahip oldukları hakları tanımadan ne Suriye'nin geneli için ne de Kürtler için bir şey söyleyebilir. Bunun dışında söyleyeceği ve yapacağı ne olursa olsun her şeyden önce adaletsiz ve haksız olur. Demek istediğim, herkes Kürt halkının iradesini, örgütlü gücünü bugün görmüş ve tanımak durumunda kalmıştır. Bu olumlu bir şeydir ve güzeldir. Fakat Suriye muhalefeti kendi içinde epey parçalıdır. Bu muhalefetin Kürt halkına yeni Suriye'de nasıl bir yer vermek istediği, Kürt halkının kazanımlarını, özgürlüğünü, statüsünü hangi düzeyde ve ne kadar tanıdığını, zihin olarak buna ne kadar açık olduğu çok ciddi kuşku taşıyor. Kürtler kendi haklarında kesinlikle ısrarlı olacaktır. Her meşru platformda meşru, doğal haklarını, mevcut kazanımlarını savunacak ve bunun resmiyete dönüştürülmesi ve kabullenilmesi için mücadelesini sürdürecektir.

Uluslararası güçlerin ne rejim ne de muhalefet yerine üçüncü bir yol arayışı kuşkusuz Rojava devrimine büyük imkan sunmaktadır. Çünkü farklı biçimde de olsa Suriye ile ilgilenen dış güçler Rojava'daki Kürt halkının yürüttüğü politikaya yakın bir noktaya gelmişlerdir. Bu durum oluşacak yeni Suriye'de Kürtlerin etkin yer alacağını göstermektedir. Ya da Suriye'nin etnik ve dinsel yapısına, toplumsal dokusuna en uygun siyasal yaklaşım Kürtlerde olduğundan Kürtlerin Suriye politikasında etkili olacağı şimdiden görülmektedir. Kürtlerin ne mevcut rejimden ne de muhalefetten yana olan tutumu bugün Kürtler için ciddi bir avantaj durumuna gelmiştir. Bu açıdan Kürtlerin kendi politikalarını kabul ettirme ve Suriye siyasetinde yer alma koşulları bugün her zamankinden daha avantajlı duruma gelmiştir.

Kürt halkının tek istemi özgürlüğüne kavuşmaktır

– Rojava'daki devrim yeni Suriye'nin oluşumunda ve demokratikleşmesinde nasıl bir rol oynayabilir? Bugünden bakıldığında geleceğin Suriye'sinde Kürtlerin yerini nasıl görüyorsunuz?

Kürtlerin iradesinin ve haklarının tanınmadığı bir Suriye gerçekten yeni bir Suriye olamaz. Kürtler özgür ve demokratik olduğu kadar Suriye yeni bir Suriye olur. Burada sadece Kürtler de demiyorum, bütün halklar, bütün topluluklar özgür ve demokratik olmalı, eşit olmalı. Böyle olursa gerçekten yeni ve demokratik bir Suriye'den söz edilebilir. Bize göre Kürt halkının yeni Suriye'de iradesi, statüsü ve özgürlüğü kabul edilmek durumundadır. Bu olmadığı zaman ne yeni Suriye modelinden, ne demokrasisinden, ne de yeni bir Suriye'den söz etmek mümkündür. Herkesin bu gerçekliği böyle görmesi, böyle anlaması lazım.

Bir de biraz önce söylediniz, Suriye'deki halkımız başta PYD olmak üzere Desteya Bılınd'da yer alan diğer örgütler de doğru bir siyaset izlediler, mezhep savaşına bulaşmadılar. Devletle açık bir savaştan ziyade kendi haklarını savunmak, özgürlüklerini gerçekleştirmek kadar bir tepki, bir direniş geliştirdiler. Muhalefete yaklaşımları da aynı politika doğrultusunda oldu. Özel olarak muhalefetle bir savaşa girmek yerine, kendi haklarını, statüsünü, ülkesini, toprağını tehdit ettiği kadar bir direnç ve bir karşı koyuş, bir savunma anlayışıyla hareket ettiler. Bu doğruydu, bundan sonra da bu böyle olacak. Hangi güç, hangi taraf Kürtlerin hakkını, hukukunu, özgürlüğünü tanırsa, yakın durursa Kürtler de kendilerini ona yakın görür. Çünkü böyle yaklaşanlar demokratik olur, özgürlükçü olur ve demokratik bir Suriye perspektifine sahip olur.

Özellikle kendi anlayışımız, Rêber Apo'nun duruşu ve yeni paradigmamız açısından bunu söylüyorum. Ortadoğu'nun tarihsel, toplumsal, sosyolojik, etnik, ulusal, inançsal çelişkileri ne kadar iç içe, ne kadar ağır ve ne kadar çatışmalı bir durum arz ederse etsin, hiçbir zaman üçüncü çizgi olma özelliğimizi yitirmeden, başkaları için savaşan, başkaların güdümüne giren değil, onurlu, ilkeli, halkımızın özgürlüğünü, tüm halklarla beraber yaşama isteğini, arzusunu esas alan bir çizgi üzerinde, bu minvalde bir mücadele yürütmek, geliştirmek anlayışı bugün Kürtlerin pratikleştirdiği anlayıştır. Rojava halkımızın politikasını bu çizgide başarılı görüyoruz. Bu çizgide özgür ve demokratik yaşama ulaşacak bir gelecek görüyoruz. Belki bugün bazılarının biraz para, silah, iktidar gücü de önde gözükebilir, bazılarına cazip gelebilir, fakat halkların demokratik istemleri, özlemleri, insanlığın ileriye evrilmesi ve yeni hakikat gerçekliğine baktığımızda Rêber Apo'nun üçüncü çizgi dediğimiz halkların barış ve demokrasi içinde birlikte yaşama amaçlı ortak hareket etme mücadelesinin başarı getireceğine ve bu çizgide Ortadoğu halklarının özgürlüğünün ve bir arada yaşama gerçekliğinin olduğuna inanıyoruz.

Kürtler bugün Suriye'de yediden yetmişe kadın ve çocuk ayağa kalkarak örgütlü toplumla demokratik bir kurumlaşma yarattılar. Demokratik Konfederalizme dayalı Demokratik Özerklik sistemini kurdular. Kendi kendilerini demokratik temelde örgütlüyorlar. Devrim ortamında bile radikal demokrasiyi yaşatıyorlar. Örgütlü toplum karakterleriyle kadının bu örgütlü toplum ve demokratikleşmedeki öncülüğüyle Suriye'nin demokratikleşmesine büyük bir temel oluşturuyorlar. Suriye'de şu anda alternatif bir yaşam projesi ortaya çıkmış durumdadır. Suriye'deki tüm halklar için nasıl siyasal yaşam, nasıl bir sosyal yaşam, nasıl bir kültürel yaşam, nasıl bir ekonomik yaşam sorusuna cevap verilmektedir. Bu yönüyle Kürtler Suriye'de tek alternatif proje ortaya koyan güç olarak Suriye'nin demokratik geleceğinde etkili olacaktır. Suriye halklarının şimdiden Kürtlerin yaşadığı devrime sempatiyle bakması bu gerçeğin sonucudur.

– Rojava devrimi büyük bir demokratik devrim biçiminde gelişiyor. Toplumun tabandan geliştirdiği bir devrim. Yine kadının ve gençliğin bu devrimde rolü çok büyüktür. Bu karakteriyle, Ortadoğu'daki siyasal ve toplumsal gelişmeleri nasıl etkileyebilir?

– Şüphesiz ki Rojava'daki devrimin etkileri sadece Rojava'yla sınırlı değildir. Bir kere sadece tüm Kürdistan açısından değerlendirirsek Irak'ı, İran'ı, Türkiye'yi çok yakından etkiliyor. Kürdistan bağlamında etkiliyor. Kürdistan'da Kürt, Arap, Fars ve Türk halklarıyla ilişkileri ele alındığında dört tane en temel ülkeyi ve burada yaşayan halkları çok yakından ve derinden etkileyen bir devrim olduğu görülecektir. Dolayısıyla özgürlük ve demokrasi mücadelesi arayışı ve mücadelesi içinde olanlar için etkileri sadece Rojava ve Suriye'yle sınırlı değil, gerçekten bir uyanış, bir bilinçlenme, bir ilkeli ve bağımsızlıkçı çizgi, kendi öz iradesine dayanarak bir mücadele gerçekleştirme anlamında çok büyük bir değerdir. Büyük bir güçtür, büyük bir destektir. Özellikle kadın gücünün, örgütlülüğünün, mücadelesinin, özgürlüğünün çok daha büyük etkilediğine inanıyoruz. Çünkü Rojava devriminde kadının öncülük misyonu, özgürlük bilinci, örgütlenme düzeyi çok etkilidir. Halen de halkımızın kendi demokratik sistemini kurmasından, inşa etmesinden tutalım günlük toplumsal bütün yaşam sorunlarına cevap olmak, çözüm perspektifi geliştirmek, savunma gücüne kadar kadın gerçekten öncü bir rol oynamaktadır. Hiçbir devrimde kadının bu kadar etkili ve öncü bir konumda olduğunu sanmıyorum. Bunun çok önemli nedenleri vardır. Bir kere Önderliğimizin evrensel düzeyde insanlığa kazandırdığı en büyük değerlerden bir tanesi kadın özgürlüğüne, örgütlülüğüne, devrimine, kadın ideolojisine ilişkin geliştirdiği çok derin değerlendirmeler, çözümlemeler, açılımlardır. Yine Önderliğin uzun yıllar Rojava'da, Suriye'de bizzat yaşamış olmasının çok büyük bir etkisi vardır. Hareketimizin genel anlamda Önderlik paradigması temelinde kadın özgürlüğüne doğru yaklaşmasını bilmektedir. Önderlik çizgisinde kadın hareketinin gerçekten kendisini örgütleme ve bilinç düzeyini harekete geçirme, bizzat devrime öncülük edebilecek bir düzeye ulaştırması bütün bunlarda çok etkili olmuştur. Rojava'daki devrime aynı zamanda bir kadın devrimidir demek, kadın özgürlük devrimidir demek yanlış olmayacaktır. Bunun başta Ortadoğu kadınları olmak üzere bütün dünya kadınları için, özgürlük mücadelesinde olan kadın hareketleri için önemli bir örnek, cekicilik, moral değer ve güç olduğuna inanıyorum.

Gençlik de Rojava'da devrimin dinamizmini oluşturmada önemli rol oynamaktadır. Bugün Kürdistan'da gençler henüz 18-20 yaşında kendi ülkesini, kazanımlarını, özgürlüğünü dış müdahalelere karşı korumak için var gücüyle mücadelede yer alması, kendisini örgütlemesi, özellikle savunma gücü dediğimiz YPG içinde yer alarak kahramanca bir direniş göstererek halk nezdinde bu kadar itibarlı ve saygın bir düzeye gelmesi önemlidir. Tabii ki gençliğin o dinamizmi, cesareti, mücadeleci ruhu, yine toplumdaki yükselen bilinçlenme düzeyi ve örgütlenmesi Rojava devrimini yenilmez kılan en önemli unsurlardır. Bir yerde kadın ve gençlik omuz omuza, öncü olma anlamında rolünü oynuyorsa o toplum yenilmezdir ve o toplumun önünde hiçbir güç duramaz. Bu anlamda Rojava devrimini yenilmez kılan ve özgürlüğünü ısrarla yaşatan ve demokrasisini inşa eden gelişmelerde kadın ve gençliğin çok önemli bir rolü vardır. Kadının özgürlük ruhuyla gençliğin özgürlük dinamizmi birleşmiş, Rojava devrimini Suriye'deki demokratik devrimin temeli haline getirmiştir. Bu ruh ve dinamizm sadece yeni Suriye'nin oluşmasında etkili olmayacak, tüm Ortadoğu halklarının özgür ve demokratik yaşamını sağlamasında örnek bir güç olarak bundan sonra da etkisini sürdürecektir.

– Kürtler Rojava'da büyük bir devrim yaparken ve kendi sistemlerini kurarken, Suriye'de dengeleri etkileyen bir güç haline gelmişken birçok gücün Rojava devrimine saldırmasını nasıl ele alıyorsunuz? Özellikle KDP'nin Güney Kürdistan'la Rojava Kürdistan arasındaki sınırı kapatması ne anlama geliyor? Kürtlerin büyük bir devrim yaptığı bir dönemde bir Kürt partisinin böyle yaklaşması nasıl yorumlanabilir?

– Her devrimin seveni ve sevmeyeni olur. Her devrimden heyecan duyan, cesaret duyan, esinlenerek kendi mücadelesini yükseltmek isteyenler kadar sabote etmek isteyen, engellemek isteyen taraflar ve güçler de olur. Bu her yerde ve her zaman böyle olmuştur. Rojava devrimi başta kadın gençlik olmak üzere tüm halkımız ve Ortadoğu halklarının üzerinde çok büyük etkisi olmuştur. Fakat Rojava devrimine heyecanla yaklaşmayan, öyle ulusal özgürlük, ulusal birlik perspektifinden uzak, belki biraz da parça perspektifli, hatta o dar milliyetçilikten daha geri yaklaşım sahibi olanlar olabilir. Bir kere Rojava devrimine saldırmak hiçbir şekilde kabul edilemez. Rojava devrimine saldırmak Rojava halkımızın özgürlüğüne saldırmaktır. Hiçbir Kürt örgütü ve bireyi bunu düşünmemelidir. Bu yanlıştır, kabul edilemez. KDP'nin farklı politikaları, farklı görüşlerin olması normaldir. Kürt örgütleri, partileri her konuda aynı şeyi düşünemez. Örneğin Kürtlerin sistemlerini kurması, ekonomilerini örgütlemesi, savunma gücünü artırması, diplomasisini geliştirmesi, eğitim sorunlarını çözmesi, sağlık problemlerini gidermesi özcesi ekonomik, sosyal, siyasi sorunlarda ve bunların çözümünde herkes aynı şeyleri düşünmeyebilir. Ancak bunlar bir karşıtlık ve düşmanlık haline getirilmemeli, demokratik mücadele, demokratik dayanışma sürekli olmalıdır. Fakat hiçbir farklı duruş bir başkasının iradesini görmemek veya tanımamak anlamına gelmemelidir. Bir kere bu yanlıştır. Bugün Rojava halkı büyük bir savunma savaşı içerisindedir, büyük bir mücadele içerisindedir, kahramanca çok kıt imkanlarla

bu direnişi yükseltiyor. Bütün parti ve örgütlerin, bütün parçadaki herkesin onur duyması gereken budur ve güçlendirmesi doğrudur. KDP'nin ya da ona bağlı partilerin tutumlarını Rojava parçasındaki halkın iradesine saygısızlık düzeyine çıkarması ya da Rojava halkımızın yaşadığı gerçekliği görmeden üstten, tepeden yaklaşımlar göstermeleri ve dayatmalarda bulunmaları doğru değildir. Rojava halkı bu dayatmaları kabul etmez. Bu tür politikaya girenler sonuçta kaybederler.

Partiya Azad denen bir örgüt var. Bunların liderleri diye bilinen Salih Bedretin zaten Türkiye'de, Ankara'da yaşıyor. Mustafa Cuma ise Hewler'dedir. KDP'den güç alarak Rojava devrimine saldırmaktadırlar. Bu örgüt Arteşa Azad'la birlikte Serêkani'de, Afrin'de, Kobani'de Kürtlere karşı savaşmıştır. Böyle bir örgüte Kürt örgütü demek ne ahlaki, ne siyasi, ne de vicdani açıdan doğrudur. Bunlar tabii hangi hesaplarla, kimlerden güç alarak, ne için böyle PYD ya da YPG, dolayısıyla Kürt halkına karşı bir tutum içindedirler, bilinmez değil. Kirli hesaplar yapılmaktadır. Türkiye ile ilişkileri, Ceylanpınar'da beslendikleri, silahlandırıldıkları biliniyor. Böyle örgütler her şeyden önce Kürt halkına düşmanlık yapmamalıdır. Kürtlere karşı savaşmamalıdırlar, yaptıklarından dolayı Kürt halkından özür dilemelidirler. Kürtlere karşı savaşan hiçbir güçle ilişki içinde olmamalıdırlar. Böyle oldukları sürece bunların düşman ve hain ilan edilmesi kadar doğal bir şey yoktur. Eğer Kürtlere saldırıyor, Serekani'de, Afrin'de, Kobani'de Kürtleri öldürüyor, kendilerine özgür ordu diyen çetelerle birlikte hareket ediyorlarsa bunu başka türlü tanımlamak mümkün değildir.

KDP daha olgun olmalı, Rojava devrimine dar yaklaşmamalıdır. Bu devrime güç vermelidir. Kendine bağlı marjinal ve provokatörce davranan örgütleri güç yapayım diyerek devrimle karşı karşıya gelmemelidir. Kürt halkının çıkarlarını her şeyin üstünde tutmalıdır. Sınırı kapatmak yanlıştır. Hem de Rojava halkının devlete ve çetelere karşı direniş içinde olduğu bir dönemde kapıyı kapatmak hiçbir biçimde izah edilemez. Rojava sınırını kapatmayı bazı politik taleplerini kabul ettirmek için tehdit ve şantaj olarak kullanılması çok yanlıştır ve tarihi bir hata içine girmektir. KDP'nin eleştireceği, söyleyeceği şeyler olabilir. Ama bunu bir sınırı kapatarak yapamaz, yapmamalı. Rojava'da devrimi yapan halka ve siyasi güçlere bu şekilde bazı şeyleri kabul ettireceğini sanması, mecbur kalırlar, benim dediğime gelirler yaklaşımı doğru değildir, sonuç almaz. Tehditle, şantajla kendi dediğini hakim kılamaz. Bu mümkün de değil. Dolayısıyla KDP kapıyı kapatmakla yanlış yapıyor, telafi edemeyeceği tarihi bir töhmet altına giriyor. Çünkü şu anda Afrin'de Türkiye tarafından kapı kapalıdır, öbür tarafta Suriye muhalefeti tarafından yollar kapalıdır, Bu durumda Rojava'nın Güney kapısı KDP tarafından kapatılmışsa bunun neye hizmet edeceğini haklımız değerlendirecektir. Bu açıdan yanlıştan, hatadan ne kadar erken dönülürse bu KDP için de hayırlı olacaktır.

– Rojava'daki kapının kapanmasından hemen sonra Afrin'de ve başka yerlerde silahlı çetelerin Rojava devrimine saldırması ne anlama geliyor? Bu olumsuz tutumlar birbiriyle ne kadar bağlantılıdır? Ya da objektif olarak bu güçler bu durumdan yararlanmak mı istiyor?

– Rojava Kürdistanı'nın adeta bir kuşatma altındadır. Bu kuşatmayı gerçekleştirenlerin birbirleriyle ne kadar koordineli olduğunu bilmek mümkün değil. Ama sonuçta aynı kapıya çıkıyor, aynı şeye hizmet ediyor. Çünkü Kürt halkı mağdur oluyor. Kim bu mağduriyetin sebebiyse aynı tutum sahibiyse birbirlerine hizmet ediyor demektir. Bu konuda bunu söyleyebilirim. Tabii Afrin'i daha mağdur ve perişan durumda tutarak, yokluğu, yoksulluğu bir baskı unsuru olarak kullanıp böyle kuşatmayı daraltıp Kürdistan'ı ve Afrin'i kendi denetimi altına almak isteyen Caş El Hür ve diğer muhalefet güçleri vardır. Ancak buna karşı da halkımızın güçlü direnişi vardır. Halkımız düşünüldüğü gibi çaresiz de değildir. Mücadelemizin bu aşamasından sonra Kürdistan'ın hiçbir parçasında halkımız hiçbir zaman çözümsüz kalmaz. Dört parçadaki Kürdistan halkı her düzeyde birbirinin yardımına koşacak imkanlara sahiptir. Dolayısıyla biz Afrin'i o kadar da çaresiz ve çözümsüz görmüyoruz. Kendisine yetecek imkanları olacaktır. Halkımız bu konuda seferberlik ruhuyla Afrin'e katkısını ve desteğini esirgemeyecektir. Fakat fırsatçı başka güçler bunu böyle bir saldırıya, bir kuşatmaya vesile kılıp, en zayıf noktasından saldırırsak bir sonuç alabilir miyiz hesabına girmiş olabilir. Ki öyle de oldu. Ama sonuç ortadadır, herhangi bir başarı elde edemediler. YPG ve genel olarak Afrin halkı Kürtlerle beraber olan herkes gerçekten büyük bir direniş göstermektedir ve bu saldırılardan hiç kimsenin sonuç alacağına da inanmıyoruz. Halkımız hem imkanlarıyla kendi kendisine yetecek duruma gelecektir hem de savunma gücüyle, kararlılığıyla hiç kimseye taviz vermeden Afrin'i savunacaktır.



KDP iktidarcı bir zihniyetle hareket etmektedir

– Suriye devletinin Kürtlere saldırması ne anlama geliyor? Özellikle silahlı çetelerin saldırdığı bir dönemde devletin de benzer saldırılar sürdürmesi nasıl yorumlanabilir?

– Kürtler bugüne kadar doğru bir siyaset izleyerek ne rejimle boğaz boğaza bir savaş içerisine girdi ne de muhalefetle. Ama kendi topraklarını özgürleştirmek için ne kadar direniş ve mücadele gerekiyorsa bunu yaptı ve başardı. Fakat bazen Suriye rejimi, bazen Suriye muhalefeti Kürtlerin özgürlüğüne ve çıkarlarına maalesef saldırılarda bulunabilmektedir. Kürt halkı da bu saldırılar hangi taraftan ve kimden gelirse gelsin kendisini aktif savunmanın gayreti ve kararlılığı içerisindedir. Sanıyorum Suriye rejimi daha çok Halep'te, Şex Maqsut alanında bazı saldırılar yaptı. Aynı yere muhalefet de saldırdı. Yani Kürtleri böyle sıkıştırmak, bir tarafla birlikte hareket etmeye zorlamak amaçlı saldırılardır. Bunlarla sonuç alınması mümkün değildir. Hiçbir güç Kürt halkının özgürlük güçlerini yanlış bir politika ve tutum içine sokamaz. YPG ve halkımız direnişle gereken karşılığı verdi. Kürtler zorlama altında herhangi bir tarafla bütünleşme durumunda olmayacak. kendi siyasetini, doğru politikasında ısrar edecektir. O saldırıların amacını Kürtleri baskılayarak diğer tarafa yöneltme yaklaşımlarıdır. Bunlar ucuz politikalardır. Kürtler kendi özgür iradeli duruşunda ısrar ederek bu politikaları boşa çıkaracak ve sonuçta kaybeden bu saldıran güçler olacaktır.

– Rojava devrimine diğer parçaların ilgisi yeterli değil. Kürdistan'ın bir parçasında bu düzeyde büyük bir devrim olurken bu duyarsızlığı neye bağlıyorsunuz? Bunda KDP gibi kesimlerin rolü nedir? Diğer parçalar Rojava devrimine nasıl yaklaşmalıdır?

– İlgi vardır, ama yetersizdir. Yoktur demek de çok gerçekçi değildir. Kürdistan'ın bir parçasında, Rojava'da halkımız devrim yapmış, özgürlüğünü gerçekleştirmiş, özgürlüğünü yaşıyor, demokratik sistemini inşa etme gayreti içerisinde. Bunda Kürdistan'ın diğer parçalarının heyecan duymaması mümkün değildir. Şüphesiz bir heyecan, bir ilgi var, ama yeterli değildir. Mesela Kuzey Kürdistan'da bu duyarlılık çok daha ileri düzeyde olabilirdi. Hem siyasi, hem psikolojik, hem ruhsal, hem de maddi yardımları her düzeyde daha fazla olmalıydı. Gerçekleşen Rojava devrimi Kuzey devrimidir anlayışıyla daha sıcak, daha içten, daha duyarlı bir şekilde yaklaşılabilirdi. Orada bir yetersizlik vardır. Yaklaşık yüz yıl önce çizilen suni sınırların yarattığı etkidir bu aslında. Her ne kadar son 30 yıldır bu sınırın etkileri giderek azalsa da henüz tam olarak tüm parçalardaki halkın aynı ruha ulaştığını da söylemek mümkün değildir. Bu sınırların haksızlığı ne kadar büyükse o kadar da geçersizdir. Kürt halkı kendi ruhunda, beyninde, yüreğinde bunları yıktı. O açıdan bir sahiplenme vardır, ama daha güçlü gelişmesi gerekiyor. Bundan sonra özellikle Kuzey'in her düzeyde Rojava'nın sorunlarını kendi sorunları olarak görmesi, heyecanını kendi heyecanı olarak görmesi ve ruhsal bir bütünlük içinde hareket etmesi çok muazzam bir güç ve destek vermesi gerekiyor. Kuşkusuz diğer parçalar da Rojava devrimine destek vermelidir. Çünkü Rojava halkı bütün parçaların özgürlük mücadelesine destek vermiştir. Rojava Kürdistan Kürtlerin Filistini'dir. Bu nedenle sadece siyasi değil, ahlaki sorumluluklarımız da bulunmaktadır.

KDP iktidarcı bir zihniyetle hareket etmektedir. Ne olursa olsun bana olsun, küçük de olsa benim olsun, benim değilse yanlıştır, olmasın zihniyetine sahiptir. Bana yar olmayan başkasına da yar olmasın anlayışıyla hareket ettiği için bu devrime destek verme yerine olumsuz yaklaştığı için bu doğal olarak topluma, halka, insanlara, siyasete yansıyor. Kuşkusuz her şey bu anlamda KDP'nin söylediği gibi olmuyor, KDP'nin etkisi de bir yere kadardır. Öyle çok da abartmamak lazım KDP'yi. Fakat KDP'nin de iktidarcı, ben merkezci yaklaşımının yeterli ilginin olmamasında belirli bir etkisi vardır. Ancak halkımızın bunu çok fazla dikkate almaması gerekir. Her parçada halkımızın kendi öz örgütlülüğü ve bilinciyle Rojava'nın gündemini kendi gündemi olarak görüp her düzeyde desteğini artırarak sunması gerekiyor. Bundan sonra öyle sanıyorum ki bu duyarlılık daha da gelişecektir.

– Halep'ten Afrin'e yüz binlerce Kürt göç etmiş durumda. Afrin ve çevresinde temel ihtiyaçlarda sıkıntı çekildiği anlaşılmaktadır. Bu sıkıntının aşılmasında diğer parçalara düşen görevler nelerdir?

– Biraz önce de belirttim, çok fazla zamana da yaymadan, daha hızlı, daha örgütlü hareket ederek Kürdistan'ın diğer parçalarında halkın temel gıda maddelerine olan ihtiyacı karşılanmalı, bu konuda bir seferberlik ruhuyla halkımızın ihtiyaçlarını gidermeye dönük herkes üzerine düşeni yapmalıdır. Maddi desteğin yanında manevi destek bazen mitinglerle, yürüyüşlerle, şölenlerle Rojava'daki halkımızı selamlamaları, kendi gündemleri olarak görmeleri, yine psikolojik, siyasi ve diplomatik açıdan Kürtlerin Rojava halkımızı yalnız bırakmaması, nefes alıp verdikleri her yerde Rojava'nın gündemlerinde olması çok önemlidir. Halkımızın her yerde nasıl, ne zaman, ne kadar bir katkı sunabiliriz arayışı içinde olması gerekiyor.

Afrin halkı çaresizdir, kendi çaresini üretemiyor, çözümünü bulamıyor da değildir. Öyle bir zavallılık dili ve üslubu kullanmayalım. Halkımız Rojava'da özgürdür; özgür topraklarında kendisini yaşatabilecek, imkanlarını ortaya çıkarabilecek ve örgütleyebilecek durumdadır. Ama bir geçiş süreci, bir çatışma süreci olduğu için halkımızın desteğine koşmak, seferber olmak doğrudur. Ama sanki halkımız çaresiz, hiçbir şeyi yok, kendisini üretemez diye düşünmek yanlıştır. Devrim yapmış bir halk için böyle bir şey söylenemez. Toplumsal devrim yapmış halkın her türlü gücü ve imkanı ortaya çıkaracağını bilmek gerekir. Örgütlü toplum her türlü imkanı yaratma anlamına gelmektedir. Eğer bir halk özgürse, toprakları kendine aitse, orasını yönetiyorsa, kendisini yönetebilecek gücü ve kudreti, imkanı vardır. Ekonomik sorunlarını da, diğer tüm sorunlarını da bu örgütlü topluma dayanarak çözebilir. Dünya tarihi bunun örnekleriyle doludur.

– Rojava'da büyük bir devrim gerçekleşmesine ve her türlü imkan bulunmasına rağmen devrimin hala kendi ekonomik sistemini kuramaması, toplumu bir ekonomik gelişmeye seferber edememesi neden kaynaklanıyor? Halbuki sizin de belirttiğiniz gibi büyük devrimler ekonomik gelişme seferberliği için büyük imkanlar sunarlar. Rojava'da bu çok yetersizdir. Bunun nedenleri nasıl ortaya konulabilir?

– Rojava'daki duruma somut olarak tam hakim değilim, fakat böyle çok ciddi bir sorun var. Dediğim gibi bir geçiş ve çatışma sürecidir. Halkın tüm ekonomik, sosyal, siyasi, sağlık sorunlarını, eğitim sorunlarını siz gidereceksiniz, siz çözüm olacaksınız. Tabii bu muazzam bir sistem, muazzam bir ufuk genişliği, perspektif gerektiriyor. Muazzam da bir yaratıcılık gerektiriyor. En başta da Önderliğin ortaya koyduğu paradigmayı iyi anlayıp her alanda onu pratikleştirecek durumda olması gerekiyor. Bu konuda zamanında yapılamayanlar, eksik yapılanlar var. Bu yüzden de sorun önemlidir ve ciddidir. Kendi ekonomik sorunlarını örgütlemezse, ekonomisini örgütlemezse, ekonomik sorunlarını çözmezse devrimin bir ayağı eksik kalır. Hatta en önemli ayaklarından bir tanesi eksik kalır. Halbuki devrim koşulları kendi ekonomik doktrinini pratikleştirmeye fazlasıyla imkan vermektedir. Eğer kendi ekonomik sistemlerini kuramazlarsa tabii ki sömürgecilerin ne politik ahlak ne de vicdanları vardır. Kuzey örneğinde çok gördük, aç bırakarak terbiye etme, açlığa zorlayarak söylediklerini dikte ettirme, kabul ettirme politikaları hep uygulana gelmiştir. Bugün de Başur'daki güçler, TC, ya da başka güçler olabilir. Yani parayla, maddiyatla, iktidarla birilerini doyurmak, terbiye etmek, hizaya getirmek isterler. Böyle bir gerçeklik karşısında toplumun kendisini dizayn etmesi, inşa etmesi, sistemini kurması gereği en önemli ayak olan ekonomik ayak elbette örgütlendirilmek durumundadır.

Ekonomi, yaşamın en temel ihtiyacını karşılayan en temel demokratik faaliyettir. Bunun için de önemli imkanların olduğunu düşünüyorum. Rojava Kürdistan bugün özgürdür. İnsanlar, uzmanlar bir araya gelmeli, kafa kafaya vermeli, bu ülke, bu parça, Rojava Kürdistan'ın rezervleri nedir, ekonomik potansiyeli nedir, nasıl daha iyi örgütlendirilebilir, nasıl halkın ihtiyaçlarına daha iyi cevap olunabilir diye bir ekonomik inşa ve bir plan çıkarabilmelidirler. Şüphesiz bu toplumsal bir ekonomi, toplumsallığı esas alan bir ekonomi olmalıdır. Zaten bu anlayışla hareket edilirse Rojava Kürdistan'ın bütün ekonomik potansiyelleri ortaya çıkarılıp harekete geçirilebilir. Bunun imkanları fazlasıyla vardır. Yeter ki ekonomik doktrin konusunda kafa netleşsin ve iyi bir planlamayla pratikleştirilsin. Ortaya çıkan imkanlar etrafında bir toplumsallık ve topluluklar ekonomisi yaratmak zor değildir. Geç kalınmış olsa da şimdiden bu önemde üzerinde durulursa, üretim daha iyi planlanırsa, ticaret kanalları açılırsa Rojava kendi kendisine yeter. Özcesi ekonomik alanın üzerinde durulması ve toplumun ihtiyaçlarının karşılanması devrimin olmazsa olmaz kabilinden gerçekleştirilmesi gereken görevidir.

Kültürel soykırım kıskacında Kürtleri savunmak

KÜRT SORUNU VE DEMOKRATİK ULUS ÇÖZÜMÜ

● KCK Önderi Abdullah Öcalan değerlendiriyor

Anadolu'da 1920'lerin başlarında verilen Türk-Kürt Ulusal kurtuluş savaşımı sonrasında Osmanlı devlet enkazı üzerinde Misak-ı Milli çerçevesinde demokratik cumhuriyet şansı doğmuştu. 1919'daki Amasya Tamimi ile Erzurum ve Sivas Kongrelerinde bu yönde temel adımlar atılmıştı. 1920'de açılan TBMM'nin ilk Anayasası'nda (1921) kurulacak rejimin demokratik nitelikleri açıkça yansıtılmaktaydı. Kürtlere ilişkin 10 Mart 1922 tarihli Kürt Özerklik Yasası TBMM'de ezici çoğunlukla kabul edilmişti. M. Kemal 1924 başlarında düzenlediği İzmit Basın Konferansı'nda, Kürtler için çözüm modeli olarak sınırlara dayanmayan en geniş 'muhtariyet'ten, yani Demokratik Özerklikten bahsetmekteydi. Misak-ı Milli kapsamında olan bugünkü Irak Kürdistan'ı üzerinde İngilizlerle varılan uzlaşma sürecinde, Kürtlere yönelik en tehlikeli komplo sürecine de adım atıldı. İngilizlerin M. Kemal önderliğine dayattığı 'ya cumhuriyet ya Musul-Kerkük' ikilemi bu komplonun temelindeki politik girişimdi. Sonuçta Musul-Kerkük'ün İngilizlere bırakılmasına karşılık, TC'nin payına düşen Kürdistan'ın inkarı ve imhası oldu. Bu ikilem cumhuriyeti hızla tek parti diktatörlüğünün kılıfı haline getirdi. 15 Şubat 1925'te Şeyh Sait önderliğine düzenlenen komployla Kürtlerin ipi çekildi. Bundan önceki ilgili bölümlerde üzerinde uzun uzadıya durduğumuz bu konuyu ana tezler halinde değerlendirirsek şunları belirtebiliriz:

a- İttihat ve Terakki'nin II. Meşrutiyet iktidarında Yahudi kadro ve sermayesince desteklenen Jöntürklerin, yani genç Türk burjuvazisinin gelişmesi cumhuriyetle birlikte daha da hızlandı. Ulusal kurtuluş savaşında müttefiki olan komünistleri, ümmetçileri ve Kürtleri sadece iktidardan dışlamakla kalmadı, ötekileştirdi. Sadece İngiltere destekli Yahudi siyonist kadrolarla sermayedarları kendisine müttefik seçti. İktidar ve ekonomik tekel esas olarak bu iki güç arasında paylaşıldı. Yahudiler açısından bu sistem Proto İsrail anlamına gelmektedir. Rejime verilen İngiliz desteği de bu çerçevededir. Asıl müttefiklerinden kopartılan ve çeşitli komplolar ve suikastlarla etkisizleştirilen M. Kemal sembolü, tanrısal nitelikler atfedilerek Çankaya'daki yeni tapınağa mahkum edildi. Cumhuriyetin diğer kurucu kadrolarınca oluşturulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası (1925) ve Serbest Fırka (1930) tasfiye edilerek, tek partili pro faşist Beyaz Türk rejimi kesinleştirildi. Cumhuriyetin demokratik inşa şansı böylece ortadan kaldırıldı.

b- Bu rejimi gerek Osmanlı dönemine gerekse cumhuriyete yol açan Ulusal kurtuluş savaşındaki rollerine ihanet sayan Kürtler, kendilerini 15 Şubat 1925 komplosuyla karşı karşıya buldular. Kürtler tarihte Türklerle karşılaştıklarında, ortak stratejik çıkarlar nedeniyle hep ortaklığa yakın bir müttefiklik statüsünde yaşamayı tercih etiler. Bu yaşamı fethedildikleri ve zorla boyun eğdirildikleri için değil, çıkarlarına uygun buldukları için benimsediler. Malazgirt (1071), Çaldıran (1514) ve Ridaniye (1517) Savaşları ile Ulusal kurtuluş savaşının (1919-22) neredeyse beş yüz yıllık aralıklarla aynı stratejik gerekçeler temelinde ortaklaşa girişilmiş ve kazanılmış savaşlar olması bu gerçekliği doğrular. Türk-Kürt ilişkileri tarih boyunca karşılıklı rızaya dayanan ve güçlü stratejik, dinsel, siyasal, ekonomik ve kültürel temelleri bulunan ilişkilerdir. Kürtler pro faşist Beyaz Türk komplosuyla birdenbire tek taraflı bir inkar ve imha çemberine alınınca, varlıklarını savunma konumuna düştüler. Bu sürece isyan bile denilemezdi. Tek taraflı komplolarla yürütülen ve amacı Kürtleri etnik ve ulusal kimlik olmaktan çıkarmak, yani tasfiye etmek olan saldırılar karşısında daha da ezilmekten kurtulamadılar. 1938'lere kadar fiziki olarak sürdürülen bu inkar ve imha kampanyası, daha sonrasında ağırlıklı olarak asimilasyonist yöntemlerle sürdürüldü. Kürtler Kürt olarak tüm askeri, siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel sahalardan silindiler. Kürtçe adlar bile yasaklandı. Pazarlarda bile dillerini kullanamaz oldular. Homojen, tek tip vatandaşlık üzerinden bir ulus devlet inşa ediliyordu. Açık ki, Prusya modelini esas alan bu devlet, Hitler'le varılan Alman faşist devletinin de prototipini oluşturuyordu. Öyle kökleşti ki, tüm cumhuriyet tarihi boyunca sağcısı, solcusu, islamcısı ve liberali ile bu modelden etkilenmeyen düşünce, siyasi elit ve çevre kalmamış gibidir. Kısacası bu döneme Birinci Cumhuriyet dönemi de diyebiliriz. Banisi yani kurucusu 1930'ların pro faşist CHP'sidir. Değişik pratiklerle de icra edilse, bu sistem 1980'lere kadar taşınabilmiştir.

c- 12 Eylül 1980 askeri darbesi, içte halkların artan muhalefeti, dışta değişen Ortadoğu konjonktürü (İran İslam Devrimi, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgali) nedeniyle ilk cumhuriyetin 'laik Beyaz Türk milliyetçiliği' yerine 'Türk islam-Yeşil Türk milliyetçiliği'ne dayalı İkinci Cumhuriyet'in inşasına girişti. Bu girişimin hedefinde de esas olarak demokratik ve sosyalist Türk muhaliflerle Kürt ulusalcı muhalifler vardı. Ümmetçileri, daha doğrusu islamcı evangelistleri (musevi-islam yenilikçi tarikat) kendisine ideolojik zemin seçti. Aslında nurculardan tutalım tüm nakşi ve kadiri tarikatları kendilerini hızla yenileyip ABD'deki hıristiyan-yahudi evangelistlerin Türkiye versiyonu olan modern islami-yahudi ekolüne dönüştüler. 12 Eylül faşizminin esas ideolojik zemini bu ekoldür. Reagan-Thatcher-Kohl hegemonyasının Türkiye versiyonu oluşturulmuştu. Bu yeni sistemde ilk etapta demokratik ve sosyalist güçler tasfiye edildikten sonra, tümüyle PKK öncülüğünde direnişe geçen Kürtlere yüklenildi. Cumhuriyetin bir nevi 1925-38 süreci tekrarlanır gibiydi. Yani 1984-98 döneminin İkinci Cumhuriyeti, Birinci Cumhuriyet'in 1925-38 döneminin tekrarıydı. Sistemin çıkmazını gören ve siyasi yöntemle çözümden yana olanların tasfiyesiyle birlikte rejim kendini iyice kurumlaştırdı. İkinci Cumhuriyet de faşizm ile sonuçlandı. Fakat bu seferki ideolojik maya beyazdan yeşile çalmaktaydı. Daha muhafazakar bir cumhuriyet anlamını da taşımaktaydı. Kürtlerin payına düşen aynı inkar ve imha siyasetiydi. 1925-45 döneminde inkar ve imha politikasının arkasındaki küresel hegemonik güç, esas olarak küresel sistemin de hegemonik gücü olan İngiltere'ydi. İkinci Cumhuriyet'in arkasındaki küresel hegemonik güç ise, yine küresel sistemin de hegemonik gücü olan ABD'ydi. Hegemonik sistemin 1920'lerden beri Kürtlere biçtiği 'sorunlu tutma statüsü' 2000'lerin başlarına kadar değişmeden sürdü.



AKP kendi gladiosunu yaratıyor

d- 1980 darbesiyle başlayan İkinci Cumhuriyet değişimi, 2000'lerin başlarında yaşanan şiddetli bir bunalımla Birinci Cumhuriyet'ten kopmayı yaşadı. Birinci Cumhuriyet'ten kalma ideolojik, politik, ekonomik ve sosyal yapılar krizden ağır darbe alarak zayıf düştüler. ABD'nin de destek vermesiyle temeli 1980 öncesinde atılan evangelik islam-yahudi ideolojik ve ekonomik tekelleri, AKP (Adalet ve Kalkınma Partisi) somutunda devlet iktidarına da el attılar. Zayıf düşen Birinci Cumhuriyet'in zihniyet ve kurumlarına karşı İkinci Cumhuriyet'in ideolojik ve altyapısal kurumlarını hızla inşa etmeye yöneldiler. AKP iktidarı denilen olgunun arkasında ABD neo-conlarıyla (yeni liberal muhafazakarlar) hızla palazlanan Anadolu Konya-Kayseri merkezli sermaye tekellerinin işbirliği yatmaktadır. Bir anlamda 1923'lerden beri iktidardan dışlanan islamcı anlayışa devletin kapısı tekrar açılmış oluyordu. Fakat sosyalistler, radikal demokratlar ve kolektif Kürt kimlik ve özgürlükçülerine devlet kapıları sımsıkı kapalı tutulmaya devam ediyordu. AKP bir anlamda CHP'nin Birinci Cumhuriyet'teki rolünü daha kısa bir süre içinde İkinci Cumhuriyet'te oynamış olmaktadır. Şüphesiz sermaye ve iktidar tekelleri arasında bir hegemonik kaymadan bahsedilebilir. İki hegemonik güç arasında elbette Çin Seddi yoktur. Cumhuriyetin birçok ideolojik ve politik kurumunu ortaklaşa paylaşmaktadırlar. Fakat yine de aralarında önemli farklar, dolayısıyla çelişkiler vardır. Görünüşte çatışmalar laiklik-şeriat ekseninde, daha çok da sembolleşmiş olarak türban tartışmalarında geçmektedir. Özünde ise iki hegemonik kesim arasında ciddi ideolojik, politik, ekonomik ve kültürel çelişkiler vardır. Çelişkiyi tarihsel arka planıyla bağlantılandırırsak, osmanlı-cumhuriyet çelişkisi yeni osmanlılar-laik cumhuriyetçiler çelişkisi olarak devam etmektedir. AKP'yi 12 Eylül rejiminin ideolojik, politik, ekonomik ve kültürel kurumlaşması olarak değerlendirmek daha gerçekçidir. Birinci Cumhuriyet'in CHP'si neyse, 12 Eylül'ün İkinci Cumhuriyeti'nin AKP'si de odur. AKP hegemonik iktidarını kendi anayasasıyla (aslında 12 Eylül anayasasının liberal versiyonudur) taçlandırmak istemektedir. 2011 seçimlerinin temel hedefi budur.

e- AKP hegemonyasının Kürt politikası CHP hegemonyasının politikalarından farklı değildir. Her iki parti de Kürtleri inkar ve imha politikasını eskisi gibi sürdüremiyorsa, bunun temelinde PKK'nin yürüttüğü ve bastırılamayan mücadelesi yatmaktadır. Yoksa kendisine kalsa, AKP'nin Kürt inkarcılığı ve imhacılığı CHP'ninkinden geride kalmaz. Hatta bazı yönleriyle, özellikle dinci ideoloji fanatikliğiyle (Hizbul-kontra örneğinde görüldüğü gibi) CHP'ninkine taş çıkartır. PKK'de yaşanan 2002-2004 tasfiyeciliğinin arkasındaki teşvik edici güç esas olarak AKP'dir. Yine devlet içinde başlayan siyasi çözüm arayışlarını tıkayan güç de esas olarak AKP'dir. Devletin çözüm eğilimini kendi hegemonik tırmanışı için kullanmaktadır. Hem bu eğilimin içeriğini sulandırmakta, hem kendi propagandası için kullanmakta, hem de içini boşaltıp boşa çıkarmaktadır. Bu yönüyle daha açık tavırlı MHP ve CHP'den çok daha tehlikeli olmaktadır. Ergenekon davalarını da aynı amaçla kullanmaktadır. Gerçek darbecilerle Kürt tasfiyeciliğinde uzlaşıp ayak takımını yargılar gibi gözükerek meşruiyet kazanmaktadır. Ordunun vesayetine karşı çıkması ve demokratik davranması söz konusu değildir. Kürt meselesinin bastırılmasında orduyla uzlaşma, ilk defa AKP döneminde daha planlı ve kapsamlı olarak hayata geçirildi. Bu politikanın kilit kavramlarından biri olan 'bireysel ve kültürel haklar,' özünde Kürt sorununu çözme adı altında kolektif ve özgür Kürt kimliğini tasfiye etme planını ve uygulamalarını maskelemek içindir. 2002-2004 tasfiyeciliğinin boşa çıkarılmasından sonra geliştirilen 'bireysel ve kültürel haklar' çözümü, KCK çözümüne karşı ordunun

“AKP hükümeti sadece devleti ele geçirmiyor, aynı zamanda hegemonikleştiriyor. Tıpkı cumhuriyetin kuruluş döneminde olduğu gibi çöküş sürecinde de iktidarı hegemonikleştirerek sürdürmek istiyor. Kuruluş sürecinde Kürtlere yönelik tasfiye hareketi nasıl Beyaz Türk faşist hegemonyasına götürdüyse, faşizmin çözülüş sürecinde de Kürt özgür kimlik hareketi hedeflenerek aynı hegemonya yeniden inşa edilmektedir.”

komuta kesimiyle birlikte ABD, AB, Irak Arap ve Kürt yönetiminin desteğiyle (ayrıca İran ve Suriye ile başka destekleyici bir ittifak daha devreye sokuldu) 2005’ten itibaren uygulamaya konuldu. Başbakan R. Tayyip Erdoğan’ın deyimiyle ‘teröre karşı askeri, politik, ekonomik, kültürel, diplomatik ve psikolojik boyutlarda topyekun bir seferberlik ve mücadele’ dönemine geçildi.

AKP hükümetinin hiçbir hükümetin yükümlenmeye cesaret edemediği kapsamda kendi gladiosunu da (Beşinci Gladio Savaşı Dönemi) oluşturarak yürüttüğü bir savaş söz konusudur. AKP savaştan vazgeçmedi; savaşın kapsam ve boyutlarını geliştirip derinleştirerek devam ettirdi. AKP kendisinden önceki bütün devlet partilerinden daha fazla devlet partisi, hükümeti de tüm önceki hükümetlerden daha fazla ‘özel savaş’ hükümetidir. JİTEM bağlantılı Hizbullah tetikçi örgütünden daha kapsamlı bir islami kontra örgütlenmesi peşindedir. Başta Diyanet İşleri’nin kadrolu imamları olmak üzere, birçok tarikat cemiyetinin üyelerini Hamas tarzı bir çatı örgütlenmesi halinde çok amaçlı olarak kullanmaktadır. Ekonomi üzerindeki denetimini özel savaşın hizmetinde yürütmektedir. Dinsel yaşam kültürünü aynı amaçla değerlendirmektedir. Diplomasinin ağırlık merkezi aynı yönde işletilmektedir. Özcesi, hükümetin faaliyetlerinin merkezinde Kürt özgürlük hareketinin tasfiyesi vardır.

AKP hükümeti sadece adım adım devlet iktidarını ele geçirmiyor, aynı zamanda hegemonikleştiriyor. Tıpkı cumhuriyetin kuruluş döneminde olduğu gibi çöküş sürecinde de iktidarı hegemonikleştirerek sürdürmek istiyor. Kuruluş sürecinde Kürtlere yönelik tasfiye hareketi nasıl Beyaz Türk faşist hegemonyasına götürdüyse, faşizmin çözülüş sürecinde de Kürt özgür kimlik hareketi hedeflenerek aynı hegemonya yeniden inşa edilmektedir. Kürtlerin tasfiye edilmesi, cumhuriyeti tüm aydınlanmacı ve demokratik özünden uzaklaştıran etkenlerin başında gelmektedir. Nasıl ki Kürtlerin tasfiyesi cumhuriyetteki tüm olumsuz gelişmelerin temel etkeniyse, tersi de doğrudur. Yani başta demokratikleşme olmak üzere, cumhuriyetin olumlu temelde ilerlemesi de Kürtlerin özgürleştirilmesiyle bağlantılıdır. Doksan yıllık cumhuriyet tarihi, bu gerçeği bütün çıplaklığıyla artık gün yüzüne çıkarmış bulunmaktadır.

f- Önümüzdeki aşamada TC tam bir yol ayrımıyla karşı karşıya gelecektir. Kuruluş aşamasında İngilizlerce anti Kürt savaşımına yönlendirilen Cumhuriyet, ne yazık ki yine aynı İngiltere ve bir numaralı müttefiki olan ABD tarafından yönlendirildiği anti Kürt savaşımıyla kendini daha büyük bir çıkmazın içinde bulacaktır. Zaten İkinci Cumhuriyet’in son otuz yılı bu çıkmaz içinde debelenmekle geçti. Yaşanan sadece ‘düşük yoğunluklu savaş’ değildi; toplumsal değerlerin hücrelerine kadar ayrışması ve yozlaşmasıydı. Çöküş veya çözülüş kavramlarından daha ağır bir toplumsal çürüme ve dağılma yaşandı. Bir gladio organizasyonu olarak kendini icra eden irade her tipten karanlık bir rejim olabilir, ama asla cumhuriyet rejimi olamaz. Savaşta ısrar ancak gladionun son hamlesi olabilir ki, bunun da bertaraf edilmesi için sadece kozmik odadan çıkarılıp aydınlatılması yeterlidir. Cumhuriyetin önündeki kavşakta beliren ikinci yol, Ulusal kurtuluş savaşında yaşanan demokratik birlikteliği tekrar cumhuriyetin temeli yaparak yürünecek yoldur. Cumhuriyeti cumhuriyet yapan, 1919-22 yıllarındaki ulusal demokratik savaş ittifakıdır. Anti hegemonik yönü de olan bu ittifakın reddi, demokratik cumhuriyet şansının kaybedilmesi ve yerine komplocu, pro faşist ve gladiocu darbe ve çete iktidarlarının kurulmasıyla sonuçlanmıştır. Defalarca denenip başarısızlığı kanıtlanan bu yolun cumhuriyetin gerçek yolu olamayacağı açıktır. Daha başlangıçta içine girilmesi gereken demokratik cumhuriyet yolu, önümüzdeki aşamada toplumsal barışın ve sorunların çözümünün yegane yoludur. AKP ve hükümeti için son şans olan bu yolda KCK bir engel değil, çözüm fırsatıdır.

2- Yahudilik, Türk-İsrail ilişkisi ve Kürt sorunu

Yahudi-İsrail gerçeğini doğru kavramadan, Kürt sorununu kavramak ve çözmek güçtür. Savunmada İbraniler meselesini ayrı bir bölüm olarak işlemeyi bu nedenle gerekli gördüm. Marks bile sosyalizme ilişkin sorunları çözmeye çalışırken, ‘Yahudi meselesi’ adlı bir kitapçığı kaleme almak zorunda kalmıştır. Yahudi meselesi Sümer ve Mısır uygarlıkları döneminden beri varlığını gittikçe artıran bir sorun olarak günümüze kadar gelmiştir. İbrahim’in Babil Nemrutları ve Musa’nın Mısır Firavunlarıyla olan sorunlarından dolayı çıkış yaptıkları, İbrani kabilesiyle Kenan-Filistin diyarına doğru yola çıktıkları Ahdi Atik’te ayrıntılarıyla anlatılmaktadır. Davut peygamberle başlayan ve yaklaşık bin yıl süren Yahudi-İsrail Krallığının oluşumu ve sürdürülmesi sorunun özünü oluşturmuştur. Önceleri Kenan ülkesindeki kabilelerle başlayan yerleşime ilişkin ve dinsel sorunlar (MÖ 1300-1000 Musa ile başlayan dönem; MÖ 1600-1300 İbrahim ile başlayan dönem) Davut Peygamberle (MÖ 1020-980) birlikte küçük bir krallıkla çözümlenmeye çalışılmıştır. Süleyman Peygamber dönemi bu küçük krallığın ‘altın çağı’dır. Öyküsü kutsal kitaplarda da renkli bir biçimde anlatılır. Krallık daha sonra dağılır. Önder denilen kabile şeyhleriyle peygamber denilen bilge adamlar (içlerinde çok az da kadın vardır) çok uğraşmalarına rağmen krallığı bir daha toparlayamazlar. Ahdi Atik aslında bu küçük krallık sorunu etrafında gelişen öyküler dizisidir.

Önce Asur İmparatorluğu’nun (MÖ 720,) ardından Med-Pers İmparatorluğu’nun (MÖ 546) denetimine geçen bölgede Yahudi sorunu daha da ağırlaşır. Direnmeler ve isyanlar gelişir. İlk defa Babil Kralı Nabokadnazar döneminde (MÖ 596) toptan Babil’e sürülürler. Kırk yıllık sürgün dönemi denilen dönem başlar. Pers Kralı Kyros (Med-ce-Kürtçede kuro = oğul kelimesinin Grekçe okunuşu) tarafından kurtarılarak yeniden Yahuda-İsrail ülkesine gönderilirler. Bu dönemde Zerdüşt öğretisinden yoğunca etkilenirler. Süleyman’ın yıkılan mabedini tekrar inşa ederler. İbrani kabilesinin maceralarını ilk defa Kutsal Kitap (Ahdi Atik) adı altında yazılı hale getirirler. Bunda en önemli rolü İşaya Peygamber oynar. Kendi kabile öykülerini Sümer ve Mısır mitolojileriyle Zerdüşt öğretisinden esinlenerek, Ahdi Atik (Kitab-ı Mukaddes) adı altında yazılı olarak sunmuş oluyorlar. Pers İmparatorluğu’nda saray işlerinde önemli rol oynarlar. Muhtemelen bu dönemde Proto Kürtlerle ilişkileri ve çelişkileri olmuştur. Kutsal Kitap’ta bunun izlerine rastlanabilir. Daha çok Pers krallarıyla işbirliği yapmışlardır. Zaten İbrahim’in Urfa’dan çıkışında da izlerine rastladığımız gibi, Hurri (Proto Kürtler) kabile kültürleriyle ilişkilerine tanıklık edilmektedir. İbrani kabilesinin de bir yarı Hurri olabileceği tartışılmaktadır. Semitik ve Aryenik kültür arasında bir geçiş kültürünü temsil etmesi kuvvetle muhtemeldir.

Helen ve Roma kral ve imparatorları döneminde (MÖ 300 - MS 70) sürekli direnme halinde olmuşlardır. Roma tarafından MS 70’te Süleyman Mabedi ikinci defa yıkılarak, bu sefer çok daha uzun sürecek bir sürgüne tabi tutulmuşlardır. Sürgün yönleri tüm uygarlık alanlarına doğru olmuştur. Asya, Afrika ve Avrupa içlerine kadar gerçekleşen sürgünler ve göçleri söz konusudur. Gittikleri her yerde en çok para, ticaret ve entelektüel işlerle uğraşmışlardır. Sermayeyi en iyi biriktiren kimseler bu Yahudiler arasından çıkacaktır. Ayrıca en iyi yazarlar da Yahudiler arasından çıkmaya başlar. Yazarlar bir nevi peygamberlerin geleneğini devam ettiren ardıllarıdır. İsa’nın yoksullar ve ezilen kavimlerce daha çok tutulan mezhebinin hıristiyanlık dini haline gelmesiyle birlikte, Yahudi üst tabakanın kahinleri ile hıristiyanlar arasında anlaşmazlıklar gelişir. Resmi musevilik ile hıristiyanlık arasındaki ilişki ve çelişkilerle bunlardan kaynaklı çatışmalar aslında klasik antikçağın (MS 30-300) en önemli sınıf mücadelesidir.

Ortaçağda yahudilik, islamik çıkışla birlikte daha da sorunlu hale geldi. Özellikle Arap yarımadasındaki Yahudilere tekrar göç yolu göründü. Göç etmek istemeyenler kendi varlıklarını korumak için islami maskelere bürünmek zorunda kaldılar. Böylelikle hem islam içi tartışma ve çelişkileri derinleştirdiler, hem de kendilerini korumaya çalıştılar. İslamın merkezi Bağdat’a taşınınca, yahudi-hıristiyan-islam karması olan ve günümüz evangelist tarikatına benzeyen karaim tarikatını oluşturdular (MS 850.) Böylece hem hıristiyanlar ve müslümanlarla daha uzlaşır bir yaşam içine girdiler, hem de göçebe Türk kavimlerine sızarak Hazar’ın kuzeyinde Hazara Türk devletini kurdular. Türk etnisitesi içinde ilk defa devletleşen Yahudi Türk elit arasında Selçuklu ve Osmanlı hanedanlıklarına yol açan Selçuk Bey de vardı. Kendisi Subaşıydı. Yahudi Türk devletinden aldığı kültürle Selçuklu hanedanlık devletleri dönemini başlatmıştı. Burada önemli olan, Türk iktidar elidi içinde güçlü bir Yahudi etkisinin ekilmiş olmasıdır. Batıda Mağrip ve İberik yarımadasında teşkilatlanan islami devletlerde kurucu rol oynadılar. Mali ve entelektüel yönden gelişmelerine katkıda bulundular.

Anadolu ve Mezopotamya Yahudilerin yoğunlaştığı alanlardan birisidir

Hıristiyanlıkla çelişkileri arttığı için Yahudiler 12. yüzyılın sonlarında Lateran Konsülü’nün kararıyla gettolara kapatıldılar. Bundan sonra hıristiyanlığa karşı iki koldan eylem geliştirdiler: Laik mason kanadın oluşumu ve hıristiyanlıkta milli reform hareketleri. Ortaçağdan çıkışta bu iki hareketin güçlü etkisi vardır. İberik yarımadasından müslümanlarla birlikte en son 1492’de kovulmalarıyla yeniden bir göç dalgasını yaşadılar. Göçler daha çok Doğu Akdeniz ve Anadolu’yla birlikte, Hollanda başta olmak üzere Batı Avrupa kıyılarına doğru oldu. Doğu Avrupa’da ise gittikçe daha çok hıristiyanlık baskısına uğradılar. Yahudi pogromları denilen katliamları yaşamaya başladılar. Yahudi üst tabakasının, sermaye ve aydın yazar kesimlerinin buna verdiği yanıt, kapitalizmi bir sistem olarak geliştirmek için öncü rol oynamak oldu. Hollanda ulusal direnişindeki rolleriyle İspanyol merkezli katolik (evrensel mezhep) İmparatorluğu’na stratejik bir yenilgi yaşattılar. Hollanda Prensliği tarihte ilk ulus devlet olarak bu direniş sürecinde ortaya çıktı. 1550-1650 yıllarında çok kanlı geçen mezhep savaşlarıyla hem katolik dünyası parçalandı, hem de kapitalizm sistem olarak yükselişe geçti. Bunda Yahudi sermayesi ve aydın yazarları önemli rol oynadı. Ardından Britanya-Londra merkezli ulus devletle birlikte, İngiltere’nin imparatorluk olma sürecinin gelişmesine katkıda bulundular. Böylece kendilerine zulmeden katolik ve ortodoks dünyadan laik ve protestan modelleriyle intikam aldılar. Daha doğrusu, ulusal ve sınıfsal mücadeleyi modernist temelde yoğunlaştırarak katolik ve ortodoks ortaçağını kapattılar. Yeniçağ şüphesiz yalnızca Yahudilere mal edilemez. Ama Yahudilerin rolü olmadan veya bu rol görülmeden, yeniçağın başlaması ve gelişmesi layıkıyla değerlendirilemez. Fransız ve Rus Devrimlerinde hem katolik Fransız Kralın hem de Rus ortodoks imparatorun öldürülmesinde ve hanedanlıklarına son verilmesinde Yahudi kökenli önderlerin ve laik ideolojinin rolü çok daha açıktır. Bu rol hiç inkara gelmez. Avrupa’nın benzer tüm sermaye ve devrim hamlelerinde Yahudiliğin rolü ortaya konulmadan doğru izahları tam yapılamaz.

Konumuzla daha çok bağlantılı olan Anadolu ve Mezopotamya’daki Yahudi varlığı ve yol açtığı sorunlar aynı tarihsel sürecin önemli bir parçasıdır. Yahudiler tarihleri boyunca her iki alanda hiç eksik olmadılar. Zaten kökenleri Mezopotamya kültürüyle yakından bağlantılıdır. Anadolu ilk elde yoğunlaştıkları bölge olmuştur. Bu yerleşme Pers dönemine kadar gider. Gerek İberik yarımadasından kovulmalarında, gerekse Doğu Avrupa’daki pogromlardan (katliamlardan) kaçışlarında Anadolu kendileri için önemli bir sığınak olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu’nun Batı’da katolik ve Kuzey’de ortodoks dünyasıyla sistem çatışması içinde olması da şüphesiz bunda önemli rol oynamıştır. Kuruluşundan yıkılışına kadar Osmanlı İmparatorluğu’nda Yahudilerin rolü sanıldığından çok daha fazla olmuştur. İmparatorluğu Kürtsüz ve Yahudisiz düşünmek mümkün değildir. Özellikle Kanuni Süleyman ve Hürrem Sultan döneminde bu rol her ikisi açısından zirve yapmıştır. Ayrıca 1650’lerde peygamberlik iddiasıyla ortaya çıkan Sabetay Sevi’nin İzmir üzerinden başlayan hareketinin etkisi çok daha büyük olmuştur. Sabetay Sevi Sultanın karşı çıkmasıyla ‘dönmecilik’ denilen geleneği başlatmıştır. Dönme Yahudiler bu dönemden itibaren başta bektaşilik ve nakşilik olmak üzere tüm islami tarikatlara girerek, yeni tarikatlar kurarak ve birçoklarında reform yaparak büyük bir ideolojik etkinlik kurdular. Ayrıca imparatorluğun maliyesini büyük oranda kontrolleri altına aldılar.

Yahudi burjuva milliyetçiliğinin düzenlediği 1896’daki ilk siyonist kongre ile yeni bir dönem başladı. Yahudiler hem Batı Avrupa’da yükselen milliyetçilik hem de Doğu Avrupa’da devam eden pogromlar nedeniyle zorunlu olarak kendileri için bir yurt arayışına girdiler. İlk başlarda Afrika’da kurulması düşünülen Yahudi yurdu planı tutmayınca, dikkatler Osmanlı İmparatorluğu’na çevrildi. Başta İzmir, Selanik, Edirne ve Mezopotamya’nın bir kısmında düşünülen yurtlaşma planı da tutmayınca, sonunda tekrar eski Kenan-Yeni Filistin ülkesinde karar kılındı. Fakat bunun önünde işbirliğine pek fazla yanaşmayan Sultan II. Abdülhamit (1876-1909) engeli vardı. O da aynı nedenlerle Fransız Kralı ve Rus İmparatoru gibi artık hanedanlığıyla birlikte devrilmeyi hak eden bir konuma gelmişti. Yahudi sermayesinin Mason locaları ve Sabetayistlerin İttihat ve Terakki Cemiyeti üzerinde yoğunlaşan faaliyetleri, II. Meşrutiyet’le ilk sonuçlarını verdi. Meşruti Anayasa rejimi yürürlüğe girdi. Sultanın yetkileri kısıtlandı. Ardından 31 Mart 1909 provokasyonuyla Abdülhamit iktidardan düşürüldü.

Hızlanan süreçte Yahudi milliyetçiliği iki kanat halinde hareket ediyordu. Birincisi, Alman ve Türk bürokratik burjuvazisiyle hareket eden kanat; ikincisi, İngiliz liberal burjuvazisiyle ortaklaşa hareket eden kanat. Birinci kanat Osmanlı İmparatorluğu’nun bütünlüğü içinde bir yurt arıyordu. Üzerinde yoğunlaşılan alanlar içinde İzmir-Manisa, Selanik-Edirne ve bugünkü Irak Kürdistanı öncelik taşımaktaydı. İmparatorluğu bir bütün olarak yerellere ayırmadan yurt olarak kabullenenler de vardı. Özellikle ‘dönmeler,’ yani kendilerini Türk Yahudisi sayan Sabetayistler daha çok bu gruptandı. İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin önde gelen tüm kadrolarının Mason olmaları ve Türklüğe oynamaları (Arap, Kürt, Arnavut, Çerkez ve diğerleri) bu anlayışın ne denli güçlü olduğunu ortaya koymaktadır. Bir nevi ‘Türk olmayan Türkçüler’ koalisyonunu teşkil etmek-

“Hıristiyanlıkla çelişkileri arttığı için Yahudiler 12. yüzyılın sonlarında Lateran Konsülü’nün kararıyla gettolara kapatıldılar. Bundan sonra hıristiyanlığa karşı iki koldan eylem geliştirdiler: Laik mason kanadın oluşumu ve hıristiyanlıkta milli reform hareketleri. Ortaçağdan çıkışta bu iki hareketin güçlü etkisi vardır. İberik yarımadasından müslümanlarla birlikte en son 1492’de kovulmalarıyla yeniden bir göç dalgasını yaşadılar.”



teydiler. Gerek İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin gerekse CHP'nin iktidar kadrolarını da bu anlayışta olanlar teşkil edecekti. Felsefeleri kaba Durkheimci pozitivizmdi. Türkçü görünmelerine rağmen, koşullar elverdiğinde her biri kendi aslına dönüyor; Arap, Kürt, Arnavut, Çerkez, Ermeni, Rum, Bulgar vb milliyetçisi kesiliyordu. Avrupa'da yaşanan deneyimlerin üçüncü dereceden kopyaları olarak hareket ediyorlardı. Özellikle Fransız ve Alman ulus devletçiliğinden etkilenmişlerdi.

Fiili işgal olmasaydı M. Kemal de olmazdı

İkinci kanat daha zayıf olan İngiliz yanlısı kesimlerden oluşuyordu. Kendileri için önce Afrika'da bir yurt düşünülmekteydi. Fakat giderek ağırlık kazanan eğilim, Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanması sonucunda geleneksel Yahudi-İsrail Krallığının kurulmuş bulunduğu Filistin'i en uygun alan olarak seçmişti. Bu kesim, imparatorluğun ömrünü tamamladığını ve parçalanması gerektiğini düşünmekteydi. Napolyon Fransası ile Rus Çarlığı arasında varılan 1807'de Tilsit Anlaşması da bu görüş için temel teşkil etmekteydi. İttihat ve Terakki Cemiyeti içinde temsil edilmelerine rağmen büyük bir kanat durumundaydılar. İmparatorluğun dağılmasını kaçınılmaz görmekle kalmıyorlar, bunun için İngiliz yanlısı koalisyonda da var güçleriyle çalışıyorlardı. Çanakkale ve Filistin cephesinde (I. Dünya Savaşı'nda) kendi özel birlikleriyle İngilizlerin yanında savaşıyorlardı. Sykes-Picot Planı (1916), Balfour Deklarasyonu (1917) ve Filistin'deki İngiliz manda rejimi (1920) anlaşmasının bu kesimlerin işbirliğiyle hazırlandığı bilinmektedir. Osmanlı İmparatorluğu yerine Ortadoğu'da çok sayıda ulus devletçiğin kurulması, bu plan ve antlaşmaların doğal sonucuydu.

İki kanadın da ortak özellikleri vardı. Modernistlerdi, kapitalist modernizmin öncülüğüne oynuyorlardı. Çoğu Masondu. İngiliz yanlıları baştan beri –yani Hollanda ve Britanya ulus devletlerinin kurulduğu 16. yüzyıldan günümüze kadar– imparatorluklar ve büyük devletlerin parçalanıp yerlerine İngiliz hegemonyasına karşı çıkamayacak ve hep onunla işbirliği etmek zorunda kalacak küçük ulus devletlerin kurulması peşindeydi. İsrail bu zihniyetin sonucu olarak kurulacaktı. Bir farkla, İngiltere ve daha sonra ABD ile birlikte küresel kapitalizmin hegemonik gücü olmak kaydıyla. Uluslararası gerçeklik de zaten bu temelde inşa edilmiştir ve halen geçerliliğini sürdürmektedir. Kapitalizmi küresel hegemonik bir sistem olarak inşa edenler de esas olarak bu kesimlerdi. Yanlış anlaşılmasın, dünyayı sanki bu kesimler gizli bir planla idare etmektedir demiyoruz. Bu yönlü görüşler olmakla birlikte, bunlar abartılı görüşlerdir. Bu kesimlerin rolü (ki, sadece Yahudilerden oluşmamaktadır, içlerinde her ulustan bireyler vardır; Yahudiler daha çok öncü konumundadır) bir nevi katalizörlük yapmak; sistemin ideolojik, politik, sosyal, sanatsal ve ekonomik inşasında öncü rol oynamaktır. Alman yanlıları başlangıçta güçlüydü. Son döneminde Osmanlı İmparatorluğu'nu ele geçirmişlerdi. İttihat ve Terakki Cemiyeti esas olarak bunların damgasını vurduğu bir örgüttü. İktidarını da bunlar yönlendirmekteydi. II. Meşrutiyet, 31 Mart Olayı, I. ve II. Balkan Savaşlarıyla I. Dünya Savaşı önemli rol oynadıkları olaylardı. Almanya'nın yenilgisi ve Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılması, ardından Hitler faşizminin yükselişi bu kanadın çöküşü anlamına geldi. Geride kalanlar Anadolu ulusal kurtuluş savaşına katıldılar. Oldukça güçlüydüler. Fakat Enver, Talat ve Cemal Paşaların öldürülmeleri öndersiz kalmalarına yol açmıştı. Ayrıca Sultan Vahdettin'le birlikte yıkılış öncesi İngilizci kanat yeniden hamle yapmış ve devlet kalıntısı içinde önemli bir güç konumlandırmıştı. Bunlar da Ulusal kurtuluş savaşına katıldılar. Esas önderleri İsmet İnönü ve Fevzi Çakmak'tı. İngiltere savaşın galibi olarak çıktığı için, İngiliz yanlılarının konumu giderek güçlenmekteydi.

Burada karşımıza Mustafa Kemal olgusu çıkmaktadır. M. Kemal, o dönemin Rusyası ve Çini'nde de ortaya çıktığı gibi, işgal koşullarındaki tipik küçük burjuva radikalizmini temsil etmektedir. M. Kemal'i ortaya çıkaran esas olgu, Anadolu ve Mezopotamya'nın fiili işgalidir. Fiili işgal olmasaydı, M. Kemal de olmazdı. Fransız Devrimi'nde de benzer bir olay yaşanmıştır. Tıpkı o dönemin Vahdettin'i gibi davranan 16. Louis 1791'de eğer Avrupa monarşilerini kendisine yardım etmeleri için Fransa'ya çağırmasaydı, küçük burjuva radikalleri olarak Robespierre ve arkadaşları ortaya çıkamazdı. Onları oraya çıkaran ve Birinci Cumhuriyet'in ilanına götüren, 1791-94 dönemindeki işgal ve buna karşı gelişen direniş gerçeğidir. Nitekim işgal koşulları sona erer ermez, küçük burjuva radikalizmi de ortadan kaldırılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'ne de benzer koşullarla varılmıştır. M. Kemal'in küçük burjuva radikalizmi olmasaydı, Cumhuriyet'in kurulması çok zordu. Cumhuriyet varlığını kesinlikle M. Kemal'in radikalizmine borçludur. Ama Lozan'la birlikte işgal konumunun resmen sona ermesi ve cumhuriyetin yeni anayasasına (1924) kavuşmasıyla M. Kemal'in radikalizmi de esas olarak müttefikleriyle birlikte tasfiye edilmiştir. Türk tarihçiliğinde en çok karanlıkta bırakılan bu tasfiye olgusu anlaşılmadan, TC olgusunu gerçekçi bir biçimde değerlendirmek mümkün değildir. M. Kemal'in Cumhurbaşkanı yapılması radikalizminin devam ettiğinin değil, ortadan kaldırıldığının bir kanıtıdır. Türkiye tarihçiliğinde sosyolojik analizden uzak, din ve pozitivizm karıştırılmış bir modelle izahlar ve kronolojiler yapılmaktadır. Sanki ittifakları, sınıfları, milliyetleri ve farklı ideolojileri yokmuş, her şey adeta gökten inmiş, Ulusal kurtuluş savaşı homojen ve yekpare bir kimlikle gerçekleştirilmiş gibi bir anlayış hakim kılınmıştır. M. Kemal'i anlatmada en çok bu anlayış ifadesini bulur. Bilimsel bir tanımdan ısrarla kaçınılır. M. Kemal'i küçümsemenin de, abartmanın da hakikatinin anlaşılmasında yararı değil, daha çok zararı vardır. İşgal koşullarının M. Kemal'i ile statükonun oluşturulduğu dönemin Atatürk'ü farklıdır. Adeta devrimde karşıdevrim yapılmıştır. Karşıdevrim de 1950'lerde değil, 1925'lerde yapılmıştır.

Tekrar Yahudi gerçeğine dönersek, Yahudilerin 1925'lerin karşıdevrimindeki rollerini kavramak gerekir. M. Kemal, tabiatı gereği, küçük burjuva radikalizmini işgal süreci dışında sürdüremezdi. Solundaki Sovyet yanlısı güçler çoktan tasfiye edilmişlerdi. 15 Şubat 1925'te Şeyh Sait'e yönelik provokasyonla yaratılan karşıdevrimci ortamda, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin zihniyet ve kadroları bu sefer CHP'de yeni devleti olduğu gibi kontrolleri altına almışlardı. İdeoloji ve politikasını kendileri oluşturmuşlardı. M. Kemal'e verilen cumhurbaşkanı payesi sembolikti. M. Kemal'in süreçten duyduğu büyük rahatsızlıklar bu gerçeği kanıtlar. Ayrıca Serbest Fırka deneyimi de diğer ciddi bir kanıttır. 1935'te CHP'de Recep Peker sekreterliğinde hazırlanan programı Mussolini faşizmininkine benzemekle eleştirir.

Ortadoğu'yu temelinden değiştirecek yeni ittifaklar oluşuyor

Olup biten özünde şudur: İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin iktidar döneminden beri azınlıkların tasfiyesiyle palazlanan Türk bürokratik burjuvazisi, kendine içte Yahudi kadro ve sermaye tekellerini esas almış, dışta ise gittikçe İngiltere hegemonyasını esas alan bir politikaya yönelmiştir. Ortaya çıkan ittifak iki ortaklı Beyaz Türk faşizmi veya pro faşizmidir. Musul-Kerkük'ün Misak-ı Milli'den koparılmasıyla üç koldan Proto-İsrail projesine girişilir. Türkiye Cumhuriyeti, Filistin'deki İngiliz Mandası ve Kuzey Irak'taki Kürt milliyetçiliğinin kendi somutunda benzer rolleri vardır. Hepsi de İsrail'e giden yolda birer basamaktır. İsrail'e gidişte en çok kabul gören proje bu temeldeydi. TC üzerindeki sis perdesi, sıkı içe kapalılık ve Güney Kürdistan'daki (Kuzey Irak) Kürt oluşumunda görülen benzer durum İsrail'in ortaya çıkış öyküsüyle bağlantılıdır. Türk burjuvazisi adı altında oluşturulan sosyal tabakanın gerçek Türklükle alakası yoktur. Mitik bir oluşumdur. Aynı şey Güney Kürdistan'daki Kürt oluşumu için de geçerlidir. Türk burjuvazisinin dördüncü elden kopyasıdır. O da sosyolojik değil, mitik bir oluşumdur. Her iki oluşum etrafında gerçekten bir mitoloji oluşturulmuştur. Her ikisi de tarihsel toplumsal gerçeklerle alakası olmayan yapay oluşumlardır. Rollerini ancak İsrail'in oluşumu bağlamında tam olarak kavrayabiliriz. Türk Mustafa Kemal'e karşılık Kürt Mustafa Barzani mitleştirilmeye çalışılmıştır. İki kimliği küçümsemek veya abartmak için değil, sosyolojik anlamda Türk ve Kürt toplum gerçeklerinin nasıl sislere boğulduğunu ve çözümlenemez kılındığını açıklamak için ısrarla belirtiyorum. Türkler ve Kürtler halk olarak demokratikleşme süreçlerine girdiklerinde, üzerlerine eşine az rastlanır komplo ve darbelerle tekrar faşist bir örtü çekilir. İdamlar, suikastlar, kardeş çatışmaları, iç savaşlar bitmez tükenmez kılınır. Sahte sağ sol çatışmaları, mezhepsel ve etnik çatışmalar üretilir. Rayından çıkarılmış, özünden kopartılmış, saptırılmış sosyal mücadeleler ve halk hareketleri söz konusudur. Ama hepsinin sonunda daha da ağırlaştırılmış sosyal ve halksal sorunlara yol açtıkları görülür. Komplo, darbe ve provokasyon mantığını en iyi anlatan bu sonuç gerçeklikleridir.

1948'de İsrail'in ilanıyla aynı üçlü proje daha da geliştirilmiş bir kapsam temelinde devam ettirilir. Karşı çıkanlar, kimliğine ve amacına bağlı kalmak isteyenler sağ-sol, ilerici-gerici, Türk-Kürt denilmeden en ağır cezalarla tasfiye edilirler. 1960, 1971, 1980, 1993, 1997 ve 2002'den itibaren hayata geçirilmiş çok sayıda darbede bu acımasız gerçeklikler vardır. 1925'ten itibaren Kürtlere, solculara, islamcılara, hatta Almancı Türk milliyetçilerine yönelik imha, göçertme, tutuklama, işkence ve asimilasyonlarda da ağırlıklı olarak aynı zihniyet rol oynar. NATO'nun gladio örgütlenmeleriyle bu zihniyet daha da geliştirilmiş olarak tüm emekçi toplum kesimlerinin, Türk ve Kürt demokratları ve sosyalistlerinin üzerinden bir buldozer gibi geçer. Şüphesiz Yahudi-Türk-Kürt üst tabaka modernleşmesi bağlamında bu çözümlemeyi yaparken, amacımız ne anti semitizm ne de anti Türklük veya anti Kürtlüktür. Tersine, alt tabaka bağlamında Yahudi-Türk-Kürt demokratları ve sosyalistlerinin üst tabaka ittifaklarına karşı dayanışma halinde büyük direniş mücadeleleri söz konusu olmuştur. II. Meşrutiyet'ten günümüze kadar emekçilerin ve ezilen halkların –buna Yahudi halkı da dahildir– ortak mücadeleleri hep devrede olmuştur. Sosyalizm ve demokrasiyi tıpkı tüm Avrupa'da ve Rusya'da olduğu gibi Yahudiler olmaksızın düşünmek mümkün değildir.

Ne ilginçtir ki, günümüzde İsrail-Kürt ilişkisinde tarihsel bir ittifaka doğru zorlanma yaşanmaktadır. İsrail-Türk ittifakı yerine veya onun benzeri olarak, İsrail-Kürt ittifakı tarihin gündemine girmektedir. Bunda 1980'lerden, özellikle 2000'lerden sonra Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşanan hegemonik kaymanın büyük rolü vardır. Başlangıçta İsrail, ABD ve AB'nin desteğiyle işbaşına getirilen AKP hükümetlerinin PKK'yi tecrit ve tasfiye etmek amacıyla İran ve Suriye devletleriyle geliştirdiği ittifak tersine sonuçlar doğurmaya başlamış; İsrail'in, ABD'nin ve AB ülkelerinin tepkisine ve eksen kaydırma suçlamasına dönüşmüştür. Gelinen aşamada Kürt sorunu bağlamında Türkiye, İran ve Suriye hükümetlerinin anti Kürt ittifakına karşılık, ABD, AB, İsrail ve Kürtler bloğu oluşmaya başlamıştır. Neredeyse Ortadoğu'yu temelinden dönüştürecek olan bu ittifak bloklarının her ikisinin hedefinde de PKK-KCK vardır. Burada PKK'nin ideolojik ve politik hattıyla KCK'nin demokratik modernite doğrultusundaki daha somut pratik hattının hakikatle olan bağı ortaya çıkmaktadır. Tarihsel toplumsal olaylarda sonucu belirleyecek olan büyük demagojik yalanlar ve ittifaklar değil, hakikatin kendisidir. Bir kez daha kendisini açığa vuran, hakikatin bu adil ve acı gerçeğidir. Tarih kendisi adına düzenlenmiş demagojiler ve mitik efsanelerden adeta intikam almaktadır. Gerçeklik daha çıplak biçimde, yani hakikat olarak ortaya çıkmaktadır. Tarih 'şimdi'de yoğunlaşırken, 'şimdi' de her zamankinden daha çok tarihleşmektedir. Mücadele esas olarak Erbil-Diyarbakır hattında güncelleştiği kadar tarihleşmektedir. Bölgenin ve hatta 'Üçüncü Dünya Savaşları' anlamında dünyanın kalbi hızlanan bir ritimle bu hatta çarpmaktadır. Bir dönem Amsterdam-Londra-Paris, Petersburg-Moskova hattında çarpan devrim ve karşıdevrimin kalbi, şimdi Diyarbakır-Erbil-Bağdat hattında çarpmaktadır.

İsrail-Filistin kördüğümü kadar Afganistan ve Pakistan düğümü, bunlarla bağlantılı olarak tüm müslüman Afrika coğrafyası, Asya'da Rusya'dan Çin ve Hindistan'a kadar uzanan islam kültürü kendi demokratik çözümünün merkezini aramaktadır. Gelinen aşamada en çözümleyici merkez hat, Irak-İran-Suriye ve Türkiye bağlamındaki, dolayısıyla Ortadoğu'daki devrimci de-

"Tarihsel toplumsal olaylarda sonucu belirleyecek olan büyük demagojik yalanlar ve ittifaklar değil, hakikatin kendisidir. Bir kez daha kendisini açığa vuran, hakikatin bu adil ve acı gerçeğidir. Tarih kendisi adına düzenlenmiş demagojiler ve mitik efsanelerden adeta intikam almaktadır. Gerçeklik daha çıplak biçimde, ortaya çıkmaktadır. Tarih 'şimdi'de yoğunlaşırken, 'şimdi' de her zamankinden daha çok tarihleşmektedir."

“Kürt-Türk ilişkilerini çözümlemek sosyolojinin belki de en zor konusudur. Kürt sorununun çözümlenmesindeki güçlük, bu ilişkinin mahiyetinin hiç bilinmemesi kadar yanlış, keyfe göre ve hiçbir bilimsel temeli olmayan beylik laflarla kestirilip atılmak istenmesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle savunma, sosyal bilimin tüm gücünü kullanarak ilişkiyi doğru belirlemeye ve çözüme gitmeye büyük önem vermektedir.”

mokratik çözüm hattı, insanlık tarihinin çok şey borçlu olduğu Kuzey ve Güney Mezopotamya’nın kalbinin attığı Diyarbakır-Erbil hattıdır. İbrani kabilesi ilk sorunsalını bu hatta yaşadı. Sürekli yaşadığı bu sorunsallığı üç bin beş yüz yıllık müthiş bir serüvenden sonra yine çıkış kaynağında aramaktadır. Halk deyimiyle, her ot kendi kökleri üzerinde biter. Yahudi sorunu da doğduğu kökler üzerinde çözümlenip biteceğe benziyor. TC elitlerinin büyük bir telaşla birbirine zıt iki kutup olan ABD-AB-İsrail kutbuyla İran-Suriye-Irak bloklaşması (kendileri bunu örmeye çalışmaktadır) arasında örmeye çalıştığı karşıdevrimci ağın gerçekleşme ve başarı şansı yoktur. İki yüz yıldır bölgede kapitalist modernitenin çözüm şurada kalsın, hep körükleyip alevlendirdiği toplumsal sorunlar ancak demokratik moderniteyle çözümlenebilecek aşamaya evrilmiştir. KCK’nin demokratik ulus inşası bu yolda aydınlatıcı bir ışık, çağrıcı bir sestir.

3- Türk-Kürt ilişkisinde iktidar ve devlet sorunu

Kürt-Türk ilişkilerini çözümlemek sosyolojinin belki de en zor konusudur. Kürt sorununun çözümlenmesindeki güçlük, bu ilişkinin mahiyetinin hiç bilinmemesi ve bilinmek istenmemesi kadar yanlış, keyfe göre ve hiçbir bilimsel temeli olmayan beylik laflarla kestirilip atılmak istenmesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle savunma, sosyal bilimin tüm gücünü kullanarak ilişkiyi doğru belirlemeye ve bu temelde çözüme gitmeye büyük önem vermektedir. 15 Şubat 1925 soykırım komplosundan sonra, stratejik olduğu kadar aynı ümmetten olmaya dayalı dokuz yüz yıllık tarihsel-toplumsal ilişkiler bir günde yok sayıldı. Tanrının ‘ol!’ emriyle bile olmayacak şeylerin, Kürtlere ilişkin olarak ‘yok ol!’ deyince yok olacağı sanıldı. Avrupa faşizminin ideolojik temeli olan pozitivizmden kaynaklı bu en kaba metafizik materyalizm, iktidar hakimiyeti altında haklarında ‘imha ve inkar’ fermanı çıkarılınca, Kürtlerin kısa sürede yok olacağı inancına dayanır. Söz konusu olan, İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin Ermeni tasfiyesinde başarıyla uyguladığı düşünülen yöntemleri ve yaklaşımlarının Kürtler için de aynı sonucu vereceğine inanan aynı oluşumun kadro artıklarıdır. Bunlar kendi halkını ve ulusunu bu yalan ve inkar siyasetine inandırdıkları gibi, dünyaya karşı da sanki Kürt diye bir olgu yokmuş gibi davranmaktan geri durmadılar.

Aynı gerçeklik tarih bilimi için de geçerlidir. Denilebilir ki, çok az tarih ilişkisi, Anadolu ve Mezopotamya’da inşa edilen uygarlıklar ve devletlerin tarihindeki kadar kendi aralarında çok önemli bir diyalektiksel bütünlüğü ifade edecek güce sahiptir. İnsanlık tarihinin gelişmesinde Mezopotamya-Anadolu hattı belkemiği niteliğindedir. Tarihin ilk uygarlıklarını ve devletlerini kuran Mısır ve Sümer toplumundan günümüz toplum gerçekliğine kadar bu hat bu diyalektik bütünlük ve belkemiğini teşkil etme rolünü oynamaya devam etmektedir. Buna rağmen ulus devlet modernizmi, bu tarih üzerine kırmızı bir inkar çizgisi çekerek tarihi sıfırdan yani kendisinden başlatmayı bilim sayar. Halkların kültürel gerçeğini inkar etmeyi ulusçuluk sayan bu kültürel soykırım barbarlığını kesinkes bir tarafa bırakarak tarihi bilmeye çalışmak gerekir. Savunmam bu inkar ve imha kültürünün içyüzünü açığa çıkarmak için tarih çizgisini ısrarla sunmaya çalışmaktadır.

Gerek sınıflı, kentli ve devletli uygarlık kültürü, gerekse bu üçlüye karşı varlığını koruyan toplum kültürleri bir bütündür. Bütünlük hem birbirlerine karşıtlık temelinde hem de kendi içlerinde geçerlidir. Bu gerçeğe tarih boyunca en çok Anadolu ve Mezopotamya kültürleri arasında rastlamaktayız. Uygarlığın üst tabakaları için geçerli olan iktidar ve devlet olguları, bu iki coğrafya içinde hep iç içe olup bir bütünlük teşkil etmiştir. Bütünlük her alanda geçerlidir. Özellikle ekonomik, siyasal ve kültürel alanlarda kendini hep belli eder. Sümer, Akad, Babil, Asur, Hitit, Mitanni, Urartu, Med, Pers, Helen, Roma, Bizans, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti’ne kadar ana nehir halinde bütünsellik arz eden bir toplumsal kültür yaşanır. İster egemenler ister boyun eğdirilmişler açısından olsun, bütünlük esastır. Bütünlükle birlikte kavranması gereken diğer husus yerel farklılıktır. Bütünlüğün olabilmesi için farklılık gerekir. Farklılığa dayanmayana bütünlük denmez; zoraki veya günümüz deyişiyle faşist tek tip yaşam denir.

Tarih boyunca Kürt-Türk ilişkilerine bu tarihsel bütünlük içinde bakmak gerekir. Bu nedenle ilgili bölümlerde 1071 Malazgirt Savaşı’ndan 1919-22 Anadolu ve Mezopotamya’daki Ulusal kurtuluş savaşlarına kadarki süreç tanımlanmaya çalışıldı. Dikkat çekmekle yetiniyorum. Bu hususa şunun için ısrarla değiniyorum: Deniliyor ki, tarihte belirgin bir Kürt egemenliği ve devlet sistemi oluşmamıştır. Bu zihniyete karşı bütünsellik ve farklılık kavramını tanımlamaya çalıştım. Sümerlerden günümüze kadar Anadolu’da ve Mezopotamya’da oluşan tüm uygarlıklarda, bu uygarlıklara yol açan iktidar ve devletlerde hükümranlık ortaktır. Bütünlük arz eder. Egemenliği ve devleti ulus devlet gibi düşünürsek büyük hatalara düşeriz. Ulus devlet kapitalizmin son yüzyılını aşmayan iktidar formudur. Binlerce yıllık iktidar formunda ulus devlet geçersizdir. Yaygın egemenlik formu kent devleti ve evrensel imparatorluktur. Bunlarda da kültürler ortaklaşa temsil edilirler.

Anadolu’daki ilk devlet olan Hitit devleti Mezopotamyasız düşünülemez. Kaldı ki, tarih Hitit prens, prenses ve krallıklarının Hurri kökenli yani Proto Kürt olduğunu kanıtlamış bulunmaktadır. Yine komşusu ve akrabası olan Mitanniler, bu sefer Kuzey Mezopotamya merkezli ilk devlet olarak Hititlerle iç içedir. Birinin sınırının nerede başladığı, diğerininkinin nerede bittiği belli değildir. Asur ve Urartularda da aynı gerçeklik söz konusudur. Med-Persler zaten iyice gelişip yaygınlaşmışlardır. Helen, Roma, Bizans ve Osmanlı’da da aynı gerçeğin yaşandığını iyi bilmekteyiz. Sadece iktidar ve devlet kültüründe değil, tüm toplumsal kültür alanlarında benzer ortaklıklar yaşanır. İslamiyet, hıristiyanlık ve musevilik aynı kökenli dinlerdir. Kültürel ortaklığın en belirgin örneğini teşkil ederler. Batı kapitalist modernitesi Ortadoğu kültürlerinde ulus devlet formunu bilinçli olarak egemen kıldı. Eskiden hep tek evrensel imparatorluk formuyla temsil edilen iktidar ve devlet olgusu yerine, birbirlerine karşıtlaştırılarak onlarca parçaya bölünüp inşa edilen zayıf ulus devletler temelinde Ortadoğu’nun kültürel parçalanması ve yeni sömürgeleştirilmesi sağlanmıştır. Böylelikle bölge kapitalist sistemin hegemonyası altına alınmıştır. Bir alt hegemonik güç olarak inşa edilen Türkiye Cumhuriyeti bile, dayandığı temel olan Misak-ı Milli’nin en önemli parçalarından biri olan Musul-Kerkük yani Güney Kürdistan kopartılarak, topal ördek misali daha doğuşunda topal bir şekilde yaşamaya mahkum edilmiştir. Geleneksel Anadolu ve Mezopotamya bütünlüğü bilinçli olarak, hem de birbirlerini inkar ve karşıtlık temelinde parçalanmıştır. Bütünlük faşist tek tip yaşama kurban edilirken, bütün farklı kültürler de inkar ve imhaya yatırılarak yokluğa terk edilmişlerdir.

Kürt üst tabakası yani iktidar ve devlet meselesiyle ilgilenen kesimler, Sultan Alparslan’dan M. Kemal’e kadar ortak iktidar ve devlet kültürüyle hareket etmişler, bu tutumu halka da benimsetmişlerdir. Kendi kültürel farklılıkları için bir güvence ve statü geliştirmiş olamamaları sınıfsal yapılarıyla bağlantılı olsa da, halkın kendisi de hem stratejik hem de tarihsel toplumsal açıdan ortak bir devlet kültürünü çıkarlarına daha uygun bulmuştur. Uygun bulmuştur diye de suçlanamaz. Suçlanması gerekenler halkların bu tarihsel beraberliğini hukuki statüye bağlamak ve demokratik yönetime kavuşturmak yerine, inkara ve imhaya yeltenenlerdir.

Sonradan yanlışlığını kabul edip özeleştirisel temelde aşsa da, PKK’nin doğuşunda bu imha ve inkar kültürüne karşı reel sosyalist bir ulus devletçi zihniyetle çıkış yapması anlaşılır bir husustur. Sosyalist bakışla da olsa, ayırıcı ve bölücü ulus devletçiliğe karşı ayrı bir ulus devletçilikle karşılık vermek, kapitalizmin oyununa düşmek olur. Dünya halkları bu temelde ‘böl yönet’ politikasının tuzağına düşürülmüşlerdir. Sosyalistler hiçbir koşul altında ulus devletçiliği savunamazlar. Kapitalizme karşı olmanın en başta gelen ilkesi, ister ezen ister ezilen uluslar veya halklar adına olsun, ulus devlet formunu kabul etmemektir. Genelde olduğu gibi, Kürt-Türk ilişkilerinde de tarih boyunca ortak kültürel temellerde yaşanan bütünselliği her koşul altında savunmak, sosyalist olmanın ikinci başta gelen ilkesidir. Kaldı ki, en son cumhuriyetin kuruluşuna giden yolda, Misak-ı Milli ilanında, Amasya Tamimi’nde ve TBMM’de ortak bir strateji etrafında hareket etme dışındaki her tavrın iki halkın da mahvına yol açacağı, başta önder M. Kemal olmak üzere, sürecin tüm önemli simaları tarafından dile getirilmiş ve belgelenmiştir. Ortak bir statü hem de çağdaşlık adına birlikte ve gönüllü olarak kabul edilmiştir. Sonraki komplocu ve darbeci yaklaşımlar, cumhuriyetin asli unsurları olarak Türkler ve Kürtlerin gönüllü ortak statü gerçeğini ortadan kaldıramaz. Cumhuriyet tarihi boyunca aynı komplocu ve inkarcı zihniyet tarafından dayatılan asimilasyonist, kültürel soykırımcı yöntemler de gönüllü olduğu kadar belirleyici tarihi değeri olan ve ilk anayasada (1921) da belirlenen statüyü geçersiz kılamaz.

Bu gerçeklik Kürdistan’ın diğer bölgelerindeki Kürt toplumsal yaşamı için de geçerlidir. Kürtler hiçbir devlet tarafından fethedilmemişlerdir. Kendilerine yönelik hiçbir fetih, işgal ve ilhak statüsü yoktur. Yani siyasal ve hukuki açıdan statüleri, içinde yaşadıkları devletlerle gönüllü ortaklık temelinde oluşmuştur. Hem tarihsel zihniyetleri hem de toplumsal kültürleri açısından bu yönlü bir geleneği –modernitenin ulus devletçiliği tarafından kendilerine pahalıya mal edilse de– yaşamayı esas almışlardır. Bu gelenek halen varlığını sürdürmektedir. İlgili ulus devletlerin bu gerçeği çok doğru kavrayıp dayattıkları inkar ve imha siyasetini terk ederek, tarih ve toplumla barışarak hakikate değer vermeleri gerekir. Aksi halde çoktan anlaşıldığı gibi sadece topal yürümekle kalmayacaklar, her faşist ulus devletin başına geldiği, yaşadığı gibi, kendi felaketlerini de bu imha ve inkar siyaseti ve uygulamalarında yaşayacaklardır.

KCK bu tarihsel ve toplumsal gerçeklerin bilince çıkarılması ve ulus devletçiliğin kapitalizmin bir tuzağı olduğunun anlaşılması sonucunda, PKK tarafından halkın kendi demokratik yönetim sistemi olarak ilan edilmiştir. KCK ulus devletçiliğe karşılık Kürt ulus devletçiliği değildir. İlkesel olarak bunu reddeder. İster bir ulus devlet çatısı altında (eğer demokrasiye bağlılığını kabul ediyorsa) ister kendi başına bağımsız olsun, Kürt halkının kabul edeceği siyasi otorite demokratik özerk yönetimidir. KCK bu modelin Kürtlerin payına düşenidir. Türkçesi, toplumun demokratik olması anlamına gelir. Sistem olarak bütün halkların ulusal şovenizme, sınır kavgalarına, bürokrasiye, milliyetçiliğe ve ulus devletçiliğe düşmeden, ortaklaşa ve gönüllü siyasi otoritelerini inşa etmeleri demektir. Ulus devletlerin çatısı altında yaşamayı ancak demokratik özerk yönetimlerinin tanınması şartıyla kabul ederler. Bu yaşam tarzı devletlerin federal veya konfederal temelde düzenlenmesi anlamına da gelmemektedir. Devletlerle bu temelde anayasal uzlaşmaya gidilmemektedir. Toplumun demokratik özerk yönetiminin tanınması temelinde ‘demokratik anayasal uzlaşma’ya gidilmektedir. İkisi arasında köklü farklar vardır.

KCK Türkiye, İran, Irak ve Suriye ulus devletleri içinde, ayrıca Irak Kürt Federe devleti karşısında da demokratik özerk bir oluşum olarak en ideal ortak, eşit ve özgür yaşam projesidir. Tarihsel toplumsal gerçekliğin de kanıtladığı gibi, tüm bu devletlerle var olan sorunların ancak demokratik özerklik temelinde, barış içinde ve demokratik siyasal yöntemlerle çözülebileceğine inanmaktadır. Bunun bilinci, kararlılığı ve hazırlıkları içindedir. Eğer ulus devletler bu gerçekleri ve demokratik anayasal çözümleri kabul etmezlerse, kendini demokratik özerk bir siyasi otorite olarak yaşatabilecek ve savunabilecek güç ve kararlılıktadır.

4- Barış, demokratik çözüm ve demokratik ulus inşası

PKK Kürt sorununun çözümünde yaşadığı tıkanmayı ulus devlet iktidarını kapsamlı bir çözümlemeye tabi tutarak aşmaya çalıştı. PKK’nin ideolojik ve politik oluşumundaki reel sosyalist ulus devlet etkisi kendisini en çok devrimci halk savaşımının tırmandığı 15 Ağustos 1984 Hamlesi’nde gösterdi. Giderek tıkanmaya yol açan bu etki çözümlenmeden ilerleme zor görünüyordu. Reel sosyalizmin 1990’lardaki hızlı çözülüşü bunalımın temelindeki etkinin daha iyi kavranmasına katkıda bulundu. Reel sosyalizmi çözen, iktidar ve reel sosyalist ulus devlet sorunsalıydı. Daha doğrusu sosyalizm, iktidar ve devlet sorununun çözümlenemeyişinden ileri geliyordu. Tüm dünyada yaşanan sosyalizmin bunalımında bu sorun etkiliydi. Kürt sorununun yoğun yaşadığı devlet ve iktidar çelişkisi dünya genelindeki reel sosyalizmin bunalımıyla bütünleşince, devlet ve iktidar konusunu köklü çözümlemeye tabi tutmak kaçınılmaz oldu.

Savunmamın önemli bir kısmında bu amaçla uygarlık tarihi boyunca iktidar ve devlet olgusunu çözümlemeye çalıştım. En önemli yoğunlaşmayı ise, günümüzün hakim uygarlığı olan kapitalist modernite bağlamında devlet ve iktidar olgusundaki dönüşümde sergiledim. Özellikle iktidarın ulus devlete dönüşümünün kapitalizmin temeli olduğunu ortaya koydum. Bu önemli bir tezdi. Kapitalizmin ve iktidarın ulus devlet modeli biçiminde örgütlenmesi olmadan hegemonik sistem haline gelemeyeceğini çözümlemeye çalıştım. Ulus devlet kapitalist hegemonyayı mümkün kılan en temel araç konumundaydı. Dolayısıyla antikapitalizm olarak, kendini tarihsel toplum şeklinde sunan sosyalizmin, aynı devlet modeline dayanarak, yani reel sosyalist ulus devlet olarak kendisini inşa edemeyeceğini kanıtlamaya çalıştım. Marks ve Engels’ten kaynaklanan sosyalizmin, ancak merkezi ulus devletler temelinde inşa edilebileceğine ilişkin görüşlerinin bilimsel sosyalizmin sistemik hatası olduğunu sergilemeye çalıştım. Sosyalizmin genelde devlete, özelde ulus devlete dayanılarak inşa edilemeyeceğini, bunda ısrarın başta Rus ve Çin reel sosyalizmleri olmak üzere birçok örnekte yaşandığı gibi kapitalizmin en yoz biçimiyle sonuçlanacağı tezini ileri sürdüm. Tarih boyunca yaşanan merkezi uygarlık sistemini, iktidar kavramını ve çağımıza özgü hakim biçim olan kapitalist modernitenin iktidar ve devlet biçimini bu tezin gereği olarak yoğun çözümlemelere tabi tutmak için çaba harcadım. Çıkardığım temel sonuç, sosyalistlerin ulus devlet ilkesinin olamayacağı, ulusal soruna ilişkin temel çözüm ilkesinin demokratik ulus olması gerektiğidir. Bunun somuttaki ifadesi ise KCK deneyimidir.

SÜRECEK

“PKK Kürt sorununun çözümünde yaşadığı tıkanmayı ulus devlet iktidarını kapsamlı bir çözümlemeye tabi tutarak aşmaya çalıştı. PKK’nin ideolojik ve politik oluşumundaki reel sosyalist ulus devlet etkisi kendisini en çok devrimci halk savaşımının tırmandığı 15 Ağustos 1984 Hamlesi’nde gösterdi. Giderek tıkanmaya yol açan bu etki çözümlenmeden ilerleme zor görünüyordu.”

Cins ve cinsiyet olgularının incelenişi

TOPLUMSAL CİNSİYETÇİLİK

Hiçe sayılan, ama vazgeçilmeyen doğal toplumun temel kurucu ögesi olan kadın hangi aşamalardan geçmiş, nasıl bir şekillenme yaşamıştır. Biyolojik farklılıklarından dolayı insan türü iki cinse ayrılmaktadır. Birlikte üremeye rağmen kadının doğurganlık özelliği doğal toplum dönemlerinde bir ayrıcalık gerekçesi olmuş, zamanla bu doğal toplum kültürü kırılmalara uğramıştır. Ve aynı biyolojik özellik olan doğurganlık bu defa kadının eksikliğine, geriliğine, kusurluluğuna, hastalıklılığına gerekçe gösterilmiş, kadının aşağılanması için tarihi ve değişmez delil olarak kullanılmıştır. Kadının biyolojik olarak geçirdiği evreler dahi onun kötü kaderinin yansıması olan günahlar gibi ele alınmıştır. Bu ele alış biçimi topluma öyle derinden içerilmiştir ki bir erkek dili şekillenmiş ve kadınları anlatırken "kadın milleti" deyimini dillere pelesenk etmiştir. Bu söylem sıradan, günlük bir söylem olmaktan ziyade mevcut erkek egemen dünyada kullanım değeri olan ve aşağılama, değersizleştirme, basitleştirme, hafife alma, zayıf görme imalarıyla dile gelen bir söylem olmuştur. Derinlikli bakıldığında kadının salt biyolojik bir cins olarak ele alınmadığı, total olarak iktidarın yürütülme alanı sayıldığı bir ulus ya da sınıf yaklaşımıyla yüzyüze kaldığı görülmektedir. Tüm ırkçılıklar büyük oranda aşılmasına rağmen kadına karşı geliştirilen sömürünün aşılmayan bir ezilen ırk statüsünü anımsattığı yadırganamaz. Kadınlar dünyanın her yerinde dil, din, ırk gibi farklılıklara rağmen aynı soyun üyeleri gibi ele alınmaktadır. Biyolojik kadınlık özellikleri onu ezilen soy, ırk yapan özelliklere dönüştürülmüştür.

"Kadınlık dünyaya gelişle başlayan bir yenilgidir!"

Birinci cinsel kırılma ile gelişen birinci büyük kültürel kırılma tüm toplumu sınıflandırıp tahakküme tabi tutarken, kadına karşı ayrıca bir kölelik misyonu biçilmiş, cins köleliği uygulanmıştır.

Kadının kutsal görülen biyolojik özelliği, doğurganlığı onun sırtında bir günah yükü olarak görülmüştür. Kadında yaşanan regl olma durumu evrenin oluşumunun mikro düzeyde muntazam olarak tekrarlanışıdır. Yaşamın süreğenliğini ifade eden, yaşanmayanın, zamana katılmayanın aşılacağını, yerine yenisinin geleceğini sürekli olarak vurgulayan bir durumdur kadındaki regl olma durumu. Döllenmeyen dişi yumurtaların artık kadının rahminde kabul edilmemesi, yerini yeni zamandaki yeni yaşam adımlarına bırakmak için dışarı atılması durumudur. Kadınlar, beden takviminin her döngüsünde bu yaşam sınavından geçmektedir. Ve bu dönemlere gerginlik, kiminde hareketlilik, kiminde durgunluk ya da duygu yüklülük atfedilmesi kadın bedeninde süren yaşam ölüm mücadelesinin yoğunluğundan, bu yoğunlukta yaşanan kaostan kaynaklanmaktadır. Kadınların bunları aylık olarak düşünüp dile getirebilmeleri günümüz dünyasında mümkün değilse de beden her şeye rağmen konuşmaktadır. Eskiyi, zamanını doldurmuş olanı aşmak ve ondan vazgeçmenin zorlukları, sancıları kadar yeniye yönelişin rahatlığı yeni arayışların güzelliği ve zamanın ruhunu yakalamanın huzuru oluşmaktadır her regl döneminde. Evren gerçeğinin kadın bedeninde periyodik olarak kendini yeniden yaratması her iki cins tarafından anlamının giderek derinleştirilmesi gerekirken erkek aklı tarafından hastalık, kirlilik, haramlıkla adlandırılmış ve kaçınılan, uzak durulan bir geri durum, zayıflık olmuştur. Ve bu gerçeklikten kaçmak kendi insan gerçeğinden kaçmanın temel öğelerinden birini oluşturmuştur. Çünkü erkeğin kadın gerçeğini anlamaması, diğer yönü yani erkek gerçeğini anlamasını da engellemiş, sakat bırakmıştır. Kadın bedenini, kadın fiziğini anlayamamak, anlayamadığı objeden korkmak, erkeğin temel saplantılarından olmuştur. Bugün kadına bu kadar çok yönlü şiddetin uygulanması özünde erkeğin, kadın fiziğine duyduğu tepki, öfke ve kıskançlıktan kaynaklanırken toplumu vareden kadın kültürünün gücünü yok etmeye yönelmektedir. Doğurgan olmayan ve kendi biyolojik özelliklerinin yarattığı karakterle üretken, kapsayıcı, tamamlayıcı, eğitici ve öğretici bir kültür yaratamayan erkeğin öfkesidir şiddet. Kendi fiziğini yenilemeyi süreğenleştiremeyen erkeğin kıskançlığıdır. Hayatın tüm zorlanmalarına rağmen yaşamda ısrarlı olan, direnen kadına yönelen tepkidir şiddet.

Kadın fiziğinin kromozomlardan kaynaklı olarak erkeği kapsadığı ve erkek nüfusunun giderek azaldığı bilinmektedir. Kadında duygusal zekanın güçlü olması, analitik zekayı dengelemesi kadın eksenli olduğundan daha yapıcı ve uyumlu, yaratıcı ve yenileyici olmayı getirecektir. Sınıflaşmaya dayalı toplumsal sistemin gelişmesi duygusal ve analitik zeka arasındaki bağı koparmıştır. Bundan itibaren kadına geri bir duygusallık, erkeğe kuru bir mantık bırakılmış ve cinslerin bu temel üzerinden şekillenmesi sağlanmıştır.

Doğal-organik toplumun temel dinamik gücü, temsilcisi ve esas yürütücüsü olan kadın aşılmadan yeni bir toplumsal sistem geliştirilemeyeceğinden yeni bir sistem kurmanın ilk adımı kadını, kadınlığı anlamak, çözmek ve onu aşmak amacıyla kadın üzerinde otorite kurmak olmuştur. Bu durum planlı, programlı analitik zekanın gelişmesiyle mümkündür. Dolayısıyla tarihi, tesadüflerle açıklamak yeterli ve doğru olmayacaktır. Doğal toplumun kurucusu olan kadını aşmak, kadınlık özelliğini çarpıtarak ve kadını cins kölesi haline getirerek kullanmak yeni sistemi oluşturan temellerdir. Ki bu temelin kurulması verilen mücadeleden ataerkil sistemin kazanarak çıkması kadının, kadınlığın kaybedilmesi şartına bağlıdır.

Kadının köleleştirilmesi zamanla kadın kavramının direkt olarak köle, kullanıma açık, zayıf, güçsüz sıfatı olarak algılanmasına yol açmıştır. Ve bu durum kadında fiziksel ve zihinsel bağımlılık yarattığı gibi, duygu ve düşünüş biçiminde, giyim ve konuşma stilinde, duruş ve hareket tarzında bir kültür, bir bağımlılık yaratmıştır. Dışa göre -ki bu dış erkektir- şekillenmeyi, ona yaranmayı ve ona ait kılınmayı getirmiştir. Kadın olmak toplumsal kavrayışta bugün bir dezavantaj durumuna indirgenmiştir. Toplumun eksik, kusurlu, geri olduğuna inandığı kadınlık mevcut haliyle hiçbir zaman istenen, özlenen olamaz. Bu ancak toplumun kadın algılayışını değiştirebilmekle sağlanabilecektir. Kadınlık dünyaya gelişle başlayan bir yenilgidir. Hayatın her adımında, başlamadan kaybetmiş olmadır. Utanç kaynağıdır. Kadınlığa yapıştırılan bu algılanmaları aşmak, yeni kadın tanımı oluşturmak toplumsal kültürel devrimin temelini oluşturacaktır. Tanımları yenilemek yaratmaktan daha zordur ve zihniyet anlamında devrimsel adımları gerektirir.

Erkek mevcut toplum gerçeğinde insan deyince akla gelendir

Kırılmalar ardından kadın ideolojik olarak hiçleştirilmiş, kimliği yok edilerek yok sayılma derekesine düşürülmüştür. Mallaşma özünde elindeki tüm değerlerin çalınması, gasp edilmesi ve toplumun kurucu öğesi olan kadınlık olgusunun içinin boşaltılarak nesne konumuna getirilmesidir. Kadın eksenli değerlere tepki, kadına tepkiye dönüşüp erkeğin dar ve düz yapılanmasıyla, kıskançlığıyla ve kaba yanlarıyla birleşince ortaya baskın erkek karakteri çıkmıştır. Oluşan bu baskın erkek karakteri, yeni sistemin erkek kimliğini oluşturmuştur ve bu kimlik kendini var etmeyi kadını yok etme şartına bağlamıştır. Kadını ruhsal ve bedensel olarak bir bütün yok etmek mümkün olmayınca ruhsal ve bedensel baskılar artırılmıştır. Kadının sınırlandırılması, sınırların giderek daraltılması sınıflı toplumla birlikte icat edilen tahakkümcü egemen erkek egosunu tatmin etmektedir. Ve bu durum kadındaki köleliği giderek derinleştirdiği gibi kendi özüyle yaşadığı çelişkiler kadında hastalık boyutunda çarpıklıklar yaratmıştır. Sinirsel kriz durumları yaşama yayılmış ve öz giderek görünmez olmuştur. Öz, mevcut dünya ve yaşam diye dayatılan gerçeğin bataklığına gömülerek kişiliksizleştirme, kimliksizleştirme gelişmiştir. Bu durumda gelişen teslim olma bireysel olarak başlasa da kadın yoluyla başlangıçta çocuklara yansımış ve giderek toplumsallaşmıştır. Kimi zaman içten içe gelişen öfke sıkışmaları ve intikam arzusu en iyisinden kendi cinselliğini kullanarak sonuç alma şeklinde yansır ki burada yine yitiren kadındır. Cinselliğin kullanılarak meta konusu olması ve bu pazarda her iki cinsin birden duygularının, güdülerinin çürütülerek, özünden çıkarılması sonuç itibarıyla toplumsal köleliği derinleştirmektedir. Öznenesne ikileminde nesne olarak ele alınan, edilgen bir toplumsal gölge haline getirilen kadının her yönden erkeğe muhtaç kılınması, kadını düşünsel olarak kötürümleştiren, siyasal bir cahil durumuna getiren, ekonomik olarak fakirleştiren hatta erkeğin eline bakan bir dilenci konumuna indirgeyen bir sonuç yaratmıştır. Ve bu cenderedeki kadın süresiz çalışmasına rağmen hiçbir zaman emeğinin hakkını alamayan, ezilen sınıf olmayı da aşan aşağılanmış bir soy durumundadır. Bu durum, her ne kadar günümüz Ortadoğusu'nda küreselleşmeyle birlikte belli bir değişim yaşasa da yaygın olarak yaşanmakta ve kadınlar erkeksiz yaşamaya cesaret edememektedirler. Baba, koca, kardeş, amca ya da herhangi bir erkekten kopmak verili toplumsal sistemde, tüm erkeklerin eline düşmek, erkek egemen sistemle birebir karşılaşmak olacağından bir korku oluşturmaktadır. Bir kadının tek başına yaşaması tehlike sinyali verirken bir erkeğe ait olup onunla yaşaması, başının bağlanması toplumsal teminat olarak algılanmaktadır. Ve toplum da bu durumda vicdani bir rahatlık yaşamaktadır. Evli kadının boşanmasının, bağımlı olduğu erkekten ayrılarak kendi başına yaşamaya karar vermesinin zorluğu, boşanmış kadına yapıştırılan statüden kaynaklanmaktadır. Mülk gözüyle bakılan kadın evlendiğinde bir erkeğin mülkü iken, ayrıldığında, bir erkek tarafından kullanılmış olan, deforme olmuş bir mal gibi görüldüğünden mevcut normlar çerçevesinde toplumdan yalıtılmaktadır. Bu durum her ne kadar belli oranda aşılmışsa da bu durumdaki kadınların yaşadığı zorlanmalar, karşılaştıkları sistemsel tehditler özünde erkek egemen yaşam tarzından kaynaklanmaktadır. Bunu tüm kadınlara göstermek sistemin kendi sürekliliğini sağlayan bir araçtır. Çünkü kadın bu sonucu gördükçe bir erkeğe teslim olarak yaşamayı tercih etmekte, erkeksiz yaşamaya cesaret edememekte ve ona dayatılan yaşamı kader gibi görmektedir.

Kadının günümüzde yaşadığı enkaz olma durumu, müdahale edilmedikçe toplumun beyninde patlamaya yol açacak tehlikeleri barındırmaktadır. Ve en doğru müdahale de bu durumu ortaya çıkaran ve süreklileştiren işleyişi, Önderliğimizin deyimiyle iktidarın şifresini çözmekle mümkündür. Bu işleyişi çözebilmek için toplumsal düşüşün başladığı yerdeki ilişkilere, insan türünün diğer yarısı olan erkek cinsine bakmak, bugüne kadar getirilen ve sistemin çökerttiği erkeklik olgusuna ışık tutmak gerekmektedir.

Erkek egemenliği tanımlamasının, kadınların egemenlik altında olup erkekler arasında eşit ve özgür ilişkilerin var olduğu bir düzen olmadığının bilinmesi konuya giriş anlamında önemlidir.

Erkek, mevcut toplum gerçeğinde insan deyince akla gelendir. Bilim, siyaset, ekonomi, din, sanat deyince beyinde şekillenen insan türüdür. Doktor, mimar, mühendis, hakim ve daha çok fazla uzatabileceğimiz temel iş ve meslek kolları sıralandığında akla gelendir. Erkek demek direkt bir üstünlük sıfatına sahip olmak demektir. Toplumsal düzlemde birinci olma konumuna işaret et-



> **"Mülkleştirmenin kaynağı itaat sistemidir. Bu anlamıyla mülkleştirme, hiyerarşik mantık örgüsüyle iktidarın tek elde toplanması gerçeğini anlatır. Bunun üzerinden kendini merkezileştirme, kendi içinde bütünlüğü sağlamaya çalışma, insanların iradesizleşmesi üzerinden tekleşme ve egemenleşme gelişmiştir. Farklılıkları kabullenme, bunlara kendi içinde yer verme, ötekinin hakkına saygı, bir anlamda sistemin yıkılması demektir."**

mektir. Her yönlü güç, beceri, sahiplik, iktidar, yönetsel irade, denetleyicilik, ayrıcalıklı olma, yetenek ve daha birçok özelliğin atfedildiği toplum öğesidir. Alıp satma, çalma, vurup kırma, tecavüz etme hakkına sahip olan doğal egemenliğin kullanıcısıdır.

Doğal toplumda erkeğin rolü ve görevleri, toplumsallaşma sürecinde erkek karakterinin oluşumunda belirleyici olmuştur. Kadın eksenli sistemde yetenek ve becerilerine göre yaşama katılan, ortak paylaşımda bulunan erkek zamanla bu özünden uzaklaşarak kendi yetenek ve becerilerini anaerkil sistemin yıkılması yönünde kullanmıştır. Erkeğin, kadının fiziğinin gelişkinliği, doğurganlığı ve yaratıcılığı karşısında eksiklik duygusuyla başlayıp kıskançlığa dönüşen, giderek kurnazlaşarak analitik zekayı geliştiren, zamanla yaşlıların yol göstericiliğiyle entrikaları doğuran ve nihayetinde hile ve yalana dayanarak komplolarla sonuçlanan yaklaşımı, kadın üzerinde birinci cinsel kırılmayı yaratmış ve sınıflaşmaya dayalı tahakkümcü sistemi icat etmiştir.

Biyolojik farklılıklarından dolayı kadının yapıp da erkeğin yapamadığı çocuk doğurma ve regl durumu erkekte kendi fiziğine güvensizlik yaratmıştır. Tüm çabasına, toplumsal ve siyasal işlevine rağmen bu özelliğin olmayışı onda bir yoksunluk düşüncesini getirmiş, bu düşünce ile bir yandan kadını kutsallaştıran erkek diğer yandan da kendi eksikliğini kişiliğinin derinliklerinde bir öfkeye, kıskançlığa dönüştürmüştür. Ki aynı tanrısal özelliklerin kırılma ardından kirlilik, zayıflık, çirkinlik olarak yansıtılması, kadının aşağılanmasına, ikinci cins kılınmasına gerekçe olarak kabul edilmesi bunun en bariz göstergesidir. Kadının doğal toplumdaki yönetsel gücü, temsilci rolü ve tanrısallığı kırılarak toplumun doğal gelişim seyrini darbeleyen karşı devrim geliştirilmiştir. Bu anlamda kurnaz ve güçlü adamın ilk olarak kadın üzerinde gücünü kanıtlaması rastlantı değildir.

Erkeğe öyle bir ruh hali verilmiştir ki o her şeyi bilir, her şeyden anlar. Bilmese de bilmiş gibi konuşma hakkına sahiptir. Anlamasa da söz söyleme, hakkında karar alma ayrıcalığı vardır. Yanlış da olsa dinlenmeli, görüşleri esas alınmalı, hatta mümkün olduğu kadar sorgulamadan yerine getirilmelidir. Bu durumun tarihsel bir kökeni vardır. Ana kadın gücünü yalan ve hileyle, güç ve kurnazlıkla aşan erkeklik kendi cinsine stratejik bir rol vermiş ve kurduğu hiyerarşik sistemle bunu süreklileştirerek iplerini toplumun erkek bireyleri arasında en güçlü, en kurnaz, en entrikacı yani en erkek olanın eline vermiştir. Bu tarihsel kırılmayla erkeğin eline verilenleri anlamak, erkeğin karakteristik yapılanmasını çözmek açısından önemlidir. Ki bu çözümleme de yine kadının toplumsal düşürülüşünü çözümleyebilmekle bağlantılıdır.

Cinsellik günümüz erkeğinin kendini en rahat ifade ettiği sahadır

Organik toplumda, toplumu oluşturan üyelerin tamamı yaşamın idame ettirilmesinde doğal bir tarzda rol sahibi olmaktadırlar. Her birey topluluğun doğal ve farklılığı gözetilen eşit bir parçasıdır. Bu katılım, yaşamı kendine ait görmeyi, ortak ruhu ve sürekli katılımı getirdiğinden tüm paylaşımlar ortaklaştığından birbirini hissetme, empati daha da gelişmektedir. Bu organik yaşam tarzını oluşturan temel kadınla yaratıldığından, karşı devrim esasta kadını hedef almıştır. Toplumsallaşmanın temelini oluşturan kadınlık yok edilirken, uygarlaşmanın ve sınıfsallığın temeline erkek yerleştirilmiş ve ataerkilliğin alt yapısı oluşturulmuştur. Ataerkillik kadın üzerinde güç olan, her oluşu nesneleştirirken kendini sahip yapan erkeği uygarlığın temeline yerleştirirken yok edemediği kadını köleleştirerek özünden uzaklaştırmış, geri bir kadınsılık yaratarak onu da erkeğin hizmetine sunmuştur. Artık tanrı erkektir ve bu tanrısallık koca olan erkekle mikrolaştırılarak "kocalık" kurumu topluma hiyerarşiyi empoze etmesi anlamında toplumun başına bela edilmiş, bu belanın tüm dertlerini sineye çekecek bir "karılık" kurumuyla uygar sistem tamamlanmıştır.

Topluma içerilmiş kadınsı kölelik, köleliğin salt kadınla sınırlı kalmayan, bulaşıcı özelliğinin kendini göstermesinin bir sonucudur. Aynı zamanda erkek iktidarının da topluma yayıldığı, çok farklı boyutlarda bunun tüm toplumsal ilişkilere yansıdığı görülmektedir. Bu konuda farklı bir sesin olmadığı, erkek tek sesliliğinin olduğu her yerde egemen ezilen ikilemi hemen pratiğe geçtiğinden insan ilişkilerinde yapay bir ayrım oluşturarak doğal farklılıkların ötesinde bir ayrılıkçılık yaratmıştır. Egemen statüde olan erkek imtiyazlıdır ve varoluşun tüm avantajlarını kullanıp güven içinde hatta abartılı şekilde kendini ifade ederken, ezilen statüdeki kadın kendine güvensiz olduğundan ifadesiz kalmış ve bastırılmışlığı yaşamıştır.

Erkeğin toplumdaki doğuştan başlayan şekillenişi, kendi bedeniyle, kendisinde olup da kadında olmayan erkeklik organlarıyla gurur duyması, varoluşunu kaygı duymadan dışa vurması ve erkek olmanın avantajlarını her zaman kullanması yönündedir. Erkek çocuk bu telkinlerle erkekleşmektedir. Bu içi tam doldurulamayan erkekleşme her erkek çocukta yaşandığında ortaya abartılı, kof, kendi gerçeğini tanımayan, gücünün sınırlarını bilmeyen bir aile üyesi çıkmaktadır. Ailede geliştirilen bu tipleme toplumla sistemle tanıştığı andan itibaren ona yedirilen statü ile dışarıda ona yönelen bakışlardaki kimliği arasındaki gelgitleri yaşamaktadır. Bu gelgitlerde erkeğin cinsellikte kendini iktidar sahibi kılması da belirgin bir rol oynamaktadır. Çünkü cinsellik, verili erkeğin kendini en rahat ifade ettiği sahadır.

Hiyerarşiyi, hiyerarşinin insan şekillenişi üzerindeki etkisini devletle girdiği ilişkilerle birlikte görmeye başlayan erkek üye, devletin en küçük bir memurunun dahi onun karşısındaki egemen statüsüyle karşılaşınca kendi statüsüyle çelişmektedir. Bu çelişkiyi yaşama süreci bir erkek için kader belirleyicidir. Çünkü kişi ya bu çelişkiyi olgunlaştırıp çözüm arayışına girecektir. Ki bu durum erkekliğin sorgulanması demektir. Ezilen olmadan ve köleleştirmeden sorgulanarak ötekini anlama çabası demektir. Ya da her iki durumu çelişki olmaktan çıkarıp bir bütün kabullenecektir. Bu durum teslimiyet demektir. Evdeki efendi statüsünü kaybetmemek için dışarıdaki köle statüsü kabul edilmektedir. Genel olarak yaşanan budur ve ortaya çıkan da ikiyüzlü, bastırılmış, abartılı, kof, yalana eğilimli, hiçbir zaman kendisi olamayan ve keskin bir özgürlük tercihi gösteremeyen erkek tipidir. Yalancı ve zalim erkek bu tercihsizlikten çıkmaktadır. Boş gurur, kaba düz yaklaşım, şiddet eğilimi bu kendi gerçeğini yaşayamamaktan kaynaklı olarak dışa vurmaktadır. Her ne kadar güçlüyse de erkek bedeninin de bir dayanma sınırı vardır. Bu ve bunun gibi cinnet geçiren, çocuklarını, eşini ve nihayetinde kendini öldüren erkekler, öldürülemeyen erkekliğin kefaretini ödeyen kesimi oluşturmaktadır.

Erkek zihniyetiyle oluşturulan paradigmalar mutlakiyet, bireycilik, inkar, egonun yüceltilmesi ve cinsellik üzerinden oluşturulmuştur. Erkek inkarcılığı kadını güç görmeme üzerinden, bireycilik ise daha çok bencillik ve irade kırma yoluyla şekillenmiştir. Mutlakiyet olgusu dogmatizmle beslenmektedir. Kendi gücünü sonsuz görmek ve bu bakış açısıyla da yaşamaya çalışmak egemen sistemin birincil dayanağı olmaktadır.

Erkekte toplumsal iktidar anlayışı bireysel iktidar perspektifi yoluyla aile içinde gerçekleşmektedir. Erkekteki iktidar özentisi aile sınırları içinde kadın üzerinde sergileyeceği tahakkümle başlamaktadır. Topluluk içinde güç olma arayışının temel dayanağı, kadın cinsi üzerindeki tahakkümün düzeyine direkt bağlıdır. Erkek birey, toplumda yer edinmek, söz sahibi olmak ve güçlü bir kişilik olarak yansımak istiyorsa, bencilliğine dayalı iktidarı hedeflemektedir. Bir diğer boyutuyla da kendisinden daha güçlü bir iktidar duruşu veya kurumu karşısında ona sığınmakta ve onunla kendini güçlü kılmaya yönelmektedir. Sistemle aynılaşarak güçlü olma arzusu, kendi çıkarcı iktidarından kaynaklanmaktadır.

Erkek birey, gelişen cinslerarası farklılığa anlam verememiş, kendi farklılığını ise bir hakimiyet gerekçesine dönüştürmüştür. Kendi toplumsal farklılığının bilincine varamaması sonucunda benmerkezci düşünce yapısı ortaya çıkarak gelişmiş ve şekillenen bu olgu erkekte bencilliği geliştirmiştir. Bu nedenle toplumsallaşmanın bir koşulu olarak sorumluluk bilincini geliştirmekte yetersiz kalmış olan erkek, toplum içerisinde daha eşitlikçi ve uyumlu tamamlayıcı bir rol oynamaktan uzak kalmıştır. Böyle bir rol yetmezliği onu toplum içinde kadına karşı zayıflık hissine ve kompleksine götürmüştür. Kadının doğuran, besleyen, koruyan, tamamlayan, ortaklaştıran ve kendiyle sınırlandırmayan özellikleri karşısında bu kompleks durumu daha da derinleşmiştir. Erkeğin yaşamın anlamını bulma arayışında toplumsal bir üye olarak kendi öz bilinci ve var oluşuyla, yetenekleri ve gücü oranında sorumluluğu gereği mücadele etmemesi, onu güçlü bir öz iradeden yoksun bırakmıştır. Egemen sistem gerçekliği karşısında güçlü bir iradenin gelişmeyişi özgürlük ideallerinde ve ısrarında da erkeği sınırlamıştır. Bu anlamda erkekteki kendini var edebilme ve zayıflıklarını güce dönüştürme konusunda yaşanan boşluklar, erkeğin zayıflıklarını ve korkularını giderme arayışına dönüşmüştür.

Mülkleştirmenin kaynağı itaat sistemidir. Bu anlamıyla mülkleştirme, hiyerarşik mantık örgüsüyle iktidarın tek elde toplanması gerçeğini anlatır. Bunun üzerinden kendini merkezileştirme, kendi içinde bütünlüğü sağlamaya çalışma, insanların iradesizleşmesi üzerinden tekleşme ve egemenleşme gelişmiştir. Farklılıkları kabullenme, bunlara kendi içinde yer verme, ötekinin hakkına saygı, bir anlamda sistemin yıkılması demektir. Erkek eliyle mülkleştirilen kadın aynı zamanda erkeğin de sistemiçileşmesini ve metalaşmasını beraberinde getirmiştir. Kadının itaat ettirilerek erkeği düşüren bir nesne konumuna getirilmesi, erkeğin de sisteme karşı itaat ederek kendi egemenlik duygusunu kadın üzerinden mülkleştirme anlayışıyla dengelemesi, bu anlayışın kurumlaşıp derinleşmesini beraberinde getirmiştir.

Cinsellik erkek için iktidarın temelidir

Egemen sistemin iradesizleştirip kendi olmaktan çıkardığı erkek kendisinin de köleleştirildiğinin ve büyük bir karılaşmayı yaşadığının bilincinde olmadığından kadın üzerinde büyük bir tahakküm uygulamaktadır. Kadına karşı yürüteceği baskı, şiddet ve egemenlikte kendini güçlü görmesinin erkeğin en zayıf noktası olması, sistem karşısında yenilmiş ve bu yenilgili ruh halini, çaresizliğini çözecek veya güçlendirecek durumda olmadığından hep yanılgılarıyla birlikte yaşar ki bu da temelde irade olamamaktır. Kadın tahakkümcü sistem tarafından köleleştirilip kadınlık değerlerinden yalıtılırken erkek de erkeksi özelliklerle donatılmaktadır. Erkek bir egemen gibi şekillendirilirken, ona tahakküm kurmanın, başkalarının iradesini kırmanın ve birlikte yaşadığı tüm öğeleri sınıflandırarak kendisine tabi kılmanın yolları öğretilmektedir. Erkek karakteri çocukluk yaşlarında özenti yoluyla çocuğa empoze edilmekte ve erkek çocuk, egemen sistem içinde küçük yaşta yeni yetme bir egemen olarak şekillendirilmektedir.

Erkek karakterindeki zayıf güçsüz yanların, erkeğin kendini güçlü gösterdiği yanlar olması, erkeğin zayıflıklarına dayanması ve zayıflıkların giderilmesini, bir bütün olarak kendinin aşılması olarak algılamasındandır ve erkek buna karşı keskin bir muhafazakarlık içindedir. Bu kendine yanılgılı yaklaşım erkek gururuyla birleştiğinde de kendini kabul ettirmenin sistemsel arayışları ortaya çıkmaktadır.

Cinselliğin erkek için iktidarın temeli olarak görülmesinin temel sebebi, cinselliğin sistemin erkeğe bahşettiği sayılı zevklerden olmasındandır. Erkeğin kadın üzerindeki cinsel hakimiyeti kadın ruh ve bedeni üzerinde bir şiddet aracına dönüşürken erkek için bir zevk aracıdır. Devlet hegemonyası altında ezilen erkeğin sistem karşıtı olmaması, sistem için tehdit oluşturmaması ona bazı payelerin verilmesiyle mümkündür. Kadın üzerindeki hakimiyet bu payenin temel ve ağırlıklı kısmını oluştururken, cinsellik de bunu günlük olarak yaşamak istediği herhangi bir zamanda tatmine dönüştüren olgu olmaktadır.

Kadınlık üzerinden geliştirilen cinsel, duygusal ve düşünsel hakimiyet kadın üzerindeki bedensel ve ruhsal erkek işgali, hiyerarşik devletçi sistem iktidarının temelidir ve onu süreklileştiren bir olgudur. Doğallığını yitiren, kendi gerçeğinden uzaklaştırılan erkek her şeyin merkezine konarak sistem tarafından yanıltılmaktadır. Köleleştirilen erkeklik bu yanıltmayla birlikte kendini ve ona giydirilen statüyü çözmekten uzaklaştırılmaktadır. Özünde kısırlaştırılan erkek kişiliği kadına karşı kışkırtılarak bu kısırlaşma iktidar yanılsamasına dönüştürülmektedir. Kadın üzerindeki iktidar, erkeği hiyerarşik devletçi sistem karşısında köleleştiren, bağımlılaştıran bir gerçeklik iken erkeğin vazgeçemediği, bir özgürlük yanılsaması olarak belirginleşmektedir. Özüne ait olmasa da erkekler, bu statünün gereklerine göre davrandıkça varolabilir, yaşayabilir ve varlıklarını sürdürebilirler. Aksi halde erkek o kandıran özgürlüğü dahi kullanamayacak kadar çaresiz bırakılmıştır ve bu durum erkeği kendine yabancılaştırmıştır. Günümüzde toplumsal düzlemde erkekte yaşanan bunalımlar ve patlamalar bu yabancılaşmanın bünyeyi delip geçmesinin örnekleridir.

Erkek kadına güvensiz yaklaşarak hem tarihsel özne nesne ayrımında kendisini özneleştirip kadını nesneleştirerek siyasal ve sosyal düzlemin dışına atmakta hem de kadında içsel özgüven sorunu yaratmaktadır. Kadında bu durum yaratıldığı oranda ona erkek dünyasında yer verilebilmekte, kadın özü inkar edilmekte aksi halde imha dayatılmaktadır. Erkeğin kadına karşı yaşadığı korku, tedirginlik, kuşku, asla başıboş bırakmama yaklaşımı sorgulandığında karşımıza binyılların baskı ve zulmüyle gizlenen, yok edilemeyen gücü ve bu baskı ortadan kalktığında kadının geçmiş çağların intikamını alacağı korkusu çıkmaktadır. Bu durum erkeğin mevcut hakimiyetini korumasını, bunu süreklileştiren her yol ve yöntemi kullanmasını getirmektedir.

Erkek hakimiyetinin kadın üzerinde oluşturulup yaygınlaştırıldığı toplum mekanizması ailedir. Kadına eksik zayıf olduğu, bedeninden utanması gerektiği, her şeyinin erkeğe göre şekillenmesinin ona bırakılan tek yaşam seçeneği olduğu, aile çatısı altında öğretilmektedir. Duruş, hareket, giyim tarzı ve davranış biçimlendirmesi yoluyla kız çocukları erkeğe göre adım atmaya, kendine ve kendi dışındaki her şeye erkeğin ölçüleri doğrultusunda yaklaşmaya telkin edilmektedir. Bu toplumsal telkinler öyle güçlüdür ki cinslerin oturuş tarzını dahi belirlemektedir. Genç kızlıkta annenin model alınmasıyla birlikte cinselliğin kadına bırakılan tek yol olduğu erkekten istediklerini bu yolla koparabileceği doğal yaşam seyrine yedirilmiş olarak verilmekte ve kadınlığa geçiş cinselliğini kullanabilmeye indirgenmektedir. Evliliğe odaklanma bunun son noktasıdır. Bir bütün kadın cinsinin fahişeleştirilmesi anlamına gelen yeni evlilikler kurma yoluyla mevcut olana karışma, kadın kimliğinin düşürülmesi kadar erkeğin de bu girdaba kaçınılmaz olarak atılmasıdır. Toplumun bir yandan ekonomik sıkıntılara sürüklenmesi, bir yandan erkekliğin kışkırtılarak tüm eğitim, medya, siyaset ve güncel araçlarla kadınlığa yönlendirilmesi fuhuşu ortaya çıkardığı

> **"Cinselliğin erkek için iktidarın temeli olarak görülmesinin temel sebebi, cinselliğin sistemin erkeğe bahşettiği sayılı zevklerden olmasındandır. Erkeğin kadın üzerindeki cinsel hakimiyeti kadın ruh ve bedeni üzerinde bir şiddet aracına dönüşürken erkek için bir zevk aracıdır. Devlet hegemonyası altında ezilen erkeğin sistem karşıtı olmaması, sistem için tehdit oluşturmaması ona bazı payelerin verilmesiyle mümkündür."**

gibi bunu bir sektör haline getirmiştir. Kadın bedeninin satıldığı bu tür ilişkilerde nesne sayılan kadın kadar özne sayılan erkeğin de kirlendiği, fiziksel olduğu kadar toplumsal hastalıkların da bu yolla arttığı görülmüştür. Bu ve benzer ilişkilerin giderek aile içlerine girerek bir parçalamayı yaratması mikro iktidarın merkezinde sarsılmalar yaratmaktadır. Bu durumda yapılan ise bu sarsıntıları önlemek, iyileştirmelerle sorunları gidermek ya da çöpçatan devlet ve hukuk sisteminin müdahalelerine açık hatta muhtaç bir aile yaratarak sonuç alabilmektir.

Erkeğin kendini, ona giydirilen erkekliği, toplumun tek sesliliğini ve bunun yarattığı karakterin yaşama yansımalarını çözümlemesi, yaşanan toplumsal huzursuzluğun, şiddetli geçimsizliğin ve kötürüm kişilik yapılanmalarının aşılamamasının kaynağına inebilmesi, kendini anlaması, son tahlilde gelip kadını anlamasına dayanmaktadır. Kadının köleleşme düzeyiyle birlikte köleliğin yaygınlaşan ve içselleşen boyutuna yönelebilmek kadında oluşturulan düşürülmüşlüğü kavrayabilmek bunu anlamanın temelidir. Bu konu anlaşılmadan erkek ne özgür bir soluk alabilir ne de varoluşuna bir anlam katabilecektir.

Kadının cins köleliğinin derinliği iktidar olgusuyla bağlantılıdır

Claudia Von Werlhof'un aşağıdaki sözleri ataerkil sistemin cinsleri nasıl şekillendirdiğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

"Tarihteki hiçbir toplumsal düzen cinsler arasındaki doğal farklılığı günümüzde olduğu kadar vahşi ve sistematik bir şekilde kullanmadı, artırmadı ve çarpıtmadı. Bu düzen önce doğal olan cinsiyeti yapay bir toplumsal cinsiyete dönüştürüp erkeği 'erkek', kadını 'kadın' yaptı. Gerçekte ise erkeği insan ırkına, kadını da yalnızca bir cinsiyete dönüştürdü. Ve sonuçta, bu düzen kadınları ve erkekleri ekonomik olarak sömürülebilir kılmak için, kendi yarattığı farklılıkları tekrar 'doğal' ilan etmekte."

İnsan türünün doğal cinsiyet ayrımlarının tahakkümcü sistem tarafından toplumsal cinsiyete dönüştürülmesi, cinslerin yeni karakterle topluma katılımlarını getirmiştir. Bu katılım toplumdaki bireyleri; davranış modellerini, rolleri, sorumlulukları, nitelikleri, hak ve ödevleri farklı olan erkek ve kadınlara dönüştürmektedir. Bebeklikten oyuncakların ayrıştırılmasıyla başlayan yönlendirme, kadını kendini erkeğe sermaye yapmaya, erkeği kadına hükmetmeye sevk eden hitaplar ve sözel tanımlarla tamamlanmaktadır. Ve bundan itibaren kadın ve erkekler arasındaki ilişki toplumsal cinsiyet tarafından belirlenmektedir.

Tahakkümcü sistemin erkeğe yüklediği misyon kadın karşısında erkeklik tanımlamasını giderek güçlendirmek olurken kadın karılaştırılmaktadır. Salt kadın karşısında erkekliğinin farkına varan erkek, egemen sistem karşısında ise kadının onun karşısında girdiği karı misyonuna girmektedir. Yani karı-koca ikilemi aile içi ilişkilerden taşmaktadır. Kadın karşısında koca olan erkek kişi, iktidar sahipleri karşısında karı olmaktadır. Bu yolla iktidar odakları eline mikro iktidarı verdiği erkeğin sisteme katlanılabilirlik oranını yükseltmektedir. Erkeğin tahrik edilmiş saldırı pozisyonuyla, kadının bastırılmış savunma pozisyonu birbirini tamamlamaktadır. Kadınlık olgusuna potansiyel tecavüz edilebilir gözüyle bakılması ve egemen erkekliğin potansiyel tecavüzcü olması, sistemin ortaya çıkarıp kışkırttığı bir



statüdür. Tecavüz olgusunu cinsel boyut yanında ataerkil kültürün kadın üzerinde uyguladığı diğer tüm yönlerden de ayrı ele almak gerekmektedir. Bugün kadınların, cinsel tecavüz yanında her gün, her an, hatta her saniye kapitalist sistemin beyinsel, ruhsal tecavüzüne uğradığını görmek gerekmektedir. Sistem, kendi kurumlaşmalarıyla bu uygulamayı gerçekleştirirken koca statüsündeki erkeğe cinsel tecavüzcü rolü verilerek koca-erkek tatmin edilmekte ve mevcut statüler güvenceye alınmaktadır. Bu statünün temeli ise ezilen halk kesimlerinin, inanç ve düşünce gruplarının iradesine yönelerek mutlak bir güçsüzlük yaratmaktır. Yoksul ve ezilen sınıf erkeklerini köleleştirmenin, mülksüzleştiren güç ilişkilerini kalıcı kılmanın bir yöntemi olan tecavüzün temel bir yanı da erkeğe yönelmesidir. Önderliğimizin belirttiği karılaştırılmış halk gerçeği, halkların kadın gibi olduğu örneği bu gerçeklikle bağlantılıdır. Bugün küresel taarruzun üçüncü dünya ülkelerine uyguladıklarının, bir erkeğin kadına uyguladıklarına benzerlik derecesi bu gerçeği anlatmaktadır. Az gelişmiş denilen ülkelerin ekonomik boyuttaki hammadde ve insansal emek güçleri ellerinden alınarak, sosyal, siyasal, bilimsel ve ekonomik iradeden yoksun bırakılmaları, üzerinde sistemin bilim, hukuk, sanat, siyaset, aile, özel mülkiyet ve tüm diğer kurumlarını inşa edebilmek içindir. Bu tamamlandığında köleleştirilmiş kadına verilen statü üçüncü dünya ülkeleri somutunda halklara da giydirilmiş olmaktadır. Kadının köleliğe alıştırılarak sistemin muhafazasına alınması ile sağlamlaştırılan ve ayrıcalıklı kutsal yönetim haline getirilen hiyerarşilerin kurulması ardından tüm toplum kesimlerinin köleleştirilmesi için yol açılmıştır.

Kadının cins köleliğinin ve erkeğin karılaştırılmışlığının derinliği iktidar olgusuyla bağlantılıdır. İktidarın erkeğin elinde olması, bir bütün kadın cinsinin köleleşmesi anlamına geldiği gibi iktidara sahip olanların dışında kalan erkek kesimlerinin de bu iktidara, bu hakim erkekliğe göre şekillenmesi anlamına gelmektedir. İktidarı elinde bulunduranlar devlet sınırlarını, mikro iktidarı ellerinde bulunduranlar da altında ailenin bulunduğu çatıyı kendi sınırları olarak görmektedirler. Erkeğin yönetiminde var edilen aile kadar derinlik ve süreklilik kazanmış olan daha başka bir kölelik türü yoktur. Sınırların bu kadar belirginleştirilmesi devletin tüm kurumlaşmalarını tamamlamasındandır. Bu tamamlanışı çözümleyebilmek erkekliğin sorgulanarak toplumsal kuruluşunun anlaşılmasından geçmektedir.

Hiyerarşik devletçi yapı oluşturulurken doğal toplumda yer alan, gerekli ve yararlı ana kadın ve tecrübeli erkek karşısındaki gönüllü saygınlık istismara uğramaktadır. Saygınlığın istismara uğraması, gönüllü karşılıklı bağımlılığı bozarak kadın üzerinde otoriteye dönüştürmektedir. Otorite de uzun yıllar boyunca zorunlu olduğu kabul edilen zor aygıtını ortaya çıkarmaktadır. Bu çerçevede devlet de Önderliğin kartopu-nartopu benzetmesindeki rolünü oynamaya başlamıştır. Nar topu ateş topudur. Geçtiği yeri yakarak ilerlemektedir. Kartopu da büyüyerek ve hızlanarak, yıkarak ve ardındakileri yok ederek ilerlemektedir. Devletin denizden çıkan canavara –Leviathan– benzetilmesi sömürüye doymayan yapısından, her zerresinin kanla beslenmesinden kaynaklanmaktadır. Kurban kültürü bu canavar için bir varlık şartı olurken ahlaki toplumun tüm mevcudiyeti kurban etme mantığının bir kullanım malzemesi olmaktadır.

Devletin doğuşundaki insanları düşürme, gereksizleştirme, değersizleştirme ve tereddütsüz ezip geçme bir karakter özelliği olarak iktidarın doğasına yerleşmiştir. Ve devlet mantığı erkek hanedanlığında elden ele geçerek günümüze ulaşmıştır. Erkek iktidar, mevcut toplumsal düşürülmüşlüğü ilişkiler yoluyla özelleştirerek meşrulaştırır. Özel ilişkilere bir mahremiyet atfedilmesi özünde köleleşmeyi iktidarın ardında gizlemektir. Mahremiyet erkeğe doğal bir koruma örtüsü sağlarken kadını kanıtsız ispatsız sistemli bir işkenceye maruz bırakan mekanizma haline gelir. Aile çatısında maneviyat oluşturulmuşsa ve ilişkilere bu ruhsal yön yerleşmişse iktidar kendini daha güzel saklayabilecektir. Çünkü güçlü maneviyat, tüm mahremiyetleri haklı ve dokunulmaz kılan bir rol oynamaktadır. Ve cinselliğin aşkla bütünleştirilmesi ilişkileri tümden sorgulanmaz kılmaktadır. Sorgulanmazsızlık ise iktidarın birey üzerinde gerçekleşmesinin en eski adımlarındandır. Nasıl ki ikinci cinsel kırılmayı yaratan dinlerle, tanrının her şeyin üstünde ve her şeyin yaratanı olduğu, kulların yerine tanrının düşüneceği belleklere kazınmışsa, tanrısallığın krallar yoluyla erkeğe geçmesiyle birlikte erkek egemen karşısında kadınların ve karılaşan kulların sorgulamasızlığı amaçlanmaktadır.

Cinsiyetçilik kadının bağımlılaştırıldığı bir ideolojidir

Erkek egemenliği ile sağlamlaştırılan hiyerarşik devletçi iktidarın kendi kurumlaşmasını sağladığı alanlar dincilik, milliyetçilik, bilimcilik ve cinsiyetçilik ideolojileriyle gerçekleştirilmektedir. Hegemonik sistemler bunalımlarını zor aygıtları olan hapisane, işkencehane ya da ıslahane niteliğindeki kurumlarıyla, jenositler, silahlar ve savaşlar yoluyla aştıkları gibi, hegemonyanın ideolojik çıkışlarıyla da bu krizlerini aşmaya yönelmektedirler.

Bu ideolojik inşalar milliyetçilik, dincilik, bilimcilik ve cinsiyetçiliktir. Sistemin temel kurumlarından olan ve talim terbiye (!) kurullarına bağlı çalışan eğitim merkezleri bu ideolojileri toplum üyelerine çocukluktan itibaren vermeye başladıkları gibi medya iletişim organları da günlük hatta anlık olarak bir sistem empozesi görevini görürler. Son olarak en uygar (!) sistem olan kapitalist modernitenin gazabına sanat da uğramıştır. Sistem, sanatı endüstriyalizm tezgahlarında bir seri üretime tabi tutarak kar yasası kanunlarına bağlamıştır. Fabrikalarda heykellerin üretilmesi, simülasyon yöntemiyle her gün binlerce kültürün tanımını dahi bilmekten uzak insanın sistem adına kültür endüstrisine girişmeleri bu en uygar çağda sanatı bir sanayi kolu haline getirilmesine yakınlaştırmaktadır.

Kadın üzerinden gerçekleştirilen iktidara dayalı mülkiyet ilişkisi bu ideolojiler aracılığıyla toplumun her kesimine indirgenmektedir. Yaygın egemenlik bu ideolojiler yoluyla oluşturulmaktadır. Dincilik, teolojik düşüncenin geliştirilmesi ardından ortaya çıkan, erkek egemenliğine doğru evrilen tarihsel gidişatı tek tanrılılıkla sabitleştiren ve bundan itibaren inancı bir egemen ideolojiyi kabul ettirme aracı olarak kullanan bir gerçeklik olmuştur. Dinler incelenirken birbirleriyle ya da daha geri yaşam tarzlarıyla karşılaştırıldığında kısmi olumluluklar görülse de bir bütün olarak insan olma gerçekliğine, kadın dünyasına vurulan en büyük darbe olduğu bilinmelidir.

Milliyetçilik, köken bakımından kendini ulusların oluşumundan ayrıştırarak bir ideoloji biçiminde gerçekleşmeye yöneldiğinden tek sesliliği de benimsemiş ve güç olduğu oranda benimsetmiştir. Milliyetçilikteki tek seslilik, erkek egemen dünyanın erkek tek sesliliğiyle bütünleştiğinden bu ideoloji dünya egemenleri tarafından desteklenerek bugüne kadar gelmiş, farklılıkları yani 'öteki'nin, katledilmesiyle kendini yaşatmıştır.

Bilimcilik, bugünün egemen bir ideolojisi haline gelmiştir. Her şeyi denetiminde tutan hiyerarşik devletçi sistem, bilimi dar bir çevrede korkunç geliştirerek bilginin sınırlarını zorlamakta, ama bir yandan da bu bilgiyi iktidar sahipleriyle sınırlandırmaktadır. İktidar sahiplerinin elinde, güçlü, anlaşılması ve çözülmesi zor bir araç olan bilimin erkek egemenliği ekseninde yüceltilerek toplum ve dünya üzerinde bir hakimiyet kurması, kadın üzerinde geliştirilen ideolojilerin en üstte kalanı ve aşılması zor olanıdır. Çünkü bilgiyi elinde bulunduranlar iktidarı elinde bulunduranlardır ve bilimin objektifliği, tarafsızlığı yanılsaması ezilenlerin ezilme konumunu derinleştiren bir rol üstlenmiştir.

Cinsiyetçilik, kadının bağımlılaştırıldığı bir ideolojidir. İktidar sahiplerinin erkek karakterini yüceltip kadını aşağılayarak aynı zamanda bu aşağıladıkları kadına sahip olma yoluyla, mülk edinme güdülerini tatmin ederek uyguladıkları bir ideolojidir. Cinsiyetçilik yoluyla kadın iktidarın nesnesi kılınmakta ve iktidarın temeli olan mülkiyetin ana konusu olmaktadır. Günümüzde cinselliğin iktidara odaklanması da insan doğallığının bu yolla ne kadar kullanıldığını, istismar edildiğini gösterir. İktidara yönelen erkek, daha da erkekleşmeye yöneleceğinden kadın karşısında kendi hakim konumunu korur ve oluşan iktidar da kadının, kadınlığın yok edilmesi üzerinden gerçekleştirilir.

Cinsiyetçiliğin bir ideoloji olarak kurumlaşması ardından yaygın olarak toplum üyelerine benimsetilmesi zamanla bir kültür halini alarak doğuştan itibaren toplum üyelerinin bu yönlü terbiye (!) edilmesiyle toplumsal cinsiyetçilik oluşturulmuştur. Kadınlar üzerinde kurulan otoriteler bir yandan kadın soyunu denetim altına alırken bir yandan da kadın üzerinde sahiplik yapan kocaların, babaların, kardeşlerin oluşturduğu, amiyane tabirle erkek milletini tahakküm altına almaktadır. Erkekler bu yolla denetlenmekte ve yönlendirilerek kullanılacak hale getirilmektedir. Oluşturulan bu sistem kutsallaştırılmaktadır.

Önderliğimiz bunu şöyle açıklamaktadır.

"Erkeğin toplumsal kuruluşu anlaşılmadan da devlet kurumu çözümlenemez. Devletle bağlantı 'savaş' ve 'iktidar' kültürü doğru tanımlanamaz. Konu üzerinde yoğunca durmamızın nedeni daha sonraki tüm sınıflaşmaların sonucu olarak gelişen korkunç tanrı kişilikler ve her türlü sınır, sömürü ve can almalarına gerçek bir açıklık kazandırmaktır. İnsanlığın lanetine –siyasal iktidar, devlet– kutsal paradigmasıyla bakılırsa, insanlık zihniyetinin en kirli karşıdevrimi gerçekleşmiş olacaktır. Gelişen de bu olmuştur. Buna ilerlemenin zorunlu etkeni denilmesi –marksizm de dahil– karşıdevrimlerin en tehlikelisidir. Tarihin bu açıdan kesinlikle eleştiri süzgecinden geçirilip doğrultulması sağlanmadıkça, yapılacak her devrim kısa sürede karşı devrime dönüşmekten kurtulamayacaktır."

Bu cinsiyetçi oluşumun tüm karşı devrim, toplum ve insan karşıtı özelliklerine rağmen topluma kabul ettirilerek sistemini sürdürmesi, toplumun köklü inançlara bağlanmasıyla ilgilidir. Toplum hile ve yalanlarla yeninin kutsalına inandırılmaktadır. Zaman içinde bu aşılmaz mutlak gerçeklik olarak ele alınır ve iktidarın temelini oluşturmaktadır. Bundan sonrası, iktidarı süreklileştirmek için savaş kültürü yaratmak ve toplumu buna alıştırmaktır. Tüm toplumun buna alıştırılması kadının köleliğine, mülkleştirilmiş kadınsılığına, erkeğin kof iktidarına, karılaştırılmış gücüne, kadın köleliğinin taşeronluğuna alıştırılmasıdır. Ve mikro iktidarın sırtından makro iktidarın binası inşa edilirken, erkek karakteri bu yükün, bu iktidar harcının altında tümden kendisi olmaktan çıkarılmaktadır. Özgürleşme iddiasında olan erkeklerin, iktidarın erkeği ele alış mantığını çözerek mevcut konumlarına müdahalede bulunmaları, bu iktidarın erkeğe sunduğu yalancı zevklerden vazgeçebilmeleri ve sahte iktidar yanılsamalarını ayakta tutan temelleri kırmaları gerekmektedir. Bu olmazsa erkeğin özgürleşmesi sadece bir söylem olarak kalacak ve kadınla özgür yaşam iddiası da bir söylem olmaktan öteye gidemeyecektir.

HEP KAVGAYDI YAŞAMIM

SAKİNE CANSIZ (SARA)

Dersim'e dönüş kararı ile moralim yerine gelmişti. Ben daha çok anneme yardımcı olurum düşüncesiyle gönderiliyordum... Oysa ben, artık küçük çocuklara bakmak, onların bezlerini yıkamak istemiyordum. İkizleri zar zor büyütmüştük. Sekiz kardeş olacaktık. Annem ve babam hem çok çocuk olduğuna kızıyorlardı, ama hem de durmadan çocuk yapıyorlardı. Buna çok öfkeleniyordum. Öte yandan yeniden Dersim'e döneceğim için seviniyordum. Okuluma devam edecektim artık. On bir ay boyunca uzak kalmıştım.

Bir yıl içinde büyümüştüm. Fizik olarak değişmiştim. Bir de yaşadıklarım, gördüklerim vardı. Belki bir yıl okula ara verilmişti, fakat boş geçmiş bir yıl olarak ele alınamazdı.

Dersim'e ulaştığımızda heyecanlanmıştım. Hiç o kadar uzun süre ayrı kalmamıştım, ağabeyim ise alışıktı. Otobüsten indiğimizde herkes bize bakıyordu. O an farkında değildim, fakat sarı peruk, çok geniş paçalı pantolonla dikkatleri üzerime çekmiştim. Benim bir Alman olduğum sanılmıştı. Böyle söyleneceğini hiç düşünmemiştim. Birçoğunun ilk anda daha mesafeli ve soğuk davranmaları bundandı... Ben de tanıdıklarımın bana öyle soğuk yaklaşımlarına anlam vermemiş, bozulmuştum... Önden annemlere haber vermeye gidenler Haydar ve yanında bir 'Alman kız' geliyor demişler... Mahalleye doğru yaklaştığımızda komşu çocukları, yakın akraba kadınlar, annem bize doğru gelmeye başlamışlardı... Annem yakınıma gelene tadar tanıyamamıştı. "Anne, benim, tanımadın mı?" diyene kadar şaşkınlığı geçmemişti. Kimse peruk taktığımı, takacağımı düşünmemişti. On bir ayda saçı başı, fiziği bu kadar değişen bir Sakine beklemiyordu kimse. Ben ise çok normal, doğal bir durummuş gibi hareket ediyorum. Kısa süre içinde herkes de kanıksamıştı peruklu halimi. Zira ben de sürekli takmadım ve sonra tümden çıkarttım.

Dersim'i görmeyeli değişiklikler olmuştu. Denizler, Mahirlerden sonra şimdi de İbrahim Kaypakkayaların olayı gündemdeydi. Yaralı bir şekilde cipin arkasından sürüklenmeleri, cesetlerinin ibret olsun diye gösterilmesi, işkenceler konuşuluyordu: Ali Haydar Yıldız vurulmuş, İbrahim Kaypakkaya ise yaralı olarak evine gittiği muhtar öğretmen tarafından ihbar edilmiş ve yakalanmıştı. Diyarbakır Zindanı'nda işkenceyle katledilmişti. Tırnaklarının söküldüğü, parmaklarının kesildiği, büyük bir acı ve öfke ile anlatılırdı... Ama onun adı 'ser verip sır vermeyen yiğit' olmuştu. Onun ve Ali Haydar Yıldız'ın adına türküler yakılmıştı...

Dersim öğretmen okulunda da olaylar yaşanmıştı. Pansiyonda yatılı kalan faşistlerle devrimciler arasında çatışmalar olmuştu. Hatta aşağı mahalleye de saldırıldığı, valiye tokat atıldığı bile söyleniyordu. 1974 yılı olaylı geçmişti Dersim'de.

Bir süre Almanya'dan yeni gelmenin avantajını yaşıyorum evde. Annem fazla dokunmamaya çalışıyor, eskisi gibi rahatça her sinirlendiğinde ya da her hata gördüğünde üzerime gelmiyordu. Genç kızlığa doğru yol alış biraz işe yaramıştı herhalde. Çevredeki genç kızların anneleriyle ilişkileri de başkaydı. Anneleri her konuda iradelerine hükmetmiyordu... Birçok konuda kendileri karar verebiliyordu. Artık birlikte gezmelere gitme zorunluluğu bile yoktu. Genç kızlar kendi arkadaş çevrelerine gidiyor, evlerinde arkadaşlarını misafir ediyorlardı.

Annem de beni giderek büyümüş olarak görüyor; çevreden beğeni almam onu hem sevindiriyor hem de beni daha çok korumaya çalışıyordu. Müdahalelerini biraz yumuşak, ama mutlaka yapıyordu. Giyimimden saç tarama biçimine kadar her şeyde kendi istemini dayatıyordu. Her ne kadar sonucu değişmese de çok çatışıyorduk. Çok söyleniyordu. Çok itici, çileden çıkarıcı bir özellikti bu. Yeri olsun olmasın, gerekli olsun olmasın fark etmezdi ona göre.

O böyle yaptıkça ben de asileşiyor, inatçılaşıyordum. Onun bu tavrı bende tersi bir ruh halini yaşamayı, inatçılığa, onun her söylediğini yapmamaya itiyordu.

Çok ilginç bir ilişki tarzıydı aramızdaki. Hep kavga, hep çatışma sürüp gidiyordu. Çoğu zaman "acaba bu benim öz annem midir?" diye sorduğum oluyordu. Bir annenin çocuklarına o şekilde yaklaşmasının anlaşılır hiçbir yanını bulamazdım... Bir anne olarak sevip düşündüğünü, belki de diğer annelerden daha çok düşündüğünü, sevdiğini sanıyordu. Peki, gerçekten her şeyi kendi istediği biçimde dayatmak sevgi olabilir miydi acaba? Bu şekilde hepimizin tepkisini çekmek ona ne kazandıracaktı ki. Sevgi, anneye bağlılık falan değil aksine asi, isyancı özellikler geliştiriyordu bu ve benzeri tavırlar.

Evde babanın olmaması tüm sorumluluğu ona yüklemişti. Kendisi bu anlamda büyük bir yük altındaydı. Hem anne hem baba rolü oynaması gerekiyordu. Evin maddi sorunları, hepimizin okula gitmesi, çevredeki olaylar ve onların etkileri, annemde bizi daha sıkı denetleme, kollama, 'kötü alışkanlıklardan!' uzak tutma reflekslerini geliştirmişti. Asabi, gergin, hep çatışmalı bir kadındı, sakin değildi. O ruh hali ile bazı kaygılar birleşince, bir anne olmaktan öteye bir baskı kurumu, yasakları dayatan bir erk oluşturuyordu. Kendisi de bu ilişki tarzında bir terslik olduğunu görüyordu aslında, farkındaydı. Tepkilere karşı, 'ben annenizim, ma düşmanınız mıyım? Bana neden böyle davranıyorsunuz?" diyerek üzüntüsünü ve çaresizliğini yansıtırdı. O durumuna acır, üzülürdüm yine de. Aslında biraz anlayışlı olsa, bizim her şeyimize karışmasa kendisi de rahatlayacak, destek bulacak ve ciddi bir sorun olmayacaktı.

Son çocukla birlikte sekiz kardeş olmuştuk. Sekiz çocuğa bakmak, evin sorunlarıyla uğraşmak bunaltıyordu onu... Akraba çevresiyle de ilişkileri sınırlıydı. Babamın mektupları geldiğinde ve izin süreçlerinde daha moralliydi. Babam onu dizginlerdi. Konuşur, tartışır onun yersiz çıkışlarını engellemeye, yatıştırmaya çalışırdı. Babam annemin bana yaklaşımını da eleştirirdi.... "'Senin kızındır, genç kızdır. Yardımcı olman lazım... Bırak bazı şeyleri de kendisi yapsın. Her şeyine müdahale etme. Biz çocuklarımızın illa bizim gibi olmalarını, bizim gibi düşünmelerini isteyemeyiz, bu doğru değil. Kötü bir şey yapmıyorlar şükür, bizim onlarla gurur duymamız lazım vb" birçok şey söyler onu ikna etmeye çalışırdı. Tabii bunlar, bir süre için de olsa ilişkilerde bize yardımcı olurdu. Benim her sabah erkenden kalkıp evin işlerini yaparak okula gitmeme üzülür, içerlenirdi. Hele tüm çabalarıma rağmen annem hala memnun olmamışsa, söyleniyorsa daha da kızardı;

"Allahtan kork! Kalkıp işleri yapıp okula gidiyor, hiç kimsenin, kızı yapmıyor... Sen daha da kusur arıyorsun!" derdi. Fakat annem yine de beğenmezdi, kusur arardı.

Okula devam etme istemime kimse itiraz etmiyor, tam tersine okumamı, daha yüksek okullara gitmemi istiyorlardı. O güne kadar evlilik konusu pek gündeme gelmemiş, üzerinde ciddi olarak durulmamıştı. Ağabeyim evin büyüğü olmasına rağmen ona ilişkin bile fazla konuşulmazdı. Kendisi bu konuda oldukça ilkeliydi. Öyle bir sorunun gündemleşmesine fırsat vermiyordu en azından... Belli düzeylerde arkadaşlıkları olmasına rağmen evlilik ona göre kolay, basit bir olay değildi. Bir yerlere bağlanma biçimiydi. Kim bilir belki de mevcut aile düzeni, çevredeki ilişkiler, evliliği onun gözünde anlamsızlaştırmıştı.

Özellikle Sakine teyzemin evliliği ilginçti. Zaman zaman takılırdık; görücü usulüyle evlenmişti. Bir defasında kendini isteyen erkeği görmek istemiş. Ama evden çıkma imkanı olmadığından evin penceresinden bakmak zorunda kalmış. Su teknesinin üzerine çıkarak bakmaya çalışırken tekne devrilmiş. O düşünce su da onunla birlikte yere dökülmüş.. Böylece teyzem, kendisini istemeye gelen erkeği uzaktan bile göremeden evlenmiş. Artık yedi sekiz çocuğu vardı, eşi şofördü. Onları aynı evde görmek bile başlı başına bir tahammül istiyordu. İki yabancı, gibiydiler. İlişkilerinde müthiş bir ilkellik, uzaklık vardı. Çok anlamsız geliyordu insana. Pek konuşmazlardı birbirleriyle. Ama o kadar çocukları olmuştu... Hatırlıyorum onların bu durumlarına acır, çoğu zaman da alay ederdik. Onlara göre anne ve babamın ilişkisi daha iyiydi. Annemin onayının alınmadığı bir konuda karar alınsa kıyamet kopardı; annem onu sorun yapar, uzun süre tartışırdı. Sakine teyzem öyle değildi. Diğer teyzelerim daha etkindi, ailedeki geleneği adeta sürdürüyorlardı. Ninem herkes için bir ölçüydü. 'Onun kızı olmak' en azından onun bazı özelliklerini yansıtmak gerekiyordu. Yoksa 'Eze'ye benzememiş hiç' deniliyordu.

Çocuk duygularım coşkularım zincire vurulmuştu

Koşullar biraz değişmişti. Geleneksel ölçüler, kalıplar çok ileri olmasa da bir çözülüşü yaşıyordu. Artık genç kız ve erkekler belli bir tanışma sürecini yaşıyor ya da görüşüp konuşabiliyorlardı. Küçük teyzem Güneş bu şekilde evlenmişti. Yine komşumuzun kızı Fethiye görerek, tanışarak, anlaşarak nişanlanmıştı. Hatta çevrede bu aşırı bulunuyordu. Erkek evlerinde misafir kalmış, sonra kızlarını istemiş diye. Birlikte gezebilmeleri, dolaşabilmeleri yer yer dedikodu şeklinde ele alınırdı. Başlık paraları giderek kalkmıştı. Dersim gençliği 'solcuydu, devrimciydi,' yeni adetleri temsil etmesi gerekiyordu. Bundan memnun olanlar çoktu. Hatta büyük şehirlerde okul okuyanların oralarda Türk, Çerkez ya da farklı milletten kızlarla evlenmeleri bile çok doğaldı. Eskiden akraba evlilikleri yaygındı. Ama o da giderek azalmıştı. Zorunluluk olmaktan, bir töre olarak dayatılmaktan çıkmıştı. Beşik kertmelerinin geçerliliği kalmamıştı. Peki, bunlar kader değiştirici oluyor muydu? Geleneksellik ne kadar aşılıyordu, bu önemliydi.

Beni de daha o yaşlardayken çocukları için gelin olarak düşünenler vardı. Amcalarımla ilişkilerimiz sınırlıydı. Daha çok babam izine geldiğinde, çok nadiren görüşürdük. Üç tane amcamın da benim yaşlarımda çocukları vardı. Birbirimizi tanımadığımız için akraba olduğumuz pek anlaşılmazdı. Birbirimize mesafeliydik, bu yansıyordu. Amcalarımın bana, henüz küçük yaşta 'gelinimiz olacak' biçimindeki yaklaşımları en çok annem tarafından tepkiyle karşılanırdı. Amcalarımla fazla anlaşamaz, onları sevmezdi. En önemlisi de onları küçümserdi. Kinciydi annem. Babamın evde olmadığı dönemlerde kendisine yardımcı olmamalarını hiç unutmamıştı. 'Dost da düşman da dar günde belli olur' deyimini her zaman gündeme getirirdi. Dayımlar bu konuda daha dikkatliydiler. Kendi çocuklarının gerçekliğini daha iyi görüyorlardı. Her şeyden önce okumuyorlardı, okulu bırakmışlardı, boştaydılar. Öyle çocukları kim alırdı!.. Beni seviyorlardı ve ben okuduğum için onları bana layık görmüyorlardı.

Babam çevrede düğün olduğunda coşar, "keşke benim de muradım olsa!" derdi. Evliliğimizi uzak görürdü; fazla dayatmaz ya da gündeme getirmezdi. Ağabeyimin tavrı etkili oluyordu, bizler de ondan etkileniyorduk.

Ağabeyim "ben annemin yanında dayanamıyorum, evlensem el kızı gelin nasıl dayansın?" derdi.

Ailenin, annemin durumunu ifade etmeye çalışıyordu. Anne ve babamın çocuklarına ilişkin düşünceleri, istemleri bu çerçeveyi aşmıyordu. Annem bana çeyiz yaptırırdı. Nerede dantel, kanevice örnekleri varsa, en zor olanları, en güzel olanları getirir hem kendisi yapardı hem de bana yaptırırdı. Çeyiz yapma bazı genç kızlarda tutkuydu. Severek, isteyerek, büyük bir hevesle yaparlardı. Evliliğe hazırlanma, kendini ona aday görme bir genç kızlık hayali olurdu. Bense çeyizi hevesle yapmıyordum... Almanya'dan gelirken çeyiz getirmemiştim. Getirdiğim şeyler çok daha farklıydı. Evlilik ve maddi ilişkiler bana göre değildi. İtici geliyordu. Babamın yaşam felsefesi bizde daha etkindi. Yaşamın maddiyat yönü hep çıkarı, haksızlığı, çatışmayı, sevgisizliği çağrıştırırdı. Maddiyat işin içinde oldu mu lanet yağdırırdı babam. Yaşadığımız dünyada ölçüler maddiyata güre ayarlanırdı genellikle.

Büyümenin zorlukları...

Benim Almanya'dan dönmemle birlikte ailede evlenmeye ilişkin konuşmalar çoğalmaya başlamıştı. Evimizin karşısındaki binada oturan Hıdır amcalar bizim evin en sık misafirleriydi. Hıdır amca kendisi çok uzun, iri yarı birisiydi. Emekliye ayrılmıştı, ama henüz dinç bir insandı. Eşi Türk'tü. Onun tam tersine kısa, dolgun bir kadındı. Dışarıdan birbirine bu kadar ters görünen bu ihtiyar ikili çevrede oldukça sevilirdi. Herkese misafirliğe giderlerdi. Yalnızlıklarını o şekilde çoğaltırlardı. O süreçte Ankara'da oturan evli çocuklu kızları da gelmişti. Almanya'dan geldiğimizde hoş geldiniz demeye birçok misafir geliyordu. Fakat onlar herkesten daha uzun süre kaldılar



" Okula yeni başlamıştım. Lise 1. sınıfa gidiyordum... Hıdır amca beni oğluna istiyordu. Bazı yakınları da aracı yaparak babamı iknaya çalışıyorlardı. Bir gün sözü açtıklarında, "ben tanımadığım, hiç konuşmadığım biri için karar vermem, siz de benim yerime karar veremezsiniz" diyerek bir çıkış yaptım. Babam onların yanında bu şekilde konuşmama çok kızmış, benim bu tavrımı şımarıklık olarak değerlendirmişti."

ve en son yine onlar ayrıldılar. Her şeyimi inceliyorlardı. En çok hoşlarına giden yanım, evdeki çalışkanlığım, iş yapmamdı. Genç bir kız ve işlerinde de çalışkansa, o çabuk beğenilirdi! Beğenecek kişi yerine, başkalarının beni beğenmeleri ne garipti... Kuşkusuz insan sevgisi, ilgisi önemlidir. Güzel huyu sevme, güzel fiziği sevme olabilecek şeylerdir. Bunlar genel olarak her yerde böyledir. Ama kurulu düzende önce ailenin kızı beğenmesi ve oğullarına bunu dayatmaları bana çok korkunç geliyordu. Ama işte düzen böyle kurulmuştu.

Kışlada da komşu sayılırdık Hıdır amcagille. Fazla yakın ilişkilerimiz yoktu tabii. Çocuklarından; Doğan'ı ve Metin'i hatırlıyorum. O zaman aile yapısı dikkat çekiyordu. Metin genellikle uzun boyu ve çok çabuk yürüyüşüyle dikkat çekerdi. Mütasıp bir aile çocuğu olarak bilinirdi. Biz henüz küçüktük. Kim bilir belki de orta bahçede top oynarken biz onlara göre yaramaz, sümüklü çocuklardık. Yaramazlıklarımıza karşın bize kızmazlar, hatalarımızı saçlarımızı, kafamızı okşayarak bize kavratmaya çalışırlardı. 'Metin abi, Metin abi' diye bağırdığımız bile olmuştur. İlgi çekmek için çocukça yaklaşımlarımız çok çeşitli biçimlerdeydi çünkü.

Şimdi büyümüştüm. Artık karşılaşırken ya da görürken bakışları kaçırtma, görmezlikten gelme tavrına giriyordum. Aynı dönemde o da tatile gelmişti. Sadece balkonlarında ve yolda birkaç kez uzaktan görmüştüm. Kışlanın Metin abisiydi. Tanıdıktı, bunun dışında varlığı başka etki yaratmamıştı. Ama annesi, babası ve ablasının benimle çok ilgilenmeleri dikkatimden de kaçmıyordu.

Bu arada amcamlar da devredeydi. Amcamların çocukları her biri bir özellikteydi: Celal, lisede okuyordu. Haydar, Yapı Sanat'taydı. İbrahim, M. Ali ve Baki de vb. M. Ali Ankara'da otururdu. O da uzun süredir TKP'liydi. Erzincan'da okurken faşistlerle yaptığı kavgalarıyla tanınırdı. Baki ve İbrahim de çok ateşliydi. En çok İbrahim'i severdik. Bizimle ilgilenirdi, belki evimize çok gelmezdi, ama her gördüğünde sorar, ilgilenirdi. Onunla ilişkilerimiz daha sıcak ve doğaldı.. Baki lisede de okumuştu. Çok sınırlıydı ilişkilerimiz... Saygı gereği yaş olarak çok az büyük de olsa 'abi-abla' diye hitap ederdik. Amcamların çocuklarına da genellikle abi derdik, hepsi de yaşça büyüktü bizden... Baki daha önce bir kez gelmişti evimize. O geliş normal bir ziyaretti sanırım. Ama bu defaki geliş farklıydı. Ağabeyim ve annem durumu biliyordu;

"Kendin konuş, ama henüz çok gençtir, küçüktür, bu konuyu gündeme getirmeseniz daha iyi olur" gibi sözler söylemiş anneme benim için.

Ağabeyim tekrar dışarı gitmişti. Giderken de annemi tembihlemiş anlayışlı olmasını, bizi yalnız bırakmasını istemişti. Ev tek tek boşalınca sorunu anlamıştım. Çevreyle, etrafı toplamakla uğraşıyor zaman kazanmaya çalışıyordum. Ama öte yandan bana garip gelmişti. Kendimden eminim, kendi adıma karar vermem hoşuma da gidiyordu. Artık genç kız olmuştum ve annem bana bir konuda karar verme hakkını tanımıştı. Demek ki, bunun avantajı da vardı... Amcamın oğluyla bir çay sohbeti süresince konuşmuş, onun evlilik teklifini reddetmiştim. Kendisinin ilgisinin orta okul sürecine kadar dayandığını belirtmişti. Olgun bir konuşmaydı. Evliliği düşünmediğimi, okumak istediğimi belirtmiştim... Hemen bir evlilik olmasını kendisinin de istemediğini, kendisinin de okuduğunu, ama bir söz, nişanlılık sürecinin olabileceğini söylemişti. Kesin bir dille bende kendisine karşı farklı bir duygu, ilgi olmadığını söylemiştim. Üzülerek, hatta gözleri dolu dolu ayrılmıştı. Annem bahçede meraklanmıştı. Baki'nin üzgün ve erken kalkışından tavrımın ne olduğunu çıkarmıştı.

Akşam ağabeyim de benim kararıma sevinmiş;

"İyi! Sen kendin karar vermişsin ne diyelim" demişti.

Sorun öylece kapanmıştı. Mahalledeki genç arkadaşlarımdan duyanlar da merak etmiş, benim reddediş nedenimi anlamak istemişlerdi. Üniversiteye girmiş bir genci üstelik amcamın oğlunu reddetmiştim. Anlam verememişlerdi.

Bu tavır kendime güvenimi artırmıştı. Annemi de etkilemişti, artık kolayca kendi istemlerini dayatamaz diye düşünüyordum. O yıl babam de izine gelmişti. Babam gelince amcamlar yeniden devreye girmişlerdi. Babam kararda annemin etkisinin olabileceğini düşünerek beni ikna ya çalıştı. Tabii bu kaba dayatma biçiminde olmuyordu, çok iyi niyetliceydi...

Hıdır amca ve eşi (ona genellikle 'tonton ana' diyorduk) babamın gelişiyle birlikte artık neredeyse hiç ayrılmaz olmuşlardı. Onlar da ağızlarındaki baklayı çıkarmışlardı. Ben okula yeni başlamıştım. Lise 1. sınıfa gidiyordum... Bazı yakınları da aracı yaparak babamı iknaya çalışıyorlardı. Bir gün sözü açtıklarında, "ben tanımadığım, hiç konuşmadığım biri için karar vermem, siz de benim yerime karar veremezsiniz" diyerek bir çıkış yaptım. Babam onların yanında bu şekilde konuşmama çok kızmış, benim bu tavrımı şımarıklık olarak değerlendirmişti. Tuhaftı, babam böyle doğal bir tepkiye bile kızmıştı. Bunu söylemekle suç işlemiştim sanki... Onlar gittikten sonra annem beni iknaya çalışmıştı. Bu yüzden de babamla sert bir şekilde tartışmışlardı. Annemin yabancıyı tercih etmesi babamı kızdırmıştı... Günlerce tartışma sürdü, zaman zaman birbirleriyle küstükleri bile oldu. Bu rahatsızlık yaratıyordu. Belli bir aradan sonra adamlar tekrar gündemleştirdiler. Hıdır amca kafayı takmıştı. Beni çarşıda, yolda her gördüğünde soruyor, ilgileniyor, izliyordu. Resmen sahipleniyordu.

Ağabeyim bir gün annemlerin beni zorlamaları karşısında patlamış, tepki göstermişti...

"Ne yapıyorsunuz, daha yaşı kaç, çok mu çaresizsiniz, fazlalık olarak mı görüyorsunuz, bakamıyor musunuz?... O halde neden zorluyorsunuz?" diye kızmıştı. Dönüp bana da;

"Sen de etkide kalma, ağlayıp sızlayacağına doğru bulduğun bir karar ver... Çocuk oyuncağı değil evlilik!" demişti.

Onun tavrı hoşuma gitmişti... Fakat sonraki günlerde çevrenin de dayatmasıyla bir karara gitmek istiyorlardı. Benim okulda olduğum bir gün söz kesilmişti. Benim tavrım fazla önemli değildi. Bir yönüyle fazla diretmemiştim. En azından amcamın çocuğuna karşı gösterdiğim kesin tavrım gibi değildi. "Metin iyi çocuk, delisin... Üniversite de okuyor. Akraba evliliği hiç iyi değil, onlardansa bu aile tercih edilir" nasihatları etkilemişti beni. Bir kararsızlık geçiriyordum, fakat benim yerime annem karar vermişti, babamı da buna zorlamıştı. Kesin babam kızarak kabul etmişti. O yeğenini tercih ederdi çünkü.

Nişanlılık dönemi...

Okul dönüşünde bana hemen nişan töreni olacağı kararı söylendi. Metin okula gitmeden önce nişanlılık gerçekleştirilecekti. O an kızıp söylenmenin hiçbir anlamı olmamıştı. Dayımın kızı Cemile, boşuna kızdığımı her şeyin hallolduğunu söylemişti.

Evet, gerçekten görüşmediğim, konuşmadığım, özelliklerini bilmediğim biriyle nişanlanıyordum... O da aynı şekilde beni yakından tanımıyordu. Kesin annesi, ablası, babası etkilemişti. Sadece uzaktan gördüğü, sarı peruklu bir kızdım!

Hıdır amca daha da ileri giderek, "hemen düğün yapalım, Metin'le çıkıp Ankara'ya gitsinler" diyordu. Bizimkiler ise acele edilmemesini istiyorlardı. En azından liseyi bitirene kadar beklenecekti.

Bir rüya mıydı, bir oyun muydu? Şaşırıp kalmıştım. Neyin sevincini, heyecanını yaşayacaktım? Gördüğüm, ilgi duyduğum, sevdiğim biri olsa, öyle bir ruh haliyle haberi farklı karşılardım. Benim yerime karar verilmişti... Ona da şaşırıyordum. Bir kız çocuğuydum, annem babam benim adıma karar verme hakkını kendilerin de görüyorlardı... Peki O? Bir erkekti, üstelik onun annesi babasının kültürel düzeyi daha farklıydı, kendisi de üniversite öğrencisiydi artık. Neden o bu konuda hiç adım atmamıştı. Hiç görüşmemiştik... Metin övülmüştü: Kötü alışkanlıkları yoktu... Görünüşünde kusur yoktu... Yakışıklı bile denebilirdi... İlgimi de çekiyordu. Madem söz verilmişti bir kez... Ama belki daha iyi olur diyordum kendi kendime... Nişanlılık nasıl bir şeydi acaba? Gece boyu düşündüm, hayal kurmaya çalıştım, ama yaşadığım bir şey yoktu ki, soyut olarak hangi duyguyu hissedecektim? Sadece karşılaşacağımız bazı anların heyecanını duymuştum o kadar. Ertesi gün sabah erkenden babam, annem, Medine teyze, ben ve Metin taksiyle Elazığ'a, nişan yüzükleri almaya gittik.

Arabada karşılaşınca tokalaştık. Hepsi o... Arada birbirimize kaçamak bakışlar atıyorduk. Komik oluyordu bazen. O kadar yabancıydık yani hem birbirimize hem de bu tür duygulara. Bu her halimizden belliydi. Elazığ'da otelde kaldık. Yüzükler, nişan elbisesi ve bir takım giysiler, hediyeler alınmıştı. Giysilerin alımında beğenilerimizi söylüyorduk o kadar. O gece annemden izin alıp sinemaya gideceğimizi söyledik. Sinema bahaneydi; birlikte olmak, konuşmak, tanışmak istemişti Metin. Ben işin o yönünü düşünemiyordum, teklifler ondan geliyordu, o daha girişkendi. Ama gidememiştik.

Dersim'e döndüğümüzde kuaföre gittik, saçlarımı yaptırdık ve biraz da makyaj yapıldı... Sonra nişan elbisemi de giyerek eve misafirlerin yanına gittim. Alkışlar arasında nişan yüzükleri takıldı, ardından da eğlence başladı. Tüm mahalle, konu komşu, akraba hep birlikte eğlendi nişan törenimde. Bol bol da resimler çekildi. Gece yarısına kadar sürdü nişan. Herkes dağıldıktan sonra elbiseyi çıkarıp oturdum. Aslında bir boşluktaydım. Ne olup bittiğini anlayamıyordum. Sanki bir oyun oynuyorduk ve oyun bitince herkes evine dağılmıştı. Ama bunun farkı, parmaklarımda yüzük olmasıydı. Artık nişanlı bir kızdım. Yüzüğü çıkarıp iç kısmındaki yazıyı okudum. 'Metin Çetin' ve tarih yazılı... Aynada kendime bakıyorum. Saçlarım hala yapılı duruyor, yüzümün boyaları da... Büyümüştüm sanki... Boyaları silmeye çalışıyorum yüzümden. Ama nasıl silineceğini bilmediğim için, silmeye çalıştıkça yüzüme yayılıyorlar. Kremle ya da temizleyici suyla silmem gerekiyormuş, sonradan öğrendim böyle olması gerektiğini. Annemle babam ise içerde bir şeyler üzerine tartışıyor. Kulak kesiliyorum. Babam annemin işaretinden bir şey anlamadığını söylüyor, yemin ediyor. Meğer annem bizi odada yalnız bırakmak istemiş çıkmış ve babama da işaret ettiği halde o çıkmamış! Yani Metin'le o gece yalnız kalıp konuşamamıştık. Bir tek söz söyleyememiştik hala. Sadece otururken utancımdan ellerimle oynuyor, elbisemi çekiştirip duruyordum... Metin yavaşça uyarıyor, o şekilde elbiseyle oynamam vücut hatlarımı ortaya çıkarıyordu çünkü... Bir de Aysel hocaların ısrarıyla halaya kalkmıştık. Daracık odada halay çekmiştik. O da sıkmıştı beni, çabuk oturmuştum. Halayı da tadında oynayamamıştım, sanki o saf doğal çocuk duygularım, coşkularım zincire vurulmuştu, sıkılgan ruh hali egemen olmuştu. Bir mengene gibi...

Ertesi gün Metin vedalaşmak üzere eve geldi. Yemek, çay ikramlarının yanı sıra babamla koyu bir sohbete daldılar. Annem yine çakır gözlerini babama dikerek bir şeyler anlatmaya çalışıyor. Babam yine anlamıyor. Öyle hep birlikte sohbeti daha güzel buluyor... Biz bu defa da yalnız konuşamıyoruz. Arada kaçamak bakışlarımız oluyor o kadar. Birbirimizi merak ediyoruz, izliyoruz. Hiç bu kadar yakın olmamıştık. Aynı masada oturmuştuk.. Ortak bir şey vardı o da, parmaklarımızdaki yüzüklerdi. Sonra herkesle tokalaştı. En son benimle vedalaştı. O an içimde bir burukluk hissettim; hemen böyle ayrılmak da nereden çıkmıştı... Tabii bunu söyleyemedim. Yanaklarımdan öptü ve hızla çıkıp gitti...

Metin gittikten sonra okuluma devam ettim. Tüm arkadaşlarım nişanlandığım için beni kutladılar. Artık nişanlı bir kız olduğum için olgunlaşmıştım. Her davranışıma daha fazla dikkat ediyordum. Eskisi gibi rahat olamazdım artık. Zaten annem hiç unutturmuyordu sağ olsun bunu. Her sözün başında 'sen nişanlısın' diyerek beni korkunç bir kıskaca alıyor, bunaltıyordu.

Metin'le yazışmaya başlamıştık. İlk mektup ondan gelmişti. Cevaben yaşadığım ruh halini tüm çıplağıyla olduğu gibi yazdım. Beğenmişti mektubumu. Düşüncelerimi açık ifade etmeme de sevinmişti...

Mektubu ailesine gönderiyor, onlar bana veriyordu. Ben de onun verdiği adrese yazıyordum. Anne ve babasıyla bir aile gibi olmuştuk. Gece gündüz bizdeydiler. Haliyle bu beni çifte kıskaç altına sokmuştu. Bir yanda annem diğer yanda Metin'in ailesi adeta beni bir mengene içine almışlar, sıktıkça sıkıyorlardı. Beni sürekli kontrol altında tutmaya çalışıyor, sürekli sınırlandırıyorlardı. Fakat ben her iki kıskacı da kabul etmiyor, onlarla mücadele ediyordum. Bazen bu sebeple annemle tartışmalarımız çok sertleşince, onu yüzüğü atmakla tehdit ediyordum. Beni tanıyordu. Bunu yapabilirdim. O yüzden geri adım atıyordu. Hele hele bunları Metin'in annesi ve babasına da söylerim diye çok korkuyordu. Bu endişeyle daha ihtiyatlı yaklaşmaya zorluyordu kendisini. İlginç bir kadındı annem. Benim duygularımı, tepkilerimi hiç hesaba katmazdı. Her şeyi kendisine göre ayarlamaya çalışırdı. Ben de onu kendine getirmek için ya onun istediklerini yapmazdım, ya da kendime zarar verirdim. Giderek bu ilişki ve yaklaşım biçimimiz kökleşmişti ben de. O kendisince bana bazı şeyleri öğretmeye çalışıyordu. Ama ben bunu çok benimseyemiyordum. Ciddi bir kuşak çatışması vardı aramızda. Annem kendi istediği gibi beni yapmak istedikçe ben daha asileşiyor, annem daha çok üzerime geliyor, farkında olmadan irademi kırmaya çalışıyordu. Bunu asla kabul edemezdim, etmedim de.

Siyasallaşma süreci

Sömestir tatilinde Metin Dersim'e geldi. Denilebilir ki esas tanışmamız bu süreçte oldu. Mektuplar her ne kadar bizi yakınlaştırmış olsa da, soyut, eklektik kalıyordu. Sömestir tatili sürecinde her ikimiz de yaşadığımız çelişkileri büyük çoğunlukla konuştuk. Bu giderek daha fazla yakınlaşmamız sağladı.

Metin ilişkilerinde oldukça girişken ve çabuk kaynaşan bir yapıya sahipti. Bu yüzden annemin beğenisini ve sevgisini kazanmıştı. Annem neredeyse hepimizden çok onu seviyordu. Haliyle bu sayede bana karşı da yaklaşımı ılımlılaşıyordu.

Zamanla Metin'le birbirimizi de tanımaya başlamıştık. Metin benden sekiz yaş daha büyüktü. Bazen kendimi onun yanında bir çocuk gibi görürdüm. Bazen de onu çocuk olarak değerlendiriyordum. Yaşama bakış açımız dar ve gelenekselliği aşamıyordu. Her ikimiz de siyasete ilgi duyduğumuz için o süreçte varolan gelişmeleri konuşuyor, belli yorumlar getiriyorduk. Hemen evliliği ikimiz de istemiyorduk. Okullarımızı bitirmeyi hedefliyorduk. Ailelerin bu yönlü istem ve dayatmalarını da fazla önemsemiyorduk. Denilebilir ki, sömestir tatilini, nişanlanma sürecimizin kendi açımızdan resmiyet kazanması, birbirimizi tanımamız hatta bağlanmamız olarak açıklamak yanlış olmayacak. Birbirimize sözümüzü asıl o zaman verdik. Sonra tekrar ayrıldık. O tekrar Ankara'ya gitti, ben okula devam ettim. Bu süreç kendime olan güvenimi de artırmıştı. Çünkü yaşananların sorumluluğunu üstlenmiştim.

Okullar daha da hareketlenmişti.

"Sömestir tatilinde Metin Dersim'e geldi. Denilebilir ki esas tanışmamız bu süreçte oldu. Mektuplar her ne kadar bizi yakınlaştırmış olsa da, soyut, eklektik kalıyordu. Sömestir tatili sürecinde her ikimiz de yaşadığımız çelişkileri büyük çoğunlukla konuştuk. Bu giderek daha fazla yakınlaşmamız sağladı. Metin ilişkilerinde oldukça girişken ve çabuk kaynaşan bir yapıya sahipti. Bu yüzden annemin beğenisini ve sevgisini kazanmıştı."

'Faşist hocalarla' 'devrimci hocalar' ayrımı belirginleşmişti. Boksörlük yapmış bir beden eğitimi hocamız boksörlüğüne güvenerek kabadayılık yaptığı ve bazı arkadaşları tehdit ettiği için dayak yemişti... Bu olay diğer faşist hocaları da tedirgin ediyordu. Sınıf arkadaşlarım daha çok Haceri, Çukur ve civar köylerindendi. PDA'cılar çoğunlaktaydı. TİKKO'cular tek tüktü. Fraksiyon adları her zaman her yerde söylenmezdi, ama tartışmalarda kimin hangi fraksiyonu savunduğu ya da ona bağlı olduğu çabuk anlaşılıyordu. Genelde faşist nitelikli hocalara karşı doğal bir cephe vardı. Ve hepimiz bu durumda o cephedeydik... Bunun yanında okuma koşullarının zorlaştırılması durumu vardı. Yatılı okul pansiyonunda faşist kalmamıştı. Ama yaşam koşulları da berbattı. Yine derslerin çoğu boş geçiyordu. Öğretmen açığı doldurulamıyordu. Faşist hocalara ağırlık verilmeye çalışılıyordu. Bazıları tayinlerini başka yerlere istiyor ve gidiyordu. Bazıları Tunceli olunca hiç gelmiyorlardı. Okulun pencereleri kırık, kaloriferler yanmıyordu. Her bakımdan koşullar zorlaştırılmış durumdaydı. Okulda gelişen eğilim, gençliğin dinamizmi bu şekilde engellenmeye çalışılıyordu.

Almanca hocamız Mesut'un dersi 'Zülfo'nun eğlence dersi oluyordu. 'Herr' Almanca'da 'bay' demektir, Zazaca'da ise 'eşek.' Zülfo o ders boyunca durmadan 'Herr Mesut' derdi. Zazaca birçok sözcüğü peş peşe sıralardı, araya da Almanca sözcükler yerleştirirdi. Hocayı tahrik ederdi. Bay Mesut ona rağmen inatçıydı. Almanca dersim 9-10'du genellikle. Almanya'ya bir yıl gidişim Almanca'ya olan ilgimi az da olsa artırmıştı. Dersi seviyordum. Zülfo'nun o tür çıkışları bazen bende de tepki yaratırdı, anlamsız bulurdum. Çünkü o hemen her derste de aynı şeyi yapardı. Solculuk, devrimcilik okumaya, öğrenmeye tepkiydi onun için.

İbrahim Polat hocamızın Türkçe dersinde de Zülfü, arka sıralarda acayip sesler çıkarmıştı. Hoca arkasını ona dönünce bunu yapıyordu. Hoca da fark edince onu o şekilde yakalamak istiyordu, ama bir türlü yakalayamıyordu. Yine tam döndüğü an Zülfü acayip sesler çıkarmıştı. O sırada kendisine tepki göstermiş işaretle öyle yapmamasını istemiştim. Hoca beni o şekilde görmüştü. Tüm sınıfa ses çıkaranın kim olduğunu sormuştu. Kimseden yanıt alamayınca bir kaç kişiyi tahtaya kaldırmış, kim olduğunu öğrenmek istemişti. İsim vermeyi dürüstlük olarak algılıyordu, biz de ona göre sınıfın dürüst, akıllı öğrencileriydik! Neden hoş olmayan bir davranışın sahibini söylemiyorduk? Biz söylememekte diretmiştik. Hocamızı genelde seviyorduk, kendisi de Dersimliydi ve ilerici devrimci olarak biliniyordu. Çoğu zaman derste, aralarda tartışıyorduk. Fakat öğretmendi, devletin bir görevlisiydi, biz öğrenciler arkadaştık, bir cephedeydik, isim vermek kendi cephemizden birini ihbar etmekti, çok yanlıştı... Hoca ceza olarak cetvelle ellerimize vurmuştu. Lise 1'deyiz ve dayak atılıyordu! Çok zorumuza gitmişti, ağlamıştım, teneffüste de Zülfüyle tartışmış, onun çıkışlarının hiçbir anlamı olmadığını, lümpence bir tavır olduğunu söylemiş, kızmıştık. O ise, bizim dayak yiyişimiz nedeniyle kendisine yüklendiğimizi, oysa kendisinin davranışlarının normal olduğunu söylemişti. İbrahim hoca sonradan üzüldüğünü söylemiş, özür dilemişti. Ama bizi de kırmıştı.

Yıllar sonra İzmir'de görüştüğümüzde, sessizce, konuşmalar arasında parmağıyla işaret ederek bizi nasıl dövdüğünü anımsatmıştı, ama acı duymuştu ve mahcuptu... Af etmemi istemişti. Çok değerli bir insandı, onu çoktan af etmiştim zaten. Ama Zülfo bir süre sonra saf değiştirmişti... Onun tüm özellikleri kişiliğini ele veriyordu, birer ipuçlarıydı... Onu bu haliyle ne benimsemiştik ne de sevmiştik. Yol ayrımları bu anlamda doğaldı...



İlk eylem

Okulumuz boykottaydı. Yaşam koşullarının iyileştirilmesi talebiyle boykota gitmiştik. Örgütlü bir boykottu. Yönlendirenler de az çok tahmin ediliyordu... Benim için kimin bu boykota öncülük ettiği önemli değildi. Boykot yerinde bir eylemdi, bir direnişti, ona katılmak da bir görevdi. Okuldan hükümet konağına doğru yürüyüşe geçtik... Daha hastane yolundayken polis engellemeye çalıştı. Polisi taşlamaya başladık. Bize daha önce polis ateş ederse nasıl davranacağımız söylenmişti. Polis önce havaya ateş ederek bizi korkutmaya çalıyordu. Biz de çevredeki duvar arkalarına, araba arkalarına mevzilenmiştik. Fakat yürüyüşü devam ettirmekte de kararlıydık. Sonra slogan ata ata yürümeye devam ettik. Yürüyüş sırasında bazı öğrenciler gözaltına alındı. Bu, bizim tepkilerimizi iyice körükledi. Çarşıda oldukça kalabalık insan toplulukları vardı. Halktan insanlar küme küme uzaktan izliyorlardı eylememizi. Hemen 'halkımız saflara!' diye slogan atmaya başladık. Bazıları sloganlara dikkat edilmesi gerektiğini söyleyerek, bizi uyardı. Daha çok "okula pencere, kapı, kalorifer, isteriz... Boş ders çok, hoca isteriz!" vb talepleri içeren sloganlar atılmasının daha uygun olacağı iki de bir dile getiriliyordu. Ama nafile. Kimse bu uyarıları dikkat bile almıyor. Herkes istediği sloganı atıyor. Ben bazı sloganları atamıyorum. Ne kadar doğru tam anlayamadığım için tereddüt ediyorum. En çok "Kahrolsun Faşizm!" sloganını atıyorum... Sesim en çok bu sloganda çıkıyor. "Arkadaşlarımızı istiyoruz!" sloganı da eklenmişti sloganlara. Bunları hükümet konağının önünde atıyoruz. Savcı arada balkona çıkıp, aracı olmak isteyen bir hava yaratıyor, bizi yatıştırmaya çalışıyordu... "Arkadaşlarınız en kısa zamanda serbest bırakılacak" diyordu. Ama saatler geçiyor kimse bırakılmıyordu. Boykot bir anda tüm Dersim'i harekete geçirmişti... Öğretmen okulundan da öğrenciler gelmeye başlamışlardı. Aşağı mahalledeki köprüde polis gelenleri engellemeye çalışıyor, ama bir türlü baş edemiyordu. Geçe bilenler geçiyor, kalanlar ise oradan eyleme destek veriyordu. Bir ara helikopterler de dolaşmaya başlamıştı. Vali telefonla Hozat ve Pülümür'den Jandarma komando birlikleri istiyor... "İsyan var, Kürtler isyan etti!.." diyor. Ve tüm polisler alarma geçiriliyor. Bu durum aileleri, halkı tedirgin etmeye başlamıştı. Bir ara babamın bir şeyler aradığını, grubun arasında dolaştığını gördüm. Yıllık izne gelmişti. Ama onun şansına geldikten sonra sürekli olaylar yaşanıyordu. Bir türlü rahat bir izin geçirememişti. Şimdi de beni arıyordu. Takım elbise giymiş, bıyıklarını kesmiş, aynı sivil polislere benzemişti. Tanımayanlar resmen şüpheleniyordu. Daha önce bazıları bizi uyarmışlardı, dikkat ediliyordu. 'Sivil polisler aramıza girip provokasyon yaratabilir ya da tek tek bizleri tutuklayabilirlerdi' bu nedenle herkes çevresini iyi kolluyordu. Babam beni görünce, yanıma gelmişti, bazı öğrenciler iyice şüphelendi.

"Beyefendi dur nereye gidiyorsun?" diyorlar. Babam;

"Kızımın yanına geldim. Onu alacağım annesi hasta, bayılmış!.." diyor. Tartışma biraz sertleşince, müdahale etmek zorunda kaldım.

Babam bir süre yanımda bekledikten sonra çekine çekine eve gidelim dedi. 'Annen hasta, sen gelmezsen ölecek. Gidip bir görün tekrar gelirsin' diyor. Tam konuşurken sloganlar tekrar başlıyor. Sonra bu defa çevresindeki arkadaşlara;

"Kızım, oğlum olmaz, siz talebesiniz, o tür sloganlar yerine kendi taleplerinizi dile getiren sloganlar atın ki bu namussuzlar başka şey yapmasın... Bakın çevre kazalardan asker istediler! Bu it oğlu itler demez ki, onlar genç, talebe, haklı taleplerini dile getiriyorlar... Aman dikkat edin! Bu Amerika, Rusya nereden çıktı, ne ilgisi var? Akıllı olun oğlum!.." diyerek çevresindeki arkadaşları ikna ya çalışıyordu...

Ortalık sakinleşince tekrar yanıma gelerek, beni kısa bir süreliğine eve uğrayıp tekrar dönmek için ikna etmeye çalıştı. Bu kadar ısrarı beni öfkelendirmişti. O ana kadar doğal karşılıyor, olgun davranmaya, kırmamaya çalışıyordum. Fakat ısrar etmesi o kıyamet içinde annemin üzüntüsünü öne çıkarması ve beni bunun için arkadaşlarımdan ayırmak istemesi gerçekten de öfkelendirmişti. Beni eylem alanından alıkoymaya çalışmasına rıza gösteremezdim...

"Baba ne yaptığının farkında mısın, ben bu arkadaşlarımla bir eylemin, boykotun içindeyim, beraber başladık. Herkesin annesi babası var, ben annem için bu alanı bırakamam, arkadaşlarımı yarı yolda bırakıp gelemem..." dedim. Çok öfkelenmiştim. Çok ters geliyordu bana, böyle bir teklifte bulunması. Neden bu kadar ısrar ettiğini anlamıyordum. Onu daha anlayışlı, duyarlı biliyordum... Arkadaşlarımı bırakmamın ne kadar kötü olacağını düşünmüyor muydu? Sonra babam üzgün bir şekilde ayrıldı yanımdan.

İlk çatışma

Durum giderek gerginleşiyordu. Bir çalkalanma da oluyordu orada. Hükümet konağının önünde, tam bir çember içindeyiz... Yol her iki taraftan tutulmuş... Jandarma, polis bir adım aralıklarla ayakta, silah elde, tetikte bekliyorlar.

"Provokasyon olabilir.. Ateş edilse bile toplu hareket edilsin, kimse dağılmasın!.." deniyor.

Bu sözler dalga dalga yayılıyor sessizce... O arada Öğretmen okulu'ndan bazı öğrenciler de gelmiş katılmışlardı. Hem kıyafetleriyle, hem de sloganlarıyla çabuk dikkat çekmişlerdi.

Binanın penceresinde bir kargaşa olduğu gözümüze çarpıyor. Vali bir ara tabancasını pencereden doğrultmaya yelteniyor.

Yanlışlıkla bir el ateş edilse, tüm polisler, jandarmalar her tarafı tarayabilirdi. O derece gergin, provakatif bir ortam vardı. İşte tam o sırada valinin elindeki silaha savcı müdahale etti;

"Vali Bey! Vali Bey! Çıldırdınız mı, bunlar Kürt isyancıları değil, çocuklar, öğrenciler, okul sorunlarını dile getiriyorlar! Ateş ederseniz, asıl o zaman isyan olur!..." diyor ve zorla elindeki tabancayı alıyor.

Karışıklık ondan kaynaklanmış... Savcı kısa bir süre sonra tekrar balkona çıkmıştı...

"Gençler! Sevgili çocuklar! Beni dinleyin! Biraz sakin olun!.. Sizi anlıyoruz... Namusum ve şerefim üzerine söz veriyorum bir saat içinde arkadaşlarınız bırakılacak, ben sorumluluğu alıyorum. Eğer bırakılmazlarsa istifa edeceğim!.. Bunu herkesin huzurunda açık söylüyorum..." diyor.

Buna sloganlar karşılık veriyor. Fakat fazla yayılmadan, tekrarlanmadan kesiliyor. Sakin olmamız, sessiz beklememiz isteniyor. Hepimiz sessizleşiyoruz. Arada yorumlar da yapılıyor. "Savcı da devletin adamı, oyalıyor, güven olmaz... Biz yürüyerek karakola gidelim" deniliyor. Güvenmediğimizi açık belirtiyoruz. Bu konuda provokasyona gelmemek de önemliydi kuşkusuz. Biz neyi istiyorduk, istemlerimizin tam olarak karşılanmaması halinde ne yapacaktık, nasıl bir tavır takınacaktık, bunda netsizlik vardı. Eylem plansız, aniden geliştiği için ne yapacağımızı kararlaştırmamıştık. Sonuçta; "bir saat bekleyelim, arkadaşlarımız serbest bırakılmazsa yürüyerek karakola gideriz" kararına varılmıştı. Bu karar herkese iletilmişti.

Bir saat dolduktan sonra, arkadaşlarımız bırakılmayınca tekrar harekete geçtik. Ne olduysa ondan sonra oldu. Bir de güçlü bir ses duyuldu. Top mu patladı, başka bir şey mi anlamadık. Bu öfkelerin patlamasına yetti. Sloganlar eşliğinde bir sel gibi çarşıya taraf olan caddeye yöneldik. Biz harekete geçince polis ve jandarma da harekete geçti. Çatışma başlamıştı. Jandarma önüne geleni dipçikliyor, polis coplarıyla saldırıyor, biz de onları taşlıyorduk. Mahalle mahalle sokak sokak çatışmalar sürüyordu. Halk hiçbir şeye karışmıyordu. Uzaktan izliyordu olayları sadece. Ki polis ve jandarma adeta halkla aramıza etten bir duvar örmüştü. Ne kadar "halkımız saflara!' sloganı atsak da ne halkımız saflara geçti ne de biz halkımızın içine kaçabildik. Bir ara "ordu gençlik el ele!.." sloganı atıldı. Asker o grubu da dipçiklemeye başladı. Ben kendi kendime; "iyi oldu, saçmalıyorsunuz. Ne ordu gençlik el elesi. Görmüyor musunuz ordu size ne yapıyor"? diye bağırmaya başladım. O slogan beni çileden çıkarıyordu. Sabahtan beri slogan atıyorduk ve içlerinde tepki toplayanlar da vardı, fakat bu slogan da nereden çıkmıştı. PDA'cıların sloganıydı bu. Öğretmen okulundan gelerek eyleme katılmışlardı.

Hem yürüyüşe, çatışmaya devam ediyor hem de slogan atıyorduk. Yürüyüş korteji dağınık, başı sonu belli değil. Kışlanın önündeki dönemece geliyoruz. Kimileri "adliyeye gidelim, tutuklananlar oraya götürülmüş" diyor, kimileri karakola taraf gitmeyi dayatıyor. Yürüyüşün öncüsü yok, belli ki inisiyatif elden çıkmış. Bu duruma kızıyoruz. Cadde ortasında tartışma olmazdı. Bu polisin de işine yarıyordu. Çevrede herkes bize bakıyor, kışlanın tüm pencereleri dolu... Çocuklar tezahürat ediyor... Sloganları yarım yamalak atıyorlar.

Belirsizlik, hedefsizlik açıkça herkesi gerginleştirmişti... En önemlisi de arkadaşlarımız serbest bırakılmamış, tam tersine yenileri alınmıştı... Sabah başlayan boykot akşama kadar bu şekilde sürmüştü. Son olarak toplandığımız yer ise hiç uygun değildi. Mahalle aralarında olsaydık rahatlıkla dağılabilirdik. Şimdi kaldığımız yerde dağılsak polis rastgele toplar, kimsenin kimseden haberi olmazdı. Endişeler bu şekilde sesli dile geliyordu. Sonuçta; çarşıdan okula doğru olan yola çıkıldı. Okula varmadan mahalle, hastane arası noktada herkes dağıldı... "Herkes hızla ara sokaklara sapsın, yakalanmamaya çalışsın" denildi. Ertesi gün herkes okula gelecekti. Gelişlere de dikkat edilecekti. Polis okul girişini de kontrol altına alabilir, tutuklama yapabilirdi.

O gün gözaltına alınanlar Hükümet Konağı'nda sorgulandılar... Çoğunluğu Öğretmen okulundan gelenlerdendi. Lise öğrencisi olmak bir yerde avantajdı, boykotu liseliler başlatmıştı. Polis diğer okuldan ya da dışarıdan katılanlara bu gerekçeyle daha rahat yöneliyordu... Dayak atma, tehdit, küfürlü bir sorgulama olmuştu. Bayanlardan aynı gece bırakılanlar olmuştu... Fakat Türkan, Nurhayat ve bazıları hala gözaltındaydı. O da bir taktikti... Hemen çok değişik yorumlar gelişmişti. O gece hemen bırakılanlar diğerlerinin üzerine ifade vermiş olabilirdi... Kalanlara çok kötü, çirkin yaklaşıldığı söylentisi de vardı. Özellikle bayanlara tecavüz etme, cop sokma, vb şeyler olduğu söyleniyordu. Bu tür haberler çok çabuk yayılıyordu. Fakat dört beş gün sonra herkes serbest bırakılmış, yaşananlara ilişkin tüm ayrıntılar da öğrenilmişti.

SÜRECEK

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan değerlendiriyor

Komutan Zilan yoldaştır emir erleri de bizleriz

baştarafı 32'de

Nasıl hakkını vereceğiz? Örgütsel bomba olacaksın! İdeolojik-siyasi bomba olacaksın! Moral, üslup bombası olacaksın! Zilan yoldaşın konuşmasını televizyondan da dinledik. Oldukça yerinde ve etkileyici bir hitaba sahip olduğu hemen açığa çıkıyor.

Son haddine kadar direnmek nasıl olabilir? Çok zorlandın ve çok iyi vurmak mı istiyorsan alırsın bir mangayı müthiş örgütlersin, planlarsın, donatırsın ve güçlü bir eylemin sahibi olursun. Bakın Zilan yoldaş, günlerce Dersim'de kalıyor, kendini koruyor ve düşmanı adım adım gözetliyor. O meydan törenlerinde kuş uçurtulmaz, fakat içine kadar sızabiliyor. Ve eylemi gerçekleşiyor. Bundan daha planlı bir gerilla eylemi olabilir mi? Telaşlı ve yarım yamalak bir eylem yapmıyor. Fakat sizlerin eylem tarzları ise allahlık eylemlerdir. Ne bir keşfi, ne bir planı, ne bir hazırlığı var. Daha adım atmadan "fark edildik, çatışmaya dönüştü" dersiniz. O kadar deneyiminiz, gücünüz var o dağlarda, oysa Zilan yoldaş daha bir yıllık bir savaşçı. Fakat böyle planlı ve büyük sonuçlar doğuran bir eylemi o birliklerle gerçekleştiremiyorsunuz. Oysa bu eylem tarzında müthiş bir gerçekleştirme düzeyi var. Burada da görüldüğü gibi, bir kişinin gerçekleştirme düzeyi böyle olabiliyor. Tekniğin fazla olmadığı da göz önüne getirilirse buna rağmen Türkiye'yi bu kadar sarsan, kapsamlı bir eylem oluyor. Şimdi bunu mu esas alacağız yoksa derme-çatma ve çoğunlukla kaybettiren, sözümona kendini yaşatmak için bütün değerleri çarçur eden eylem anlayışını mı veya intiharvari biçimi mi? Kaç tane Güney savaşı, Botan, Zağros, Garzan savaşı verdik, hepsi partinin moralini düşürdü ve değerlerimizi bir hiç pahasına düşmana kaptırdı. Şimdi bunları mı bu eylemle kıyaslayacağız? Bu eylem salt bir kişinin eylemi değildir, partinin zaferi kesinleştiren bir eylem stili olarak değerlendirilmesi gerekiyor. PKK militanlığının, özellikle bu kadar tecrübeli komutanlarının, savaşçılarının eylem anlayışının nasıl olması gerektiğini bu eylem anlayışı emrediyor.

Topyekün saldırıya karşı, düşmanı boşa çıkartacak ve zaferi kesinleştirecek tarz nasıl olmalı sorusunu soruyor. Aylardır bunu tartışıyoruz. Bütün partiyi, bütün halkı, hatta beni hedefleyen sabotaja karşı nasıl cevap verilmesi gerektiğini çok iyi kavramış, planlamış ve uygulamıştır. Bu eylem, sadece 1996 yılının değil, PKK tarihinin, hatta ulusal kurtuluş savaşımızın en büyük, en kutsal ve en sonuç alıcı eylemidir. Zaten böyle olmasaydı düşman genelkurmayı telaşla, özel yıpratma çalışmalarına girmezdi. Ben bile başlangıçta fark etmekte zorluk çektim. "İşte hastalıklı bir kızdı, psikolojik sorunları vardı. Kadın nasıl kadın olmaktan çıkarılmış, sesi başkadır, kendisi başkadır" biçiminde Avrupa destekli Türkiye çapında bir yıpratma savaşı yürüttüler. Genelkurmay merkezinin böyle büyük bir yıpratma savaşına girmesi eylemin büyüklüğünü, kutsallığını ve önemini göstermektedir. Yine genel kurmaylık eylemin bana ilişkin bağlılığını görüyor ve benim kadını ne hale getirdiğimi, bu arada bir karalama aracı olarak, o hain-provokatif kişiliklerin değerlendirmelerini bir kez daha gündeme getirerek eylemi çarpıtarak, kamuoyunun muazzam etkilenmesini önlemek istiyor. Şoka uğrayan kitlesini, kendine getirmek istiyor. Demek ki, bu eylem sadece tarihi, kutsallık derecesinde bir eylem değil, dönemsel olarak da tam bir zafer eylemidir. Mükemmel bir pratik gerçekleşme. Gerçek bir taktik uygulama oluyor. Eğer bütün birliklerimiz, bütün militanlarımız aynı cesareti, fedakarlığı, planlılığı ve soğukkanlılığı bu biçimde örgütler ve mevzilendirirlerse; büyük bir azim, büyük bir irade ve moralle eyleme yaklaşırlarsa bu kesin zaferdir. Bu yoldaşımızın tek başına yaptığını sizler bir taburla, hatta on bin kişilik bir düşman gücünün üstüne yürüyerek büyük zaferler kazanmanız işten bile değildir. Zilan yoldaş kendini düşmanın en azından bir tabur gücüne karşı götürmüştü. Mutlak bir zafer planlaması yapmış. Yakalanmamış, kuşku bile çekmemiştir. Düşmanın tam kalbinde patlamıştır. Evet, aynı tedbirliliği, hazırlığı, gizliliği bütün birliklerimiz gösterse bu dönemin tamamen taktik zaferidir.

"Eylem bir kişinin eylemidir, ancak onu bağlar demek hakarettir." Bu bir gerçek PKK taktiğidir, PKK tarzıdır. PKK'nin döneme cevap vermesi gereken eylem tarzıdır. PKK ordusunun döneme dayatması gereken biricik doğru eylem anlayışıdır. Diğer hepsi yanlış, sadece bu doğrudur. "Bütün Türkiye'nin, hatta Amerika'nın bile şoke olduğunu" Türkiye basın-yayını söylüyor. Hâlâ eylemi tartışıyorlar. Bu eylemin büyüklüğünü ve eylemi gerçekleştirenin büyük kişiliğini gösteriyor. Ama biz hâlâ eylemi saflarımıza tam anlamıyla yansıtamadık. İşletsek, örgütlesek, özümsetsek bu eylemin tarihi olarak nasıl bir yön çizeceği açıktır. Yine bir halkın dirilişi, kadının dirilişi diyor.

Ayrıca bu eylemin Dersim'de gerçekleşmesi de önemlidir. Bu aynı zamanda Dersim'in de dirilişidir. İçinde unutulmaz ve belki de yaşamın biricik kaynağı olarak bu kişilik ve eylemi değerlendirilecektir. Kahramanca olanlar tarihe ancak böyle bir etki bırakırlar. Bitmez-tükenmez bir halka, kadına, hatta insanlığa güç veren bir kaynak olarak değerinin takdir edilmesi gerektiği çok açıktır. Çünkü bütün bir insanlık adına yapılan bir eylemdir. Düşürülen insanlığa karşı, müthiş faşist bir rejimeorduya karşı, emperyalizme karşı, kadın cinsinin düşürülmesine karşı büyük bir eylem, büyük bir direnme.

"Bu eylemle kendimi vermek yetersizdir. İsterdim başka bir biçimde de kendimi vermeyi, hatta canımızı bile vermek yeterli değildir. Keşke canımızdan başka verecek şeylerimiz olsaydı" diyor. Biz her zaman şunu söyledik; canını vermek yetmiyor. Daha başka şeyler vermek gerekiyor. Nedir bunlar? Yeteneklerinizdir. Canını ucuzca vermenizi istemiyoruz. Nitekim bu eylemde canını ucuzca vermek yoktur. Müthiş yetenekler birikimi vardır. Hepsini veriyor. Ama buna rağmen, *"keşke daha verecek şeylerimiz olsaydı"* diyebiliyor. "Şöyle keyfi yaşarım, böyle sigara sararım, böyle bencilim, böyle bireyciyim" konuları saflarımızda çokça tartışıldı. Şimdi bu eylem aynı zamanda bunlara da büyük bir cevaptır.

Yine yaşamımızın müthiş bir sevgi, cesaret, inanç ve onur düzeyi verdiğini söylüyor. Bizim temsil ettiğimiz yaşamın tanımını yapıyor. Devrimin teminatı olduğumuzu belirtiyor. Şunu iyi kavradığı ortaya çıkıyor: Onurlu bir yaşam, sevgi, cesaret, inanç, azim diyor. Düşüren, parçalayan, bölen değerler yanında bu kadar bağlayan değerler diyor. Sizlerin bizlere olan sevgisini düşünüyor ve manevi güç alıyor. *"Şehide en bağlı olan sizsiniz"* diyor. Burası oldukça önemli. Eğer bilse ki, şehide en bağlı olan önderlik olmazsa bu eylemi yapmaz. Çünkü bir soysuz eylemi taktir etmeyebilir. En büyük eylemciler esas olarak güvendikleri değerler için eylem yaparlar veya o değerlerin sembolize edildiği, yoğunlaştığı kişilikleri esas alırlar. Sorumludurlar ve canlarını böyle boşa ateşe atmazlar. Onu müthiş bağlayan, onu etkileyen, sonsuz güven veren bir değer, bir sembol, bir önderlik olmazsa hiç kimse böyle bir şeye cesaret edemez.



"Yaşama çok bağlıyım ve yaşamın gerçekleşmesi için bunu yapıyorum" diyor. Şimdi bunu kim gerçekleştirecek? Hangi tarz, hangi parti? Özgürleştirmenin ve kendini gerçekleştirmenin yolu savaştan geçmektedir. "Yani böyle ölüyorum, gidiyorum" demiyor. Özgürleştirmek ve kendini gerçekleştirme bu yoldaşımızda esastır. Bu savaşı verirken yaşayacağına inanıyor. Kesinlikle kabul edilmesi gereken yaşam sınırlarına doğru yüceliyor. Anlam olarak, halk olarak, parti olarak, kişilik olarak yüceleşiyor ve yükseliyor. Eğer kül olan bir şey varsa bu daha önce düşman egemenliği altında çizilen yaşamdan başka bir şey değildir. Yaşam adına yücelen ne varsa burada gizlidir. Ölen, ölmesi ve kül edilmesi gereken ne varsa mahkum edilmiştir. Diğer yandan yüceltilmesi gereken şahadetler var, onlar da yüceltilmiştir. Tam da bu temelde, *"Mazlum, Hayri, Kemal, Ferhat, Bâse, Beritan, Berivan, Rohani yoldaşların direniş geleneklerine bağlılıkları sürdürmek istiyorum"* diyor. Bu yoldaşların da nasıl bir yaşam için yüceldikleri ve neyi yerle bir ettikleri göz önüne getirilirse bu halkaların nasıl bir yaşama müthiş bağlı olduklarını iliklerimize kadar hissedebiliriz.

"Halkımın özgürlük isteminin ifadesi olmak istiyorum. Emperyalizmin kadını köleleştiren politikalarına karşı, bombayı kendimde patlatarak hıncımın ve öfkemin büyüklüğünü göstermek istiyorum" diyor. Burada emperyalizmin ve Türkiye'deki en çürük ve en berbat kapitalizmin biriktirdiği kin ve öfke var. Ardından *"Kürdistan kadınının diriliş sembolü olmak istiyorum"* diyor. Aslında düzenin kişiliklerde yarattığı tahribatı görüyor ve buna karşı oldukça büyük bir kin ve öfke biriktiriyor. Aynı zamanda güzel kadının da nasıl gerçekleşeceğini de çok açık bir biçimde ortaya koyuyor ve bunun sembol ifadesi olmak istiyor. Böyle bir değerlendirme kadın çalışmaları için oldukça isabetli bir yaklaşım sunmaktadır.

Zilan'da yaşam iddiası çok büyük

Açıkça söyleyeyim, diğer şehitler de bunun bir halkasıdır, ama Zilan yoldaşın eyleminde bu halka zirveye çıkmıştır.

Böyle bir eylemi bir erkekte yapabilirdi, ama eylemi yapan kadındır. Kadının bu eylemi yapması, hem doğal bir ihtiyaç, hem de kadın gerçeğiyle bağlantılı olma yönünün bir gereği olduğunu düşünmek gerekiyor. Erkek belki böyle yapamayabilirdi. Başka biçimlerde, örneğin zindanlarda yapabilirdi. Ama bu biçiminin kadına özgü yönleri olduğunu belirtmek gerekiyor. Çünkü daha fazla hınç, öfke ve özgür yaşam istemi gerektiriyor. Ve bir de çok çekici, başarıya yakın bir yaşam özgünlüğünün yakalanmasını gerektiriyor. Aslında bu noktada bir sembol olmak istiyor.Yaşam iddiası büyük, yaşamdan vazgeçme yok. Öyle canından vazgeçmiş de değildir. Canından kolay vazgeçenler ve moralsiz, heyecansız olanlar kesinlikle çirkinleşmiş kişiliklerdir. Evet sizlerin bazı intiharvari anlayışları var. Saflarımızda böyle birçok gerçek ve kabul var. Kesinlikle bu yaklaşım, bu eylem sahiplerinin kişilikleriyle çelişir ve asla onlar gibi olamazlar.

"Yaşam iddiam çok büyük. Anlamlı bir yaşamın ve büyük bir eylemin sahibi olmak istiyorum. Yaşamı çok sevdiğim için bu eylemi gerçekleştirmek istiyorum" diyor. Ben bunu kendi gerçeğimde daha iyi anlayabildiğimi sanıyorum. Yaşamı çok sevenler ancak büyük eylem yapabilirler. Yaşamdan vazgeçenler asla bir eylemci ve iyi bir örgütçü olamazlar. Bu arkadaşımız yaşamı çok büyük sevdiği için böyle bir ey-



lemi gerçekleştiriyor. Yaşamın özgürlüğe dayalı, yaşamın dirilişle-direnişle bağlantısı, yaşamın güzellikle bağlantısı yaşam sevgisi büyük olmazsa bu eyleme karar verilemez.

Fakat sizler ise yaşam bittiğinde, umutlarınız yıkıldığında, örgütü yerle bir ettiğinizde, ideolojik-politik esaslarla oynadığınızda intiharvari eyleme gidiyorsunuz. İşte Zilan yoldaşımızın eylemi bir de buna karşı bir mücadeledir. Çok örgütlü, çok direnişçi, çok sağlam ideolojik esaslara dayalı, çok sevinçli, üstün moralli, iradeli, azimli ve coşkulu bir yaşamın kendisini buna götürdüğünü aslında belirtiyor.

"Parti Önderliği öncülüğündeki mücadelemiz çok yakında zafere ulaşacak ve mazlum halkım dünya insanlık ailesi içerisinde hak ettiği yeri bulacaktır" diyor. Burada yakında zafere olan inanç var. Elbette ki, bu eylem anlayışının doğal bir sonucudur. Bu eylem anlayışına sahip olan ve bu eylem anlayışının yoldaşı olan biri zaferin yakın olduğuna inanmak zorunda.

İnanç bu!

Burada zafere inanç kesindir.

Ama çoğunuz zafere olan inancı yitirmiş, halkımızın insanlık içinde nasıl şerefli bir yer tutması gerektiği aklında bile değildir. "Ben canımdan vazgeçip, ölüme gidiyorum" demek kölelerin ölüme gidiş tarzıdır. Bu, halkımızın düşman çizmeleri altında, hatta onun askeri olması, onun her türlü hizmeti altında çalışmasının bir sonucudur. Bu eylem bir de bu yönüyle buna yüz seksen derece terstir.

"Yaşam iddiam çok büyük" dikkat çekici yan bunu ikinci kez tekrarlıyor olmasıdır. "*Anlamlı bir yaşamın ve büyük bir eylemin sahibi olmak istiyorum."* Anlamlı bir yaşamın büyük eylemlilikle bağlantısı vardır. Sizlere bunu sürekli söylüyorum. Evet sizler anlamlı bir yaşam istiyorsunuz. Fakat yaşamın anlamlı ve ciddi olabilmesi için de çabanın büyüklüğü gerekir.

Nedir büyük eylem?

Örgütlü yaşam! İdeolojik-politik yetkinleşme! Tarz, üslup, tempo sahibi olmak! Askeri olarak dönem taktiğine sahip olmak! Bütün bunlar oldu mu büyük eylemin sahibi olursun. Öyle hedefi belli olmayan, partinin maddi imkanlarını savuran, beş-on şehitle birlikte düşmanı vurup vurmadığı beli olmayan eylem büyük eylem değildir. Büyük eylem Zilan yoldaşımız da anlamını bulmuştur. Büyük yaşamın karşılığı, büyük eylemdir. *"Yaşamı ve insanları çok sevdiğim için bu eylemi gerçekleştirmek istiyorum"* kesinle böyledir. "Sevgim kurumuştur, artık sıkılmışım" bırakalım bütün insanları, birlikte çalışması gereken yoldaşlarına karşı sevgisi, saygısı, hürmeti yok, hatta doğru çalışması yok. Kendini mi, düşmanı mı, içindeki putları mı yaşamak istiyor belli değil. Keyfi, bireyci, yetmez anlayışlar, bu eylemin sahibi kişilikler karşısında affedilmezdir.

Açık söylüyorum: Eğer bu yoldaşıma bağlı kalacaksam, yaşamla bu kadar oynayanların, yaşama saygı ve sevgisi olmayanların yaşamla eylem arasındaki doğru, ideolojik, örgütsel, siyasal çalışma ve parti tarzları arasındaki bağı kuramayanların PKK'de bulunmaları bir hakarettir. Eğer bizim böylesine kutsal değerlere bağlılığımız olacaksa mutlaka çıkarmamız gereken sonuçlar olmalıdır. Biri saç tellerinden, ayak topuklarına kadar kendini kutsal özgürlük ateşinde eritecek, sen ise utanmadan, sıkılmadan partinin birçok değeri ile istediğin gibi oynayacaksın; eylem anlayışın sakat, örgüt anlayışın sakat, taktik anlayışın sakat, çalışma tarzınla yaşama saygısızsın, küskün, moralsiz, iradesiz olacaksın ve ondan sonra parti içinde bulunacaksın! Bunlar aslında insanlık için en kötü olan intiharı temsil ediyorlar, intiharı tercih ediyorlar ve bize de intiharı dayatıyorlar. Bu, düşmanın intihar eylem anlayışıdır. Düşman ideolojisi, düşman kişiliği, düşman tarzıdır. Düşman adına mevcut kişilikleriniz partiye karşı bir intihar saldırısı içinde. Zilan yoldaşın büyüklüğü burada. Buna karşı ölümcül darbeyi vurmasını, bu büyük ustalığı, bu büyük yiğitliği göstermesi gerektiğini dayatıyor. Bu yoldaşımız az çok parti gerçekliği içinde neyin ne olduğunu yorumlayabiliyor. Bu kadar büyük değerler birikimini parti içinde savaştırmak olağanüstü bir şey.

Bana yazılan mektup benim için cevabını gerektiğinde binlerce sayfa karşılıkta bulabilir, ama bu yetmez. Bu yoldaş bütün PKK'lilere söz veriyor. Bütün şehitlere, bütün savaş ve cephe güçlerine, bütün zindandaki yoldaşlara, bütün insanlığa bağlılığını ifade ediyor. Hepsine layık olmaya söz veriyor. Bunun karşılığında sizlerin de bazı sözlerinizin olması gerekir. Ben gücüm oranında layık olmaya, gereklerini yerine getirmeye çalışacağım. Fakat sizler kendi adınıza acaba ikiyüzlülüğe düşmeden bir şeyler yapabilecek misiniz?

Ayrıca kadına, partiye ve halka hitaben de değerlendirmeleri var. Peki sizler nasıl cevap vereceksiniz? Dediğim gibi, en fazla iki yıl savaşmış ve partimizin en militanca savaşçısı durumuna gelmiş. Bu yoldaşımız kendi gerçekliğini böyle kanıtlamıştır. Peki sizler kendi gerçekliğinizi nasıl kanıtlayacaksınız? Ben gereklerini yine yerine getiririm. Zaten benden fazla bir şey de istemiyor. *"Çünkü sen her şeyi yaptın ve bizim canımızla bile karşılık vermemiz mümkün değildir. İsterdik daha fazlasını yapmayı"* diyor. Ben daha fazlasını yaparım, yapıyorum da. Amansız yaparım. Bunu fazla burada dile getirmeme gerek yok. Değindiği bütün hususlarda bir kez daha derinlik, bir kez daha anlayış gücü, örgüt gücü, eylem gücü, bir kez daha kadını geliştirme gücü, özgürleştirme gücü, sevme gücü, sevdirme gücü bende sınırsızdır. Bunu çok yerinde taktiklerle yaptım veya müthiş bir yetenekle gerçekleştirebildim. Fakat sizler adına üzülüyorum, daha doğrusu endişeliyim. Şimdi burada Zilan yoldaş sadece düşmanı kahretmiyor, Türkiye'nin faşist ortamını şoke etmiyor, aynı zamanda sizler de biraz şoke oldunuz. Şoke olmayanlarınız varsa o zaman insanlıkla ilginizin olmadığını gösterir. Böyle bir büyüklük karşısında sarsılmayan, iliklerine kadar titremeyen, anlam veremeyenin PKK'liliğinden, yurtseverliliğinden, militanlığından ve hatta insanlığından kuşku duymak gerekir. Kuşku duymakla kalmam bundan sonra bunu temel ölçü alırım ve ona göre yargılarım. Halklarımızın, insanlığın kutsal değerleriyle kimseyi oynatmayız. Savaşan kişilik, eylem neredeyse biz de oradayız.

Yiğitlerin adına toz kondurtamam

"Kendi yaramaz-yetmez, gafilce, korkakça, örgütsüzce, plansızca, moralsizce yaklaşımlarımızla" boşa çıkardık demek büyük bir yetmezliktir. Bu yoldaşımızın, bu eylemine karşılık elbette ki, cevaplarımız bunlar olamaz. Varsa bir saygı, bir bağlılık gücü, varsa bir söze sözle bir karşılık verme gücünüz, varsa yaşadığınız sefalete bir son verme kararlılığınız ancak böyle kanıtlanabilir.

Neden ben bu kadar ayakta duruyorum? Tabii ki, bu kadar şehide büyük sözlerim olduğu içindir. Beni bu kadar ayakta tutan başka ne olabilir ki! Evet beni ayakta tutan şehitlerdir. Ondan sonra halkın istemleridir, talepleridir. Düşmana olan intikamdır. Bir insanı ancak bunlar ayakta tutabilir. Eğer bunlardan yoksunsanız, bu bahsettiğim durumlara düşmekten dolayıdır. Yalnız bu şehide bağlılık bile bir insanı büyük bir direnişçi olarak ayakta tutabilir. Bu çok açık değil mi? Her gün söz vereceksiniz, "yine dayanamadık, ayakta duramadık, bozulduk, bölündük, parçalandık, kaybettik" demek, böylesine büyük bir kişilik karşısında utanmazlıktır.

Acaba söz verme gücünüz var mı? Erkeklere yaklaşım içinde bunu söyledim. Erkeklik manevi anlamda, bir cinsel varlık olmaktan öteye moral bir değer olarak söze daha fazla bağlılık anlamına gelir. Bu temelde erkekliğinizi Zilan yoldaşın kadınlığıyla karşı karşıya getirin; en kadıncıl bir durumu yaşayanın sizler olduğu ortaya çıkar. Benim bu öngörüm aslında doğrulanıyor. En yiğit bir davranıştan ve erkeklikten bahsedilecekse aslında böyle kanıtlanıyor.

Eleştiriler daha çok sizleredir. Zorlanacaksınız, zaten zorlanıyorsunuz. Bu yoldaşa söz verecek, işlerlik, yaşam gücü kazandıracak düzenlemeyi gerçekleştirmek gerekiyor. Bu yoldaş, *"ben direnişin sembolü olmak istiyorum"* diyor. Sizler ayaktasınız ve imkanlarınız daha fazladır. Gerçek eylemlilik budur. Büyük yaşamın sahibi olmak budur. Bütün bunlar en çok da sizlere gerekli. Bunun gereklerine sahip olmazsanız bir gün bile sizi yaşatamayız. Kendinizi partiye, bana dayatamazsınız.

Çağrıları, mektupları birer manifestodur ve gereklerini yerine getireceğiz. Büyük değerlere bağlı militanlar olarak yaşayıp ve eylemin sahibi olarak büyüklüğünüzü kanıtlayın ki, kimlerle yürüdüğümüzü bilelim. Zaten öyle fazla yüksek değerlerle savaşanlar yok. Onun için düşmandan önce ilkin sizleri hal etmemiz gerekiyor. Bu anlamda Zilan yoldaş, benimle en iyi yürüyen ve bunu gerçekleştiren bir yoldaştır. Bununla çelişmek, bununla oynamak olmaz.

Tekrar vurgulayayım ki, halkın yakın süreçte zafere ulaşması gerektiğini belirtiyor. PKK'nin artık zafere doğru aktığını, önderlik çalışmasının artık zaferi yakınlaştırdığını söylüyor. Bunlar, boşuna söylenmiş sözler değildir. Bunlar emirdir. Bunlar, benden tutun, hepinize kadar günlük olarak yerine getirilmesi gereken görevlerdir, emirlerdir. Şimdi biz bu emirlerle, talimatlarla oynamamalıyız. Değerlere bağlanmak biricik namus-şeref sözümüz olmalıdır. Eğer sadece bu temelde sözümüze bağlı olursak, dünyanın da bir araya gelip yapacağı yardımla kazanamayacak olan bu halk söze bağlılığımızla kazanabilir, kazandırır. En büyük yardım bu söze bağlı olarak yaşamaktır. Halkın zaferi gerçekleştirmek isteniliyorsa, en çok muhtaç olduğumuz yardım bu sözün gereklerini yerine getirmektir. Siz partililer, halk ordusunun gereklerini yerine getirdikçe, bu halkımızın cesaretini artıracaktır. Bu aynı zamanda bütün insanlık dostlarının savaşımızı anlaması ve ona bağlanması anlamına gelecektir.

PKK'nin böyle yüzlerce şehidi vardır, yine özgür kadın şehidi vardır. Nitekim insanlık ekmek-su kadar bunlara muhtaçtır. Ama neredeyse unutulacaklar, unutulmamaları için, emperyalizmin tanınmaz hale getirdiği, insanlık yaşamında bir umut, bir ışık, yeni bir diriliş olmaları için bizim bu sözümüzün gerçekleşmesi parti içinde ve halkımızın ulusal kurtuluş savaşında başarılması gerekiyor. Emperyalizminde yardımıyla bu yoldaşımızın, bu değerimizin düşük gösterilmeye çalışılmasının anlamı buradadır. Sadece Türk faşizmi değil, emperyalizmin yaşamın üzerindeki büyük tahribatını da insanlık direnişiyle karşıladık. Belki bunun için tam mücadele vermedik, istediği gibi yazıp-çizemedik, ama böyle olduğu çok açık.

Zilan yoldaşı bir insanlık şehidi olarak insanlığa taşırmamız gerekiyor. Partinin zaferini gerçekleştirerek, halkımızın insanlık ailesi içerisinde hak ettiği yerini alarak ve bunu altın harflerle yazarak kanıtlamamız gerekiyor. Bu kadar büyük tarihi, kutsal şehitler ve partimiz içinde buna benzer muazzam değerler var. Peki bütün bu görkemli değerler partimiz içinde olurken, diğer taraftan yaşanan bu sığlıklar ve yetersizlikler ne anlama geliyor? Adeta düşman adına kendini dayatan intihar eylemleri, kişilikleri ve tutumları var. Yine tarz, tempo, üslup, muazzam gerilikler olsa olsa düşmana güç veriyor. Sizler ancak ve ancak kendinizi büyük bir direniş içinde kanıtlayabilirsiniz. Hiç sağa-sola yalpalanmadan, şuraya-buraya nedenlerini bağlamadan bir kazandıran tarz içinde olmak gerekiyor. Çünkü Zilan yoldaş eyleminde açıkça bunu dile getiriyor. Bana verecek sözünüz varsa, yine özgür kadına verilecek bir söz varsa, ki bazıları severiz, kadın istiyoruz derler, o zaman bu söze göre olsun. Benim şimdi ne demek istediğimi daha iyi anlıyorsunuz. Özgür kadın kendini böyle yaratmak istiyor. Özgür kadına istemine nasıl bir partililikle, nasıl bir örgütlülükle, nasıl bir savaşçılıkla, nasıl bir sevgi-saygı, nasıl bir zafer anlayışıyla karşılık verilir? İşte Zilan yoldaşın eyleminde bütün bunlar parlak bir biçimde tanıma kavuşturulmuştur. Şimdi ben buna mı bağlanacağım, yoksa sizlerin ne idüğü belirsiz bazı istemlerinize mi? Benden ne istiyorsa layık olacağım. Bana başka bir şey dayatamazsınız ki! Kadının da, erkeğin de nasıl büyük bir yaşamın sahibi olması gerektiği açığa çıkmıştır. Nasıl bir yaşam ve sevgi isteniliyorsa açığa çıkarılmıştır. "Yok bunlar sıradan olaylardır. Bizim de kendimize göre bir yaşam anlayışımız var" derseniz, bundan kuşku duyarım. Çünkü düşmanı sarsan, yerle bir eden eylem ve PKK anlayışı budur. Oysa sizlerin eylem anlayışı düşmana güç vermiştir. O zaman gidin başka yerde kendi örgütünüzü kurun, ama PKK içinde yaşamayın. Biz böyle olmaya karar vermiş ve bu kararı müthiş eylemimizle kanıtlamak isteyenleriz. Militanlar topluluğuyuz. Böyle olmaya baş koymuşuz. Bütün yüreğini, coşkusunu, azmini, bilincini koyanlar var. Yoksa ben neden sizleri kabul edeyim. Israrla kendinizi dayatırsanız, o zaman sizler karşı cepheden, intiharvari cepheden geliyorsunuz denilir. Ve savunmaya geçeceğiz. Değerlerimizi bütün bu anlayış ve tutumlara karşı savunacağız. Çirkin, örgütsüz, moralsiz, eylemsiz, bunalımlı, plansız, bireyci, keyfi, kendinden vazgeçmiş, düşmanı gözüne kestirmeyen, tarihini doğru anlamayan, zafere inanmayan, zafer coşkusuyla tutuşmayan kim varsa saflarımızda, kim bizlere doğru yaklaşmıyorsa ona "dur" diyeceğiz. Sen düşmanın dolaylı ajanısın diyeceğiz.

"Ben de böyleyim" diyor, o zaman defol git deriz. Çünkü yiğitler var, onların yolunu açalım. Yoksa bu yiğide yazık olacak. Hakkını kim verecek? Bu yaklaşımlarınızla hakkını mı vereceğiz? Hakkını vermezsek sizlerin suç ortağı olacağız. Buna hiçbir kuvvet beni zorlayamaz. Yiğitlerin adına toz kondurtamam. Ben bunu defalarca söyledim ve tekrar söylüyorum. Size her türlü hizmeti yapayım, ama bu yüce değerlere anılarına bağlı olmanın gereklerini aşındırtmayın. Bu yoldaşlarımızın anılarını zedeleyecek tutum ve davranışlara girmeyin. Sizlerden fazla bir şey istediğimiz yok. Biliyorsunuz, tarihte kıblegahlar, kutsal mabetler ve onların içinde kutsal tanrı veya tanrıçalar vardır. Onların ardılları, onların mensupları uygun günlerde gidip bu mabetlere kapanırlar, secde ederler, yalvarır-yakarırlar, "af et" bizi diye. Böyle yoldaşlar öyle yoldaşlardır. Bir mabete gider gibi huzurlarında eğileceksiniz, secdeye kapanacaksınız, af dileyeceksiniz ve güç alıp kendinizi temiz kılacaksınız.

5 Temmuz 1996

KAPİTALİST MODERNİTE TEZİ ÜZERİNE

Modernlik/modernleşme kavramı, genellikle Batı uygarlığının, kültürel değerlerinin üstünlüğü üzerinden okunmaktadır. Bu söylem ve tanımlama düzeyi, kapitalist Batı uygarlığının evrenselliğini, hakimiyetini ve hatta kaçınılmaz tekliğini savunan bir modernleşme mühendisliğinin felsefik ve ideolojik kaynağını oluşturmaktadır. Bu feraseti matematik denklem ile ifade edersek; modernleşme=Batı'nın kapitalist kültürü…

Kapitalist Batı uygarlığının ideolojik bir hegemonya ve yayılma aracı olarak kurguladığı modernleşme tezine göre; insanlık, tarihte ilk kez modernleşme ile kapitalist Batı'nın yükselişinde ve başatlığında tanışmıştır. İnsanlık ilk kez bu dönemde geleneksel toplumu aşarak, yeni ve üst bir toplumsal evreye geçmek suretiyle kaçınılmaz ilerleyişini sürdürmüştür. Buradaki "kaçınılmazlık" kapitalist Batı değerlerinin yokluğunda da oluşacak bir gerçeklik değil, onun öncülüğünün ve yaratımlarının kaçınılmazlığı olarak okunmalıdır. Çünkü kendisini insanlık tarihinin ilk "modernleşmesi" olarak kodlayan kapitalist modernleşme, toplumun bu oluşum halinde kendisini "biricik aktör" olarak görmektedir. Nitekim bundandır ki, modernleşmeyi kendisinin yokluğunda asla gerçekleşemeyecek/ulaşılamayacak bir "toplumsal aşama" olarak kurgulamaktadır.

Kapitalist modernleşme tezinin dayanak bulduğu tarihsel ve düşünsel zemin, insanlık tarihinin iki aşamadan oluştuğu gerçekliğidir. Başka bir ifade ile insanlık tarihi, modernleşme öncesi ve modernleşme sonrası olarak ayrıştırılmıştır. İronik bir biçimde modernleşme=milat kodlanması hafızalara kazınmıştır. Buna göre, kapitalist Batı değerlerinin itirazsız üstünlüğünün vücut bulduğu modern toplum öncesi toplumlar, "geleneksel toplumlar" olarak tanımlanmıştır. Bu toplumların başat özellikleri de; otorite, itaat ve inanç gibi çok da ayırt edici ve ilerletici/geliştirici yanları olmayan geleneksel değerlerdir. Oysa kapitalist modernite, insanlık için pranga olan bu değerleri aşarak, yeni bir toplumsal aşıyı denemiş ve başarmıştır. Hatta denerken bile, aşının tutup tutmayacağı kaygısı olmamıştır. Çünkü başarısından emindir!

Bundan dolayıdır ki, Batı'nın ferasetinde "biz ve onlar" biçimindeki ötekileştirme (her ne kadar bu iktidar ve egemenlik hastalığı tüm uygarlık çağlarında mündemiç olsa da, hiçbir zaman Batı uygarlığının düzeyine varmamıştır.) yaklaşımı çok derindir. "Biricik" ve "üstün olma" dürtüsü, bu feraseti perçinlemiş ve adeta bir zihniyet koduna dönüşmüştür. Bu açıdan bakıldığında, faşizmi doğuran toplumsal ve zihinsel zeminin Batı oluşuna çok da şaşırmamak gerekir. Çünkü kapitalist modernleşme, kendisini öncülerinden kesinlikle koparmakta ve her şeyi kendisiyle başlatmaktadır. Yahudilerin Tevratı'ndaki "seçilmiş halk" olgusu, adeta kapitalist Batı için yeniden tekrarlanmaktadır. İdeolojik ve düşünsel söylemin/savununun arka planında bu "seçilmişlik" ruh hali yatmaktadır. Tarihi kendisi ile başlatma iddiası ve bunun üzerinden kurgulanan ütopyalar, aynı zamanda söz konusu iddialı olma halini yerle bir edecek zehri de bağrında taşımaktadır. Nasıl ki her ütopya, karşı ütopyayı bağrında taşıyorsa; kibirli olma düzeyindeki iddialı olma hali de, kendisini krize sürükleyen zayıflığı içinde taşıyor.

Aydınlanmacı felsefe kapitalist modernitenin hem şansı hem şanssızlığıdır

Genelde tüm Batı uygarlığının, özelde ise kapitalist uygarlığın kendisi dışındaki her türlü toplumsal ve kültürel oluşumları dışlayarak gerici ve gereksiz görmesi, hatta bir çırpıda atılmaları gereken gereksiz uzuv muamelesi yapması, belki de (hatta belki demek de fazlasıyla mütevazi bir söylemdir) bugünkü kriz halini anlaşılır kılacak tahlillerin anahtarlarıdır.

"Geleneksel toplum" olarak tanımladığı kendisinden önceki toplumsal yapıları pek de kaale almayan, hatta kaale almayı bile fazladan bir yük olarak gören kapitalist modernite, bu toplumsal yapıları modernleştirmeyi önüne görev olarak koymuştur. Bu da, elbette kapitalist modernite değerlerinin aşılması olarak tezahür edecektir. Samuel Hungtington'un; "Batı uygarlığı, modern kültüre geçen ilk uygarlık olmuştur" söyleminde kristalleşen bu marazi ferasetin hegemonik yayılmasına en çok eşlik eden söylem; "biz, onlara uygarlığı (siz bunu 'modernlik' olarak okuyun) götürüyoruz" repliği olmuştur. Geçmişte klasik sömürgeleştirmeyi, şimdilerde ise kültürel ve düşünsel sömürgeleştirmeyi maskelemek için kullanılan "modernleştirme" iddiası tüm zamanlarda kendisini yeniden yeniden üreten hegemonik yayılmanın tam kendisi olmuştur/olmaktadır.

Kapitalist Batı, modernite dışı toplumlara kendisinin yarattığı en ileri insanlık değerlerini taşıma ve onları içerisinde bulundukları en geri durumdan "kurtarma misyonu" ile hareket etmektedir. Çünkü onlara göre, bu toplumlar Batı'nın modern değerlerine muhtaçtırlar. Eğer kapitalist Batı değerleri ile donanırlarsa, modernleşeceklerdir. Modernleşmenin yolu 'Batılılaşmak'tan geçer! Bu, sıradan bir algı değildir. Son iki yüz yılın, en fazla da 20. yüzyılın temel sloganı olmuştur. Modernleşme algısı, bu slogan üzerinde vücut bulmuştur. Bunu bir sloganın çok ötesine taşırdıkları gerçekliği, 20. yüzyılda yaşananlardan sabittir. Kapitalist modernite güçleri, her şeyden önce bu kalıplaşmış algıyı "geri" diye kodladıkları Batı dışındaki toplumların yönetici elitlerinin ve aydınlarının zihniyet yapılarının değişmez/sabit algısına dönüştürmüşlerdir. 20. yüzyıldaki hegemonik yayılmalarını en çok bu etkili ve sonuç alıcı yol üzerinden yürütmüşlerdir. Kazanılan/oluşturulan zihniyet yapıları üzerinden hegemonik yayılmalarını "kurtarıcılık" maskesi ile örtmeyi başarmışlardır. O nedenledir ki, kapitalist Batı, dışındaki toplumlarda "gelişmenin" ve "modernleşmenin" ölçüsü, kapitalist Batı değerlerini içselleştirme olmuştur.

S. Hungtington'un örnek bir bakış açısı olarak alıntılanan söylemi, aslında kapitalist modernitenin üstünlüğüne, başatlığına ve hatta kaçınılmazlığına vurgu yapmaktadır. Çok yaygın bir söylemdir. Orijini kapitalist modernitenin ideolojik oluşturması olsa da, Batı ile sınırlı değildir. Batı dışındaki toplumların "aydınlanmacı" zihniyetlerinin de ortak savunusudur.

Peki, S. Hungtington gibilerinde kristalleşen ve yaygın bir doğru olarak kabul edilen bu tespitin doğruluk payı nedir? Gerçekten de tarihteki ilk modernleşmeyi Batı uygarlığı mı gerçekleştirmiştir?

Kapitalist modernleşme, yadsınamaz ve görmezden gelinemez bir gerçekliktir. 1500'lerden itibaren yükselen Batı uygarlığının kapitalizm ile birlikte vardığı insanlık değerlerini ifade ediyor. Aydınlanma çağı/felsefesi ile temelleri atılan kapitalist modernite; özgürlük, hümanizm, insan hakları, kültürel haklar, demokrasi gibi çağın yüksek değerleri ile donanmış ve insanlığın hakikat algısında ve/veya hakikatın daha da görünür kılınmasında kayda değer bir rol oynamıştır. Özcesi, çağın gelişmiş değerlerinin temsilini yapmıştır. Söz konusu değerler sistematiği, günümüzde ulaştığı teknolojik gelişme düzeyi ile "yenilmezlik" iddiasında bulunur gibidir.

Ardındaki aydınlanmacı felsefe, kapitalist modernleşmenin hem şansı, hem de şansızlığıdır. Aydınlanmacı felsefe, Batı modernitesi için güçlü bir düşünsel temel yaratmış ve bu donanımla insanlığın çağı itibarı ile vardığı gelişmişlik düzeyini yakalamıştır. Aydınlanma çağının yarattığı felsefik, ideolojik, düşünsel, kültürel ve teknolojik atılımlar olmasaydı, kapitalist çağ modernleşmesinden bahsediyor olamazdık.

Ancak aydınlanmacı felsefenin pozitivist tezahürü ve bunun sebep olduğu marazi düşünsel durum, söz konusu modernleşme halinin neden çarpık geliştiğini ve dolayısıyla krizsel bir hal aldığını ziyadesi ile açıklıyor. Bu zihni arka planı, protestanlığı doğuran etki ve tepkilere kadar uzatmak mümkündür. Kapitalist moderniteyi var eden zaman silsilesini bu zamanlara dayandırmakta hiçbir beis yoktur. Denilen odur ki, zihinsel olarak yanlış oluşan/oluşturulan her yapı gibi, kapitalist modernitenin de eninde sonunda kendisini var eden gerçeklikle/dinamikle yüzleşmesi kaçınılmazdı. Günümüzde bu yüzleşme hali, sorunlar yumağı ve sonuçları üzerinden ete kemiğe bürünmüştür.

Her şey birey üzerinden kurgulanmıştır

Kapitalist modernite, en derininden hegemonik karakterlidir. İktidarizm tüm argümanlarıyla yayılmacıdır. O nedenle iktidarist modernleşme tarihi, üstünlük algısının dışa vurumundan başka bir şey değildir. Modernleşmeyi var eden ileri değerler (özgürlük, hümanizm, insan hakları, kültürel haklar, demokrasi vs) tam da söz konusu bu gerçeklik nedeni ile kapitalist Batı dışındaki dünyaya çoğunlukla egemenlik, sömürü, iradesizleşme ve öz değerlerine yabancılaşma olarak yansımıştır. 'Üstün beyaz insan'ın işgali ve yürüttüğü savaşlar bile, 'modernleşmiş toplumlar'ın iyiliği için yapılmış büyük ve eşsiz fedekarlıklar olarak lanse edilmiştir. Kısacası, modern değerler, Batı dışındaki toplumların gelişimine kimi katkılar sunmuştur. Çağın gelişmiş değerleri ile tanıştırmış ve dinamizm kazandırmıştır. Ancak özkültürel değerleri ile değil de, söz konusu toplumları tümü ile savunmasız bırakmıştır. Hatta modern değerlerin taşınma biçimi ve amacı "reddiye ve benzeştirme" temelinde olduğu için, toplumsal yarılmalar kaçınılmaz sonuç olarak yaşanmıştır. Kapitalist modernitenin, ideolojik ve felsefik olarak birey temellidir. Bireyin üstünlüğüne, özgünlük ve özgürlüğüne dayanan bu modernleşme hali, topluma ve toplumsallığa ait olanın inkarını başardığı oranda gelişmiştir. Bunda büyük oranda başarılı olduğunu biliyoruz. Toplumsallığa karşı bireyselliği bir çözüm modeli olarak sunmuştur. Tüm felsefik, ideolojik, kültürel ve politik yaratımlar bireye dayanmış, dayandırılmıştır. Tüm toplumsal prangalarından büyük oranda azade edilen bireyin önünün açılması, modernleşme projesine dinamizm kazandırmış ve bireysel yaratıcılığın tahrik eden çekiciliği, modernist projenin sonuç almasında adeta belirleyici rol oynamıştır. Bu bağlamda denilebilir ki, kapitalist modernite, bireyin ve bireyciliğin modernleşmesidir. Her şey birey üzerinden kurgulanmıştır. Örneğin hümanizm, bireysel haklar, kültürel haklar, özgürlük ve demokrasi gibi değerler birey üzerinden vücut bulmuşlardır. "Toplumun bireyi" değil, "kendi kendinin yaratıcısı birey" baz alınmıştır. Bu nedenle bireyi yüceltmiştir ve ideolojik olarak "tek doğru" babında felsefik/paradigmatik bir bağlama oturtmuştur.

Topluma karşı bireyi referans alan modernleşme tezi, o ana kadar var olan devlet tarzının modern alternatifi olarak ulus devleti geliştirmiş ve bunu ulus örgütlenmesi/milliyetçilik üzerinden hegemonik beklentilerine uygun olarak tasarlamıştır. Ulus ve ulus devlet oluşturması, modern iktidar örgütlemesi için de uygun bir tasavvurdur. Birey üzerinden toplum, ulus üzerinden her türlü toplumsal farklılığın ve ulus devlet üzerinden alternatif toplumsal örgütlülüğün etkisizleştirildiği bu modernleşme projesi, toplumu iktidarizmin felç eden ve teslim alan etkilerine açık hale getirmiştir. Öyle ki, modern iktidar hallerinin sirayet etmediği toplumsal gözenek yok gibidir. Bu nedenle de, kapitalist modernite en saf hali ile bir iktidarist projedir. Günümüzde teknolojinin ulaştığı devasa boyut, en çok da iktidarın derinleştirilmesinde işlevsel bir rol oynuyor. Dahası, ulus devlet iktidarizmi, teknolojiyi iktidarist ilişkileri yeniden yeniden üretmek için kullanmaktadır. Yücelttikleri ve iktidarı üzerinden inşa ettikleri birey, tam da temellik ettiği iktidar olgusu altında çaresizce ezilmektedir. Ulus devlet iktidarizmi, modernleşme projesinin alternatifsizliğinden o kadar emin görünmektedirler ki, varoluşsal krizinin altlarını oyduklarından bihaberdirler.

Kapitalist modernleşme, sanayi devrimi sonrasına ait bir tezahürüdür. Dolayısıyla kapitalist modernleşmenin motoru/dinamik öğesi, endüstriyalizmdir. Bireyin sınırsız girişimciliğinin ve kar hırsının tetiklediği endüstriyalizmin sağladığı zemin üzerinden gelişen ulus-devlet gerçekliği, aynı zamanda bunun fikri ve örgütsel alandaki tasavvurudur. Birey, endüstriyalizm ve ulus devlet, ideolojik olarak milliyetçiliğin öncülüğünde bu çizgide buluşmakta ve bunun üzerinden modernizmin atlısı olmaktadırlar.

Kapitalist modernleşme zihniyeti, serbest bıraktığı bir şeyi merkeze alan faydacılık/çıkarcılık ile kendisini var eden hakikatın (özgürlük, hümanizm, insan hakları, kültürel haklar, demokrasi vb…) altını oymuştur. Modernleşme algısını; bireyin paragmatizmi üzerinden geliştirerek kendisini var eden değerleri içten içe çürüterek hakikat karşıtlığına savrulmuştur. Her şey endüstriyalizm parantezine alınmıştır: Ne kadar kar (fayda/çıkar), o kadar modernleşme veya tersi!

Bir döneme damgasını vuran ve sonrasını da belirleyen aydınlanma felsefesi, pozitivizme dönüştüğü oranda dogmatikleşerek endüstriyalizmin bir kolu haline gelmiştir.

İnsan hakları ve kültürel haklar; bireysel haklar babında ele alınarak toplumsallık reddedilmiştir. Toplum ile var olma, toplumun bir parçası olma hali yadsınmıştır. Dolayısıyla topluma ait olan ve/veya toplumu ayakta tutan her değer, itibarsızlaştırılıp reddedilmekle kalmamış, çürütülmüştür. Bireye



dayanan bu modernleşme projesi, belki 200 yıl önce (başlangıçta) yeni bir dinamik olarak insanlığın gelişimine katkı sunmuştur, ama bunun tek seçenek olarak sürdürülmesi ve paradigmal özne haline getirilmesi, günümüzde krizin nedeni durumundadır. Varoluşsal dinamiği olan toplumdan kopartılan bireyin, pek de toplumsal hakikatin öznesi olamayacağı gerçeği kapitalist modernitenin vardığı düzey itibariyle daha iyi anlaşılmaktadır. İnsan hakları, hümanizm ve kültürel haklar bağlamı hala önemli olsa da, kapitalist modernite için anlamı, hegemonik yayılımına hizmet etme gücü ile ölçülmektedir. Bu nedenle kapitalist modernitenin hümanizm, insan hakları, ve kültürel haklar savunusu, iktidarizmin ve hegemonik yayılmanın bir argumanına dönüşmüştür. Hakeza bilimciliğin kullanılma tarzı da bu minvaldedir. Özellikle 1945'lerden sonra modernleşme tezi, bu amaçla popülerleştirilmiştir.

Tarih devam ediyor, ama kapitalist modernitenin lehinde değil

Demokrasi savunusu, bahsi geçen tarihten sonra dünya çapında bir heyecan ve gelişme yaratmıştır. Ulaşabildiği yerlerde toplumsal beklentilere cevap verebildiği oranda bir toplumsal dinamiğe dönüşebildiği gerçeği yaşananlardan bilinmektedir. Bunun öncülüğünü ve ideolojik, felsefik, düşünsel zeminini Batı Avrupa kendi içerisinde başardıkça, Batı dışındaki toplumlar için de ulaşılması gereken hedef haline gelmiştir. Bireye dayansa da, bu demokrasi projesi tüm yetersizliklerine rağmen toplumun gelişimine ket vuran otoriter, baskıcı ve toplumu güçten düşüren ilişkilerin çözülmesine katkıda bulunmuş, birçok toplumda da bu yönlü beklentiler yaratmıştır.

Ancak bireye dayanan ve bireysel haklar dışında pek bir açılım geliştir(e)meyen bu liberal demokrasi tezahürü, tam da bu özelliğinden dolayı çok geçmeden tıkanmış ve/veya tıkatıcı konuma gelmiştir. Bireyde ve bireysel haklarda ısrar etmesi, toplumsallığa ait alana girmeme de inat etmesi, liberal demokrasinin bir iktidar ve hegemonik yayılma projesi olduğunu gösteriyor. Geliştirilmesinin bir nedeni, savaşlardan bitap düşen Batı Avrupa'nın kendi iç ilişkilerini yeniden düzenleyerek, enerjisini savaştan ekonomik kalkınmaya sevk etmesi iken; diğer nedeni ise, reel sosyalist bloku bloke etme ve iç ilişkilerine sirayet etme istemidir. Özellikle de II. Dünya Savaşı'ndan sonraki soğuk savaş döneminde insan hakları, demokrasi, özgürlük, hümanizm ve kültürel haklar argümanı, bir dış politika argümanı olarak reel sosyalist bloku etkisizleştirmek, sınırlamak ve mümkünse sirayet edip çözmek için kullanılmıştır. Batı Avrupa ve reel sosyalist blok dışındaki geri kalan toplumları da kendi yayılma alanı içerisine alarak, yeni sömürge ilişkileri içerisinde eklemlemek için bu argümana sarılmıştır. Nitekim bunlarda önemli oranda başarılı olduğu da söylenebilir. Bundandır ki reel sosyalist blok çöktükten sonra kapitalist modernleşme tezinin zaferi ilan edilmiştir. Bu bağlamda kendisini tarih ile özdeşleştiren kapitalist modernite, yeni dönemi Fukuyama'nın ağzından "tarihin sonu" olarak ilan etmiştir. Yani artık tüm tarih kendisi olacaktı ve kendisi tek başına tarihi yazmaya devam edecekti. Ancak bunun öyle olmadığı, gücün kibirinin yol açtığı aceleci bir yanılsama olduğu ve tarihin gidişatının bunu doğrulamadığı gerçeği gelinen aşamada ayan beyan ortaya çıkmıştır. Öngörüsüzlüğünden midir(!) yoksa iddiasının çuvala sığmadığını gördüğünden midir bilinmez, ama "tarihin sonu" tezini ilk elden revize etme ihtiyacını duyan kişi, Fukuyama'nın kendisi olmuştur. Tarih devam ediyor, ama kapitalist modernitenin lehinde değil!..

Liberal ve iktidarist demokrasi tasavvuru, başlangıçtaki tüm olumlu ve geliştirici yanlarına rağmen, günümüzde kapitalist modernitenin hegemonik yayılmasını örten asma yaprağına dönüşmüştür. Batı'da halen belli bir işlerliği olan liberal demokrasi, Batı liberal demokrasi, Batı dışındaki geniş coğrafyada 'seçim'e indirgenmiş durumdadır. Yapısal krizinin dünya hegemonluğunu tehlikeye düşürdüğünü fark ettikçe, kapitalist Batı seçim ile iş başına gelen/getirilen rejimler üzerinden bu konuma sıkıca yapışmaya çalışmaktadır. Uluslararası sermaye hegemonluğunu, "çıplak" bireyin seçici/seçmen olduğu "seçim demokrasisi" ile meşrulaştırarak vazgeçilmez ve/veya halen sürdürülebilir seçenek olduğunu ispatlamaya çalışarak yoluna devam etmek istemektedir. Hümanizm, insan hakları, kültürel haklar, özgürlük gibi modern değerlerin en azına (o da, neoliberal ekonominin engelsiz yoluna devam etmesi babında) fit olmayı çoktan kabul etmiş ve biçimsel seçimleri demokrasi için yeterli gören bir kapitalist modernite var karşımızda. Bugün Ortadoğu coğrafyasında yaşanan alt üst oluşlar/yeniden oluşturmalar, her şeyi çok net bir şekilde gösteriyor. Liberal sıfatlı da olsa demokrasiyi ve demokratik değerleri sistemin temeli yapan kapitalist modernite güçleri, Ortadoğu'da diktatörleri "seçim tiyatrosu" ile meşrulaştırarak Ortadoğu'da tutunmaya çalışıyor. Özcesi, iki yüz yıllık modernleşme ve başat olma değerlerinden vazgeçecek duruma gelmek, kapitalist modernitenin iflas belgesidir. Yapısal krizini reform ve restorasyonlarla geciktirme gücünün de artık sonuna geldiğini gösteriyor. Elbette çok iyimser bir ifade ile bugünden yarına 'tarihin sonu'nu yaşayacağı iddia edilmiyor, ama "sonun başlangıcı" denilen kritik eşiğin çoktan aşıldığı ifade ediliyor. Varlığını, sürdürebilirliğini, kendisini var eden ideolojik, felsefi ve düşünsel değerlerle ters düşme ve/veya onları araçsallaştırma pahasına kanıtlamaya çalışan her sistem meşruiyetini yitirmiş demektir.

Bu nedenle denilebilir ki, 'seçim demokrasisi'nin krizsel hali ya görülmemekte, ya da görülmek istenmemektedir. Liberal demokrasinin anavatanı olan Avrupa ve ABD'de ırkçılık ve ötekileştirme, iki dünya savaşı arasındaki dönemi çağrıştırmaktadır. İnsan hakları, hümanizm ve demokrasi, endüstriyalizm sosuna bandırılarak kapitalist modernitenin dünya hegemonluğunun derinleştirilmesi için araçsallaştırılmıştır. Artık bu ayırt edici normlar/değerler, insanlığın gelişimine hizmet etmekten çıkmış ve kapitalist modernleşmenin paragmatizmine kurban edilmişlerdir. Blokaj işlerini yüklenmişlerdir.

Yabancılaştırma ve benzeştirme, kapitalist Batı modernleşmesinin özünde baki olsa da, II. Dünya Savaşı sonrasında, özellikle de son 30 yılda modernleşme projesi bu özsel yanını derinleştirerek daha dar bir içerik ile tanımlanmaya başlanmıştır. Batı uygarlığı, kapitalizm öncesi toplumu "geleneksel toplum" parantezine almak suretiyle kendi biricikliğini ve üstünlüğünü ilan etmiştir. Binlerce yıllık insanlık değerleri "geleneksel" tanımlaması ile "gerici" diye yaftalanmış, birkaç yüzyıllık Batı uygarlığı ve onun iki yüz yıllık modernleşme gerçekliği ise, "ilerici" tanımlaması ile örnek olarak sunulmuştur. Çözüm, kalkınma, uygarlaşma ve yükselmenin yolu olarak "modernleşme" gösterilmiştir. Ancak gerçekte "modernleşme", Batılaşma olarak kodlanmıştır. Başka bir ifade ile; kendi kültürel değerlerine yabancılaşarak, kapitalist modernitenin kültürel değerleri ile bütünleşmek ve söz konusu hegemonik değerler skalasına (kültürel, düşünsel, ideolojik) teslim olmaktadır. Bu bir bakıma köksüzlüğün kabulü ve yabancılaşarak benzeşmenin tezahürüdür. Haliyle modernleşme/çağdaşlaşma, kapitalist modernitenin evrensel hegemonya olma arzusunun stratejik bir kavramı, hatta varoluş modeli olarak kullanılmıştır.

Denilebilir ki, modernleşme hedefi bir sosyal mühendislik projesi halini almıştır. Kapitalist modernitenin "istismaliği" bireye dayanan ve tüm değerler skalasını bu meyanda oluşturan bir modernleşme projesi olmasıdır. Batının modernleşme tasavvuru, jakobenik tarz ile toplumlara/insanlığa empoze edilmektedir. Bu amaç için her yol mübah görülmüştür. Pozitivist bilimcilik, milliyetçilik endüstriyalizm, ulus devlet, insan hakları, demokrasi ve hümanizm, iktidarizmin tesisi için araçsallaştırılmışlardır. Belki de bu bağlam dahilinde, kapitalist modernitenin kazandırdıklarından daha çok kaybettirdikleri üzerinde derinleşme daha anlamlı gibi duruyor. Kazandırdıklarını popülerleştirip, kaybettiklerini örtme konusunda kapitalist modernite başarılı bir maskeleme yapmaktadır. En çok da, kendisini tarihin ilk modernleşmesi olarak yansıtarak meşruiyetini oluşturmaktadır.

Her uygarlığın bir modernleşmesi vardır

Tabii burada sorulması gereken temel soru; gerçekten de tarihin ilk modernleşmesini Batı uygarlığı mı gerçekleştirmiştir?

Modernite, uygarlıkların en gelişmiş ve çağcıl değerlerinin zirveleştiği süreçleri ifade eder. Dolayısıyla her uygarlık çağının bir modernleşmesi vardır. Sümer, Mısır, Babil, Asur, Med-Pers, Grek, Roma, İslam… uygarlıklarının da yarattıkları değerlerin zirveleştiği, insanlık tarafından kabul gördükleri bir modernleşmeleri söz konusudur. Her uygarlığın yarattığı evrensel değerler, o uygarlık çağının modernitesidir. Dönemin ideolojik, düşünsel, felsefik, kültürel, bilimsel (dönemin gelişmişlik düzeyinin olanaklı kıldığı ölçüde) ve tekniki yaratıcılığının yoğunlaşmasıdır. Aynı zamanda uygarlık merkezinin dışındaki dünyanın yüzünü döndüğü, yaratımlarından faydalanmak istediği ve/veya özenip onun gibi olmak istediği gelişmişlik düzeyini ifade eder. Dolayısıyla her uygarlık çağının modernleşmesi, söz konusu uygarlığın karekteristik özelliklerinin cisimleşmiş halidir. Bu nedenle en çok yayıldıkları veya yayılmalarının bu eksen üzerinden geliştiği süreçler olması tesadüfi değildir. Çünkü her iktidarist uygarlık hegemoniktir. Özü gereği yayılmak durumundadır. Yayıldıkça gelişir, geliştikçe yayılır veya tersi de doğrudur. Dolayısıyla her uygarlık gücü, modernleşme süreçlerini hegemonik yayılmaları için araçsallaştırmışlardır. Fiziki yayılma ve egemenlik, kaçınılmaz olarak bir süre sonra etkisini yitirdi, ama kültürel egemenlik daha uzun erimlidir. Hatta Sümer-Akad, Grek-Roma, Avrupa-Amerika (İngiltere-ABD) örneklerinde görüldüğü üzere uygarlık merkezleri el değiştirse dahi, etkisi bir süre daha devam eder. Eski kültürel değerler, yeni kültürel değerlerle sentez oluşturarak yoluna devam eder. Son tahlilde, modernleşme süreçleri, projeleri kültürel oluşturmalardır. Ona rengini veren de zihniyet/ideolojik yapısıdır. Çağına, çağın zihniyet yapısının gelişmişlik düzeyine göre bu mitoloji, din, felsefe ve bilim olmaktadır. Çağın hakikat değerlerine yakınlaştıkları oranda ömürleri uzamaktadır.

Her çağın modernitesi, çağın uygarlığının zirvesini ifade eder. Modernleşme süreci ne kadar sürerse sürsün zirveden sonrası düşüştür. Zirveden sonra da kabul görmeye devam etmeleri, bu gerçeği yadsımaz, aksine pekiştirir. Alternatifleri oluşuncaya kadar yarattıkları/yaşadıkları krizlerle birlikte bir biçimde kabul görmeye devam ederler. Uygarlıklar ise, ancak güçlü dönüşümlerle düşüşlerini/krizlerini geciktirebilirler, ancak kaçınılmaz sonu engelleyemezler. Dönüşüm süreçleri de, ancak kendileri dışındaki kültürel ve düşünsel değerlere açık olabildikleri ölçüde mümkün olabilir. Hiçbir uygarlık, sadece kendisinin yarattığı değerlerle krizlerini aşamaz, düşünü engelleyemez. Bir senteze yönelmek zorundadır. O zaman da giderek kendileri olmaktan çıkma pahasına ontolojik gerçekliklerini bir süre daha sürdürürler.

Tıpkı kapitalist Avrupa uygarlığında görüldüğü üzere, her uygarlığın kendisini "tarihin sonu" olarak nitelendirmesi genel bir zihniyet olmakla birlikte, en çok da modernleşme süreçlerindeki kibirlilikten aldıkları güç ile bu kanıya varmaktadırlar. "Biricik" ve "tek" olma algısı, sonsuza kadar yaşama arzusunun bilinçte yarattığı yanılsamadır. Açıkçası, hastalıklı bir zihniyet yapısıdır. Bu gerçeklik, tüm uygarlıkların hastalığı olmakla birlikte, kapitalist Batı uygarlığında takıntı düzeyinde yaşanmaktadır. Beş bin yıllık merkezi hegemonik uygarlığın tüm yaratımlarının mirasçısı olması (kendisi her ne kadar bunu reddedip, sadece Grek ve Roma uygarlıklarına dayandığını iddia etse de, hakikat değişmez olarak budur), her türlü zihni ve pratik yaratımlarından faydalanması, kısacası uygarlık ana gelinceye kadar çok büyümüş olması; onu, her şeyin yaratıcısının kendisi olduğu yanılsamasına götürmüştür. Buna, yarattığı çağdaş değerlerin güçlü etkisi de (ki, yarattığı modern değerler yoktan var edilmiş değil ve öncesi insanlığın kazanımlarının sonucudur) eklenince, "sonsuz" ve "tek" olma hali, adeta bir takıntıya dönüşmüştür. Tarihi kendisi ile başlatıp, kendisi ile bitirme ruh hali; yaşadığı/yaşattığı krizlerin neden derin ve sarsıcı olduğunu da gösteriyor. Hegemonyasının devamı için olağanüstü çaba göstermesi, son yüzyıldaki savaşlar örneğinde görüldüğü gibi ne kadar çılgınlaşabileceğini de gösteriyor. "Çılgınlık" tanımlaması, duygusal bir tepkinin ifade ediliş tarzı değil, yaşatılanların tasviridir. Bu tespit, salt şiddet/savaş sarmalının yarattığı kaos bağlamı üzerinden kurulmuyor, bilimin kullanılış tarzındaki sınırsızlık ve ölçüsüzlüğün, insan ve toplumun üzerine müdahaleleri de göz önünde bulundurularak kuruyor. Endüstriyalizmin emrine girmiş/verilmiş bilim(cilik)in kar hırsıyla, çıkarcılık fantezisiyle neler yapmaya muktedir olduğu gözler önündedir.

Yeniden vurgulanırsa, elbette kapitalizmin bir modernite gerçekliği vardır. Ancak kendisinin modernite bağlamı, kendi uygarlıksal çağı ile alakalıdır. Bu nedenle gelmiş geçmiş tüm insanlık tarihinin ilk ve tek modernleşmesi değildir. Elbette kapitalist uygarlığın son 200 yıla tekabül eden modernleşme hamlesi, ürettikleri ve yarattıkları (olumlu olumsuz) ile iz bırakmıştır. Bu açıdan objektif bir analiz için hakkını teslim etmek gerekir.

Batı'nın, oluşturulmuş (ki, tüm ideolojik ve kültürel olgular oluşturulmuştur) kapitalist modernite gerçekliğini "kaçınılmaz" ve "mutlak" bir hakikat olarak karşımıza çıkarması, hatta dayatması hakikat algısında da derin yarılmalara yol açmıştır. Hakikatın izafiliği (zaman ve mekan ile olgu ve algı bağlamında) karşısında, mutlak hakikat algısı ile kendisini varılacak son kale, ulaşılacak son nokta ve ezel ebed olarak sunma yanıltması, kapitalist modernitenin hem gücü, hem de güçsüzlüğüdür. Gücüdür; çünkü kendisini tek, kaçınılmaz ve istisnai olarak sunması, herkesi varlığından vazgeçme pahasına kendisine teslimiyete zorluyor. Bunu mutlak bir algı olarak yeniden yeniden üretiyor ve her defasında kendisini bunun üzerinden var etme becerisini gösteriyor. Güçsüzlüğüdür; çünkü kendisini mutlak, kaçınılmaz ve istisnai olarak sunan her olgu gibi hakikate yabancı olduğunun farkındadır. En azından bu bilinçaltının yarattığı huzursuzluğu sürekli yaşamaktadır. O nedenle varlığını sürdürülebilir kılmak ve huzursuzluğunu yatıştırmak için daha fazla gerçekliklerle oynayarak hakikat yanılsamasına düşmektedir. Dolayısıyla hakikatını kaybeden her olgu gibi aşılmaya daha yakın durmaktadır. Bu nedenle kapitalist modernitenin dayandığı, varlığını üzerinde inşa ettiği paradigma, kriz üreten bir konumda olmuştur, olmaktadır.

Kapitalist modernleşme projesi bir sınır değildir. Ötesi vardır. (Postmodernizm değil!) Dayattığı gibi Batılılaşma/kapitalist modernite nihai hedef, amaç değildir. Bir dönem için hedef olarak konulması, ulaşılmasının amaçlanması anlaşılırdı. Bugün ise, alternatifinin inşası zorunlu bir gerekliliktir. Nitekim aşılma sürecine girmiş olması da bunu gösteriyor.

"Denilebilir ki, modernleşme hedefi bir sosyal mühendislik projesi halini almıştır. Kapitalist modernitenin "istismaliği" bireye dayanan ve tüm değerler skalasını bu meyanda oluşturan bir modernleşme projesi olmasıdır. Batının modernleşme tasavvuru, jakobenik tarz ile toplumlara, insanlığa empoze edilmektedir. Bu amaç için her yol mübah görülmüştür."

"Elbette çok iyimser bir ifade ile bugünden yarına 'tarihin sonu'nu yaşayacağı iddia edilmiyor, ama "sonun başlangıcı" denilen kritik eşiğin çoktan aşıldığı ifade ediliyor. Varlığını, sürdürebilirliğini, kendisini vareden ideolojik, felsefi ve düşünsel değerlerle ters düşme veya onları araçsallaştırma pahasına kanıtlamaya alışan her sistem meşruiyetini yitirmiş demektir."

DAĞLI TEPE

2000 yılının Haziran ayında Erzurum eyaletinde Bingöl bölgesinde bir grup arkadaş ile üstlenme faaliyeti yürütüyorduk. Grubumuzun sorumlusu Felat arkadaştı. Bir grup arkadaş da bize yedi saat uzaklıkta olan Kızılağaç mıntıkasında faaliyet yürütüyordu.

Bölge sorumlusu Avareş arkadaş, yer yer bizim bulunduğumuz Bingöl Dağlı Tepe alanına gelip toplantı yapıyor, gelişmeleri aktarıyor ve çalışmaların seyri hakkında bilgi alıyordu. Çalışmalarımızın yoğunluğunu görüyor ve üstlenmeyi bizzat kendisi kontrol ediyordu. Yılların gerillasıydı. Uzun boylu, dolgun ve emekçi yönü gelişkin, tecrübeli bir gerilla komutanıydı. Bizimle yaptığı en son toplantıda üstlenmenin olası olumsuz gelişmeler hesaba katılarak en kısa sürede bitirilmesi gerektiğini önemle vurgulamıştı ve bunun için bize bir haftalık süre vermişti. Bir haftanın sonunda çalışmaların eksiksiz bitirilerek belirlenen randevu yerine gelinmesini söylemişti.

Avareş arkadaş yaptığı toplantı sonrasında Kızılağaç'taki grubu da ziyaret edip denetlemek için zaman kaybetmeden Kızılağaç'a gitti. Biz arkadaşın gidişinden hemen sonra aramızda iş bölümü yaparak gelen erzak ve verdiğimiz siparişlerin elimize ulaşmasıyla beraber gömme veya depo edilerek sağlama alınması için iki gruba ayrıldık. Oldukça yoğun ve yorucu bir hafta ile karşı karşıyaydık. Hepimiz fedakarca görevin önemini ve ciddiyetini bilen bir tarzda ve tempoda durmadan çalışmaları yürütüyorduk. Bize verilen sürenin son gecesinde her iki grup bir araya gelerek yaptığımız pratiğin sonuçlarını ve eksik kalan yönlerini değerlendirdik.

Erzak vb malzemeleri, bazı ufak tefek eşyaları köylülerden getirmelerini söylemiştik. Fakat bunların tamamı elimize ulaşmamıştı. Bunun için Xemgin ve Cotkar arkadaşlar Felat arkadaşa burada kalıp eksik kalan eşyaları almak ve depolamak için öneri yaptılar.

Felat arkadaş beraber hareket etmemizin daha iyi olacağını ve grubu ikiye bölmenin iyi olmayacağını söyledi. Ben, işimizin tam yapılmasının gerekli olduğunu ve Xemgin ile Cotkar arkadaşların önerisine katıldığımı belirttim.

Felat arkadaş randevu yerine beraber gitmemizi istiyordu. Fakat yaptığımız öneri de mantıklıydı. Bu yüzden önerimizi kabul etti ve işimizi bitirince nerede buluşacağımızı söyledi. Ben, Cotkar ve Xemgin arkadaşlar Felat ve diğer arkadaşları Kızılağaç'a gitmek üzere uğurladık. Bir iki gün sonra yeniden bir araya gelecektik. Ama yine de ayrılırken yoğun duygulu anlar yaşadım. Felat arkadaş da adeta boğazı düğümlenmiş gibi önce Xemgin, sonra Cotkar ve benle hiç söz etmeden kucaklaşarak Kızılağaç'a doğru yol aldılar.

Ben, Xemgin ve Cotkar kocaman palamut ağacının gölgesinde oturarak kısa sürede işlerimizi bitirip arkadaşlara ulaşmak için hareket tarzımızı tartıştık. Xemgin arkadaş zaman kaybetmeden gidip köylerden at bulmamız gerektiğini söyledi. Cotkar arkadaş ise tek başına giderse daha iyi olacağını ve çevre köylerin hepsini tanıdığını, kendisinin gidip milisler ile birlikte yeteri kadar at toplayabileceğini, kendisine duyduğu yüksek güveni ispatlamak istercesine dile getirdi. Biz Cotkar arkadaşın tek başına gitmesine karşı çıktık. Ama gece Cotkar arkadaş gerilla kurallarını hiçe sayarak tek başına köye, at bulmaya gitti. Bunun üzerine ben ve Xemgin arkadaş Cotkar'ın hangi tarafa gittiğinden habersiz, kendimizi büyük ve hırçın olan Laç deresine doğru bıraktık. Laç deresi gerillanın ilham kaynağı, arkadaşı ve görkemli dağların hazinesi gibi uçsuz ve bucaksız akıyordu. Bereketli Mezopotamya toprağına bereket katıyordu. Biz hızlı adımlarla Laç deresinin kıyısına yakın yamaçta güneye doğru ilerliyorduk. Laç deresinin güneyinde sık ormanlarla kaplı, gerillayı savaş tarihinden beri koynunda besleyen ve gerilla ile güzelleşen şehit Zeynel mıntıkasına ulaştık.

Şehit Zeynel mıntıkasına gerilla kadar köylüler de bağlıydı. Gerillanın barınağı, koruyucusu olan bu mıntıka güzel havası, ağaçları ve meyvesi ile de köylülere ilham kaynağı oluyordu. Biz akşam burada dinlendikten ve iyi bir uyku çektikten sonra sabah saat sekizde uyanabildik. Uyandığımızda hemen yüz metre ormanlığın derinliklerinde balta seslerini duyduk.

Xemgin balta sesi ile birlikte, "anlaşılan bazı köylüler bu doğa harikası ormanı kese kese kupkuru bir hale getirecekler" dedi öfkeyle.

Biz daha önceden ağaç kesilmemesi konusunda tüm çevre köylere uyarı yapmıştık ve ormandan yaş ağaçlar kesenleri cezaya tabi tutacağımızı kesin bir dille söylemiştik. Fakat '99'da güçlerimizin büyük kısmının Güney'e geçmesinden sonra tek tük ormanı tahrip etme durumları yaşanmıştı. Silahlarımızı elimize alıp ben önde Xemgin arkadaş arkada ağaç kesilen yere doğru gittik. Köylüler birden bizi karşılarında görünce şok oldular. Xemgin arkadaş bir saati aşkın bir süre köylülerle konuştu. Onları uygun bir dille eleştirdi, uyardı. Sonra yaş ağaç kesmenin cezası olarak da atlarına bir süreliğine el koyacağımızı belirtti. Konuşma bittikten sonra atları alarak Villa noktasına doğru hareket ettik.

Güneş oldukça yakıcı bir sıcaklıkla etkisini gösterdiğinden ağır hareket ediyor ve sık sık suların ve çeşmelerin yanında durup su içiyor ve dinleniyorduk. Saat 10:00'a geliyordu. Ormanın yerini yüksek yaylalara bıraktığı ve iki yayla evinin göründüğü yöne doğru yürüyorduk. Xemgin dürbünle ormandan çıktığımız zaman çevreyi kontrol etti. Ben de atların iplerini birbirine bağlayıp dürbünle düşmanın tutabileceği yerleri keşfettim. Görünürde her şey normaldi ve olağanüstü bir hareketlilik yoktu. Ormandan çıktığımız zaman atlara bindik ve iki yayla evine doğru hareketimizi sürdürdük. Sıcaktan terler içerisinde kalmıştık. Her yer sessizdi. Sadece ormanın içlerinden yer yer gelen balta sesleri sessizliği bozuyordu.

Az öte tarafımızda koyunlar dağınık bir şekilde otlanıyorlardı. Gözlerim çobanı aradı. Ama çoban görünürde yoktu. Yol boyunca izlediğimiz ve dürbünle özenle keşfettiğimiz araba yolu tepenin altına girdiğimizden görünmüyordu. İçimde hiçbir zaman çobanların böyle koyunlarını başı boş salıverdiğini görmedim dedim. Bana tuhaf bir şeylerin döndüğü hissi hakim olmuştu. Xemgin arkadaş da atın sırtından inip etrafını yeniden keşfetti. Ve bana dönerek "ilginç" dedi. Sonra "hislerim bana bir şeylerin döndüğünü söylüyor. Acele tepenin başına çıkıp yolu kontrol edelim" dedi. Tepenin başına ulaştığımızda bir şeyin parlayıp yeniden kaybolduğunu gördüm. Tam Xemgin arkadaşa dönüp sen de parlayan bir şey gördün mü diye soracaktım ki, on tane askeri jip ve reo arka arkaya sıralanmış bir şekilde yoldan geçti. Xemgin arkadaş "çabuk atları ormanlığa götürelim, bunlar bizi fark etmiş olabilirler" dedi soğukkanlılıkla. Ve zaman kaybetmeden, atları sürerek, hızlı adımlarla dereye tepelerden görünmeyecek bir şekilde atları saklayıp ormanlığın derinliklerine iz çıkarmamaya özen göstererek yöneldik. Ben Xemgin arkadaşa ormana gireceğimiz sırada, "bu ne olabilir" diye sordum. O da "bilemiyorum ama bir şeylerin döndüğü kesin" dedi.

Düşündüğümde ilk aklıma gelen bir süre önce Ağa isminde bir köylünün gözaltına alınıp bırakılması oldu. Düşman bu köylüye gerillanın hareket tarzı, alanda konumlandığı yerler ve sayımız hakkında çeşitli sorular sormuştu. Xemgin sanki neyin üzerinde düşündüğümü biliyormuşçasına "geçen gün tutuklanıp bırakılan köylüyü yeniden tutuklamaya gelmiş olabilirler mi?" diye sordu bana. Ben de "olabilir ya da yayla evlerine baskın yapıp küçük bir operasyon geliştirebilirler" dedim.

Konuşmaya ara verip tekrardan yürüdük. Ben sabahleyin köylülerden aldığımız yoğurda biraz su katmak için çeşmenin başına gittim. İşimi tamamladığımda Xemgin arkadaş ile aramızda mesafe açılmıştı. Bunun için acele ederek adeta koşarak tepeyi tırmandım. Ve önde yürüyen Xemgin arkadaşa yetiştim. Bütün ihtimaller üzerine bir bir düşünüyor ve bir aksiliğin olabileceğinden kaygılanıyordum. Xemgin ise oldukça soğukkanlı hareket ediyor ve tepeye kavurucu güneşe rağmen seri adımlarla yürüyordu. Askeri araçları yarım saat önce görmüştük. Tepenin başına çıktığımız an yolun karşısında dürbünü eline almak için davranan Xemgin arkadaş daha dürbünü gözlerine götürmeden her taraftan aynı anda üzerimize yağmur gibi düşen kurşunlarla neye uğradığımızı şaşırdık. Ben şoku atlatıp etrafıma iyice baktığımda sol ve arka tarafımızdan kurşunların atıldığını fark ettim. Ve hemen olduğum yerden kalkarak diğer tarafları kontrol etmek istedim. Adımımı attığım anda hafif bir acı ile yere yuvarlandım. Sol bacağımdan kan akıyordu. Başımı kaldırdığımda Xemgin arkadaş da yirmi metre kadar aşağı dereye taraf yuvarlanmıştı. Var gücümle sürünerek ona ulaştım. İçimde inşallah şehit düşmemiştir diye dua ettim. Elimle başını kaldırdığımda gencecik bedenin toprak ile bütünleştiğini gördüm. Elimle açık duran gözlerini kapatıp alnından öperek "intikamını alacağım" dedim. Sinirden titriyor, intikam yeminleri ediyordum.

Bu arada hareket ettiğimi gören gözü dönmüş insanlık katili düşman güçleri olduğum yeri yaylım ateşine tuttu. Sağ bacağımın yandığını hissettim. Ve bir süre öyle yerimden kıpırdamadan bekledim. Kurşunların gelmediği, biraz hafifleyerek yer yer etrafımın tarandığı anda fırsat bularak bütün gücümü toplayarak ormanın içlerine doğru koştum. Kendimi kurşunların etki etmeyeceği sırtın arkasına ulaştırdığımda daha önce sabahleyin balta sesinin geldiği ormanda Kürtçe teslim ol sesleri geliyordu. Sırtımı bir ağaca vererek derin nefes aldım. Ve silahımı her an ateşleyebileceğim şekilde elim tetiğin üzerinde bekledim. Saat on iki civarıydı. Bulunduğum yerde köye giden yolun üzerinde dönüp dolaşan askerleri görebiliyordum. Tüm tepelerde de mevzi almışlardı. Asker komutanı cihazla özel timlere gidip dereyi kontrol etmeleri talimatı verdi. Özel timler bir yandan, askerler de karşımdaki sırtlardan dereye doğru iniyorlardı. Yer yer en ufak ağaç yapraklarının kıpırdamasında bile etraflarını, derenin içini tarıyorlardı. Bir saat kadar derenin çevresini kontrol edip komutanlarının talimatıyla sırtlara çıkıp uzaklaştılar.

Saat akşam altıya geliyordu. Çevreme baktım. Hiçbir hareket yoktu. Ayağıma baktım. Sol ayağımdan halen hafiften kan sızıyordu. Sağ ayağımdaki yaradan ise kan gelmiyordu. Şutikten bir parça koparıp yaralarımı temizledikten sonra çatışma alanına gitmeye karar verdim. Ayaklarımdaki yakıcı ağrıdan dolayı ağır hareketlerle çatışma yerine geldiğimde toprağı sulayan kan izleri ile karşılaştım. Ama nereye baktıysam Xemgin'i bulamadım. Düşman askerleri şehit yoldaşın cenazesini beraberlerinde götürmüşlerdi.

Hava gittikçe kararıyordu. Yalnız başıma yerimden doğrularak köye gitmek üzere yola koyuldum. Köyün çevresinde bir süre askerlerin olup olmadığını anlamak için keşif yaptım. Köyde ajan olabilir kaygısı ile pür dikkat ederek bir evin içerisine girdim. Bu evden hem düşman ile ilgili istihbarat almak hem de gece ansızın tek başına at bulmak için köylere giden Cotkar'dan haber almak amacındaydım.

Köylünün verdiği bilgiler askerlerin hala beş dakika ötede bulunan köyde olduklarını gösteriyordu. Cotkar'ı ise son günlerde hiç görmediğini söyledi köylü. Biraz erzak aldıktan sonra tekrar ormanlığa dönüp geceyi orada geçirdim. Cotkar'ın da şehit düşmüş olabileceğinden korkuyordum. Nereye gitmiş olabilirdi? Bu sorunun cevabını bulmaya çalışıyordum.

Sabah erkenden uyanarak ormanın aşağı tarafında koyunlarını güden çobanların olduğu yere gittim. Çobanlar benim sağ olduğumu görünce hem şaşırmışlar hem de sevinmişlerdi. Onlardan hem askerlerin köyde olup olmadıklarını sordum hem de bana bir şalvar getirmelerini söyledim. Çobanlar köyde sabah erkenden askerlerin ayrıldıklarını ve köylülere baskı yaparak gerillaların köye gelip gelmediklerini söyleyip tehditler savurduklarını söylediler. Ben bunun üzerine şalvarı da almadan Cotkar'ın gidebileceği yerlere bakmak için ayrıldım. Kafamda halen çatışma anı, Xemgin arkadaşın şehit düşüşü ve ormanda ağaç kesen köylüler canlanıp duruyordu. Büyük bir ihtimalle ağaç kesenler köylü değil koruculardı. Bize yaklaşmamalarının nedeni de sağ ele geçmemiz ya da sayımızın çok olduğunu tahmin ederek tamamıyla imha amaçlıydı. Adeta her şey çok planlı yapılmıştı. En savunmasız ve hazırlıksız olduğumuz anda vurulmuştuk.

Çobanların yanından ayrıldıktan sonra, iki noktaya uğradım. Fakat Cotkar arkadaşın izine rastlayamadım. Daha fazla arkadaşlardan kopuk kalmamak için Kızılağaç mıntıkasına doğru yol aldım. Açlık ve yaralanma nedeniyle çok yavaş yürüyordum. Ayaklarımın acısı beynime hançer gibi vuruyordu. Arkadaşlara sağ salim ulaşmam gerekiyordu. Ve bunun için de patikalarda düşman pusu atmış olabileceği endişesiyle araziye vurarak yaralarımın şiddetli acısına katlanarak yürüyordum. Akşam karanlığına kadar düşüncelerle dolu hep Kızılağaç mıntıkasını hedefleyerek hareket ettim. Akşam panzerin yol üstünde durduğu adını bilmediğim köyden iki yüz metre kadar uzak mesafede bekleyerek dinlenmeye çalıştım. Ve mikrop kapmaması için mendilimle her iki kurşun yarasını temizleyip şutik ile bağladım. Uzandığım yerde uyuya kalmıştım. Sabah güneş ışıklarının yüzüme vurmasıyla yattığım yerden uyanabildim. Gömleğimi raxtın üzerine çekerek kleş marka silahımı montumun altına alarak köyün yukarısından panzerin göremeyeceği bir şekilde yolun karşı tarafına geçtim. Köyün üzerinde yürürken iki köylü kadın bana meraklı gözlerle bakıyordu. Ben köyden görünmeyen sırtı aşana dek hep izlediler.

Yaklaşık iki saat boyunca hiç ara vermeden yürüdüm. Müthiş bir yalnızlık hissediyordum. Her an arkadaşların karşıma çıkmasını diliyor ve arkadaşları hasretle kucaklamak istiyordum. Suyun kenarına geldikten sonra biraz dinlenip elbiselerimi ve tüm bedenimi yıkadım. Yaralarımı da temiz su ile temizledim. Açlık, yorgunluk, yaralanma ve ağır duygusal hava her yönüyle yakıcı bir tarzda kendisini hissettiriyordu. İlk kez böyle yalnız kalmıştım gerillada ve ilk kez yanımda bir yoldaşım şehit düşmüştü. Bundan dolayı kimsem kalmamış gibi yürekten yaralıydım.

Suyun kenarında bir saat etrafımı gözetleyerek yürüdüm. Burası Kızılağaç'tı. Derelerle etrafı çevrili gerillaya oldukça elverişli olağanüstü bir güzelliğe sahipti. Yanında bir an durduğum kayalığa tırmandım. Suyun diğer tarafında aşağıya doğru bazıları hareket ediyordu. Güneş başıma vurduğundan yer yer gözlerim karardığındandır hareket edenleri tanıyamadım. Biraz daha sessizce yaklaştım. Rabun arkadaştı. İçimden geldiği gibi haykırarak koşup sarıldım. Tekrardan arkadaşlar ile buluşmanın sevincini iliklerime kadar hissediyordum. Karışık duygular içerisindeydim. Bir yandan can yoldaşım şehit düşmüş ve ben yalnız kalmıştım. Diğer yandan da her şeyim olan yoldaşlarımla birkaç günlük ayrılıktan sonra yeniden buluşmuştum.

Gözlerimden yaşlar dökülüyordu. Hem sevinç gözyaşları hem de Xemgin yoldaşıma özlem gözyaşlarıydı bunlar. Artık iradesi de çelikleşen bir militan olma zamanı gelmişti. Çünkü soyadımı anısını mücadelemde yükselteceğime söz verdiğim Xemgin yapmıştım. Ve zafere olan inancım Xemgin gibi derinleşmiş ve sonsuzlaşmıştı.

Mazlum Xemgin

Adı gibi isyandı Ayhan yoldaş



Adı, soyadı: **Ayhan ÜRKMEZ**
Kod adı: **Serhildan**
Doğum yeri ve tarihi: **Gürpınar, 1983**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999,**
Şehadet tarihi ve yeri: **28 Mayıs 2007, Muradiye-Van**

Her bir adımı isimsiz bir kahramana tanık bir coğrafya ve her bir taşı emek kokan, emeğin bir diğer adını taşıyan kara bir mekan. Ve bu mekanın içinde duygusallığı mütevazılığıyla mekanın diğer adını kendi benliğine alıp benliğini bir duyguya dönüştüren ve sadık bir savaşçısı olan şehit Serhildan arkadaş…

Serhildan arkadaşı anlatmak biraz zordur. Ve beni de derinden etkiliyor. Çünkü bu arkadaşın bağlılığı ve fedakarlığı en zorlu süreçlerde öne çıkmış ve hepimize örnek olmuştur.

Çok iyi bilindiği gibi 1999 geri çekilme süreci partimizin tarihinde en zorlayıcı süreçlerinden biridir. Ve savaş tarihimizde en çok kafa karışıklığının yaşandığı belirsizliğin kol gezdiği bir dönemdir. Bu dönemde Serhildan arkadaş da bir grup arkadaşla Güney'e geçmek üzere Dersim'den geri çekilme hamlesinin yürüyüşüne dahil oluyor. Grup Erzurum, Amed ve Botan üzeri Güney'e ulaşacaktı. Fakat Amed eyaletinde yaşanan bir takım karışıklık ve hazırsızlıklardan dolayı Serhildan arkadaşın içinde bulunduğu Ş. İsa arkadaşın grubu Erzurum eyaletine geri dönüyor. O dönemde ben de Bingöl'de olduğum için bu gelişmeleri takip edebiliyordum.

Grup yolda yoğun bir çatışmaya giriyor, İsa arkadaşın da aralarında bulunduğu bir grup arkadaş şehit düşüyor bu çatışmalarda. Gruptan geriye Serhildan ve diğer birkaç arkadaş kalıyor. Bütün zorluklar içerisinde günlerce süren yorucu yolculuk ve mevsim koşullarının acımasızlığı sonucunda Serhildan arkadaşın ayakları yanıyor. Grupla hareket edemeyecek durumda olmasından dolayı da arkadaşlar onu uygun bir yerde bırakmak zorunda kalıyorlar. Serhildan arkadaş o alanda kış boyunca tek başına kalıyor. Üstelik o alanda yeni olduğu için ve kimseyi tanımadığı halde her bakımdan kendisini koruyor ve bahara ulaşıyor. O dönemde ortama yansıyan moral bozukluğu, kafa karışıklığı, onu etkilemediği gibi, güvendiği bir ilişkiyi en iyi şekilde değerlendirerek, onun güvenini de kazanarak kendisini arkadaşlara ulaştırabiliyor. Çok güçlü bir örgüt ve Önderlik bağlılığı olmazsa bir kış boyunca tanımadığı bir ilişkiye katlanıp baharın en ufak bir imkanını değerlendirip kendisini arkadaşlara ulaştırması fazla mümkün olmazdı.

Baharla birlikte Serhildan arkadaş, Bingöl alanındaki bir arkadaş grubuna ulaşıyor. Ben de o zaman Erzurum eyaletindeydim. İlk duyduğumda çok şaşırmış ve sevinmiştim. O yılın yaz aylarında Serhildan arkadaşın da içinde bulunduğu ve benim kuryeliğini yaptığım bir grup arkadaşla birlikte Erzurum eyaletinden ayrıldık. Serhildan arkadaş grupla birlikte Güney'e gidecekti. Erzurum'dan Serhat'a kadar beraber geldiğimiz yol süreci boyunca, o arkadaşı daha iyi tanıdım ve anladım. Çünkü yol sürecinde fedakarlığı ve dürüstlüğü kişiliğinde en belirgin özellikler olduğu rahatça anlaşılıyordu. Ve yolda şunu hep söylüyordu "Güney'e gidip bir eğitim gördükten hemen sonra muhakkak tekrar Kuzey'e döneceğim." Ve söylediklerini de aynen uyguladı.

Serhildan arkadaş Güney'de bir eğitim gördükten sonra kararlı ve ısrarlı bir şekilde örgüte Kuzey'e dönme önerisi yaptı. Örgütün önerisini kabul etmesi üzerine 2001 yılında Dersim'e geçmek üzere tekrar Kuzey yolculuğuna koyuldu.

Fakat grupların çokluğundan dolayı Serhildan arkadaş diğer sene gitmek üzere o kış bir grup arkadaşla birlikte Serhat'ta kaldı. Ve artık bir Serhat gerillası olarak mücadeleye devam edecekti. Serhildan arkadaş fedakarlığı ve inadıyla Tendürek bölgesine dahil tüm çalışmalara hesapsız ve coşkuyla katıldı. "Yapılmayacak hiçbir iş yoktur. Ve ben her türlü işi de yapabilirim" diyordu.

Serhildan arkadaşla bütünleşen ve onun adeta diğer bir adı olan bir özelliği daha vardı. Duygusallık. Belki de bu özelliğiydi bu arkadaşın en güzel yanı. Çünkü duygusallığıydı onu saflık ve sadelik erdemlerine ulaştıran.

Serhildan arkadaşın halka sınırsız güveni ve bağlılığı, duygusallığıyla birleşince dürüst olanı ve olmayanı birbirinden ayıramıyordu. Ve tüm halka eşit bir şekilde yaklaşıyordu.

2007'nin baharında üç kişilik birimiyle Muradiye tarafına çalışmaya gidiyorlar. Serhildan arkadaş ve beraberindeki Tahir ve Tirej arkadaşların ilk çalışma hamleleri çok başarılı olmuş ve bir eylem yapıp silah da kaldırmışlardı. Fakat daha sonra o bölgede ajanlaştırılmış bazı kişilerin düşmanla yaptıkları komplo sonucunda üç arkadaş da şehit düştü.

Tüm şehadetler mücadele erdemlerimizin mihengi ve güzelliklerinin kanıtıdır. Ve sizlerde bu sadelik, güzellik ve kararlılığınızla bizler için hayallerimize ulaşmanın en yalın gerçeğisiniz.

Anınız mücadelemize önder olacaktır.

Mücadele arkadaşları

Hesapsızlığın saflığın abidesi



Adı, soyadı: **Sevda YEMEN**
Kod adı: **Nefel GEVER**
Doğum yeri ve tarihi: **Gever, 1985**
Katılım tarihi: **2002, Gever**
Şehadet tarihi ve yeri: **29 Mayıs 2007, Çırav-Botan**

Devrimin suyu çok arıdır, ufak bir toz düştü mü gözükür. Devrimin suyunda bulanıklık olmaz. Neysen o kadar gözükürsün, o açıdan kişinin ne yaptığı devrim aynasında her zaman net bir şekilde görülür.

İçinde biriken devrim ateşini söndürmeden yüz yıllarca taşıyan direniş kalesinde gelir dünyaya Nefel arkadaş; asi dağlarından akıp gelen nice derenin ağzında kaldığından direnişle beslenen Gever'de. Serhildanlarıyla son yıllarda Kürt halkına öncülük yapan Gever'de yaratılan direniş kültürünü çocukluğundan itibaren yaşar Nefel yoldaş. Dağların alıp getirdiği serin rüzgarlarla konuşup, her gün sessizce fısıldar özgürlüğe. "Ben de geleceğim, bekle" der fısıldayarak. Ve 1985 yılında dünyaya gözlerini açtığı Gever'den dünyanın en zorlu coğrafyası olan Zagroslara adım atar Nefel yoldaş.

Derin bir yurtseverlik kültürü ile yetişen Nefel arkadaş 2002 yılında saflara katılır. Doğallığı ve tavizsiz katılımcılığıyla kısa sürede gerillacılıkta tecrübe kazanan Nefel yoldaş, istem ve katılımıyla tüm arkadaşlarının sevgi ve saygısını kazanır. Okul okumamış olmasına rağmen örgütsel ve ideolojik alanda da kendini yetkinleştirmeye çalışan Nefel arkadaş, özellikle kadın kurtuluş ideolojisi ve kadının özgün örgütlülüğünün oturtulmasında çabasıyla dikkat çeker. Genel çalışmalara katılımındaki istek ve dayatıcılık temiz ve saf kişiliğiyle uyumlu bir şekilde yoğrularak militan bir duruşun oluşmasında etkili olmuştur.

"Dürüstlüğü, katılımıyla, samimiyetiyle insan ne kadar cevap olursa o kadar katılımcıdır, cevap olabilecek düzeydedir" değerlendirmesinde bulunan Nefel arkadaş tüm çalışmalarında oldukça titiz ve duyarlıydı. Tüm arkadaşlarıyla geliştirdiği ilişkilerinde de bu titizliği gösteren Nefel arkadaş, paylaşımcılığı ve yoldaşları için harcadığı emekle her zaman öncü bir pozisyonda olmasını bilmişti. Örgütsel ilke ve kurallar karşısında hassasiyeti kendine ve yoldaşlarına karşı durmaksızın yürüttüğü cins ve sınıf mücadelesine de yansımıştı. Bir yanıyla öğretici ilişkileri esas alırken, diğer yandan her arkadaşının moralini yüksek tutmak ve güler yüzlü kılmayı da kendi işi olarak görürdü. Boş zamanların değerlendirme konusunda duyarlılık sergilerken tartışmalarında, eğitimlerde de katılımcılığıyla göz doldururdu. Beraber çalışmaya gittiği arkadaşlara her konuda yardımcı olmanın yanında görev ve sorumluluk anlayışı da çok gelişkindi. Her ne kadar yetkili olmasa da devrimci sorumluluk gereği üzerine düşen her çalışmayı layıkıyla yerine getirmeye çalışırdı. Bir devrimcinin yaşam karşısındaki duyarlılığı ile bu adı alabileceğini düşünen Nefel yoldaş bu konuda da Önderliğin güçlü bir militanı olarak üzerine düşen her türlü sorumluluğu layıkıyla yerine getirmesini bilmiştir.

Önder Apo ve şehitler çizgisinin yaşamsallaştırılması noktasında öncü rolü oynayan Nefel yoldaş, bağlılık konusunda da kusursuz bir yapıya sahipti. Bilincin oluşumunu düzen okullarının sıralarında arayanlara inat Kürdistan dağlarının öğreticiliğinde kendini yetkinleştiren Nefel yoldaş kısa bir süre ardından Kuzey Kürdistan'da gerillacılık yapmak için öneriler geliştirir. 2006 yılında Botan'a doğru yolculuğuna başlar.

Botan'da Gabar alanına düzenlenen Nefel arkadaş, kısa sürede coğrafyayla uyum sağlayarak burada da öncü bir rolle çalışmalara katılır. Kendiliğinden ve gönüllü katılımı esas alır. Nefel arkadaş eylemlere katılma noktasında da çok dayatıcı olur. Katıldığı ilk eylemde 4 kişilik bir timde yer alan Nefel arkadaş ilk olmasına rağmen bu eylemde de görevini yerine getirerek düşmana vurulan darbede önemli bir rol oynar. Eylemin başarısını gölgede bırakan şey ise, eylemde Dr. Şoreş arkadaşın şehit düşmesidir. Düşmana ilk vuruşunun sevinci ile yoldaşını kaybetmenin hüznünü bir arada yaşayan Nefel arkadaş, bu pratikten çok etkilenir. Nefel arkadaş ilk anlardan sonra şehide sahip çıkmanın yarım bırakılmış hedef ve hayallerinin gerçekleştirilmesi olduğundan yola çıkarak pratiğe daha fazla ağırlık verir. Ardı sıra gelişen birçok eylemde daha yer alan Nefel arkadaş, Şoreş arkadaşın intikamını fazlasıyla almasını da bilmiştir.

Kuzey sahasında pratiğe katılımının yanında, cins bilinci ve kadın örgütlülüğü konusunda da kararlı tutum ve sorgulayıcı yaklaşımlarıyla öğreticiliğini sürdüren Nefel yoldaşın en temel yoğunlaşması kadın öncülüğünün ve kadından beklenen misyonun nasıl yerine getirileceği noktaları olur. Cins bilincinin güçlendirilmesi ve cins mücadelesinin doğru yöntemlerle, kazandırıcı bir tarzla sürdürülmesi arayışlarının merkezinde yer alır. Kadının Kuzey gibi zorlu bir pratik alanda özgün örgütlenerek kendi iş potansiyelini oluşturmasına katkıda bulunan Nefel yoldaş kadının kendine güvenli, askeri ve pratik noktalarda taktik yaratıcılığıyla yeniliklere açık duruşunda da önemli bir açılım sağlamasını bilmiştir.

2006 yılında başlayan ve 2007 yılında doruğa çıkan düşman saldırılarının temel yönelim alanı olan Botan'da kazandığı tecrübe ve yetkinlikle önemli rol oynayan Nefel arkadaş, Çırav alanında 29 Mayıs 2007 tarihinde girilen bir pusu ardından yaşanan çatışmada altı arkadaşıyla birlikte ölümsüzler kervanına katılır. Devrimin arılığında kendini bulan ve saf, temiz katılımıyla adeta onunla bütünleşen Nefel yoldaş direniş kalesi Botan'ın ulu dağlarında sonsuzluğun nöbetçiliğine durur.

Çırav dağının gün batımı kızıllığını yaşadığı bir anda aramızdan ayrılan Nefel yoldaş adının taşıdığı anlam gibi yolumuzu aydınlatan, bizleri her türlü zorluktan çıkışta umutlandıran öncülüğüyle sonsuza dek bizimle olacak. Dürüstlüğün ve saflığın abidesinin yolunda sonuna dek bağlı, sonuna dek layık olacağımız sözüyle şahsında tüm devrim şehitlerini bir kez daha anıyoruz…

Mücadele arkadaşları

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan değerlendiriyor

Komutan Zilan yoldaştır emir erleri de bizleriz



Zilan yoldaşın manifesto niteliğindeki bu mektuplarına ve sözlerine fazla eklemek haddimize olmasa gerek. Ama bıraktığı mektuplara karşılık vermek, özellikle benim açımdan manevi bir sorumluluktur. Bundan da öteye ideolojik, siyasi, örgütsel ve askeri alanlarda da bu mesajların halka, partiye ve bana yüklediği sorumlulukları ortaya koymak önemlidir.

Zilan yoldaşın eylemi öyle sanıldığı gibi bir intihar eylemi değildir. Tamamen dönemsel, tarihi, planlı, oldukça örgütlü, cesur, fedakar ve soğukkanlı bir eylemdir. Bir gerilla bölüğünün veya taburunun yapabileceği bir saldırıyı tek başına gerçekleştirme gibi bir anlama sahiptir. Çok ileri boyutlu bir saldırı eylemi olarak değerlendirmek gerekiyor. Unutmayalım ki, bu yıl boyunca belki de sayıları yüzleri aşan gerilla birliklerimiz en elverişli koşullarda bile büyük kayıplar verdiler. Güçlerimizin kendilerini bu biçimde örgütleyip, düşmanın üzerine yürütemediği, sağlıklı ve planlı bir gerilla eylemi gerçekleştiremedikleri gibi aksine daha fazla kayıplar verdiklerini söylemek gerekiyor. Belki de eylemlerimizin çoğu bu tarzdadır. Silahlı savaşım tarihimizde bu yetmez eylem anlayışının egemen olduğu da dikkate alındığında; ister kişilik, ister gelişkin bir birlik tarafından olsun bu düzeyde planlı bir eylemin pek gerçekleştirilemediği göz önüne getirildiğinde, PKK silahlı savaşım çizgisinde bu eylemin yeri son derece belirgindir ve tarihidir. En gelişkin ve PKK'nin hak ettiği gerçek bir eylem biçimi olarak değerlendirmek mümkündür.

İntihar eylemi denilecek bir olay varsa o da bu eylem değil, diğer eylemlerdir. İntihar kişiliklerinden bahsedilecekse ve bu kişilikler kimlerdir diye sorulacak olursa sizlerin kişilikleridir. İntiharvari eylem anlayışından en uzak yaklaşım bu militan yoldaşın eylemidir. Oldukça özgür iradeli, planlı ve son derece riskli koşullarda eksiksiz olarak böyle bir eylem gerçekleştirmek olsa olsa PKK'nin askeri çizgisine de bir çıkış yaptırmakla izah edilebilir. Bu hususları fazla açma gereği duymuyorum, sadece yanlış bir tanımlamayı önlemek için bunu belirtme gereğini duyuyorum. İster eylemlerden kaçınan, ister intiharvari biçimde düşmana hiçbir zarar vermeden kendisiyle birlikte yüzlerce yoldaşının imha olmasına yol açan eylem anlayışı ancak intihar olarak değerlendirilebilir. Zilan yoldaşın gerçekleştirmiş olduğu bu eylem aynı zamanda intiharvari eylem anlayışına da büyük bir darbedir, bir panzehirdir.

Ölecekseniz doğru ölün! Saldıracaksanız doğru saldırın! Bu oldukça somut. Zilan yoldaşın eylemi böylesine görkemli mesajlarla dolu. Bütün Dersim'de, Kürdistan'da gerillanın yapamadığını böyle yapın diyor. Bu oldukça açık ve net.

Bıraktığı mektuplarda oldukça çarpıcı yönler var. Özellikle PKK'nin ideolojik-politik hattının mükemmel ve çok özlü kavranılması söz konusu. Hemen belirteyim ki, bunlar benim için oldukça doyurucudur. Mektuplarda eylemin ideolojik-politik temelini, çerçevesini mükemmel ortaya koyuyor. İşte "PKK'nin ideolojik-politik özünden haberim yok, benim sadece eylem anlayışım var, intihar anlayışım var" demiyor. Unutmayalım ki, yapımızın eylemciliğinde ideolojik-politik esaslardan kopukluk ileri düzeydedir. Bu yönüyle de PKK'nin eylem anlayışına büyük doğallık kazandırıyor. *"İddia, kararlılık, netleşme, bağlılık gibi konularda tam güçlendiğimi belirtebilirim"* diyor ve doğru bir karar gücüne ulaştıktan sonra PKK gerçekliğinin kısa bir değerlendirmesini yapıyor.

Bu bir manifestodur

İradesi var, salt iradeyle de yetinmiyor. PKK'yi ne kadar güçlü kavradığını ortaya koyuyor. PKK'yi kavramadan, PKK adına eylem yapma hakkını kendinde görmüyor ve bunu büyük bir yanılgı ve haksızlık olarak değerlendiriyor. PKK adına yapılacak bir eylemin PKK'nin özünün doğru kavranılmasından geçtiğinin oldukça farkında. Bu aynı zamanda parti içindeki yanlış bazı eylem sahiplerine oldukça ciddi bir eleştiridir. Diğer taraftan sizler de eylemcilik yapıyorsunuz. Azminiz, kararlılığınız, iddianız, moraliniz, netleşmeniz ne kadar? PKK'yi ne kadar kavramışsınız? Zilan yoldaşta bütün bunlar açık ve oldukça müthiş bir parti tanımına ulaşıyor.

Bu bir manifestodur. Bir yemindir. Peki sizler partiyi bu biçimde tanıyor musunuz? Tanımıyorsanız PKK'nin silahını neden taşıyorsunuz? Bu halkın tarihi gerçekliğinden habersizseniz savaş ve parti saflarında ne işiniz var? Zilan yoldaş eyleminde bunları açıkça ortaya koyuyor.

Güçlü ve doğru bir tarih anlayışına da sahip. Mükemmel bir tarih özetlemesi yapıyor. Tarihi temellere dayanmayan bir dava adamı köksüzdür. Bu büyük yoldaş, kesinlikle tarihi temelleri görüyor ve tarihe kök salma gereğine sonuna kadar ulaşıyor.

Bunun farkında. Bunun bilincinde. Bunun sorumluluğunda. Mükemmel bir eylem tarzı. Yine diğer dünya devrimleriyle Kürdistan devrimini kıyaslıyor. Kürdistan devrim somutunun taktiğini görüyor. Benim bile bu kadar ifade etmekte, açıklık getiremeyeceğim bir biçimde Kürdistan devriminin özünü dile getiriyor. "Öyle genel ilkeler adına, dünyada devrimler böyle olur, Kürdistan'da böyle olur" demiyor. Çok somut, özgünlüğü içinde bir devrim olduğunu açık bir biçimde dile getiriyor. Kendi eylemini de buna dayandırıyor.

Genel bir devrimci değil, büyük bir Kürdistan devrimcisidir.

Derin zaaflarını, zayıflıklarını, kendi köksüzlüğünü görüyor ve biliyor. Bütün bunlara rağmen büyük yüreğini, büyük adanmışlığını vermekten çekinmiyor.

Bu arada önderlik gerçeğini mektubun hemen hemen bütün paragraflarında işlemiş. Bu yoldaş beni tanımaz ve en yeni yoldaşlardan biridir. Fakat önderliği mükemmel incelediği ortaya çıkıyor. 20-30 yıldır bizimle birlikte olanlar var, yine her gün sizlerle önderlik gerçeğini alabildiğine tartışıyoruz, ama bu yoldaşla uzaktan da olsa konuşmadık. Fakat bütün bunlara rağmen bu kadar anlayabilen, anlamakla yetinmeyen, yorumlayabilen, özümseyebilen ve bunu militan kişiliğine dönüştürebilen gerçek bir PKK militanı olarak değerlendirmek gerekiyor. Gerçek bir PKK'lilik oluyor.

Her gün özeleştiri verip de, "köylülüğüm, küçük-burjuvalığım, özel savaştan etkilenmişliğim" demenin, doğru olmadığını ve bunun PKK gerçeğinde ortaya çıktığını belirtiyor. Bu çarpıcı bir tespittir. Çünkü PKK içinde gafleti yaşama en çok bu biçimde kendini gösteriyor. Bundan çıkış için gerçek bir PKK kişilik özelliğini ortaya koyuyor.

Eylemin kendisi düşmana yönelik ne kadar büyük bir çıkışsa, aynı zamanda askeri ve gerilla taktiklerimizin ne olması gerektiği hususunda da en parlak bir tutumu ifade etmektedir. Yine parti içinde örgütlü yaşamın nasıl temsil edilmesi gerektiği konusunda da en büyük çıkıştır. Bu yön, düşmana karşı çıkıştan daha önemlidir. Örgütü uğraştırmayan, örgüte kendi düzenden kalma kişilik özelliklerini yansıtmayan, örgüte girer girmez onu mahkum etmeyi başaran bir militan kesinlikle önemli çıkışların sahibi olur. Bundan dolayı parti içinde net olmak gerektiğini belirtiyor. Lafazanlıkla, demagojiyle kendini asla hastalıklı kılmamak, her türlü ideolojik, siyasal, örgütsel esaslarımızla bağdaşmayacak, tutum ve davranışlara fırsat vermemek gerektiğini eylemiyle dile getiriyor. Ve müthiş bir direniş kişiliğine ulaşmak, topyekün üzerimize gelen düşmana karşı topyekün direniş içinde olmak, akıl sınırlarını zorlayan bir direnmeyi, PKK'nin temel karakteri olarak değerlendiriyor. Burada, bu yoldaşımız kimsenin gösteremeyeceği bir biçimde partinin militanlık özelliklerine müthiş sahip çıkıyor.

Düşmanın topyekün üzerimize gelmekte olduğunu belirtiyor. Yine düşmanın geliştirmiş olduğu 1996 bahar operasyonlarının bilincine de ulaştığını ve buna karşı PKK militanlarında nasıl bir eylemlilik tarzının gelişmesi gerektiğini kanıtlamak için böyle bir eylemlilik içine giriyor. Tamamen taktiksel bir çıkışı kendi şahsında gerçekleştiriyor. Düşmanın döneme dayattığı imha taktikleri var. Sabotajlar, suikastler, çok gelişmiş operasyonların olduğunu düşünerek bizlerin de nasıl bir taktik eylem anlayışı içerisine girmemiz gerektiğini belirtiyor. Zaten baharda intihar eylemi geliştirebiliriz, diye bir tanımlamaya da ulaşmıştık. Kürt halkını, her insanımızı büyük bir bomba haline getireceğiz diyorduk. Aslında burada Zilan yoldaşın bu talimatın nasıl yerine getirilmesi gerektiği üzerinde yoğunca durduğu anlaşılmaktadır.

Başta da belirttiğim gibi bu bir intihar değil, ciddi bir saldırı eylemidir. Örnek bir eylemdir. Herkes böyle yapar diye bir durum yok. Oldukça kaliteli ve oldukça planlı olduğu ortadadır.

Bu bir emir! Bu bir sembol! Bu bir tarzdır! Ve bu bir ilk ve son eylemdir. Bu bizim için bir çağrıdır. Bunun nasıl anlaşılması gerektiğini Zilan yoldaş açıkça ortaya koyuyor. Ancak kendimizi büyük bombalar haline getirmekle anlaşılabilir. Bir mangayı, bir taburu bomba haline getirmekle anlaşılabilir. Sadece askeri-teknik yönleriyle değil, örgüt ölçüleriyle kendimizi büyük bombalar haline getirmekle çizgi gereklerine ulaşarak, örgütsel bomba haline gelmekle anlaşılabilir.

Nedir bu?

Lafazanlıkla, diğer türlü yetmezliklerle örgütün özgünlüğünü bozmayacaksın! Partinin ideolojik-siyasi gerçekliği var, bunlarla oynamayacaksın, partinin ideolojik-siyasi gerçeğiyle yaşacaksın! Her şeyden önce partinin bir direniş gerçeği var. Nedir bunlar? Moral, irade, azim, fedakarlık! Bunlar eylemdir, bombadır, taktiktir. İşte bütün bunlarla yaşayacaksın. Bunun dışındaki bir yaşam sahtedir, gerçek değildir. Öyle sandığınız gibi böylesi eylemler ucuz eylemler değildir. Sadece insanın bedenine sardığı sıradan bir bomba paketi de değildir. Eğer eylemi böyle değerlendirirseniz hakaret etmiş olursunuz. Çağrıyı çok küçük değerlendirmiş olursunuz. Büyük bir cesaret ve çağrıdır onun için bu yiğidin hakkını vermemiz gerekiyor.

Devamı 26'da